

NAŠA DRUŽBA

VJESNIK DRUŽBE SESTARA PRESVETOG SRCA ISUSOVA

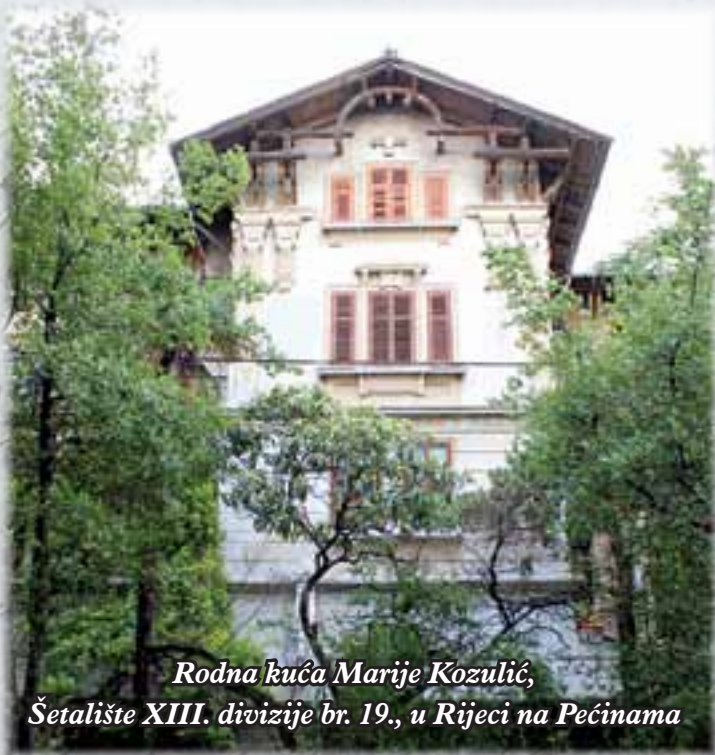
ISSN 1331-8276 • 2/2012 • GODINA XLV. • BROJ 105



Čestit Božić i sretna Nova godina!



Viva il Sacro Cuore di Gesù!



**Rodna kuća Marije Kozulić,
Šetalište XIII. divizije br. 19., u Rijeci na Pećinama**





NAŠA DRUŽBA

VJESNIK DRUŽBE SESTARA PRESVETOG SRCA ISUSOVA

GODINA XLV., br. 2 (105), 2012.

SADRŽAJ

RIJEČ UREDNIŠTVA	3
NADBISKUPOVA BOŽIČNA ČESTITKA	4
ČESTITKA VRHOVNE GLAVARICE	6

U GODINI VJERE

PASTORALNE SMJERNICE	7
DEKRET APOSTOLSKJE POKORNIČARNE	16
PORUKA BISKUPSKE SINODE.....	19
U GODINI VJERE KROZ PUSTINJU U ŽIVOT.....	32
OTVORENJE GODINE VJERE U RIMU.....	34
POČETAK GODINE VJERE U RIJEČKOJ NADBISKUPIJI.....	36
GODINA VJERE U SAMOSTANU PRESVETOG SRCA ISUSOVA	37
NAŠ MOLITVENI ULAZ U GODINU VJERE.....	39

STRANICE MAJKE KRUCIFIKSE

U RODNOJ KUĆI NAŠE UTEMELJITELJICE.....	41
DANI, OBLJETNICE I SLAVLJA MAJKE KRUCIFIKSE.....	42
PROSLAVA ROĐENDANSKE OBLJETNICE MARIJE KOZULIĆ.....	42
MOLITVENA DEVETNICA MAJCI KRUCIFIKSI	46
PROSLAVA 160. OBLJETNICE KRŠTENJA MARIJE KOZULIĆ.....	49
NASTAVAK TRODNEVNICE.....	52
SPOMEN-SLAVLJE O DANU PREMINUĆA MAJKE KRUCIFIKSE.....	56
ZAJEDNIŠTVO KĆERI I SESTARA PRESVETOG SRCA ISUSOVA	58
NEKI DOJMOV I O SLAVLJIMA.....	59
USPOMENE S DRENOVE	59
MOJI DANI U SAMOSTANU	61

DOGAĐAJI U DRUŽBI I CRKVI

GENERALNI KAPITUL NAŠE DRUŽBE.....	63
POSJET SESTARA I VJERNIKA IZ ITALIJE.....	68
PROSLAVA UTEMELJENJA I PAPINSKOG PRIZNANJA DRUŽBE.....	70
POSJET GRADONAČELNIKA NEUSSA	72
ZAJEDNIŠTVO I SLAVLJE U KRUGU LJUBAVI.....	73
DIPLOMSKI USPJEH.....	74
DAN DVOSTRUKE ZAHVALNOSTI	74
ULAZAK U NOVICIJAT	76
MOJ DA GOSPODINU.....	77
REDOVNIČKO ZAVJETOVANJE I SLAVLJE JUBILEJA	77
O KRISTE, SREĆO JEDINA!.....	79



HODOČAŠĆE U SVETIŠTE HRVATSKIH MUČENIKA.....	81
POSJET APOSTOLSKOG NUNCIJA	83
VELIKA NAM DJELA UČINI GOSPODIN	83
UZVIŠENJE SV. KRIŽA ZA UZDIGNUĆE POGLEDA VJERE	85
DAN NOVICIJATA	86
CRKVA I REDOVNIŠTVO PRED IZAZOVIMA SEKULARIZACIJE	87

ODJECI APOSTOLATA SESTARA

PEDAGOŠKI PROJEKT <i>VJERA – POVJERENJE</i>	90
CRTICE IZ ŽIVOTA ŽENSKOG UČENIČKOG DOMA	92
SLALA JE PORUKU LJUBAVI	97
<i>ANĐELI</i> IZ OTOČCA	97
ZAHVALNI ZA KRUH I PLODOVE ZEMLJE.....	98
MISIJSKA NEDJELJA U GOSPIĆU	99
U SLUŽBI LITURGIJSKOG PJEVANJA	100
O HOSPICIJU <i>MARIJA K. KOZULIĆ</i>	102
ŽUPNI PJEVAČI PROSLAVILI SVOJU ZAŠTITNICU	104

TRAJNA FORMACIJA SESTARA

DUHOVNE VJEŽBE U KUĆI MATICI	105
PRIBLIŽAVANJE VRATIMA VJERE.....	105
NEKA PRESTANU RIJEČI, A DJELA NEKA PROGОВORE.....	107
DUHOVNE OBNOVE U SAMOSTANU U CRIKVENICI.....	109
DUHOVNE OBNOVE SESTARA U GOSPIĆU.....	110
DUHOVNE OBNOVE SESTARA U SLATINI.....	112
REDOVNIČKI DANI U ZAGREBU	112
KONFERENCIJE ZA REDOVNICE	115
SUSRET ANIMATORA ZA DUHOVNA ZVANJA	116
SEMINAR ZA MEDICINSKE SESTRE REDOVNICE	119
KATEHETSKA JESENSKA ŠKOLA ZA ODGOJITELJE U VJERI	120
STRUČNI SKUP RAVNATELJA UČENIČKIH DOMOVA.....	122

RAZMIŠLJANJA I POTICAJI.....	124
SLUŽBENE OBAVIJESTI	130
PREMINULE POVJERAVAMO BOŽJEM MILOSRĐU	133
PRILOG: NAŠ REDOVNIČKI IDENTITET	137

Naslovna slika: J. Hane, *Mater Dei*

Slika na omotu: *Doživotno redovničko zavjetovanje i slavlje jubileja*

IZDAJU:	Sestre Presvetog Srca Isusova, Cvetkov trg 5, 51 000 RIJEKA Tel: (051) 254-266; fax: (051) 254- 422; e-adresa: nasa.druzba.scj@gmail.com - web: www.sestre-scj.hr
UREĐUJU:	s. Robertina Medven, s. Marijana Mohorić, s. Lidija Turić, s. Silvana Fužinato i s. Tajana Hrvatin
LEKTURA I KOREKTURA:	s. Robertina Medven i s. Lidija Turić
ODGOVARA:	Vrhovna glavarica s. Nives Stubičar, Cvetkov trg 5, Rijeka; (051) 254-266
IZLAZI:	povremeno



RIJEČ UREDNIŠTVA

Od prošlog broja koji je izašao iz tiska za Dan Družbe ove godine, puno toga dogodilo se u našoj domovinskoj i pojedinim mjesnim Crkvama kao i u našoj Družbi. Stoga, ovaj broj je bogat sadržajem. Na početku svojega pontifikata bl. papa Ivan Pavao II. pozvao nas je širom otvoriti vrata Kristu, njegovoj spasiteljskoj moći. Prije pedeset godina bl. papa Ivan XXIII., sazvao je Drugi vatikanski koncil da Crkva otvori prozore kako bi svježi zrak mogao ući u nju. Sadašnji sveti otac Benedikt XVI. otvorio je Godinu vjere i pozvao nas da prekoračimo prag i uđemo kroz vrata vjere koja vode u život zajedništva s Bogom. Tijekom Godine vjere pozvani smo biti pozorni na ono što nam Bog u našoj savjesti govori, slušati njegovu riječ i dopustiti da milost *jedinoga Boga koji je ljubav* oblikuje naše srce. Sestre su marljivo zabilježile događanja koja se odnose na Godinu vjere.

Papa Benedikt XVI. u posljednje vrijeme sve više govori o novoj evangelizaciji, inicijativi Katoličke Crkve koja želi suvremenom čovjeku približiti Boga i Božju riječ. Evangelizacija je uvijek povezana sa svjedočenjem. Drugi vatikanski koncil tražio je od redovništva da se vratimo svojoj izvornoj karizmi. Hvala Bogu, u ovom broju ima više priloga sadržajno vezanih uz našu majku Utemeljiteljicu.

Slijede događaji u Družbi i Crkvi te *Odjeci apostolata sestara*. Ljudi primaju sakramente, ali više ne usvajaju život po vjeri. Iako postoji napor da se prenese znanje o kršćanskoj vjeri, zabrinjavajuće je što se ona ne živi. Vrlo je malo svjedočanstva žive vjere, jer na nju društvo ne upućuje. Međutim, vjera je nešto što se događa iznutra, a očituje našim svjedočenjem izvana. Mi smo sve starije po godinama, a vršenje apostolata je sve zahtjevnije u svakom pogledu, ali je svima potrebna trajna formacija. Trebamo se zaustaviti i napuniti baterije. Naglasak nove evangelizacije je na proučavanju Svetog pisma. Nikad nije kasno osobno doživjeti riječ Božju. Isus je u molitvi njegovao dijalog s Bogom, a onda i s bližnjima i sa svima onima koje je susretao. Svaki novi dan je prigoda da poslušamo riječi našeg Učitelja koji nas poziva na život u slobodi djece Božje. Bog je u utjelovljenju svojega Sina sa svojim božanstvom uzeo ljudsko obličje, postao je malen. Bog se lišava svoje slave i moći, postade dijete i pristupiti mu može samo onaj tko je dijete. Vjerovati znači prihvatiti Isusa kao Istinu i biti u njegovoj školi. Prihvatiti ga, slušati ga, učiti od njega, slijediti ga! U tome nas vode također članci naših sestara u rubrici – *Razmišljanja i poticaji*. Slijede *Službene obavijesti*, *Naše preminule povjeravamo Božjem milosrđu* i *Prilog*.

Vrijeme došašća i ozračje Božića dani su u kojima smo napose pozvani rasti u poniznoj poslušnosti, poput Majke Božje i sv. Josipa, ili poput sv. Ivana Krstitelja. Potiču nas i da se ugledamo u jednostavnost, u dobrotu i ljubav pastira, ali i u ustrajnost u traženju Gospodina, kakvu susrećemo kod triju kraljeva.

*Svim sestrama, suradnicima i ostalim čitateljima blagoslovljen Božić,
a tijekom nove godine rast u vjeri, radost i oduševljenje susreta s Kristom,
žele sestre iz uredništva!*

s. Robertina Medven

*Pozvani na čudesnu razmjenu!*

Drage sestre!

Otajstvo Božića koje se spremamo proslaviti jezgrovito je izrečeno u himnu iz Poslanice Filipljanima sv. Pavla: *On (Isus Krist), trajni lik Božji, nije se kao plijena držao svoje jednakosti s Bogom, nego sam sebe 'oplijeni', uzevši lik sluge, postavši ljudima sličan, obličjem čovjeku nalik, ponizi sam sebe, poslušan do smrti, smrti na križu (Fil 2, 6-8).*



Promotrimo li pobliže u svjetlu ovog himna božićno otajstvo, vidimo da ono prvenstveno znači Božji silazak, njegovo spuštanje na razinu stvorenja, štoviše, potpuno poistovjećivanje s čovjekom, svojim najsavršenijim stvorom na ovom svijetu. U teologiji to se naziva Božja *kenoza*, tj. osiromašenje ili poniženje koje Isus Krist, Sin Božji, prihvaća u utjelovljenju, a sve to radi nas i našega spasenja. Božić je, u tom smislu, bitno kenoza Sina Božjega, dok je Uskrs njegovo uzvišenje i uzdignuće, na neki način dokidanje tog kenotičkog stanja. U toj perspektivi, križ, a to znači i Veliki petak, više pripada Božiću nego Uskrsu, jer smrt na križu je najniža točka poniženja i najpotpuniji oblik poistovjećivanja Sina Božjega s nama, s našom ljudskom naravi i našom ljudskom sudbinom. Sve je naše uzeo na sebe, u svemu se s nama poistovjetio, osim u grijehu, koji sam nije učinio, ali je naše grijehe sa svim njihovim posljedicama uzeo na sebe i svojom ih smrću uništio. Naravno, svjesni toga, postavlja nam se pitanje kako na ispravan način odgovoriti na to Božje samoponiženje. Odgovor na to naći ćemo ako se zapitamo radi čega je Sin Božji to učinio. Taj nam odgovor nije teško pronaći, jer o njemu govori svaka stranica Novog zavjeta. Ukratko: Sin Božji s nama se poistovjetio radi našega spasenja.

Ako se on s nama poistovjetio radi našeg spasenja, to znači da je naše spasenje upravo u poistovjećivanju s njime. Prema tome, na njegovo silaženje k nama, na njegovo spuštanje na našu razinu moramo odgovoriti našim uzdizanjem k njemu, na njegovu razinu. Kao što se on svega božanskog sjaja i moći lišio, da bi se mogao poistovjetiti s nama i našim slabostima, tako se i mi trebamo osloboditi svega *ljudskog*, točnije svega onoga što je u nama *odviše*



ljudsko, kako bismo se tako *olakšani* mogli iz dana u dan uspješnije uzdizati onamo odakle se on k nama spustio. Drugim riječima, on se očovječio da bismo se mi mogli pobožanstveniti. To je ta čudesna razmjena o kojoj su tako rado govorili crkveni oci promatrajući otajstvo utjelovljenja Sina Božjega.

Prema tome, slavljenje se Božića, drage sestre, ne može svesti samo na nešto prigodno i površno; naprotiv, to je naš trajni zadatak. Jer, koji bismo drugi zadatak kao kršćani i Isusovi učenici i učenice mogli imati, ako ne trajno se truditi postati što sličniji njemu? A to znači neprestano nastojati svoje čovječtvo preobražavati svjetlom i milošću njegova božanstva. Taj je proces počeo već krštenjem, po kojem smo, kako kaže sv. Pavao, umrli starom čovjeku i ujedno se rodili na novi život s Kristom (usp. Rim 6, 3-4). A kod osoba koje se Bogu posvećuju zavjetima, krštenjem započeti proces posebno se nastavlja i ostvaruje življenjem zavjeta siromaštva, čistoće i poslušnosti. Ta koji bi drugi cilj zavjeta mogao biti ako ne potpuno se suobličiti Kristu, s njime se potpuno poistovjetiti umiranjem svemu što nije u skladu s njegovim božanstvom? Zavjeti unose u sve to dimenziju one radikalnosti s kojom se Krist s nama poistovjetio svojim utjelovljenjem i očovječenjem. Kao što je on k nama sišao, ne dajući se pritom ničim spriječiti, tako se i mi odlučno trebamo k njemu, prema njegovu božanstvu, uzdizati, otklanjajući bez oklijevanja sve ono što bi nas u toj nakani moglo omesti.

Drage sestre, tom uzdizanju i preobražavanju u Krista, kako svake pojedine tako i cijele Družbe, služi i Generalni kapitul koji ste ovog ljeta održale. Na tom ste zasjedanju nastojale pogledom unatrag uočiti što je ono što otežava vaš korak prema tom cilju, a pogledom unaprijed utvrditi što učiniti kako biste pojedinačno i zajednički mogle što nesmetanje i radosnije nasljedovati Krista koji je uzeo na sebe našu ljudsku narav, omogućujući nam time postati dionicima njegova božanstva.

Godina vjere dodatni nam je poticaj za odlučnije nastojanje oko svojega posvećenja, tj. oko potpunijeg predanja i suobličenja svome božanskom Zaručniku. Nemojmo u izvršavanju tog zadatka oklijevati i kalkulirati, nego mu prionimo svom odlučnošću i odgovornošću, slušajući glas Božji i glas Crkve koji do svake od vas dopire i posredstvom vaših poglavara.

S tim poticajima i željama čestitam svakoj od vas pojedinačno, kao i cijeloj Družbi, radostan Božić i sretnu i blagoslovljenu 2013. godinu od rođenja našeg Gospodina Isusa Krista. Neka božansko Dijete iz Betlehema udijeli svima obilje svojega blagoslova!

mons. dr. Ivan Devčić, riječki nadbiskup



*Hajdemo dakle do Betlehema.
Pogledajmo što se to dogodilo,
događaj koji nam obznani Gospodin.
(Lk 2, 15)*

Drage sestre i dragi čitatelji!



Papa Benedikt XVI. u Rimu je svečano otvorio Godinu vjere 11. listopada 2012. i sve nas pozvao na ponovno i dublje promišljanje osobne vjere koja se ne smije zaustaviti samo na razumskom shvaćanju. U Apostolskom pismu kojim je proglasio Godinu vjere, Papa kaže: *Ispovijedati vjeru u Trojstvo - Oca, Sina i Duha Svetoga - znači vjerovati u jednoga Boga koji je Ljubav (usp. 1 Iv 4, 8): Otac, koji je u punini vremena poslao svoga Sina radi našeg spasenja; Isus Krist, koji je u otajstvu svoje smrti i uskrsnuća otkupio svijet; Duh Sveti, koji vodi Crkvu kroz stoljećâ u iščekivanju Gospodinova povratka u slavi* (Benedikt XVI., Apost. pismo *Porta fidei*, br. 1).

Vrijeme došašća prigoda je da na nov način doživimo ono što su ljudi Starog zavjeta, posebno proroci, trajno nosili u svojim srcima – živo iščekivanje Mesije, Emanuela koji će konačno ispuniti čežnju za potpuno sretnim životom s Bogom. Ispunjenje te vjekovne čežnje slavimo u otajstvu Božića. Na zemlju je iz ljubavi sišao sam Božji Sin kako bi nam primjerom svojega života pokazao put povratka k Bogu ljubavi koji je stvorio sav svijet i čovjeka. Otajstvo Božića otajstvo je bezgranične Božje ljubavi koja nas potiče da se prepustimo i povjerimo njegovoj ljubavi. Gledajući iz perspektive ljubavi, moći ćemo svijet, ljude i sami sebe, shvatiti i imati snage mijenjati se. Blaženi papa Ivan Pavao II. posvjedočio je: *Ljubav mi je sve objasnila, ljubav je sve riješila.*

Svijetli primjer darivanja u ljubavi i iz ljubavi svakako je naša Majka Marija Krucifiksa Kozulić. Ona je u svom životu vjerno živjela Evanđelje navješćujući ga riječju i djelom. Stoga molimo da se Bog proslavi i po njezinu životu. Sagnimo se i mi u duhu ovih božićnih blagdana do jaslca i promatrajmo to divno Dijete po kojem nam je došlo spasenje. S više žara, ljubavi i zahvalnosti pjevajmo: *Isuse mileni, Bože moj, srce ti dajem da sam tvoj!* Ostanimo u tišini i oslušujmo na što nas potiče Dijete koje u svojoj ruci drži sav svijet, a ponizilo se kako bismo mi postali djeca jednog nebeskog Oca.

Čestit Božić i blagoslovljenu 2013. godinu, ispunjenu povjerenjem u Onoga koji ne vara i čija ljubav nikada ne prestaje, želim svakoj pojedinoj sestri, prijateljsima, dobročiniteljima i čitateljima!

Vaša

s. Nives Stubičar



Pastoralne smjernice

Papa Benedikt XVI. u svom apostolskom pismu u obliku motuproprija *Porta fidei* proglasio je Godinu vjere koja je započela 11. listopada 2012. U prošlom broju našeg Vjesnika prenijeli smo sadržaj tog pisma u kojem se donose motivi, razlozi i temeljni naglasci navedenog proglasa u obliku poziva i općih usmjerenja. Jedno od važnijih usmjerenja je, istaknuo je papa Benedikt XVI.: *Zato smatram da je najvažnije, osobito u jednoj prigodi*



kao što je ova, oživjeti u čitavoj Crkvi tu pozitivnu napetost, tu težnju ponovno navijestiti Krista suvremenom čovjeku. Ali kako taj nutarnji poticaj na novu evangelizaciju ne bi ostao samo ideal i kako se ne bi stvaralo konfuziju potrebno je da se ona oslanja na konkretni i precizni temelj, a taj su temelj dokumenti Drugoga vatikanskog koncila u kojima je ona našla svoj izraz. Zbog toga sam više puta insistirao na nužnosti da se vratimo, tako reći, 'slovu' Koncila – to jest njegovim tekstovima – da bismo pronašli također autentični duh, i ponavljao da se prava baština Drugoga vatikanskog koncila nalazi u njima. (Homilija na euharistijskom slavlju povodom otvorenja Godine vjere, Rim, 11. listopada 2012.)

Osim ovog temeljnog usmjerenja, određeni vatikanski dikasteriji i radna tijela donijeli su važne dokumente u kojima se *vjernicima pružaju neke smjernice da bi se ovu Godinu vjere proživjelo na što djelotvorniji i primjereniji način, u službi vjerovanja i evangelizacije (Porta fidei, br. 12).* Tako je na poziv pape Benedikta XVI. Kongregacija za nauk vjere donijela *Notu s pastoralnim smjernicama za Godinu vjere.*



NOTA S PASTORALNIM SMJERNICAMA ZA GODINU VJERE

Uvod

Apostolskim pismom *Porta fidei* od 11. listopada 2011., sveti otac Benedikt XVI. proglasio je Godinu vjere. Ona će započeti 11. listopada 2012., na pedesetu obljetnicu otvorenja Drugoga vatikanskog koncila, a završit će 24. studenoga 2013., na svetkovinu Gospodina našega Isusa Krista, Kralja svega stvorenja.

Ta će godina biti prava prilika vjernicima da dublje shvate kako je temelj kršćanske vjere *susret s događajem, sa Osobom, koja životu daje novi obzor i zajedno s time konačni pravac* [1]. Vjeru, utemeljenu na susretu s Isusom Kristom uskrslim, moći će se ponovno otkriti u cjelini i svem njezinu sjaju. *I u našim danima vjera je dar koji*



treba iznova otkriti, njegovati i svjedočiti, da Gospodin udijeli svakom od nas da živimo ljepotu i radost svoje pripadnosti Kristu [2].

Početak Godine vjere podudara se sa zahvalnim sjećanjem na dva velika događaja koja su označila lice Crkve u našim danima: pedesetu obljetnicu otvorenja Drugoga vatikanskog koncila, kojeg je sazvao Ivan XXIII. (11. listopada 1962.), i dvadesetu obljetnicu proglašenja Katekizma Katoličke Crkve, koji je Crkvi dao Ivan Pavao II. (11. listopada 1992.).

Koncil je, prema papi Ivanu XXIII., želio *prenijeti nauk u čistom i netaknutom obliku, bez ublažavanja ili netočnog predstavljanja*, tako da se *to sigurno i nepromjenjivo učenje, koje se mora vjerno poštivati, produbljuje i predstavlja na onaj način koji odgovara zahtjevima našeg vremena* [3]. U vezi s tim, od presudne je važnosti početak dogmatske konstitucije *Lumen gentium*: *Svjetlo naroda je Krist pa stoga ovaj Sveti sabor, sabran u Duhu Svetom, žarko želi njegovom svjetlošću, koja odsijeva na licu Crkve, prosvijetliti sve ljude navješćujući evanđelje svemu stvorenju* (usp. Mk 16, 15) [4].

Polazeći od Kristova svjetla koje čisti, prosvjetljuje i posvećuje u slavljinama svete liturgije (usp. Konstitucija *Sacrosanctum Concilium*) i svojom božanskom riječju (usp. Dogmatska konstitucija *Dei Verbum*), Koncil temeljito obrađuje duboku narav Crkve (usp. Dogmatska konstitucija *Lumen gentium*) i njezin odnos sa suvremenim svijetom (usp. Pastoralna konstitucija *Gaudium et spes*). Oko te četiri konstitucije, koje su pravi stožeri Koncila, raspoređene su deklaracije i dekreti, koje obrađuju neke od najvećih izazova našeg doba.

Nakon Koncila, Crkva je – u kontinuitetu s čitavom predajom, pod sigurnim vodstvom Učiteljstva – poradila na prihvaćanju i usvajanju svojega bogatog nauka. Da bi potpomogli ispravno prihvaćanje Koncila, pape su više put sazvale Biskupsku sinodu [5], koju je 1965. ustanovio sluga Božji Pavao VI., ponudivši Crkvi jasne smjernice kroz razne posinodske apostolske pobudnice. Iduće opće zasjedanje Biskupske sinode, što će se održati u listopadu 2012., imat će za temu: *Nova evangelizacija za prenošenje kršćanske vjere*.

Već od početka svojeg pontifikata, papa Benedikt XVI. se odlučno zauzimao za ispravno shvaćanje Koncila, odbacivši takozvanu *hermeneutiku diskontinuiteta i raskida* kao pogrešnu te promičući onu koju je on sam nazvao *hermeneutikom reforme, obnove u kontinuitetu jedinog subjekta – Crkve, koju nam je Gospodin darovao; to je subjekt koji raste u vremenu i razvija se, no ipak ostaje uvijek isti, jedan jedini subjekt putujućeg Božjeg naroda* [6].

Katekizam Katoličke Crkve, u tom istom duhu, s jedne strane je *istinski plod Drugoga vatikanskog koncila* [7], a s druge želi potpomoći njegovo prihvaćanje. Izvanredna Biskupska sinoda sazvana prigodom dvadesete obljetnice zatvaranja Drugoga vatikanskog koncila i s ciljem da ocijeni kako je prihvaćen kod vjernikâ, predložila je da se pripremi taj Katekizam kako bi se Božjem narodu pružio sažetak čitavog katoličkog nauka i tekst koji će biti siguran putokaz pri izradi mjesnih katekizama. Papa Ivan Pavao II. je prihvatio taj prijedlog kao želju *koja potpuno odgovara stvarnoj potrebi opće Crkve i krajevnih Crkava* [8]. Sastavljen u suradnji sa svim biskupima



Katoličke Crkve, taj Katekizam *doista izražava ono što se može nazvati 'simfonijom' vjere* [9].

Katekizam sadrži *ново i staro (usp. Mt 13, 52), jer vjera je uvijek ista i ujedno izvor uvijek novog svjetla. Da bi odgovorio na ta dva zahtjeva, Katekizam Katoličke Crkve s jedne strane ponavlja 'stari' red, tradicionalni, kojeg je slijedio već katekizam svetog Pija V., dijeleći sadržaj na četiri dijela: Vjerovanje, sveta liturgija, sa sakramentima u prvom planu; život u Kristu, izložen počevši od zapovijedi; i na kraju kršćanska molitva. No, istodobno, taj je sadržaj često izražen na 'novi' način, da bi se odgovorilo na pitanja našeg doba* [10]. Taj je Katekizam *vrjedno i legitimno sredstvo u službi crkvenog zajedništva i sigurna norma za poučavanje vjeri* [11]. U njemu sadržaji vjere nalaze svoju sustavnu i sveobuhvatnu sintezu. Tu, naime, izlazi na vidjelo bogatstvo nauka kojeg je Crkva prihvatila, čuvala i pružala u svojoj dvijetisućljetnoj povijesti. Od Svetog pisma do crkvenih otaca, od učitelja teologije do svetaca koji su živjeli u raznim razdobljima povijesti, Katekizam pruža stalni spomen na mnoge načine na koje je Crkva razmišljala o svojoj vjeri i sve više napredovala u nauku tako da može pružiti sigurnost vjernicima u njihovu vjerničkom životu [12].

Godina vjere želi pridonijeti novom obraćenju Gospodinu Isusu i ponovnom otkrivanju vjere, kako bi svi članovi Crkve bili vjerodostojni i radosni svjedoci uskr-sloga Gospodina u današnjem svijetu, koji su kadri mnogim ljudima koji traže Boga pokazati *vrata vjere*. Ta vrata širom otvaraju čovjekov pogled na Isusa Krista, prisutnog među nama *u sve dane - do svršetka svijeta* (Mt 28, 20). On nam pokazuje kako se *umijeće življenja uči u snažnom odnosu s njim* [13]. Svojom ljubavlju, Isus Krist *privlači sebi ljude svih pokoljenja: u svakom dobu on sabire svoju Crkvu povjeravajući joj naviještaj evanđelja, s nalogom koji ne zastarijeva. Zbog toga i danas postoji potreba za snažnijim zauzimanjem Crkve za novu evangelizaciju kako bi se ponovno otkrilo radost vjere i iznova pronašlo oduševljenje za prenošenje vjere* [14].

Po nalogu pape Benedikta XVI. [15] Kongregacija za nauk vjere, u dogovoru s nadležnim dikasterijima Svete Stolice i uz pomoć Odbora za pripremu Godine vjere [16], sastavila je ovu Notu s nekim prijedlozima za življenje ovog milosnog vremena, ne isključujući ostale inicijative koje Duh Sveti bude htio pobuditi među pastirima i vjernicima u raznim dijelovima svijeta.

Smjernice

Znam komu sam povjerovao (2 Tim 1, 12): te riječi svetog Pavla pomažu nam shvatiti da je vjera *prije svega čovjekovo osobno pristanje Bogu, istodobno, neodvojivo od toga, jest i slobodan pristanak uza svu istinu što ju je Bog objavio* [17]. Vjera kao osobno pouzdanje u Boga i vjera koju ispovijedamo u vjerovanju su neraskidivo pozvani, jedna na drugu upućuju i jedna drugu zahtijevaju. Postoji duboka veza između življene vjere i njezinih sadržaja: vjera svjedokâ i ispovjedalaca je također vjera apostolâ i naučitelja Crkve.

U tome smislu, sljedeće smjernice za Godinu vjere žele pomoći, bilo susret s Kristom preko istinskih svjedokâ vjere, bilo sve veće poznavanje njezinih sadržaja. Riječ je o prijedlozima koji žele, u obliku primjerâ, potaknuti spreman odgovor Crkve na poziv Svetog Oca da se ovu Godinu u punini živi kao posebno *vrijeme milosti*



[18]. Radosno otkrivanje vjere moći će također pridonijeti učvršćivanju jedinstva i zajedništva među različitim stvarnostima koje čine veliku obitelj Crkve.

I. Na razini opće Crkve

1. Glavni crkveni događaj na početku Godine vjere bit će 13. opće zasjedanje Biskupske sinode, koju je papa Benedikt XVI. sazvao za mjesec listopad 2012. a posvećena je Novoj evangelizaciji za prenošenje kršćanske vjere. Tijekom Sinode, dana 11. listopada 2012., održat će se svečana proslava početka Godine vjere, u spomen na pedesetu obljetnicu otvorenja Drugoga vatikanskog koncila.

2. U Godini vjere treba potaknuti vjernike da hodočaste Petrovoj Stolici, da ondje ispovjede vjeru u Boga Oca, Sina i Duha Svetoga, u jedinstvu s onim koji je danas pozvan učvrstiti svoju braću u vjeri (usp. Lk 22, 32). Važno je poticati također hodočašća u Svetu zemlju, mjesto koje je prvo vidjelo prisutnost Isusa, Spasitelja, i Marije, njegove majke.

3. Tijekom te Godine bit će korisno pozvati vjernike da se s posebnom pobožnošću obraćaju Mariji, slici Crkve, koja *u sebi ujedinjuje i odražava najveća načela vjere* [19]. Trebat će zato ohrabriti svaku inicijativu koja pomaže vjernicima prepoznati posebnu ulogu Marije u otajstvu spasenja, sinovski je ljubiti i nasljedovati njezinu vjeru i kreposti. U tu će svrhu biti itekako korisno organizirati hodočašća, proslave i susrete u najvećim marijanskim svetištima.

4. Sljedeći Svjetski dan mladih u Rio de Janeiru u srpnju 2013. pružit će povlaštenu prigodu mladima da iskuse radost koju daju vjera u Gospodina Isusa i zajedništvo sa Svetim Ocem, u velikoj obitelji Crkve.

5. Nadamo se da će se organizirati simpoziji, skupovi i veća okupljanja, također na međunarodnoj razini, koji će pomoći susret s istinskim svjedočenjima vjere i upoznavanje sadržaja katoličkog nauka. Opažajući kako i danas Božja riječ nastavlja rasti i širiti se, bit će važno svjedočiti da u Isusu Kristu *sve boli i čežnje ljudskog srca nalaze ispunjenje* [20] i da vjera *postaje novo mjerilo shvaćanja i djelovanja koje mijenja čitav čovjekov život* [21]. Neki će skupovi biti osobito posvećeni ponovnom otkrivanju učenja Drugoga vatikanskog koncila.

6. Za sve vjernike, Godina vjere će pružiti zgodnu priliku da prodube poznavanje glavnih dokumenata Drugoga vatikanskog koncila i proučavaju Katekizam Katoličke Crkve. To vrijedi napose za kandidate za svećeništvo, prije svega tijekom prope-deutičke godine ili prvih godina teoloških studija, za novakinje i novake ustanova posvećenog života i družbi apostolskog života, kao i za one koji prolaze razdoblje razlučivanja s ciljem pridruživanja nekoj udruzi ili crkvenom pokretu.

7. Ova Godina bit će povoljna prilika svim vjernicima da pokažu veću osjetljivost za homilije, kateheze, govore i ostale istupe Svetog Oca. Pastiri, posvećene osobe i vjernici laici bit će pozvani da s novim poletom stvarno i srcem prijanjaju uz nauk Petrova nasljednika.

8. Poželjno je da se tijekom Godine vjere, u suradnji s Papinskim vijećem za promicanje jedinstva kršćana, priređuju razne ekumenske inicijative koje će imati za cilj pridonositi *ponovnoj uspostavi jedinstva* koja je *jedan od poglavitih ciljeva Svetoga*



ekumenskog Drugoga vatikanskog koncila [22]. Na poseban način, održat će se jedno svečano ekumensko slavlje na kojem će svi krštenici ponovno potvrditi vjeru u Krista.

9. Pri Papinskom vijeću za promicanje nove evangelizacije osnovat će se odgovarajuće Tajništvo koje će imati zadatak koordinirati sve inicijative vezane uz Godinu vjere što ih budu organizirali razni dikasteriji Svete Stolice, ali i sve druge događaje od važnosti za opću Crkvu. Bit će uputno obavijestiti na vrijeme spomenuto Tajništvo o glavnim događajima koji će se organizirati tijekom te Godine; ono će moći također sugerirati prikladne inicijative u tom pogledu. Tajništvo će otvoriti posebnu web stranicu sa ciljem da pruži sve korisne informacije kako bi se Godinu vjere proslavilo na što plodonosniji način.

10. Na završetku te Godine, na svetkovinu Gospodina našega Isusa Krista, Kralja svega stvorenja, održat će se euharistija koju će slaviti Sveti Otac, tijekom koje će se obnoviti ispovijest vjere.

II. Na razini biskupskih konferencijâ [23]

1. Biskupske konferencije moći će posvetiti jedan studijski dan temi vjere, njezinu osobnom svjedočenju i njezinu prenošenju novim naraštajima, sa sviješću o posebnom poslanju biskupâ kao učitelja i *glasnika vjere* [24].

2. Bit će korisno potaknuti ponovno objavljivanje dokumenata Drugoga vatikanskog koncila, Katekizma Katoličke Crkve i njegova Kompendija, također u džepnom i skromnijem izdanju, te poraditi na njihovu većem distribuiranju elektroničkim sredstvima i suvremenim tehnologijama.

3. Poželjno je uložiti nove napore oko prevođenja dokumenata Drugoga vatikanskog koncila i Katekizma Katoličke Crkve na jezike na kojima ti tekstovi još uvijek nisu prevedeni. Potiču se inicijative bratske potpore za te prijevode na lokalne jezike u misijskim krajevima, gdje krajevine Crkve ne mogu pokriti te troškove. Neka se to provodi pod vodstvom Kongregacije za evangelizaciju narodâ.

4. Pastiri će se truditi promicati televizijske i radijske emisije, filmove i publikacije posvećene temi vjere, njezinim načelima i sadržajima, kao i značenju Drugoga vatikanskog koncila za Crkvu, dostupne široj publici. U tome će se služiti novim komunikacijskim jezicima, koje mogu razumjeti širi društveni slojevi.

5. Sveci i blaženici su istinski svjedoci vjere [25]. Bit će zato uputno da biskupske konferencije porade na što boljem upoznavanju svetaca sa svojega teritorija, koristeći u tu svrhu također suvremena sredstva društvene komunikacije.

6. Suvremeni je svijet osjetljiv na odnos između vjere i umjetnosti. U tome smislu se biskupskim konferencijama preporučuje da – po mogućnosti u suradnji s ostalim vjerskim zajednicama – što bolje iskoriste mogućnost korištenja umjetničke baštine s područja povjerenog njihovoj pastoralnoj brizi u katehetske svrhe.

7. Predavači u Centrima za teološke studije, sjemeništima i na katoličkim sveučilištima pozvani su pokazati u svom učenju koliko važnost sadržaji Katekizma Katoličke Crkve i njihove implikacija imaju za discipline koje predaju.



8. Bit će korisno pripremiti, uz pomoć teologâ i stručnih autorâ, brošure i listiće apologetskog karaktera (usp. 1 Pt 3, 15) dostupne što većem broju ljudi. Svaki će vjernik moći tako odgovoriti na teška pitanja i izazove koji se nameću u raznim kulturnim područjima, bilo da se tiču sljedbi, problema vezanih uz sekularizaciju i relativizam ili pak *pitanja koja dolaze iz promijenjenog mentaliteta a koji, osobito danas, svodi razumu sigurne činjenice isključivo na sigurnosti koje pružaju znanstvena i tehnološka otkrića* [26], ili se tiču ostalih posebnih pitanja.

9. Poželjno je preispitati mjesne katekizme i razne katehetske priručnike i druga pomagala koja se koriste u krajevnim Crkvama, da bi se zajamčilo da budu potpuno u skladu s Katekizmom Katoličke Crkve [27]. U slučaju da neki katekizmi ili priručnici za katehezu nisu potpuno u skladu s Katekizmom, ili se u njima zapaze neki nedostaci, moći će se započeti s izradom novih, eventualno po uzoru i uz pomoć ostalih biskupskih konferencija koje su se već pobrinuli da isprave takve nedostatke.

10. Godina vjere bit će također prikladno vrijeme da se, u suradnji s mjerodavnom Kongregacijom za katolički odgoj, preispita prisutnost sadržaja Katekizma Katoličke Crkve u Temeljnim uredbama (*Ratio*) za formaciju budućih svećenika kao i u *kurikulumu* njihovih teoloških studija.

III. Na biskupijskoj razini

1. Poželjno je da se u svakoj krajevnoj Crkvi organizira proslava otvorenja Godine vjere i njezino svečano zaključenje, u kojima ćemo *ispovjediti vjeru u Uskrslog Gospodina u našim katedralama i u crkvama u cijelom svijetu* [28].

2. Bit će poželjno da se u svim biskupijama svijeta organizira studijski dan posvećen Katekizmu Katoličke Crkve, pozivajući da u njemu na osobit način sudjeluju svećenici, posvećene osobe i katehisti. U toj će prigodi, na primjer, moći biti upriličen susret predstavnika istočnih katoličkih biskupija sa svećenicima na kojem će ovi svjedočiti o svojoj posebnoj osjetljivosti i liturgijskoj tradiciji unutar jedne vjere u Krista. Tako će mlade krajevne Crkve u misijskim krajevima imati priliku pružiti novo svjedočanstvo one radosti vjere kojom se tako snažno odlikuju.

3. Svaki biskup može posvetiti jedno svoje pastoralno pismo temi vjere, u kojem će dozvati vjernicima u svijest važnost Drugoga vatikanskog koncila i Katekizma Katoličke Crkve, vodeći računa o posebnim pastoralnim okolnostima dijela Božjeg naroda koji mu je povjeren.

4. Poželjno je da se u svakoj biskupiji, pod vodstvom biskupa, organiziraju katehetski susreti, namijenjeni mladima i onima koji traže smisao života, koji će im pomoći otkriti ljepotu crkvene vjere, promičući susrete sa značajnim svjedocima vjere.

5. Bit će uputno da svaka krajevna Crkva ocijeni kako su Drugi vatikanski koncil i Katekizam Katoličke Crkve prihvaćeni u njezinu životu i poslanju, osobito na katehetskom polju. U tome smislu se nadamo da će se poduzeti novi naponi od strane katehetskih ureda pojedinih biskupija, koje – uz pomoć komisija za katehezu biskupskih konferencija – imaju dužnost brinuti za teološku izobrazbu katehista.

6. Trajna formacija klera moći će, osobito u ovoj Godini vjere, biti usredotočena na dokumente Drugoga vatikanskog koncila i Katekizam Katoličke Crkve, obrađu-



jući, primjerice, teme kao što su *navještaj Krista uskrslog, Crkva - sakrament spasenja, evangelizacijsko poslanje u današnjem svijetu, vjera i nevjera, vjera, ekumenizam i među-religijski dijalog, vjera i vječni život, hermeneutika reforme u kontinuitetu, Katekizam u redovnoj pastoralnoj skrbi*.

7. Biskupe se poziva da organiziraju, osobito u korizmenom vremenu, pokor-nička slavlja u kojima će svi moći moliti od Boga oprostjenje, na poseban način za grijehe protiv vjere. Ova će Godina biti također prava prigoda svim vjernicima da s većom vjerom i češće pristupaju sakramentu pokore.

8. Nadamo se da će akademski svijet i svijet kulture prepoznati ovu Godinu kao novu prigodu za kreativni dijalog između vjere i razuma putem simpozija, skupova i studijskih dana, osobito na katoličkim sveučilištima, da se time pokaže *kako između vjere i autentične znanosti ne može biti bilo kakvog sukoba jer oboje, premda različitim putovima, teže istini* [29].

9. Bit će važno promicati susrete s osobama koje, *premda tvrde da nemaju dara vjere, ipak iskreno traže posljednji smisao i konačnu istinu o svom životu i o svijetu* [30], nadahnjujući se također na dijalozima Predvorja pogana, koji su pokrenuti pod vodstvom Papinskog vijeća za kulturu.

10. Godina vjere predstavljat će prigodu da se veća pozornost posveti katoličkim školama, koje predstavljaju prikladna mjesta da se učenicima pruži živo svjedočanstvo Gospodina i njeguje njihova vjera. U tu se svrhu preporučuje korištenje dobrih katehetskih pomagala, kao što su, na primjer, Kompendij Katekizma Katoličke Crkve ili Youcat.

IV. Na razini župâ / zajednicâ / udrugâ / pokretâ

1. U pripravi za Godinu vjere, svi su vjernici pozvani čitati i pažljivo razmišljati o apostolskom pismu *Porta fidei* svetog oca Benedikta XVI.

2. Godina vjere *bit će također dobra prigoda za intenzivnije slavljenje vjere u liturgiji, i na osobit način u euharistiji* [31]. U euharistiji, tom otajstvu vjere i vrelu nove evangelizacije, vjera Crkve se razglašava, slavi i jača. Svi su vjernici pozvani u njoj sudjelovati svjesno, aktivno i plodonosno, da bi bili istinski Gospodinovi svjedoci.

3. Svećenici će moći posvetiti veću pažnju proučavanju dokumenata Drugoga vatikanskog koncila i Katekizma Katoličke Crkve, služeći se njihovim sadržajem za župni pastoral u svojoj župi – katehezu, propovijedanje, pripravu na sakramente. Mogu također pripremiti nizove homilija o vjeri ili nekim njezinim posebnim vidicima, kao što su primjerice *susret s Kristom, temeljni sadržaji Vjeroovanja, vjera i Crkva* [32].

4. Katehisti će moći snažnije prionuti doktrinarnom bogatstvu što ga pruža Katekizam Katoličke Crkve i, pod vodstvom svojih župnika, predvoditi skupine vjernika u čitanju i zajedničkom produbljivanju toga dragocjenog oruđa, s ciljem da se stvore male zajednice vjere i svjedočenja Gospodina Isusa.

5. Poželjno je da u župama dođe do nove zauzetosti u širenju i razdjeljivanju Katekizma Katoličke Crkve ili drugih pomagala koji odgovaraju zahtjevima i potrebama obitelji, tih autentičnih domaćih Crkava i prvih mjesta prenošenja vjere.



To se, primjerice, može učiniti tijekom blagoslova kuća, krštenja odraslih, podjeljivanja sakramenata potvrde i ženidbe. To zasigurno može pridonijeti ispovijedanju i produbljivanju katoličke vjere *u našim kućama i u našim obiteljima, tako da svatko uzmogne osjetiti snažnu potrebu bolje upoznati i budućim naraštajima prenositi neprolaznu vjeru* [33].

6. Promicanje pučkih misija i ostalih inicijativa u župama i na radnim mjestima može pomoći vjernicima da ponovno otkriju dar krsne vjere i zadaću svojega svjedočenja, svjesni da je kršćanski poziv *po svojoj naravi također poziv na apostolat* [34].

7. U tome vremenu, članovi ustanova posvećenog života i družbi apostolskog života toplo su pozvani da se založe u novoj evangelizaciji s novim prijanjanjem uz Isusa, u skladu s vlastitim karizmama i u vjernosti Svetom Ocu i zdravom nauku.

8. Kontemplativne će zajednice u Godini vjere posebno moliti za obnovu vjere u Božjem narodu i za novi polet u njezinu prenošenju mladim naraštajima.

9. Crkvene udruge i pokreti su pozvani promicati posebne inicijative koje će, kroz doprinos njihove karizme i u suradnji s mjesnim pastirima, pridonijeti tome da veliki događaj Godine vjere naiđe na što širi odjek. Nove zajednice i crkveni pokreti će, na kreativan i velikodušan način, znati iznaći najprikladnije načine da pruže svoje svjedočanstvo vjere u služenju Crkvi.

10. Svi vjernici, koji su pozvani oživjeti dar vjere, nastojat će prenositi vlastito iskustvo vjere i ljubavi [35] u dijalogu sa svojom braćom i sestrama, također iz ostalih kršćanskih konfesijâ, sa sljedbenicima ostalih religija, kao i sa onima koji ne vjeruju ili su prema vjeri ravnodušni. Nadamo se da će na taj način kršćanski vjernici započeti svojevrstu misiju među onima s kojima žive i rade, sa sviješću da su *primili poruku spasenja koju valja iznijeti pred svakoga* [36].

Zaključak

Vjera je *vjerna suputnica na životnom putu koja omogućuje, uvijek iznova, zamjećivati čudesa koja Bog čini za nas. Kao ona koja ima za cilj pomoći nam uočavati znakove vremena u današnjoj povijesti, vjera obvezuje svakog od nas da postane živi znak prisutnosti Uskrsloga u svijetu* [37]. Vjera je osobni i ujedno zajednički čin: ona je Božji dar, koji se živi u krilu velike zajednice Crkve i kojeg se mora prenositi svijetu. Sve inicijative u prigodi Godine vjere trebaju biti osmišljene tako da potpomognu radosno otkrivanje i obnovljeno svjedočenje vjere. Ovdje iznesene smjernice i preporuke imaju za cilj pozvati sve članove Crkve da se zauzmu da ova Godina bude povlaštena prigoda za dijeljenje onoga što je kršćanskim vjernicima najdraže: Isusa Krista, Otkupitelja čovjeka, Kralja svega stvorenja, *Počelnika i Dovođenja vjere* (Heb 12, 2).

Dano u Rimu, u sjedištu Kongregacije za nauk vjere,
6. siječnja 2012., na svetkovinu Bogojavljenja.

William kard. Levada, pročelnik
Luis F. Ladaria, DI, tajnik



- [1] Benedikt XVI, Enc. *Deus caritas est*, 25. prosinca 2005., br. 1.
- [2] Isti, *Homilija na blagdan Krštenja Gospodinova*, 10. siječnja 2010.
- [3] Ivan XXIII., *Govor na svečanom otvorenju Drugoga ekumenskog vatikanskog koncila*, 11. listopada 1962.
- [4] Drugi vatikanski koncil, Dogm. konst. *Lumen gentium*, br. 1.
- [5] Na redovitim zasjedanjima Biskupske sinode obrađivane su sljedeće teme: Očuvanje i jačanje katoličke vjere, njezine cjelovitosti, njezine snage, njezina razvoja, njezine doktrinarne i povijesne dosljednosti (1967.), Ministerijalno svećeništvo i pravda u svijetu (1971.), Evangelizacija u suvremenom svijetu (1974.), Kateheza u našem dobu (1977.), Kršćanska obitelj (1980.), Pokora i pomirenje u poslanju Crkve (1983.), Poziv i poslanje laikâ u Crkvi i svijetu (1987.), Odgoj i izobrazba svećenikâ u sadašnjim okolnostima (1991.), Posvećeni život i njegovo poslanje u Crkvi i svijetu (1994.), Biskup: poslužitelj evanđelja Isusa Krista za nadu svijeta (2001.), Euharistija – izvor i vrhunac života i poslanja Crkve (2005.), Božja riječ u životu i poslanju Crkve (2008.).
- [6] Benedikt XVI., *Govor Rimskoj kuriji*, 22. prosinca 2005.
- [7] Isti, Apost. pismo *Porta fidei*, br. 4.
- [8] Ivan Pavao II., *Govor na završetku Drugog izvanrednog zasjedanja Biskupske sinode*, 7. prosinca 1985. Isti je papa, u početnoj fazi te Sinode, tijekom Angelusa od 24. studenoga 1985., rekao: *Vjera je temeljno počelo, kamen temeljac, osnovno mjerilo obnove koju je Koncil želio provesti. Iz vjere proizlaze norme, načini života, praktične smjernice u svakoj prigodi.*
- [9] Isti, Apost. konst. *Fidei depositum*, 11. listopada 1992., br. 2.
- [10] *Isto*, br. 3.
- [11] *Isto*, br. 4.
- [12] Benedikt XVI., Apost. pismo *Porta fidei*, br. 11.
- [13] Isti, *Discorso ai partecipanti all'Incontro promosso dal Pontificio Consiglio per la Promozione della Nuova Evangelizzazione* (Govor sudionicima Susreta održanog u organizaciji Papinskog vijeća za promicanje nove evangelizacije), 15. listopada 2011.
- [14] Isti, Apost. pismo *Porta fidei*, br. 7.
- [15] Usp. *Isto*, br. 12.
- [16] Taj Odbor, osnovan pri Kongregaciji za nauk vjere po nalogu Svetog Oca Benedikta XVI., čine: kardinali William Levada, Francis Arinze, Angelo Bagnasco, Ivan Dias, Francis E. George, Zenon Grocholewski, Marc Ouellet, Mauro Piacenza, Jean-Pierre Ricard, Stanisław Ryłko i Christoph Schönborn; zatim nadbiskupi Luis F. Ladaria i Salvatore Fisichella; te biskupi Mario del Valle Moronta Rodríguez, Gerhard Ludwig Müller i Raffaello Martinelli.
- [17] *Katekizam Katoličke Crkve*, br. 150.
- [18] Benedikt XVI., Apost. pismo *Porta fidei*, br. 15.
- [19] Drugi vatikanski koncil, Dogm. konst. *Lumen gentium*, br. 65.
- [20] Benedikt XVI., Apost. pismo *Porta fidei*, br. 13.
- [21] *Isto*, br. 6.
- [22] Drugi vatikanski koncil, Dekr. *Unitatis redintegratio*, br. 1.
- [23] Sljedeće smjernice koje su dane za biskupske konferencije vrijede, na sličan način, za Sinode biskupâ većih patrijarhatskih i nadbiskupskih Crkava i za zasjedanja hijerarhâ ostalih Crkava Istoka *sui iuris*.
- [24] Drugi vatikanski koncil, Dogm. konst. *Lumen gentium*, br. 25.
- [25] Usp. Benedikt XVI., Apost. pismo *Porta fidei*, br. 13.
- [26] *Isto*, br. 12.
- [27] Usp. Ivan Pavao II., Apost. konst. *Fidei depositum*, br. 4.
- [28] Benedikt XVI., Apost. pismo *Porta fidei*, br. 8.
- [29] *Isto*, br. 12.
- [30] *Isto*, br. 10.
- [31] *Isto*, br. 9.
- [32] Usp. Benedikt XVI., Posinod. apost. pob. *Verbum Domini*, 30. rujna 2010., br. 59-60 i 74.
- [33] Isti, Apost. pismo *Porta fidei*, br. 8.
- [34] Drugi vatikanski koncil, Dekr. *Apostolicam actuositatem*, br. 2.
- [35] Usp. Benedikt XVI., Apost. pismo *Porta fidei*, br. 14.
- [36] Drugi vatikanski koncil, Past. konst. *Gaudium et spes*, br. 1.
- [37] Benedikt XVI., Apost. pismo. *Porta fidei*, br. 15



Dekret apostolske pokorničarne

Apostolska pokorničarna objavila je u petak 5. listopada dekret o zadobivanju potpunog oprosta (indulgencije) tijekom čitave Godine vjere, tj. od 11. listopada 2012. pa sve do uključivo 24. studenoga 2013. godine. Uz opće uvjete za dobivanje oprosta (istinsko pokajanje, ispovijed, pristupanje pričesti i molitvu na nakane Sve-toga oca), Apostolska pokorničarna je objavila i neke posebne uvjete.



DEKRET

Darom svetih oprosta obogaćuju se posebne pobožnosti koje će se provoditi tijekom Godine vjere

Za dan pedesete obljetnice svečanog otvorenja Drugoga ekumenskog vatican-skog koncila, kojemu je blaženi Ivan XXIII. *dodijelio kao glavnu zadaću bolje čuvati i predstaviti dragocjeni poklad kršćanskog nauka, kako bi ga se učinilo dostupnijim Kristovim vjernicima i svim ljudima dobre volje* (Ivan Pavao II., Apost. konst. *Fidei depositum*, 11. listopada 1992.: AAS 86 [1994], 113), Vrhovni Svećenik Benedikt XVI. odredio je početak Godine koja će osobito biti posvećena ispovijedanju prave vjere i njezinu ispravnom tumačenju, čitanjem ili još bolje pobožnim razmatranjem koncilskih dokumenata i članaka Katekizma Katoličke Crkve, koji je blaženi Ivan Pavao II. objavio trideset godina od početka Koncila, s jasnom nakanom *potaknuti vjernike na bolje prianjanje uz njega i promicanje njegova poznavanja i primjene* (Isto, 114).

Već godine Gospodnje 1967., u spomen na devetnaest stoljeća mučeništva apostola Petra i Pavla, sličnu Godinu vjere proglasio je sluga Božji Pavao VI., *kako bi potvrdio u svečanoj ispovijesti vjere kako bitni sadržaji koji već vjekovima čine baštinu svih vjernika trebaju biti potvrđeni, shvaćeni i produbljavani na uvijek nov način kako bi se pružalo svjedočanstvo u skladu s povijesnim prilikama koje su različite od negdašnjih* (Benedikt XVI., Apost. pismo *Porta fidei*, br. 4).

U ovo naše vrijeme vrlo dubokih promjena, kojima je izloženo čovječanstvo, sveti otac Benedikt XVI. proglašavanjem ove druge Godine vjere kani pozvati Božji narod, čiji je sveopći Pastir, kao i braću biskupe čitavog svijeta *da se pridruže Petrovu nasljedniku u vrijeme duhovne milosti koje nam Gospodin daje, da bismo se spomenuli dragocjenog dara vjere* (Isto, br. 8).

Svim vjernicima bit će dana *prilika ispovijedati vjeru u Uskrslog Gospodina... u katedralama i u crkvama u cijelom svijetu; u [njihovim] kućama i u [njihovim] obitelji-*



ma, tako da svatko uzmogne osjetiti snažnu potrebu bolje upoznati i budućim naraštajima prenositi neprolaznu vjeru. Redovničke zajednice, jednako kao i župne zajednice, kao i sve stare i nove crkvene stvarnosti, zacijelo će u ovoj Godini znati iznaći način da javnom učine ispovijest Vjerovanja (Isto).

Osim toga, svi vjernici, pojedinačno i zajednički, bit će pozvani davati otvoreno svjedočanstvo vlastite vjere pred drugima u posebnim okolnostima svakodnevnog života: *sama društvena narav čovjeka traži da čovjek unutarnje vjerske čine izrazi na izvanjski način, da u vjerskoj stvari saobraća s drugima, da svoju religiju ispovijeda na društveni način* (Deklaracija *Dignitatis humanae*, 7. prosinca 1965.; hrv. prijevod iz: *Drugi vatikanski koncil*, Dokumenti, KS, str. 473).

Budući da se prije svega radi o produbljivanju u najvišem stupnju – koliko je moguće na ovoj zemlji – svetosti života i prema tome o postizanju, u najvišem stupnju, čistoće duše, od velike koristi bit će veliki dar oprosta, koji Crkva, na temelju vlasti dodijeljene joj od Krista, pruža svima onima koji, da bi ga zadobili, uz obvezne odredbe izvrše i posebne propise. *Oprostom – učio je Pavao VI. – Crkva, koristeći svoju vlast poslužiteljice otkupljenja izvršenog od Krista Gospodina, prenosi vjernicima sudjelovanje ove Kristove punine u zajedništvu Svetih, pružajući im u najširoj mjeri sredstva za postizanje spasenja* (Apost. pismo *Apostolorum limina*, 23. svibnja 1974.: AAS 66 [1974], 289). Tako se očituje *blago Crkve*, čije daljnje umnažanje čine i zasluge *Blažene Majke Božje i svih izabranih, od prvog do posljednjeg pravednika* (Klement VI., Bula *Unigenitus Dei Filius*, 27. siječnja 1343.).

Apostolska pokorničarna, koja ima dužnost uređivati ono što se odnosi na podjeljivanje i primjenu oprosta, kao i poticati duh vjernika na ispravno poimanje i gajenje pobožne želje za njegovim zadobivanjem, uz potporu Papinskog vijeća za promicanje nove evangelizacije, u pozornom razmatranju Note s pastoralnim smjernicama za Godinu vjere Kongregacije za nauk vjere, sa svrhom zadobivanja dara oprosta tijekom Godine vjere, utvrdila je sljedeće odredbe, izdane u suglasnosti s nakanom Vrhovnog Svećenika, da bi se vjernike više potaknulo na poznavanje i na ljubav prema nauku Katoličke Crkve te iz njega postigli što izobilnije duhovne plodove.

Tijekom čitave Godine vjere, to jest od 11. listopada 2012. pa sve do uključivo 24. studenoga 2013., moći će zadobiti potpuni oprost od vremenitih kazni za vlastite grijehe, podijeljen po Božjem milosrđu, koji se može namijeniti za duše preminulih vjernika, svaki pojedini vjernik koji se iskreno pokaje, propisno ispovjedi, sakramentalno pričesti, i koji izmoli molitve na nakane Vrhovnog Svećenika, i to:

a) svaki put kad će sudjelovati na najmanje tri propovijedi tijekom Svetih misija, ili na najmanje tri predavanja o Dokumentima Drugoga vatikanskog koncila i o člancima Katekizma Katoličke Crkve, u bilo kojoj crkvi ili prikladnom mjestu;

b) svaki put kad će u obliku hodočašća posjetiti papinsku baziliku, kršćanske katakombe, katedralnu crkvu, sveto mjesto određeno od mjesnog ordinarija za Godinu vjere (npr. među manjim bazilikama i svetištima posvećenima Blaženoj Djevici Mariji, svetim apostolima i svetim zaštitnicima) i ondje sudjelovati na nekom svetom



obredu ili se barem kroz neko prikladno vrijeme zadržati u sabranosti s pobožnim razmatranjima, završavajući molitvom Oče naš, Ispovijesti vjere u bilo kojem odobrenom obrascu, zazivima Blaženoj Djevici Mariji i ovisno o slučaju, svetim apostolima i zaštitnicima;

c) svaki put kad će, u dane određene od mjesnog ordinarija za Godinu vjere (npr. na Gospodnje svetkovine, na svetkovine Blažene Djevice Marije, na blagdane svetih apostola i zaštitnika, na Katedru sv. Petra), u bilo kojem svetom mjestu sudjelovati na svečanom euharistijskom slavlju ili liturgiji časova, dodajući Ispovijest vjere u bilo kojem odobrenom obrascu;

d) na dan, slobodno izabran tijekom Godine vjere, za pobožni posjet krstionici ili drugom mjestu, na kojem je primio sakrament krštenja, ako obnovi krsna obećanja u bilo kojoj odobrenoj formuli.

Dijecezanski i eparhijski biskupi te oni koji su po pravu njima izjednačeni, na najprikladniji dan tog vremena, u prigodi glavnog slavlja (npr. 24. studenoga 2013., na svetkovinu Isusa Krista, Kralja svega stvorenja, kojom se zaključuje Godina vjere) moći će podijeliti papinski blagoslov s potpunim oprostom, koji mogu zadobiti svi vjernici koji taj blagoslov pobožno prime.

Vjernici koji se iskreno pokaju, a koji neće moći sudjelovati na svečanim slavljinama iz ozbiljnih razloga (kao, prije svega, sve redovnice koje žive u samostanima u trajnoj klauzuri, anakoreti i pustinjaci, zatvorenici, stare osobe, bolesnici, kao i oni koji, u bolnici ili drugim lječilišnim mjestima, trajno skrbe o bolesnicima...), zadobit će potpuni oprost, pod jednakim uvjetima, ako, duhom i mislima povezani s prisutnim vjernicima, osobito u trenucima u kojima se riječi Vrhovnog Svećenika ili dijecezanskih biskupa budu prenosile putem televizije i radija, izmole u vlastitoj kući ili tamo gdje ih zapriječenost zatekne (npr. u kapeli samostana, u bolnici, u ustanovi za skrb, u zatvoru...) Oče naš, Ispovijest vjere u bilo kojem odobrenom obrascu, i druge molitve u skladu sa svrhom Godine vjere, prikazujući svoja trpljenja ili nevolje vlastitog života.

Kako bi pristup sakramentu pokore i zadobivanju božanskog oprostjenja po vlasti Ključeva bio pastoralno olakšan, mjesni ordinariji su pozvani kanonicima i svećenicima koji će u katedralama i crkvama određenima za Godinu vjere ispovijedati vjernike, podijeliti povlastice ograničene za unutrašnje područje, za vjernike istočnih Crkava, u skladu s kan. 728 § 2 CCEO-a, a u slučaju eventualne rezerve, s kan. 727, osim, kako je očito, za slučajeve navedene u kan. 728 § 1; za vjernike Latinske Crkve, povlastice u skladu s kan. 508 § 1 CIC-a.

Ispovjednici, nakon što upozore vjernike na težinu grijeha kojima je pridržana rezerva ili cenzura, odredit će prikladne sakramentalne pokore, takve da ih se, što je više moguće, dovede na čvrsto pokajanje i, ovisno o prirodi slučaja, naložiti im naknadu eventualnih skandala i šteta. Pokorničarna toplo poziva preuzvišene biskupe, kao nositelje trostruke službe (*munus*) poučavanja, upravljanja i posvećivanja, da vode brigu o jasnom tumačenju ovdje iznijetih načela i odredbi za posvećivanje



vjernika, na osobit način vodeći računa o okolnostima mjesta, kulture i tradicija. Kateheza prilagođena naravi svakog pojedinog naroda, moći će jasnije i s većom živošću predložiti razumu i čvršće i dublje ukorijeniti u srca želju za ovim jedinstvenim darom, postignutim po zaslugama posredovanja Crkve.

Ovaj Dekret ima valjanost samo za Godinu vjere. Neovisno o bilo kakvoj protivnoj odredbi.

Dano u Rimu, u sjedištu Apostolske pokorničarne,
14. rujna 2012., na Uzvišenje sv. Križa

Manuel kard. Monteiro de Castro, viši pokorničar
Mons. Krzysztof Nykiel, regent

Poruka biskupske Sinode

Tijekom 26. opće kongregacije u petak 26. listopada, sinodalni su oci jednoglasno prihvatili Poruku narodu Božjem na završetku zasjedanja XIII. opće redovne Biskupske sinode, koja je u Papi noj nazočnosti pročitana na talijanskome, francuskome, španjolskome i njemačkom jeziku. Nakon vremena provedenog u zajedničkom razmišljanju o *novoj evangelizaciji za prenošenje kršćanske vjere* biskupi se obraćaju kršćanskom puku potičući na žarkije svjedočenje evanđelja u različitim kontekstima današnjice. Konstatirajući da je Godina vjere dragocjen uvod u hodu nove evangelizacije, biskupi se obraćaju kršćanima svih kontinenata te im upućuju poruku imajući u vidu njihovu konkretnu životnu situaciju. Prenosimo hrvatski prijevod Poruke Božjem narodu s Biskupske sinode, koja je održana od 7. do 28. listopada 2012. godine.





PORUKA BOŽJEM NARODU

Draga braćo i sestre,

milost vam i mir od Boga, Oca našega, i Gospodina Isusa Krista (Rim 1, 7). Mi biskupi iz čitavoga svijeta, okupljeni na poziv Rimskog biskupa pape Benedikta XVI. da razmišljamo o *novoj evangelizaciji za prenošenje kršćanske vjere*, prije nego ćemo se vratiti svojim krajevnim Crkvama, želimo se obratiti svima vama, da bismo podržali i usmjerili služenje evanđelju u raznim sredinama u kojima se Crkva danas nalazi i daje svoje svjedočanstvo.

1. Poput Samarijanke na zdencu

Neka nam u tome bude vodilja jedan tekst iz Evanđelja: riječ je o Isusovu susretu sa Samarijankom (usp. Iv 4, 5-42). Nema muškarca ili žene koji se u svom životu nije jednom našao, poput te žene Samarijanke, praznog krčaga pored zdenca, u nadi da će naći ispunjenje najdublje želje svojega srca, koje je jedino kadro dati puni smisao životu. Danas se čovjeku nudi mnogo zdenaca da u njih zagradi i utaži svoju žeđ, ali ih treba znati razlikovati kako bi se izbjegle onečišćene vode. Moramo svoje traženje pravilno usmjeriti, kako ne bi postali žrtvom razočaranja, koje može biti pogubno po nas.

Poput Isusa na zdencu Sihar, i Crkva se osjeća dužnom sjesti uz muškarce i žene ovog doba. Ona želi uprisutniti Gospodina u njihovu životu tako da ga mogu susresti, jer je jedino njegov Duh voda koja daje pravi i vječni život. Jedino je Isus kadar duboko proniknuti naše srce i otkriti nam istinu o nama: *kazao mi je sve što sam počinila*, priznaje žena svojim sugrađanima. A ta riječ navještaja, s kojom ruku pod ruku ide pitanje koje otvara vjeri: *Da to nije Krist?*, pokazuje kako svaki onaj koji je primio novi život iz susreta s Isusom, ne može a da i sam ne postane navjestitelj istine i nade za druge. Obraćena grešnica postaje glasnicom spasenja i dovodi Isusu čitav grad. Prihvatanjem svjedočanstva ljudi će prijeći na osobno iskustvo susreta: *Sada više ne vjerujemo zbog tvoga kazivanja; ta sami smo čuli i znamo: ovo je uistinu Spasitelj svijeta.*

2. Nova evangelizacija

Voditi muškarce i žene našeg doba Isusu, susretu s njime, prijeka je potreba koja je prisutna u svim krajevima svijeta, onima drevne i onima nedavne evangelizacije. Posvuda se, naime, osjeća potreba ponovno oživjeti vjeru kojoj prijete opasnost da



potamni u kulturnim okruženjima koja priječe njezino ukorjenjivanje u životu ljudi i njezinu prisutnost u društvu, jasnoću njezinih sadržaja i odgovarajuće plodove.

Nije riječ o tome da se sve počinje ispočetka, nego o tome da se priključimo višestoljetnom naviještanju evanđelja s istom onom apostolskom odvažnošću svetoga Pavla, koji je išao čak tako daleko da je rekao: *jao meni ako evanđelja ne navješćujem* (1 Kor 9, 16). Tijekom čitave povijesti, koja seže od prvih stoljeća kršćanske ere do danas, evanđelje je izgrađivalo zajednice vjernika u svim dijelovima svijeta. Bile one male ili velike, te su zajednice plod predanosti naraštajâ Isusovih svjedoka – misionara i brojnih mučenika – kojih se sa zahvalnošću sjećamo.

Društvene, kulturno-ekonomske, političke i vjerske promjene pozivaju nas na nešto novo: živjeti na obnovljeni način naše zajedničko iskustvo vjere i navještaja, putem evangelizacije koja je *nova u svom žaru, metodama i izrazima* (Ivan Pavao II., *Govor na XIX. skupštini CELAM-a*, Port-au-Prince, 9. ožujka 1983., br. 3), kao što je rekao Ivan Pavao II. Papa Benedikt XVI. je pak podsjetio da je ona upravljena *u prvom redu onima koji su se, iako kršteni, udaljili od Crkve i žive kao da nisu kršćani [...], da bi se tim osobama pomoglo ponovno susresti Gospodina, koji jedini ispunjava naš život dubokim smislom i mirom; i da bi se potpomoglo ponovno otkrivanje vjere, izvora milosti koji donosi radost i nadu u živote ljudi, obitelji i društva* (Benedikt XVI., *Homilija na euharistijskom slavlju prigodom svečanog otvorenja XIII. opće redovne Biskupske sinode*, Rim, 7. listopada 2012.).

3. Osobni susret s Isusom Kristom u Crkvi

Prije nego nešto kažemo o oblicima koje mora poprimiti ta nova evangelizacija, osjećamo potrebu da vam, s dubokim uvjerenjem, poručimo kako je za vjeru od presudne važnosti odnos koji se uspostavlja s Isusovom osobom, koji preuzima inicijativu u tome susretu. Djelo nove evangelizacije se sastoji u tome da se, nerijetko smetenom i zbunjenom, srcu i umu muškaraca i žena našega doba, a prije svega nama samima, ponovno predstavi ljepotu i neprolaznu novost susreta s Kristom. Sve vas pozivamo da promatrate lice Gospodina Isusa Krista, da uđete u otajstvo njegova života, darovanog za nas na križu, ponovnog potvrđena u njegovu uskrsnuću od mrtvih kao dar od Oca i objavljena nama po Duhu Svetom. U Isusovoj se osobi otkriva otajstvo ljubavi Boga Oca prema čitavoj ljudskoj obitelji. On nas nije htio prepustiti na milost i nemilost našoj lažnoj autonomiji, nego nas je pomirio sa sobom u novom savezu ljubavi.

Crkva je prostor koji Krist nudi u povijesti gdje ga možemo susresti, jer joj je on povjerio svoju riječ, krštenje po kojem postajemo djeca Božja, svoje Tijelo i svoju Krv, milost opraštanja grijeha, osobito u sakramentu pomirenja, iskustvo zajedništva koje je odraz otajstva samog Presvetog Trojstva, snagu Duha Svetoga koji rađa ljubav prema svima.

Moramo stvoriti gostoljubive zajednice u kojima će svi marginalizirani naći svoj dom, konkretna iskustva zajedništva koja će neodoljivom snagom ljubavi – *Vidi kako se ljube!* (Tertulijan, *Apologija*, 39, 7) – privući razočarani pogled suvremenog



čovječanstva. Ljepota vjere mora posebno blistati u bogoslužnim činima, a nadasve u nedjeljnoj euharistiji. Upravo se u liturgijskim slavljinama Crkva, naime, pokazuje kao Božje djelo i otkriva, u riječima i gestama, značenje evanđelja.

Na nama je učiniti danas iskustvo Crkve stvarno dostupnim, umnožiti zdence na kojima su žedni muškarci i žene pozvani susresti Isusa, pružati oaze u pustinjama života. To je zadaća kršćanskih zajednica i, u njima, svakog Gospodinova učenika pojedinačno: svakome je povjereno nezamjenjivo svjedočanstvo, kako bi evanđelje moglo ući u život sviju. To zahtijeva od nas svetost života.

4. Prigode za susret s Isusom i slušanje Svetog pisma

Netko će se zapitati kako sve to ostvariti. Ne trebamo izmišljati nove strategije, gotovo kao da bi evanđelje bilo proizvod koji treba plasirati na tržište religija, nego trebamo ponovno otkriti načine na koje je Isus pristupao osobama i pozivao ih, da bismo te iste načine primijenili u današnjim okolnostima.

Sjetimo se primjerice kako je Isus Petra, Andriju, Jakova i Ivana pozvao usred posla, kako je Zakeja puka radoznalost dovela do topline zajedničkog stola s Učiteljem, kako ga je rimski satnik tražio da ozdravi njemu dragu osobu, kako ga je slijepac od rođenja nazvao osloboditeljem od njegove marginaliziranosti, kako su Marta i Marija za gostoljubivost svojega doma i srca bili nagrađeni njegovom prisutnošću. Listajući stranice Evanđelja i dijelove Svetog pisma u kojima su opisana misijska iskustva apostola u ranoj Crkvi, možemo otkriti razne načine i okolnosti u kojima su se životi ljudi otvorili Kristovoj prisutnosti.

Često čitanje Svetog pisma, prosvijetljeno crkvenom tradicijom koja nam ga je predala i koja je njegov autentični tumač, nije samo nužno za upoznavanje samog sadržaja evanđelja, to jest Isusove osobe u kontekstu povijesti spasenja, nego pomaže također otkriti prigode za susret s njim kao i evanđeoske pristupe ukorijenjene u temeljne dimenzije čovjekova života: obitelj, rad, prijateljstvo, razne vrste siromaštva i životnih kušnji, i drugo.

5. Evangelizirati sebe same i biti spreman na obraćenje

Ne bismo, međutim, nikada smjeli smatrati da je nova evangelizacija nešto što se ne tiče nas osobno. Ovih su dana biskupi u više navrata digli svoj glas da podsjetu da Crkva, da bi mogla evangelizirati svijet, mora prije svega ona sama slušati Božju riječ. Poziv na evangelizaciju se pretvara u poziv na obraćenje.

Iskreno osjećamo da se prije svega mi sami moramo obratiti Kristovoj snazi, koji jedini može sve učiniti novo, prije svega naše siromašne živote. Moramo s poniznošću prepoznati da se siromaštva i slabosti Isusovih učenika, navlastito njegovih službenika, teško odražavaju na vjerodostojnost te misije. Sigurno da smo svjesni – u prvom redu mi biskupi – da nećemo nikada moći biti na visini svojega poziva kojim nas Gospodin poziva i poslanja da naviještamo njegovo Evanđelje svim narodima. Svjesni samo da moramo ponizno priznati svoju ranjivost u ranama povijesti i moramo bez oklijevanja priznati naše osobne grijehe. Uvjereni smo, međutim, da



Duh Gospodnji može svojom snagom obnoviti svoju Crkvu i učiniti njezine halje blistavima i sjajnim, samo ako dopustimo da nas on oblikuje. Pokazuju to životi svetaca pa stoga njihov život i njihov spomen predstavljaju povlašteno oruđe nove evangelizacije.

Kada bi ta obnova ovisila isključivo o nama, tada bi postojali ozbiljni razlozi za sumnju u njezin uspjeh. Ali obraćenje u Crkvi, kao i evangelizacija, nema za glavne aktere nas siromašne ljude, nego samog Duha Gospodinova. Tu se krije naša snaga i naša sigurnost da zlo neće nikada imati posljednju riječ, ni u Crkvi ni u povijesti: *Neka se ne uznemiruje vaše srce i neka se ne straši*, rekao je Isus svojim učenicima (Iv 14, 27).

Djelo nove evangelizacije počiva na tom ozbiljnom uvjerenju. Mi se uzdamo u nadahnuće i snagu Duha Svetoga, koji će nas poučiti što nam je reći i što činiti i u najtežim trenucima. Naša je dužnost, stoga, strah pobijediti vjerom, poniženje nadom, ravnodušnost ljubavlju.

6. Otkriti nove mogućnosti za evangelizaciju u današnjem svijetu

Ta ozbiljna hrabrost utječe također na način na koji gledamo na današnji svijet. Ne damo se zastrašiti okolnostima vremena u kojima živimo. Naš je svijet pun proturječja i izazova, ali je i nadalje Božje stvorenje. Svijet je ranjen zlom, ali Bog ga još uvijek ljubi. To je njegovo polje u kojem se Božju riječ može ponovno sijati tako da može ponovno uroditi plodom.

Nema mjesta pesimizmu u glavama i srcima onih koji znaju da je njihov Gospodin pobijedio smrt i da njegov Duh snažno djeluje u povijesti. Pristupamo tome svijetu s poniznošću, ali također s odlučnošću koju pruža sigurnost da će istina na kraju pobijediti. Želimo vidjeti u svijetu Božji poziv da svjedočimo njegovo ime. Naša je Crkva živa i s izazovima koje donosi povijest suočava se hrabrošću vjere i svjedočenjem brojnih svojih sinova i kćeri.

Znamo da u svijetu moramo voditi tešku borbu protiv *Vrhovništava*, protiv *Vlasti*, protiv *zlih duhova* (Ef 6, 12). Ne krijemo probleme koje ti izazovi nameću, ali nas oni ne plaše. To vrijedi nadasve za fenomen globalizacije koji za nas mora biti prilika za širenje prisutnosti evanđelja. Usprkos teškim trpljenjima koje sa sobom nose zbog čega selioce prigrllujemo kao svoju braću, migracije su jednako tako, kao što su to bile i nekoć, prigode za širenje vjere i zajedništva u svojim različitim oblicima. Sekularizacija, ali također kriza izazvana hegemonijom politike i države, traže od Crkve da premisli vlastitu prisutnost u društvu, nipošto je se ne odričući. Mnogi i uvijek novi oblici siromaštva otvaraju nove mogućnosti za karitativnu službu: naviještanje evanđelja obvezuje Crkvu da bude sa siromašnima i, poput Isusa, preuzme na sebe teret njihovih trpljenja. I u najžešćim oblicima ateizma i agnosticizma osjećamo da možemo prepoznati – premda u proturječnim oblicima – ne prazninu, nego čežnju, očekivanje koje očekuje jedan primjeren odgovor.

U suočavanju s pitanjima koje prevladavajuće kulture postavljaju vjeri i Crkvi obnavljamo svoje pouzdanje u Gospodina, uvjereni da je i u tim kontekstima evan-



đelje svjetlonoša i da može ozdraviti svaku čovjekovu slabost. Nismo mi ti koji vodimo djelo evangelizacije, nego je to Bog, kao što nas je to podsjetio Papa: *Prava riječ, prava inicijativa, pravo djelovanje dolazi od Boga i tek kada smo uključeni u tu Božju inicijativu, tek kada ponizno molimo tu Božju inicijativu, možemo i mi postati – s njim i u njemu – vjerovjesnici* (Benedikt XVI., *Meditacija na prvom općem zasjedanju XIII. opće redovne Biskupske sinode*, Rim, 8. listopada 2012.).

7. Evangelizacija, obitelj i posvećeni život

Još od prve evangelizacije prenošenje vjere s koljena na koljeno našlo je svoje prirodno okruženje u obitelji gdje žene igraju posebnu ulogu, čime se nipošto ne želi umanjiti lik i odgovornost oca. Brigom koju svaka obitelj posvećuje rastu svojih mlađih članova, djeci se usađuju u srce znakovi vjere, prenose im se osnovne istine, poučava ih se molitvi, svjedoče im se plodovi ljubavi. Unatoč različitosti zemljopisnih, kulturnih i društvenih situacija iz kojih dolaze, svi biskupi na Sinodi su iznova potvrdili tu bitnu ulogu obitelji u prenošenju vjere. Nova je evangelizacija nezamisliva bez svijesti o posebnoj odgovornosti prema naviještanju evanđelja obiteljima i pružanju potpore obiteljima u odgojnoj zadaći.

Ne zanemarujemo činjenicu da je današnja obitelj, koja počiva na braku muškarca i žene, po kojem postaju *jedno tijelo* (Mt 19, 6) otvoreno životu, posvuda pogođena krizom. Okružena je modelima života koji je kažnjavaju i zapostavljena od politikâ onog društva čija je također osnovna stanica. Ni same crkvene zajednice ne poštuju uvijek njezine ritmove i ne podupiru je u njezinim zadaćama. Upravo nas to, međutim, potiče da ustvrdimo kako moramo posebnu brigu posvetiti obitelji i njezinu poslanju u društvu i Crkvi, razvijajući posebne projekte praćenja osoba prije i nakon ženidbe. Želimo također izraziti svoju zahvalnost brojnim kršćanskim parovima i obiteljima koji svojim svjedočanstvom pokazuju svijetu iskustvo zajedništva i služenja koje je sjeme društva u kojem će biti više bratstva, ljubavi i mira.

Sjetili smo se i onih čije obiteljske situacije i suživot ne odražavaju onu sliku jedinstva i ljubavi za cijeli život koje nam je Gospodin povjerio. Ima parova koji žive zajedno, a da nisu vezani sakramentom ženidbe. Sve je više neredovitih obiteljskih situacija nastalih nakon raspada prethodnih brakova. Te se negativne situacije negativno odražavaju također na vjeru djece. Svima njima želimo poručiti da Bog u svojoj ljubavi ne napušta nikoga, da ih i Crkva također ljubi, da Crkva sve prima raširenih ruku, da oni ostaju i dalje udovi Crkve premda ne mogu primiti sakramentalno održavanje i euharistiju. Neka naše katoličke zajednice budu gostoljubive prema svima onima koji žive u takvim situacijama i neka podupiru one koji su na putu obraćenja i pomirenja.

Obiteljski je život prvo mjesto u kojem se evanđelje susreće s običnim životom i pokazuje svoju sposobnost da preobrazi temeljne uvjete postojanja u obzor ljubavi. No za svjedočenje Crkve nije ništa manje važno pokazati kako ovozemno postojanje ima ispunjenje koje nadilazi ljudsku povijest i proteže se k vječnom zajedništvu s Bogom. Isus se Samarijanki ne predstavlja tek kao onaj koji daje život, nego kao onaj



koji daje *život vječni* (Iv 4, 14). Božji dar, kojeg vjera uprisutnjuje, nije jednostavno obećanje boljih uvjeta na ovome svijetu, nego navještaj da je posljednji smisao naše-ga života onkraj ovoga svijeta, u onom punom zajedništvu s Bogom kojeg iščekuje-mo na kraju vremena.

Posebni svjedoci tog onozemaljskog obzora smisla ljudskog života u Crkvi i svi-jetu su oni koje je Gospodin pozvao na posvećeni život. Upravo zato jer su potpuno posvećene njemu u vršenju siromaštva, čistoće i poslušnosti, posvećene su osobe znak budućeg svijeta koji relativizira svako dobro ovoga svijeta. Neka s ove Biskup-ske sinode do te naše braće i sestara dopre zahvalnost za njihovu vjernost pozivu Gospodnjem i doprinosu kojeg su dali i daju crkvenom poslanju. Potičemo ih na nadu u teškim situacijama kroz koje i oni prolaze u ovim promjenjivim vremenima. Pozivamo ih da se afirmiraju kao svjedoci i promicatelji nove evangelizacije u ra-znim područjima života već prema karizmi svojih ustanova.

8. Crkvena zajednica i mnogi radnici evangelizacije

Djelo evangelizacije nije zadaća nekog pojedinca ili skupine u Crkvi, nego crkve-nih zajednica kao takvih, gdje pojedinac ima pristup svim sredstvima susreta s Isu-som: Božjoj riječi, sakramentima, bratskom zajedništvu, karitativnoj službi, misiji.

U tome pogledu se ističe iznad svega uloga župa kao prisutnost Crkve na teri-toriju na kojem ljudi žive, ti *seoski studenci* kako ih je volio nazivati Ivan XXIII., na koje svi mogu doći piti i na njima pronaći svježinu evanđelja. Njihova uloga ostaje nezamjenjiva, premda promijenjeni uvjeti mogu tražiti, bilo oblikovanje manjih za-jednica, bilo povezivanje u širem pastoralnom kontekstu. Pozivamo naše župe da tradicionalnoj pastoralnoj skrbi za Božji narod pridruže nove oblike poslanja koje zahtijeva nova evangelizacija. Oni moraju prožimati također razne važne izraze puč-ke pobožnosti.

Služba svećenika – oca i pastira svojega naroda – u župi ostaje i nadalje ključna. Biskupi, sudionici ove Biskupske sinode izražavaju svim prezbiterima zahvalnost i bratsku blizinu za njihovu tešku zadaću. Pozivamo ih na tješnje veze dijecezanskog prezbiterija, na sve snažniji duhovni život, na trajnu formaciju koja će ih osposobiti da se nose s promjenama.

Zajedno s prezbiterima podupiremo također i đakone, kao i pastoralno djelova-nje vjeroučitelja kao i mnogih drugih poslužitelja i animatora na polju naviještanja i kateheze, liturgijskog života, karitativne službe. Moraju se promicati također razni oblici sudioništva i suodgovornosti vjernika, muškaraca i žena. Za njihovu posve-ćenost u mnogim službama u našim zajednicama nećemo im nikada moći dovoljno zahvaliti. Sve njih, također, molimo da stave svoju prisutnost i svoju službu u Crkvi u perspektivu nove evangelizacije, posvećujući brigu vlastitoj ljudskoj i kršćanskoj formaciji, poznavanju vjere i osjetljivosti na današnje kulturne fenomene.

Kada je riječ o laicima, posebno treba spomenuti razne oblike starih i novih udruženja kao i crkvene pokrete i nove zajednice. Sve su to izrazi bogatstva darova koje Duh Sveti daje Crkvi. I tim oblicima života i zauzimanja u Crkvi izražavamo



zahvalnost, potičući ih na vjernost vlastitoj karizmi i uvjereno crkveno zajedništvo, osobito u konkretnom kontekstu krajevnih Crkvi.

Svjedočenje evanđelja nije ničiji privilegij. Prepoznajemo s radošću prisutnost mnogih muškaraca i žena koji su svojim životom postali znak evanđelja usred svijeta. Vidimo ih također u brojnoj našoj kršćanskoj braći i sestrama s kojima jedinstvo nažalost nije još uvijek potpuno, ali koji su također označeni biljegom krštenja Gospodinova i njegovi su navjestitelji. Za nas je bilo dirljivo iskustvo u ovim danima slušati mnoge ugledne vođe Crkava i crkvenih zajednice koji su nam svjedočili svoju žeđ za Kristom i svoju predanost naviještanju evanđelja. Oni su također uvjereni da svijet treba novu evangelizaciju. Zahvalni smo Gospodinu za tu jednostupnost u pogledu nužnosti misije.

9. Da bi mladi mogli susresti Krista

Do mladih nam je posebno stalo, jer su oni važni dio sadašnjosti svijeta i Crkve, a također su njihova budućnost. Biskupi ni na svijet mladih ne gledaju s pesimizmom. Zabrinuti jesmo, ali ne i pesimistični. Zabrinuti smo jer se svi najagresivniji napadi našeg doba okomljuju upravo na njih. No ne gledamo, ipak, na to s pesimizmom, prije svega zato jer znamo da je Kristova ljubav ono što pokreće povijest, ali također jer opažamo u našim mladima duboke težnje za autentičnošću, istinom, slobodom, velikodušnošću, na koje je – uvjereni smo – Krist prikladan odgovor.

Želimo ih poduprijeti u njihovu traženju i potičemo naše zajednice da slušaju, razgovaraju i odgovore bez zadržke i odvažno na teško stanje u kojem se nalaze mladi. Želimo da naše zajednice oslobađaju, a ne guše snagu njihova poleta; da se odlučno upuste u pravičan boj protiv zabluda i sebičnih špekulacija svjetskih sila koje zanima samo kako rasipati energije i trošiti poletnost mladih za vlastitu korist, oduzimajući im svako zahvalno sjećanje na prošlost i svaki ozbiljan plan za budućnost.

Svijet mladih je zahtjevno, ali ujedno posebno obećavajuće polje nove evangelizacije. Pokazuju to brojna iskustva, od onih na kojima se mladi okupljaju u najvećem broju poput Svjetskih dana mladih, do onih skrovitijih – ali unatoč tome snažnih – poput raznih iskustava duhovnosti, služenja i misije. Mladima treba prepoznati aktivnu ulogu u djelu evangelizacije osobito njihovih vršnjaka.

10. Evanđelje u dijalogu s ljudskom kulturom i iskustvom i religijama

Nova evangelizacija ima u svome središtu Krista i brigu za ljudsku osobu da bi došlo do stvarnog susreta s njim. Ali njezini su obzori široki koliko i svijet i nije zatvorena nijednom čovjekovu iskustvu. To znači da ona posebno brižno njeguje dijalog s kulturama, uvjerena da će moći pronaći u svakoj od njih *sjeme Riječi* o kojem su govorili drevni oci. Nova evangelizacije, na poseban način, treba novi savez između vjere i razuma. Uvjereni smo da vjera može prigrbliti svaki plod zdravog duha otvorenog transcendenciji i ima snagu doskočiti ograničenostima i proturječjima u koje razum može upasti. Vjera ne zatvara oči ni pred bolnim pitanjima koja postavlja prisutnost zla u životu i povijesti ljudi, crpeći svjetlo nade iz Kristova uskrsnuća.



Susret između vjere i razuma jača također zauzetost kršćanske zajednice na polju odgoja i kulture. Posebno mjesto u tome zauzimaju odgojne i istraživačke ustanove: škole i sveučilišta. Gdje god se produbljuju spoznaje o čovjeku i osobi pruža obrazovanje, Crkvi je drago da može dati vlastito iskustvo i doprinos u cilju cjelovitog odgoja i izobrazbe osobe. U tome posebnu pažnju treba posvetiti katoličkim školama i sveučilištima, u kojima otvorenost transcendenciji, svojstvena svakom autentičnom kulturnom i odgojnom pravcu, mora imati svoje ispunjenje u susretu s događajem Isusa Krista i njegove Crkve. Biskupi upućuju zahvalnost svima onima koji su, katkad u teškim uvjetima, u to uključeni.

Evangelizacija zahtijeva da se posveti veća pozornost svijetu sredstava društvene komunikacije, osobito novim medijima, u kojima se isprepliću mnogi životi, pitanja i očekivanja. To je mjesto gdje se često formiraju savjesti, gdje ljudi provode vrijeme i koje njihov život ispunja sadržajem. To je nova prilika da se dopre do čovjekova srca.

Posebno područje susreta između vjere i razuma danas se krije u dijalogu sa znaošću. Ona nije nipošto daleka vjeri, budući da je očitovanje onog duhovnog počela koje je Bog stavio u čovjeka i koji mu omogućuje dokučiti racionalne strukture na kojima počiva stvaranje. Kada se znanost i tehnologija ne drznu ograničavati poimanje čovjeka i svijeta na jalovi materijalizam, tada postaju dragocjeni saveznik u humanizaciji života. Svoju zahvalu upućujemo stoga i svima onima koji su uključeni u to osjetljivo polje spoznaje.

Želimo također zahvaliti muškarcima i ženama uključenim u drugi izraz ljudskog duha – umjetnost u njezinim različitim oblicima, od najstarijih do najnovijih. U umjetničkim djelima prepoznamo posebno značajan način izražavanja duhovnosti, ukoliko nastoje uobličiti čovjekovo stremljenje prema ljepoti. Zahvalni smo kada nam oni svojim lijepim umjetničkim ostvarenjima zorno dočaravaju Božje lice i lice njegovih stvorenja. Put ljepote je posebno djelotvoran u novoj evangelizaciji.

Osim umjetničkih djela i cjelokupno područje čovjekova djelovanja privlači našu pozornost, kao prostor u kojem on, svojim radom, postaje suradnik Božjeg stvaranja. Svijet ekonomije i rada želimo podsjetiti kako iz svjetla evanđelja izlaze neki podsjetnici: osloboditi rad uvjeta zbog kojih nerijetko postaje nepodnošljivi teret i pruža neizvjesnu budućnost, koja je danas često ugrožena nezaposlenošću, osobito mladih; staviti osobu u središte ekonomskog razvoja; osmisliti sam taj razvoj kao prigodu za rast ljudskog roda u pravednosti i jedinstvu. Čovjek svojim radom kojim preobražava svijet pozvan je također sačuvati netaknutim svijet kojeg je Bog stvorio, također zbog odgovornosti prema budućim naraštajima.

Evanđelje prosvjetljuje također patnje što ih donosi bolest. Kršćani moraju pomoći bolesnicima da osjete blizinu Crkve bolesnima i nemoćnima i izražavaju zahvalnost svima koji svoj posao obavljaju profesionalno i humano.

Područje u kojem svjetlo evanđelja može i mora prosvjetljivati čovjekove korake je svijet politike. Od političara se traži nesebično i transparentno zauzimanje za opće dobro poštujući dostojanstvo osobe, od njezina začeća do prirodne smrti, obitelji



utemeljene na braku između muškarca i žene i slobodu odgoja; promičući vjerske slobode; uklanjajući uzroke nepravdi, nejednakosti, diskriminacijâ, rasizma, nasiljâ, gladi i ratova. Kršćani su u svom političkom djelovanju pozvani dati jasno svjedočanstvo zapovijedi ljubavi.

Konačno, Crkva smatra da u sljedbenicima ostalih religija ima svoje prirodne sugovornike. Evanđelje naviještamo zato jer smo uvjereni u Kristovu istinu, a ne zato što smo protiv nekoga. Isusovo evanđelje je mir i radost i njegovim je učenicima drago prepoznati sve istinito i dobro što je čovjekov religijski duh otkrio u svijetu stvorenom od Boga i izrazio u raznim religijama.

Međureligijski dijalog želi biti doprinos miru, odbacuje svaki fundamentalizam i denuncira svako nasilje upereno protiv vjernika kao teško kršenje ljudskih prava. Crkve iz čitavog svijeta su blizu u molitvi i bratstvu braći koja trpe i traže da oni u čijim su rukama sudbine naroda čuvaju pravo svih da slobodno biraju, ispovijedaju i svjedoče vlastitu vjeru.

11. Podsjećanje na Drugi vatikanski koncil i referiranje na Katekizam Katoličke Crkve u Godini vjere

Na putu otvorenim novom evangelizacijom možda ćemo se ponekad osjećati kao u nekoj pustinji, okruženi opasnostima i lišeni uporišta. Sveti otac Benedikt XVI. u homiliji na otvorenju Godine vjere, govorio je o *širenju duhovne pustinje* koje je uzelo maha posljednjih desetljeća, ali nas je također ohrabrio rekavši kako *upravo polazeći od iskustva te pustinje, od te praznine možemo iznova otkriti radost vjerovanja, njegovu vitalnu važnost za nas muškarce i žene. U pustinji ponovno otkrivamo vrijednost onoga što je bitno za život (Homilija na euharistijskom slavlju povodom otvorenja Godine vjere, Rim, 11. listopada 2012.)*. U pustinji, poput Samarijanke, tražimo vodu i zdenac na kojem ćemo utažiti svoju žeđ: blago onome koji ondje susretne Krista!

Zahvaljujemo Svetom Ocu za dar Godine vjere, izvrstan uvod u novu evangelizaciju. Zahvaljujemo mu također što je tu Godinu vezao uz zahvalni spomen otvorenja Drugoga vatikanskog koncila prije pedeset godina. Temeljno učenje Koncila za naše doba blista u Katekizmu Katoličke Crkve, kojeg se dvadeset godina od objavljivanja ponovno nudi kao sigurno uporište vjere. To su važne obljetnice, koje nam omogućuju ponovno potvrditi svoje tijesno prisanje uz koncilsko učenje i našu uvjerenu zauzetost da nastavimo s njegovom punom provedbom.

12. Kontemplacija otajstva i pomaganje siromaha

U vezi s tim želimo ukazati svim vjernicima na dva izraza vjerskog života koja nam se čine posebno važnima za svjedočenje nove evangelizacije.

Prvog sačinjava dar i iskustvo kontemplacije. Svjedočanstvo koje svijet smatra uvjerljivim može proizaći jedino iz klanjanja i razmatranja otajstva Boga, Oca, Sina i Duha Svetoga, samo iz dubine tišine koja poput toplog krila prima jedinu riječ spasenja. Jedino ta molitvena tišina može spriječiti da se riječ spasenja izgubi u silnom žamoru kojim je svijet preplavljen.



Ponovno upućujemo riječ zahvale svim muškarcima i ženama koji, u samostanima i eremitorijima, posvećuju svoj život molitvi i kontemplaciji. No ti se kontemplativni trenuci moraju protezati također na živote običnih ljudi. To su oni prostori u duši, ali također fizički prostori, koji nas podsjećaju na Boga; duhovna svetišta i kameni hramovi koji nas, kao neke oaze, čuvaju da se ne izgubimo u bujici iskustava; prostori u kojima se svi mogu osjetiti prihvaćenima, pa i oni koji jedva da i znaju što i koga traže.

Drugi znak autentičnosti nove evangelizacije ima lice siromaha. Biti uz onoga koji je ranjen životom nije samo nešto čime iskazujemo svoju socijalnu dimenziju, nego je nadasve duhovni čin jer u licu siromaha blista lice samoga Krista: *Zaista, kažem vam, što god učiniste jednomu od ove moje najmanje braće, meni učiniste!* (Mt 25, 40).

Siromasima treba priznati povlašteno mjesto u našim zajednicama, mjesto koje ne isključuje nikoga, nego želi odražavati kako je Isus bio uz njih vezan. Prisutnost siromaha u našim zajednicama je misteriozno snažna: mijenja osobe više no bilo koji govor, uči vjernosti, pomaže shvatiti koliko je život krhak i nestalan, potiče na molitvu; riječju, vodi Kristu.

Gesta ljubavi, s druge strane, mora također biti praćena zauzimanjem za pravdu, s apelom koji se odnosi na sve, siromašne i bogate. Zato je sastavni dio nove evangelizacije socijalni nauk Crkve također jednako kao i briga za odgoj kršćana koji će se posvetiti služenju ljudskoj zajednici u društvenom i političkom životu.

13. Poruka Crkvama u raznim krajevima svijeta

Pogled biskupâ okupljenih na Biskupskoj sinodi obuhvaća sve crkvene zajednice diljem svijeta. Svojim pogledom oni žele obuhvatiti sve, jer je poziv na susret s Kristom jedan, imajući na umu različitosti.

Biskupi okupljeni na Sinodi posebnu su pozornost, punu bratske ljubavi i zahvalnosti, posvetili vama kršćanima istočnih katoličkih Crkava, koje su baštinice prvog vala širenja evanđelja – iskustvo što ga čuvaju s ljubavlju i vjernošću – i Crkvama na europskom Istoku. Evanđelje vam se danas ponovno nudi u novoj evangelizaciji po liturgijskom životu, katehezi, svakodnevnoj molitvi u obitelji, postu, solidarnosti među obiteljima, sudjelovanju laikâ u životu zajednice i dijalogu s društvom. Na mnogim su mjestima vaše Crkve usred kušnji i nevolja u kojima svjedoče sudjelovanje u Kristovu križu. Dio je vjernika prisiljen emigrirati. Čuvajući živom pripadnost vlastitim zajednicama iz kojih dolaze, oni mogu dati vlastiti doprinos pastoralnoj skrbi i djelu evangelizacije u zemljama koje su ih primile. Neka Gospodin nastavlja blagoslivljati vašu vjernost. Neka vaša budućnost bude označena radosnim ispovijedanjem i prakticiranjem vjere u uvjetima mira i vjerske slobode.

Gledamo u vas, muškarci i žene, koji živite u afričkim zemljama i izražavamo vam svoju zahvalnost za svjedočenje evanđelja često u teškim okolnostima. Pozivamo vas da ponovno date zamah evangelizaciji koju ste u nedavnim vremenima primili, da se izgrađujete kao Crkva *Božji narod*, da jačate identitet obitelji, da podupirete svećenike i katehete u njihovu radu, osobito u malim kršćanskim zajednicama.



ma. Potvrđujemo usto nužnost produbljivanja susreta evanđelja s drevnim i novim kulturama. Veliko očekivanje i snažan apel upućujemo svijetu politike i vladama raznih afričkih zemalja da, u suradnji sa svim ljudima dobre volje, promiču temeljna ljudska prava i oslobode kontinent nasiljâ i sukobâ koji ga još uvijek zavijaju u crno.

Biskupi okupljeni na Biskupskoj sinodi pozivaju vas, kršćane Sjeverne Amerike, da s radošću odgovorite na poziv na novu evangelizaciju, dok sa zahvalnošću gledate kako su vaše kršćanske zajednice u svojoj kratkoj povijesti dale velikodušne plodove vjere, ljubavi i misije. Morate uvidjeti kako su mnogi izrazi sadašnje kulture u zemljama vašega svijeta danas daleko od evanđelja. Zato se nameće potreba obraćanja, iz čega proizlazi zauzetost u kojoj se nećete otuđivati od svojih kultura, nego ste pozvani usred njih svima pružati svjetlo vjere i životnu snagu. Dok primete u svoje velikodušne zemlje nove populacije doseljenika i izbjeglica, budite spremni također otvoriti vrata svojih domova vjeri. Vjerni obavezama preuzetim na Biskupskoj sinodi za Ameriku, budite solidarni s Latinskom Amerikom u stalnoj evangelizaciji zajedničkog vam kontinenta.

Isti osjećaj zahvalnosti s Biskupske se sinode upućuje Crkvama Latinske Amerike i Kariba. Posebno je upečatljivo kako su se tijekom stoljećâ u vašim zemljama razvijali oblici pučke pobožnosti, koji su još uvijek ukorijenjeni u srcima mnogih, karitativne službe i dijalog s kulturama. Dok se danas suočava s mnogim današnjim izazovima, na prvome mjestu sa siromaštvom i nasiljem, Crkva u Latinskoj Americi i na Karibima je pozvana živjeti u stanju trajne misije, naviještajući evanđelje s nadom i radošću, oblikujući zajednice pravih učenika misionara Isusa Krista, pokazujući u zauzimanju svojih sinova i kćeri kako evanđelje može biti klica novog društva u kojem će vladati pravednost i bratstvo. Religijski pluralizam također predstavlja ispit za vaše Crkve i zahtijeva novi navještaj evanđelja.

I vama, kršćani Azije, također upućujemo riječ ohrabrenja i poticaja. Kao mala manjina na kontinentu na kojem živi gotovo dvije trećine svjetskog stanovništva, vaša je prisutnost plodno sjeme, povjereno snazi Duha Svetoga, koje raste u dijalogu s različitim kulturama, drevnim religijama i nebrojenim siromasima. Premda često potisnuta na margine društva i na mnogim mjestima također progonjena, Crkva u Aziji je, sa svojom čvrstom vjerom, dragocjena prisutnost Kristova evanđelja koje naviješta pravednost, život i sklad. Kršćani Azije, osjetite bratsku blizinu kršćana ostalih zemalja svijeta koji ne mogu zaboraviti da je na vašem kontinentu – u Svetoj zemlji – Isus rođen, živio, umro i uskrsnuo.

Riječ zahvale i nade biskupi upućuju Crkvama europskog kontinenta, koji je danas dijelom označen snažnom – ponekad čak i agresivnom – sekularizacijom i koji je dijelom još uvijek ranjen dugim desetljećima vladavine režima neprijateljski nastrojenih prema Bogu i čovjeku. Gledamo sa zahvalnošću na prošlost, ali također na sadašnjost, u kojoj je evanđelje stvorilo u Europi svijesti i iskustva vjere – često bogata svetošću – koja su bila jedinstvena i presudna za evangelizaciju čitavog svijeta.



ta: bogatstvo teološke misli, raznolikost karizmatičkih izraza, razni oblici karitativne službe prema siromasima, duboka kontemplativna iskustva, stvaranje humanističke kulture koja je pridonijela definiranju dostojanstva osobe i izgrađivanju općeg dobra. Ne dajte da vas sadašnje teškoće uzdrmaju, dragi europski kršćani: promatrajte ih, naprotiv, kao izazov kojeg treba svladati i priliku za radosniji i življi navještaj Krista i njegova Evanđelja života.

Biskupi Biskupske sinode pozdravljaju na kraju narode Oceanije, koji žive pod zaštitom Južnog križa i zahvaljuju im za njihovo svjedočenje Isusova evanđelja. Molimo za vas da poput Samarijanke na zdencu i vi osjetite duboku žeđ za novim životom i da možete čuti Isusovu riječ koja kaže: *Kad bi znala dar Božji* (Iv 4, 10). Osjetite još snažnije obavezu naviještanja evanđelja i pomaganja drugima da upoznaju Isusa u današnjem svijetu. Pozivamo vas da ga susrećete u svom svakodnevnom životu, da ga slušate i otkrivajte, po molitvi i meditaciji, milost da možete reći: *znamo: ovo je uistinu Spasitelj svijeta* (Iv 4, 42).

14. Marijina zvijezda osvjetljava pustinju

Stigavši do kraja ovog iskustva zajedništva među biskupima iz čitavog svijeta i suradnje u službi Petrova nasljednika, čujemo u sebi danas odjek Isusova naloga apostolima: *Podite dakle i učinite mojim učenicima sve narode [...]. I evo, ja sam s vama sve dane - do svršetka svijeta* (Mt 28, 19.20). Ovaj put poslanje Crkve nije okrenuto nekom zemljopisnom području, nego seže do najskrivenijih kutaka srca suvremenog čovjeka da ga ponovno dovede do susreta s Isusom, Životvorcem koji se uprisutnjuje u našim zajednicama.

Ta prisutnost ispunja radošću naša srca. Zahvalni za darove koje smo od njega primili ovih dana, uzdižemo pjesmu hvale: *Veliča duša moja Gospodina, [...] Jer velika mi djela učini Svesilni* (Lk 1, 46.49). Ponovimo i mi te Marijine riječi: Gospodin je učinio uistinu velike stvari tijekom stoljećâ za svoju Crkvu u različitim dijelovima svijeta i mi ga veličamo, sigurni da će svrnuti svoj pogled na naše siromaštvo da bi pokazao snagu svoje mišice i u našem dobu i podržao nas na putu nove evangelizacije.

Marija nas vodi na našem putu. Taj put, kao što nam je rekao Benedikt XVI., možda će izgledati kao putovanje kroz pustinju; znamo da na tome putovanju moramo nositi ono bitno: dar Duha Svetoga, Isusovo društvo i istinu njegove riječi, euharistijski kruh koji nas hrani, bratstvo crkvenog zajedništva, polet ljubavi. To je voda zdenca od koje pustinja procvjeta. I kao što noću u pustinji zvijezde sjajnije blistaju, tako svjetlo Marije, Zvijezde nove evangelizacije, snažno blista na nebu našeg puta. Njoj se s pouzdanjem povjeravamo.

Izvor: IKA



U Godini vjere kroz pustinju u život



Vrijeme u kojemu živimo možemo nazvati *vremenom kriza*. Posljednjih nekoliko godina ostat će u povijesti obilježene kao godine velike ekonomske i gospodarske krize koja je u kratko vrijeme zahvatila cijeli svijet. No, usudujem se misliti i javno reći kako je čovjek i vjernik današnjice čovjek koji se ozbiljno suočava ne samo s prethodno spomenutom krizom nego, štoviše, i s krizom osobnog ljudskog i religioznog identiteta. I dok se cijeli svijet vrti oko samoga sebe tražeći rješenja ekonomskoj krizi, kriza koja duboko potresa i zahvaća čovjekovo srce te ostavlja trajne posljedice na njegov obiteljski, društveni i vjernički život, ostaje nekako zasjenjena. Kao da se o njoj bojimo javno promišljati i govoriti o njezinoj prisutnosti ne samo izvan nego i unutar Crkve. Upravo iz te sjene želi je izvući i na nju jasno ukazati papa Benedikt XVI. Go-

dinom vjere koja je započela 11. listopada ove godine, na pedesetu obljetnicu otvorenja Drugoga vatikanskog koncila. Godina vjere poziv je ne samo vjernicima koji se, kako Papa ističe, nerijetko više negoli za vjeru brinu za društvene, kulturne i političke posljedice svojih zanimanja, nego i nama *učiteljima vjere* da se, poput Samarijanke, iznova uputimo izvoru žive vode za kojim žeda svako ljudsko srce.

Ponovno otkrivanje puta vjere otkrivanje je važnosti pustinje kroz koju nam je proći ako želimo pronaći novi život. Put je to na koji nas i Sveti Otac poziva: *Crkva u cjelini, i pastiri u njoj, moraju poput Krista krenuti na put, da izvedu ljude iz pustinje i povedu ih prema mjestu života, prema prijateljstvu sa Sinom Božjim, prema Onome koji nam daje život u punini*. Dakako, ne radi se o stvarnoj pustinji, nego o pustinji ljudskoga srca i prelijepoj biblijskoj slici prema kojoj je pustinja, inače mjesto smrti i straha, bila mjesto susreta s Bogom i mjesto novoga života. Poput izraelskoga naroda koji je morao proći pustinjom kako bi se upravo u njoj, ogoljen od preuzetnosti, idolopoklonstva, želje za lažnom slobodom, sigurnošću i blagostanjem, malen i slobodan, susreo sa svojim Bogom, tako je i nama danas poći pustinjom vlastita srca ako se želimo susresti s Bogom te u susretu s Njim, ponovno rođeni u vjeri i ljubavi, započeti novi život, život koji će, poput prve kršćanske zajednice, biti život javnog i neustrašivog življenja i svjedočenja vjere.

Put je to na koji smo pozvani ponajprije mi, *učitelji vjere*. No, prije samoga polaska, poput Izraela, potrebno je ogoliti svoje srce od preuzetnosti, samodostatnosti i uvjerenja te u iskrenosti srca samima sebi priznati potrebu autentičnog i obnov-



ljenog obraćenja Gospodinu u kojemu će nam na prvome i jedinom mjestu biti ne *imati i činiti*, nego *živjeti i svjedočiti*. Čovjek današnjice dosegnuo je izvanredno visok stupanj razvoja i spoznaje o svijetu i samome sebi. Bog kojega želi spoznati ostaje i dalje misterij nikada u potpunosti spoznatljiv i ponekad čovjeku tako dalek. No, upravo razumu nespoznatljivo prihvaća se i ljubi srcem koje vjeruje i vjerom koja se naviješta životom. Stoga je čovjeku modernog vremena bombardiranom nebrojenim informacijama potreban navještaj vjere životom i osobnim svjedočanstvom u kojemu će se vječna Božja Riječ iznova utjeloviti. Poziv je to i zadatak ponajprije nas, Bogu posvećenih osoba i pastira, kojima je Bog povjerio svoje stado, kako ističe i sam Sveti Otac: *i danas postoji potreba za snažnijim zauzimanjem Crkve za novu evangelizaciju kako bi se ponovno otkrila radost vjere i iznova pronašlo oduševljenje za prenošenje vjere.*

Riječ života koju smo čuli i kojoj smo povjerovali, u ovoj Godini vjere, potrebno je iznova oživjeti. U osobnom ponovnom susretu s Bogom dopustiti joj da iznova proklija poput travke u pustinji nakon dugo očekivane kiše. No, da bi se to moglo dogoditi potrebno je ponajprije osvijestiti si potrebu obraćenja, bez straha zakoračiti u pustinju vlastita srca i dopustiti Bogu da nam u njoj iznova progovori. *Stoga ću je, evo, primamiti, odvesti je u pustinju i njenu progovoriti srcu* (Hoš 2, 16). Ne bojmo se susreta sa samima sobom i sa svime onime što nas u nama samima plaši i zbog čega se možda smatramo nedostojnima Božjega pohoda, jer Bog je Ljubav koja strpljivo čeka naš povratak nakon dugih lutanja labirintima ovoga života u traženju života. Put vjere put je neprestanog traženja, osluškivanja Riječi i rasta koji završava tek u konačnom susretu s Bogom. Stoga je Godina vjere prigoda da se u svojim svakodnevnim traženjima zaustavimo na trenutak i pogledamo put koji smo do sada prešli, tragove koje smo iza sebe ostavili, zapise koje smo životom na njemu ispisali i ljude koje smo na tom putu susreli, koje smo zajedno sa sobom na put povelili, kao i one koje smo slijedili. No, još je više prigoda da usmjerimo svoj pogled prema sadašnjosti i trenutnom načinu života, vjeri koju živimo i svjedočimo kako bismo s novim oduševljenjem i radošću pogledali u budućnost i postali autentični i radosni svjedoci vjere koja raste *kada se živi kao iskustvo primljene ljubavi i kada se prenosi kao iskustvo milosti i radosti. Ona daje da naš rad urodi plodom, jer širi naše srce u nadi i omogućuje nam pružati živo svjedočanstvo: otvara, naime, srce i um onih koji slušaju i prihvaćaju Gospodinov poziv da prionu uz njegovu Riječ kako bi postali njegovi učenici.*

Poslušajmo poziv Svetog Oca i otvorimo danas vrata svojega srca te hrabro zakoračimo kroz *vrata vjere* u avanturu susreta i ljubavi s Njim kako bismo u ovoj Godini vjere pronašli nove načine javnog ispovijedanja vjere te poput Majke Krucifikse, kao i tolikih muževa i žena tijekom povijesti Crkve, naviještali svoju vjeru životom i ljubavlju koja će na licu svakoga brata i sestre prepoznati utisnuto lice Boga Ljubavi i Života. Neka ova Godina vjere i za nas, sestre Presvetog Srca Isusova, bude godina obnove radosnog življenja redovničkog posvećenja u karizmi i duhu Majke Krucifikse, žene duboke vjere i nesebične ljubavi. Pođimo putovima ovoga svijeta svjedočeći ljepotu svoje vjere, privodeći braću i sestre k izvoru žive vode.

s. Silvana Fužinato



Otvorenje Godine vjere u Rimu

Radost i iščekivanje na mnogobrojnim licima okupljenih vjernika, gotovo iz cijeloga svijeta, lako se mogla vidjeti u četvrtak 11. listopada ove godine na Trgu sv. Petra u Rimu gdje smo očekivali početak svete mise i govor pape Benedikta XVI. koji će nas svojom riječju uvesti u slavljenje Godine vjere. Oživljavanje vjere u pojedincu te njezino življenje i svjedočenje u duhu koncilskih dokumenata upravo je cilj otvaranja ove godine koja će se također nadahnjivati i na smjernicama nove evangelizacije. Pedeset godina poslije Drugoga vatikanskog koncila i u godini dvadesete obljetnice objavljivanja Katekizma Katoličke Crkve, na otvorenju Godine vjere bili su prisutni sinodski oci koji su sudjelovali u radovima posvećenim novoj evangelizaciji, carigradski patrijarh Bartolomej I., primas anglikanske Crkve Rowan Williams, patrijarsi većine katoličkih istočnih Crkvi, predstavnici biskupskih konferencija, poglavari i predstavnici redovničkih zajednica, mnogobrojni svećenici i đakoni, redovnici i redovnice te vjernici laici.



Promatrajući lica oko sebe, lica u traženju Lica, prisjetih se dobrog i optimističnog lica pape Ivana XXIII. koji je iznenadio Crkvu najavom koncila 25. siječnja 1959., a potom ga svečano i otvorio 11. listopada 1962. u bazilici Sv. Petra. Dok promatrah biskupe koji su se u procesiji približavali oltaru, mislima mi prodoše lica biskupa, nadbiskupa, redovnika, svećenika i ostalih, koji su sudjelovali na povijesnom događaju otvorenja Drugoga vatikanskog koncila kako ga je zabilježila talijanska televizija 1962. godine. U sadašnjost me vratiše radosni uzvici pozdrava razdraganih vjernika koji vidješe Petra naših dana, papu Benedikta XVI., Kristova namjesnika na zemlji, koji na uzburkanom moru današnjice okuplja vjernike u lađu Crkve poučavajući ih i usmjeravajući Kristu, Utjelovljenoj riječi koja i danas govori svakom vjerniku: *Izvezi na pučinu i bacite mreže za lov* (Lk 5, 4). Kao što je Krist, koji je utjelovio lice Božje ljubavi, bio središte života dvanaestorice koji su slušali njegovu riječ i vjerovali mu, danas i nas Sveti Otac podsjeća kako je Krist središte svijeta i povijesti, središte naše vjere, on je *Začetnik i Dovođenik naše vjere* (Heb 12, 2).

Godina vjere koju danas započinjemo je vezana uz čitav hod Crkve u posljednjih pedeset godina: od Koncila, preko učiteljstva sluge Božjega Pavla VI., koji je 1967. proglasio Godinom vjere, pa sve do Velikog jubileja dvijetisućite, kojom je blaženi Ivan Pavao II. ponovno predložio čitavom čovječanstvu Isusa Krista kao jedinog Spasitelja, jučer, danas i uvijek, riječi su pape Benedikta XVI. na početku otvorenja Godine vjere. Govoreći o Koncilu i o vjeri te prisjećajući se koncilskog vremena papa Benedikt već je isticao nastojanja



Koncila oko oživljavanja i odjelotvorenja vjere u svijetu koji se mijenja, a u svojoj propovijedi je podsjetio na riječi sluge Božjega pape Pavla VI.: *Premda Koncil ne govori izravno o vjeri, govori o njoj na svakoj stranici, priznaje njezin vitalni i nadnaravni karakter i gradi na njoj svoja učenja. Dovoljno se prisjetiti (nekih) koncilskih tvrdnji (...) pa da se shvati bitnu važnost koju Koncil, dosljedno učiteljskoj tradiciji Crkve, pridaje vjeri, pravoj vjeri, onoj koja ima za izvor Krista i za prijenosnika Crkvu.*

U svečanom govoru *Gaudet Mater Ecclesia – Raduje se Majka Crkva*, papa Ivan XXIII., među ostalim, poziva Crkvu na traženje novih riječi kojima bi se Radosna vijest približila svakom čovjeku koji se udaljava od Boga, bez mijenjanja njezinih doktrinarnih sadržaja, a pedeset godina poslije, papa Benedikt XVI., koji je kao teolog sudjelovao na Koncilu, u svojoj propovijedi govori o hodočašću pustinjama srca suvremenog svijeta i čovjeka noseći sa sobom samo ono najvažnije: svijest o vječnoj prisutnosti Boga koji nadilazi vrijeme i prostor. Upravo su u pustinji, gdje se otkriva vrijednost bitnoga, potrebne osobe koje bi svojim životom te življenom vjerom i nadom pokazale put prema Obećanoj zemlji, put svjedočenja novoga života preobražena u Bogu koji odiše optimizmom oslobađajući dušu i pogled od pesimizma, noseći sa sobom izvor snage i nade, Evanđelje i vjeru Crkve, koje su dokumenti Drugoga vatikanskog koncila svijetli izraz, jednako kao što je to i Katekizam Katoličke Crkve.

Osim ulazne procesije koja je podsjetila na početak zasjedanja Drugoga vatikanskog koncila, na misi je na vidljivom mjestu bilo postavljeno Sveto pismo kojim se služilo prije pedeset godina, kao znak trajnog prisjećanja na Božju riječ te njezinu središnju ulogu u razmišljanjima koncilskih otaca i djelovanja Crkve, kako je naglasio i sam papa Benedikt XVI. u svojoj propovijedi.

Na kraju svečane euharistije papa Benedikt XVI., sjećajući se geste pape Pavla VI. na završetku Drugoga vatikanskog koncila, predao je poruke predstavnicima Božjega naroda i različitih skupina u društvu, onima koji su pozvani biti *kvasac, svjetlo i sol* u svojim sredinama. Koncilske poruke uručio je vladarima, znanstvenicima i umjetnicima, ženama i radnicima, doseljenicima i djelatnicima Crvenog križa, siromašnima te obiteljima kojima je u prometnim nesrećama stradala rodbina pa i onima koji žive daleko od Crkve. Osobito dirljiv bio mi je govor carigradskog patrijarha Bartolomeja I. koji je citirajući dekret o ekumenizmu *Unitatis Redintegratio* podsjetio na riječi Koncila: *Sveti sabor se nada da će pasti zid koji dijeli istočnu i zapadnu Crkvu i da će napokon nastati jedna kuća učvršćena zaglavnim kamenom, Kristom Isusom, koji će od obojega učiniti jedno* (br. 18), te pozvao na molitvu za mir i zdravlje braće i sestara, osobito onih malenih, žaželjevši da čovječanstvo može pružiti ruku drugome i raditi zajedno kako bi se nadvladala bol ljudi, posebice onih koji pate zbog gladi, prirodnih katastrofa, bolesti i rata.

Godina vjere nas poziva, u duhu Drugoga vatikanskog koncila, otkrivati ljepotu vjere, ali i proučavati Božju riječ zapisanu u Svetom pismu koja je neprekidni izvor nadahnuća za život Crkve osobito u ostvarivanju nove evangelizacije. Koncilski oci darovali su nam neiscrpno bogatstvo dokumenata koje možemo, iščitavanjem i produbljivanjem njihovih sadržaja, još bolje upoznati kako bi zaživjeli u našoj svakidašnjici i bili vidljivi na licu Crkve, na licima vjernika. Osim koncilskih dokumenata odgovori



na temeljna pitanja vjere mogu se naći i u Katekizmu Katoličke Crkve u kojem je sadržan sav katolički nauk.

Vjernicima se u ovoj milosnoj godini pruža mogućnost življeg sakramentalnog života, kako bi njihova vjera i svjedočenje imalo životvornu snagu i svježinu u pronalaženju novih načina evangelizacije u ovom vremenu kada je vjera ugrožena u mnogim krajevima svijeta i dovedena u pitanje njezina vjerodostojnost. Žalosna činjenica naše svakidašnjice, da se onima koji promatraju vjernike gubi s obzorja Bog i njegov uočljiv trag u njihovu životu, upućuje na žurnost koraka nove evangelizacije svakoga čovjeka, a koja mora zahvatiti sve vjernike, osobito one s poslanjem učitelja vjere. Potrebno je, prije svega, otkriti i istaknuti osobni identitet pripadanja Kristu u sigurnosti svojeg opredjeljenja te novim načinom dijaloga pronaći put do srca suvremenog čovjeka, često otuđenog u svojoj samoći, krizi identiteta i egzistencije, ali ipak nastojati s njim dijeliti život ma što on donio.

s. Lidija Turić

Početak Godine vjere u riječkoj nadbiskupiji

Kao što nam je svima poznato, 11. listopada 2012. godine papa Benedikt XVI. je u Rimu, za cijeli svijet, svečano proglasio otvorenom Godinu vjere. Na simboličan način, 13. listopada, Godina vjere je otvorena na razini gotovo svih (nad)biskupija naše Domovine. U Riječkoj nadbiskupiji otvorenje Godine vjere proslavili smo veoma svečano krenuvši u procesiji, s pjesmom, od župne crkve Uznesenja Blažene Djevice Marije do katedrale Sv. Vida, gdje je nadbiskup mons. dr. Ivan Devčić svečano otvorio vrata katedrale, u kojoj je s početkom u 18,00 sati, predslavio euharistijsko slavlje u koncelecijaciji s velikim brojem svećenika.

Na ovaj značajan događaj za čitavu Crkvu okupio se veliki broj vjernika, redovnika i redovnica kojima se u svojoj homiliji obratio nadbiskup Devčić. Na samome početku stavio je naglasak na obitelj koju je nazvao *Crkvom u malom* u kojoj se slave dva otajstva vjere: navještaj vjere i svjedočanstvo životom na koje nas poziva i papa Benedikt XVI. u pismu *Porta fidei*, jer vjera je ona koja nas nosi kroz život sve do gledanja Boga *licem u lice*. Nadbiskup je, stoga, okupljene vjernike pozvao na produbljivanje vlastite vjere i dublje upoznavanje istina vjere. Nadalje je naglasio kako odgovor na pitanje zašto nam je potrebna vjera proizlazi iz samog čovjeka koji je biće koje živi od Istine, ali i od povjerenja u druge ljude koji mu na bilo koji način prenose vjeru i omogućuju prihvatiti je. Samo vjerom i razumom možemo prihvatiti Božje naume s nama ljudima te spoznati smisao i istinu života. *Zato papa Ivan Pavao II. vjeru i razum naziva dvama krilima 'kojima se ljudski duh uzdiže k promatranju istine'.* U tome i leži problematika neuspjeha suvremenog svijeta, jer se čovjek današnjice želi služiti samo jednim krilom, što čini sve njegove napore uzaludnim. No, da bi čovjek mogao spoznati istinu o sebi i o svijetu mora se koristiti dvama krilima, jer je



biće i vjere i razuma. No, u svijetu suvremenog doba nije samo vjera u krizi, na koju se često gleda s prezirom i podsmijehom, nego ljubav i nada, kreposti koje su Božji dar čovjeku i koje u nama rastu samo milošću Božjom, tj. posredovanjem Duha Svetoga. Možda je razlog zatvorenosti pred Bogom i bratom čovjekom, kao i nepovjerenja, u tome što čovjek današnjice smisao patnje i mnogih drugih životnih poteškoća i iskušenja pokušava dohvatiti samo razumom, a ne i vjerom. Znamo pak da svaka patnja, od koje ni svojega Sina Jedinorođenca nije poštedio



radi nas ljudi kako bi nas spasio, ima smisao samo u Božjoj neizmjerljivoj ljubavi. U tome će nam zasigurno pomoći ova Godina vjere, pogledati u dubine svojega srca i životom ispovjediti svoju vjeru u Boga te ispitati svoje temeljne stavove, jer mi smo u konačnici oni po kojima se drugima razotkriva Božje lice. Na kraju homilije Nadbiskup se osvrnuo i na pismo Sv. Oca povodom ovogodišnjeg Svjetskog misijskog dana i istaknuo kako u Godini vjere, osim što trebamo razmišljati o teološkim krepostima, treba razmišljati i o razboritosti, jakosti, pravednosti i umjerenosti, tj. o čudorednim krepostima, jer danas u svijetu vlada sveobuhvatna kriza kreposti te je naglasio kako je duboka duhovna i duševna obnova koja je potrebna svakom pojedincu ponaosob i svijetu u cjelini, zapravo neodvojiva od povratka krepostima.

Po završetku svečanog euharistijskog slavlja u katedrali Sv. Vida, nadbiskup Devčić proglasio je otvorenom Godinu vjere na razini Riječke nadbiskupije dok se s balkona iznad oltara svečano spuštala zastava. Molimo i vjerujemo da će ova Godina vjere uroditi Božjom milošću u srcima vjernika i privući Kristovu Srcu one koji još nisu povjerovali.

s. Tajana Hrvatinić

Godina vjere u samostanu Presvetog Srca Isusova

Godina vjere u Riječkoj nadbiskupiji započela je svečano 13. listopada euharistijskim slavljem u katedrali Sv. Vida koje je predvodio riječki nadbiskup mons. dr. Ivan Devčić. Nadbiskup je, čitajući *Proglas* kojim je otvorio Godinu vjere, istaknuo: *Vjera obvezuje svakoga od nas da postane živi znak prisutnosti Uskrsloga u svijetu. Ono što svijet danas posebno treba uvjerljivo je svjedočenje onih koji su, prosvijetljeni u umu i srcu Gospodinovom riječju, kadri otvoriti srce i um mnogih ljudi u želji za Bogom i pravim životom.* Nadbiskup je, među ostalim, naglasio kako bi bilo dobro kad bi se i svaka obitelj i zajednica našle zajedno i započele Godinu vjere.



Potaknute riječima oca nadbiskupa, započele smo kao redovnička zajednica Godinu vjere u nedjelju 14. listopada. Nakon zajedničke molitve i zaziva Duha Svetoga, s. Dobroslava je u kratkoj uvodnoj riječi istaknula da smo osobno i zajednički pozvane odazvati se pozivu svetog oca Benedikta XVI. i našeg oca nadbiskupa i započeti Godinu vjere, tako da osobno više molimo i razmatramo Sveto pismo, Dokumente II. vatikanskog koncila, Katekizam Katoličke Crkve i životom svjedočimo te tako pridonesemo novoj evangelizaciji Crkve i svijeta ovdje gdje živimo i djelujemo. Potom je s. Dobroslava govorila o kreposti vjere naše utemeljiteljice Majke Marije Krucifikse koja je rođena, odrasla i dozrijevala u ozračju vjere svoje obitelji, a svojim je životom, molitvom i mnogostrukim apostolskim djelima bila svjedok žive i duboke vjere u svom vremenu. U njezinim spisima nalazimo češće zapis o teologalnim krepostima: *Vjera, nada, ljubav; ljubav prema Bogu, ljubav prema bližnjemu.*

Poznavanje života i djelovanja Majke Marije Krucifikse, potiče nas na divljenje njezinoj velikoj vjeri, tako da možemo uskliknuti evanđeoskim riječima: *O ženo! Velika je vjera tvoja* (Mt 15, 28)! Živjela je od vjere i po vjeri; vjeru je ispovijedala te je svojim životom i djelima navješćivala i svjedočila. Iz snage vjere proizlaze njezina dobra djela koja su po milosti Božjoj izraz njezine ljubavi prema Bogu i bližnjemu. Njezina vjera je djelotvorna, jer *Vjera: ako nema djela, mrtva je u sebi* (Jak 2, 17). Slušanje Božje riječi vodilo ju je k vjeri, a vjera po intenzivnoj molitvi vodila ju je k nadi i ljubavi. Po vjeri ona živi svoje predanje u volju Božju u raznim poteškoćama i patnjama. Iz ljubavi prema Bogu prihvaćala je svaku vrstu patnje, suobličujući se Kristu raspetom. U vjeri je uskliknula, nakon što je morala napustiti Rijeku i otići u Risiku: *O voljo Božja, moja ljubavi.* Čvrstom vjerom, nepokolebljivim ufanjem i velikom ljubavlju nosila je sve svoje križne postaje života i nije se pokolebala, a više puta je zapisala: *Prihvatiti svakim danom iz Isusove ruke s veseljem vlastiti križ iz zahvalnosti za sve što je On za nas podnio* (Bilješke, lipanj 1882.). U svom je djelovanju slijedila božanske poticaje i nije se dala smesti. I kad je zapadala u dugove u vrijeme gradnje Zavoda, ona moli i vjeruje i, štoviše, sve dobiva. Vjerom vidi neizmjerenu Božju dobrotu koju bezbroj puta naziva *čudesnom Božjom providnošću* ili *divnom Božjom providnošću*. Riječi su Majke Utemeljiteljice: *Ne smijemo nikada izgubiti vjeru*



i povjerenje u Isusa, u Isusa koji je toliko toga učinio za nas, sišao je s nebeskih visina i postao malenim, zanemarenim, prezrenim, odbačenim čovjekom. Na kakav ga je heroizam nagnala ljubav prema nama. A mi, prema njemu? Što mi činimo za njega? Obeshrabrenost, patnje, neraspoloženja, žalosti, strasti, varanje (Razmatranje o propovijedi, Božić 1912., Sv. IV., 15). Prebacimo se u betlehemsku štalicu i klanjajmo se tamo Isusu koji se utjelovio za nas i molimo ga za jedan milosrdan pogled. Doista, Isus, da bi mogao trpjeti i umrijeti za nas, morao je najprije za nas postati čovjekom i malim djetetom! Uistinu su: Jasllice, križ i euharistija, tri čuda ljubavi (Pismo Marije Kozulić, Bez datuma, 1886.).

Majka Utemeljiteljica je vjerom, pobožnošću i ljubavlju, upirala svoj pogled u križ Krista raspetoga i njegovo probodeno Srce (usp. Iv 19, 37). *Dušo, koja uzdišeš pod teretom svojih jada, podigni oči prema križu, evo barjaka tvoga spasa. Pođi i stani na Kalvariju pod križ Krista raspetoga i tu kušaj osjetiti svu muku i bol što ju je Isus podnio za nas i sjedini se s njim raspetim.* Vjerom je spoznala, poput svetoga Ivana apostola, veliku istinu da je *Bog ljubav* (usp. 1 Iv 4, 16). *Daj mi mjesto, o Isuse moj, u svom Srcu meni za stan; tu odabirem biti zatočenica, tu želim odmor svoj* (Sv. V., 4)! Vjerom i velikom pobožnošću pristupala je sakramentu euharistije, vođena snažnom željom i ljubavlju za sjedinjenjem s euharistijskim Isusom. *O kruše nebeski što cijelog mog Boga skrivaš pod tim velom, ja te ljubim i klanjam ti se. Moje drago blago, moj slatki Isuse koji se daruješ onima koji te ljube i daješ nam sebe. Zašto ne umrem od ljubavi?* (Sv. II., 33). Nošena je vjerom i ljubavlju prema Presvetoj Djevici Mariji, svetim anđelima, svetoj Crkvi i mnogim svecima. I konačno, Majka Utemeljiteljica je, kao odgojiteljica i vjeroučiteljica, riječju i djelom prenijela i usadila vjeru u srca brojne djece i mladeži te tako sudjelovala u evangelizaciji Crkve u svom vremenu. Sveukupno njezino veliko apostolsko djelovanje proizlazilo je iz žive i duboke vjere na slavu Božju i spasenje duša.

Na kraju izlaganja s. Dobroslave, uz ostalo, dogovorile smo se da ćemo u ovoj Godini vjere razmatrati o pojedinim krepostima naše Majke Utemeljiteljice kojima je ona bila urešena i koje je posebno preporučila u *Konstitucijama*.

s. Dobroslava Mlakić

Naš molitveni ulaz u Godinu vjere

U našoj zajednici na Drenovi, u subotu 20. listopada, označili smo početak Godine vjere. Bilo je to dakle, uoči Misijske nedjelje koju Crkva slavi na pretposljednju nedjelju listopada. Molitva i razmišljanje bili su osmišljeni u dva dijela i s ciljem da se još više uključimo u misijsko djelovanje Crkve, da nas k tome dovede prihvaćanje dara vjere i suradnja s Božjom milošću, upravo u onom smislu kako je to objasnio vlč. Boris Dabo, naš misionar u Zambiji: *Misijska nedjelja je dan svih onih koji nastoje u suradnji i Isusovom snagom preobražavati svijet i činiti ga plemenitijim i to činiti tamo gdje ih On šalje: u svojoj župi, u svojoj školi i na radnom mjestu ili u misijama. Misijski poziv je isti poziv s mnogim nijansama. Ako ti je Bog dao da si pjesnik ili pisac ili pjevač,*



onda svijet preobražavaš na taj način ako to činiš u suradnji i snagom Onoga koji te je poslao. Tada si i ti misionar već prema svom pozivu.

Nakon molitve večernje, uz prigodne tekstove i pjesme, razmišljale smo o događajima našega spasenja i molile misijsku krunicu za potrebe ljudi na svim kontinentima i za naše misionare i misionarke. Znamo da zrnca misijske krunice u različitim bojama simboliziraju napore misionara u cijeloj Crkvi na svakom od pet kontinenta: zelena boja predstavlja Afriku, crvena Ameriku, bijela boja Europu, plava predstavlja Oceaniju, a žuta Aziju. Molile smo i pjevale sve, i starije i mlađe, bolesne i zdrave. Tom prigodom razmišljale smo o riječima A. L. Ballinga:

*Zapalili ste me i gledate moje svjetlo. Radujete se ja-
snoći i toplini koju darivam. Veselim se što smijem
gorjeti za vas, da nije tako, ležala bih možda neg-
dje u staroj kutiji bez ikakve koristi. Smisao
dobivam tek po tome što gorim. Ali, dobro
znam, što dulje gorim, to kraća postajem,
to se više bližim svojem kraju. - Izgorjela
je! – reći ćete, a ono što je od mene ostalo,
bacit ćete. Znam, za mene postoje uvijek
ove dvije mogućnosti: ili ostajem u kutiji
nedirnutu, zaboravljena u tami, ili gorim,
postajem sve kraća, dajem sve što imam. U
korist svjetla i topline dovodim sebe kraju.
Ipak, mislim da je ljepše i pametnije ako smi-
jem nešto dati od sebe, nego ostati hladna i ležati*



*u mračnoj kutiji. Gledaj, isto je tako s vama ljudima: ili se povučete, ostanete sami za sebe
i sve je hladno i prazno, ili se približite ljudima i darujete im od svoje topline i ljubavi i tek
onda vaš život dobiva smisao: On je ispunjen. Ali znajte i to da za ovo morate dati nešto
od sebe samih, nešto od svoje radosti, od svoje srčanosti, od svojega smijeha, možda nešto i
od svoje tuge. I ne treba bojažljivo razmišljati o tome kako ćete sačuvati sami sebe. Mislim
da samo onaj koji druge veseli, postaje još veseliji. Samo onaj koji je svjetlo drugima, sam
će primati svjetlo. Što više gorite za druge, to će svjetlije biti u vama samima. Mislim da su
mnogi ljudi samo zato tmurni i neraspoloženi jer se plaše biti ovdje za druge, donositi dru-
gima svjetlo. Tuže se i neprestano mrmļaju na teška vremena. Još nisu shvatili: ovo jedno
jedino svjetlo koje gori više je vrijedno nego sva tama svijeta. Dopustite, dakle, da vas malo
ohrabrim ja, sitna, mala svijeca.*

Nakon meditacije sestre su upalile male svjeće na velikoj svijeći s likom Majke Krucifikse te ih prinijele kao znak našeg prinosa za misijske potrebe Crkve. S tom nakanom sestre su nastavile moliti obnavljajući u zajednici misionarski duh i pjevujući:

Idi i kaži cijelom svijetu da i slijepi opet gledaju.

Idi i kaži cijelom svijetu da Bog je s nama tu.

s. Dominika Brulc



U rodnoj kući naše Utemeljiteljice

U utorak 24. srpnja prvi put su sestre Dobroslava Mlakić i Apolonija Krezo posjetile vilu *Kozulić*, koja je zapravo rodna kuća naše utemeljiteljice Majke Marije Krucifikse Kozulić, a nalazi se u ulici Šetalište XIII. divizije br. 19, u Rijeci na Pećinama. Povod posjeta bio je postavljanje spomen-ploče na rodnoj kući Utemeljiteljice o 160. obljetnici njezina rođenja, koju je u suradnji sa župom Svete Obitelji na Pećinama i na poticaj postulatorice kauze Majke Marije Krucifikse Kozulić, namjeravala postaviti naša Družba.

Budući da su za ostvarenje ove hvalevrijedne inicijative, među ostalim, nadležne gradske institucije bila je potrebna i suglasnost stanara kuće, zato sam toga dana prvi put pozvonila na ulazna vrata vile *Kozulić*.



Pred kućom smo susrele jednu gospođu koja nas je ljubazno uputila glavnoj vlasnici gđi Aleksandri Dolenski zvanjoj Saša, koja stanuje u prizemlju vile. Devedesetčetverogodišnja gđa Dolenski, oprezna i u strahu od svakoga tko joj se na vratima pojavi, kako je to nažalost danas, ipak je vrlo ugodno razgovarala s nama kroz otvorena vratašca. Pozvala je i svojega nećaka gosp. ing. Vinka Pinezića, koji nas je vrlo srdačno primio. Već na prvi pogled, na ulazu u predvorje kuće, sva radosna ugledala sam grb Kozulića, koji je reljefno ugrađen u zid, što je uz ostalo, također dokaz da je to kuća Kozulića. Grb je jajolik, bijele boje, visine 60 cm, a širine 50 cm. Potom smo razgledali raskošne salone i okoliš s terase vile, a naš je dobročinitelj gosp. Nikola Kurti sve zabilježio fotoaparatom. Osim grba, od vremena obitelji Kozulića, sačuvana je još jedino stara, sobna kalijska peć, obložena dekorativnim keramičkim zelenim pločicama u prvom salonu u prizemlju. U vili smo se zadržali poprilično vremena u vrlo ugodnom društvu s gosp. Pinezićem i s gđom Dolenski koja nam je ispričala kako joj je njezina tetka Opatijka, Amelija Baxa r. Jurković, supruga praškog gradonačelnika Karela Baxa, u prosincu 1938. kupila vilu *Kozulić* za njezin 18. rođendan. No, ona je bila već drugi kupac te kuće, jer ju je još u proljeće 1930. godine, Ante Kozulić Vjekoslavov, bratić naše Utemeljiteljice, prodao gosp. Š. Marčetu. Kasnije su se u istoj kući nastanili i drugi stanari koji žive u dobrosusjedskim odnosima te su suglasni s postavljanjem spomen-ploče u čast naše Utemeljiteljice. Budući da je vila okružena zelenim raslinjem, spomen-ploču je potrebno postaviti na vrtnu zidnu ogradu s ulične strane.

Vjerujemo da će postavljena spomen-ploča, biti znak poštovanja i zahvalnosti ne samo sestara Presvetog Srca Isusova prema svojoj Utemeljiteljici nego i znak vjerničkog i građanskog poštovanja znamenitoj i zaslužnoj osobi iz povijesti grada Rijeke, jer je Majka Marija Krucifiksa Kozulić bila i utemeljiteljica karitativnih ustanova i zasigurno začetnica socijalno-karitativne djelatnosti u Rijeci, pastoralna djelatnica, pedagoginja i pjesnikinja.

s. Dobroslava Mlakić, postulatorica



Dani, obljetnice i slavlja Majke Krucifikse

Želim živjeti i umrijeti sveto!

Marija Krucifiksa Kozulić



Potkraj mjeseca rujna proslavili smo u Rijeci važne jubileje Majke Marije Krucifikse Kozulić. Po njoj je Bog djelovao u svijetu i proslavio se u svojoj beskrajnoj domišljatosti zbog čega smo mu posebno zahvaljivale tijekom tzv. Danâ Majke Marije Krucifikse, tj. molitvene devetnice koju omeđuju dani njezina rođenja i preminuća. Tijekom tih dana, uz molitvene sadržaje, javnosti je pobliže predstavljen njezin lik i djelo, a podignute su i dvije spomen-ploče zahvaljujući zauzimanju s. Dobroslave Mlakić, postulatorice kauze za proglašenje blaženom Majke Marije Krucifikse Kozulić. Bili su to dani prepuni lijepih sadržaja, slavlja i druženja u zajedništvu s laicima, svećentvom i redovnicama *Kćerima Presvetog Srca Isusova* iz Italije, dani kojima smo obilježili i zavr-

šetak Godine Majke Marije Krucifikse Kozulić. Navedena slavlja organizirana su i u svrhu promocije lika Majke Krucifikse čiji je postupak za proglašenje blaženom u pripremi.

Proslava rođendanske obljetnice Marije Kozulić

Svečana proslava 160. obljetnice rođenja Majke Marije Krucifikse Kozulić organizirana je upravo na njezin rođendan, 20. rujna, na Pećinama, u župi Sv. Obitelji i u dvorištu nekadašnje kuće Kozulića u kojoj je Marija provela svoje djetinjstvo i mladost rastući u uzornoj kršćanskoj, bogatoj i brodovlasničkoj obitelji Ivana Mateja Kozulića iz Malog Lošinja i Katarine r. Supranić iz Velog Lošinja.

U prvom dijelu proslave okupili smo se u župnoj dvorani u 17,30 sati. Zajedno s laicima, dobročiniteljima i štovateljima Majke Krucifikse, sudjelovali smo na euharistijskom slavlju koje je predvodio župnik vlč. Vjekoslav Kovač. Liturgijsko pjevanje predvodile su sestre, uz orguljsku pratnju s. Valentine Marinović, a sudjelovale su i učenice Ženskoga učeničkog doma Marije Krucifikse Kozulić. Radostan zbog razloga okupljanja i slavljenja, predvoditelj slavlja istaknuo je temeljnu poruku liturgijskih čitanja dana izrekavši, pritom, i nekoliko misli o vidljivosti življene Božje riječi u životu Marije Krucifikse Kozulić *na koju s pravom možemo biti ponosni i njoj se utjecati za zagovor*, naglasio je propovjednik. Prije polaska do mjesta otkrivanja spomen-ploče s. Dobroslava Mlakić je iznijela nekoliko crtica iz života Majke Krucifikse.



Po završetku sv. mise, uputili smo se u hodočasničko raspoloženju prema Šetalištu XIII. divizije br. 19. na Pećinama. U dvorištu nekadašnje vile *Cosulich*, uz sestre Družbe, na svečanosti su se okupili i brojni prijatelji i suradnici. Prigodni program vodio je gosp. Danijel Delonga, a sudjelovao je i katedralni zbor *Cantores Sancti Viti*. Na samom početku nazočne je u slavlje uvela vrhovna glavarica Družbe sestara Presvetog Srca Isusova, s. Nives Stubičar, govoreći:

Osobita mi je čast i radost pozdraviti, sve vas ovdje nazočne, u ime Družbe sestara Presvetog Srca Isusova i svoje osobno te vam zaželjati srdačnu dobrodošlicu prigodom svečanog otkrivanja spomen-ploče na rodnoj kući naše utemeljiteljice Majke Marije Krucifikse Kozulić. Srdačno pozdravljam preuzvišenog mons. dr. Ivana Devčića, riječkog nadbiskupa, poštovanog mr. sc. Vojka Obersnela, gradonačelnika grada Rijeke i Ankicu Perhat, pročelnicu za zdravlje i socijalnu skrb, poštovane predstavnike odjela gradske uprave grada Rijeke iz područja kulture, zdravlja i socijalne skrbi, razvoja, urbanizama i ekologije, Konzervatorskog odjela u Rijeci, poštovane svećenike, redovnike i redovnice, prijatelje, suradnike i dobročinitelje naše Družbe, poštovanog župnika i vjernike župe Svete Obitelji na Pećinama, predstavnike medija i tiska, policije, sve uvažene uzvanike, goste i dragu mladež.

Zahvaljujem svima što ste se odazvali pozivu i došli s nama podijeliti radost proslave 160. obljetnice rođenja Majke Marije Krucifikse Kozulić kojeg se danas spominjemo. Majka Marija Krucifiksa najveći je dio svojega života djelovala vrlo aktivno i plodonosno na pastoralnom, socijalno-karitativnom, kulturnom i odgojno-obrazovnom području u ovom gradu. Jedno od njezinih glavnih životnih načela bilo je: 'Ljubavlju Kristova Srca ljubiti Boga i bližnjega'. Ona je svojom prisutnošću i djelovanjem naviještala ljubav Kristova Srca pomažući najpotrebnijima i u tu svrhu osnovala je našu zajednicu koja je tijekom povijesti nastojala

živjeti tu karizmu, a to nastoji i danas odgovarajući izazovima vremena. Ona je nama sestrama, a i brojnim laicima, primjer i zagovornica u životu i djelovanju. U znak zahvale za primjer nesebičnog darivanja života Bogu i bližnjima, proteklu pastoralnu godinu na razini naše Družbe proglasili smo Godinom Majke Marije Krucifikse Kozulić. Tu godinu zaključujemo nizom slavlja među kojima je današnja proslava njezina rođenja, proslava dana





krštenja 26. rujna u crkvi Uznesenja BDM, te 90. obljetnica preminuća Utemeljiteljice u samostanskoj kapeli Presvetog Srca Isusova u ulici Pomerio. Ta slavlja organizirana su i u svrhu promocije lika Majke Krucifikse čiji je postupak za proglašenje blaženom u tijeku. Postavljanje ove spomen-ploče, uz druga spomen-obilježja koja su već postavljena velikim i zaslužnim ljudima iz povijesti našeg grada, bit će još jedno svjedočanstvo o veličini njezina lika.

Na ovu hvalevrijednu inicijativu došlo se na poticaj s. Dobroslave Mlakić, postulatorice kauze za proglašenje blaženom Majke Marije Krucifikse, kojoj zahvaljujem u ime svih sestara na uloženom trudu oko organizacije završnih slavlja u Godini Majke Krucifikse. Zahvaljujem i župi Svete Obitelji koja je prihvatila i podržala tu inicijativu, kao i svim nadležnim institucijama uprave grada Rijeke koje su to odobrile. Još jednom zahvaljujem svima na odazivu, na ovaj kulturni i povijesni događaj, a osobito svima koji su na bilo koji način doprinijeli realizaciji postavljanja ove spomen-ploče. Hvala gosp. Ivanu Mateku koji je izradio spomen-ploču, župniku vlč. Vjekoslavu Kovaču, svim stanarima ove kuće za raspoloživost i velikodušnost, a posebno za dobročinstva Vinku Pineziću. Unaprijed zahvaljujem riječkom katedralnom zboru Cantores Sancti Viti, na čelu s maestrom Načinovićem i orguljašici našoj s. Regini Kristanić, koji će uzveličati pjesmom ovo naše slavlje.

Riječi pozdrava okupljenima uputio je i nadbiskup mons. dr. Ivan Devčić koji je istaknuo da je Marija Krucifiksa radila na izgrađivanju zajedništva međuvjerske, interkulturalne i internacionalne naravi u gradu Rijeci i široj okolici: *Svojim karitativnim djelovanjem gradila je mostove između dva naroda u Rijeci, Hrvata i Talijana. Ti su plodovi i danas vidljivi. Želimo, stoga, da njezina karizma zajedništva i dalje živi, a nju nastavljaju i njezine sestre Družbe Presvetog Srca Isusova!* Gradonačelnik mr. sc. V. Obersnel ustvrdio je da je Marija Kozulić svojim zalaganjem u pomaganju onima u potrebi zadužila cijeli grad Rijeku te svima ukazala na istinske vrijednosti koje bi trebao usvojiti svaki čovjek. Tijekom prigodnog programa postulatorica kauze s. Dobroslava Mlakić, iznijela je najzanimljivije crte iz života Majke Krucifikse, napominjući:



Stari je običaj u kulturnom svijetu da se zgrade, kuće u kojima su rođene, živjele i umrle istaknute osobe smatraju određenom spomeničkom baštinom tih osoba. Stoga se na takve kuće postavljaju spomen-obilježja s osnovnim podatcima o životu i djelovanju određene osobe.

Nalazimo se, dakle, ispred kuće u kojoj je na današnji dan, 20. rujna 1852. godine, rođena Marija Kozulić, od milja zvana Mima. Njezini roditelji, kapetan duge plovidbe, Ivan Matej Kozulić i Katarina r. Supranić, naselili su se ovdje šest godina ranije 1846. Marija Kozulić je ovu svoju rodnu kuću napustila u 27. godini, kao zrelo kršćanski odgojena i školovana djevojka u svojoj uzornoj obitelji kojoj je molitva bila vez jedinstva i Božjega blagoslova. No, nakon deset godina Marija se



iz Trsta vratila u svoj rodni grad Rijeku u kojem je najduže živjela i djelovala sve do svoje blažene smrti 29. rujna 1922. godine.

Majka Marija Krucifiksa, svakako je zaslužna Riječanka, jer je svojim životom i više-strukim djelovanjem pridonijela boljem, ljepšem i pravednijem životu u ovom gradu. Ona je najprije bila žena velike vjere. Još kao vrlo aktivna katolička laikinja, a kasnije kao redovnica i utemeljiteljica, živjela je od Božje riječi i, poput proroka, navješćivala je životom i djelom unoseći svjetlo u ovaj grad, čineći velika i čudesna djela i boreći se protiv svake društvene nepravde u svom vremenu. Kao žena velikog ekumenskog duha, živjela je sa siromašnima za siromašne i nezbrinute bez obzira na vjeru i narodnost. Majka Krucifiksa bila je otvoreno Evanđelje u ovom gradu prije 100 godina. Ostvarujući program Blaženstava, odgojila je stotine djece, gladne je hranila, gole odijevala, krov im osiguravala i neuke školovala. Napisala je 'Pravilnik za odgoj djece i mladeži' koji bi se i danas, zasigurno, mogao ubrojiti među najbolji pedagoški priručnik za općeljudski, kršćanski i moralni odgoj. I kao krhka žena gradila je ustanove za siromašnu djecu i mladež čime je zadužila ovaj grad. Dakle, ona je ne samo osnivateljica i graditeljica socijalno-karitativnih ustanova nego je i utemeljiteljica redovničke zajednice posvećene Presvetom Srcu Isusovu koja i danas djeluje u ovom gradu na religioznom, karitativnom, odgojno-obrazovnom i društvenom planu.

Postavljanjem spomen-ploče Majci Mariji Krucifiksi, Družba sestara Presvetog Srca Isusova i župa Svete Obitelji, željele su joj odati iskreno vjerničko i građansko poštovanje, a i upozoriti ovim vidljivim spomenom sve građane i prolaznike gdje je rođena i odgojena Riječanka i Sušačanka, znamenita i zaslužna žena i redovnica, 'Riječka Majka' koja je pridonijela boljitku života u ovom gradu. Budući da je sveto živjela i na glasu svetosti preminula, nadamo se da će biti uzdignuta i na čast oltara.

Nakon toga su prisutni pošli do spomen-ploče koju su zajedno s vrhovnom glavaricom s. Nives Stubičar, otkrili riječki nadbiskup mons. dr. Ivan Devčić i gradonačelnik mr. sc. Vojko Obersnel. Slijedilo je druženje i domjenak u dvorištu spomenute kuće.





Molitvena devetnica Majci Krucifiksi

Devetodnevnu molitvenu pripremu o spomenu blaženog preminuća naše Majke Krucifikse započeli smo na njezin rođendan, 20. rujna. Bila je to naša dnevna molitva Majci u kojoj smo molile njezin zagovor koristeći sljedeći predložak:

1. DAN

Pjesma: *Gospodine, pomози nam da te više ljubimo! Gospodine, pomози nam da se više ljubimo!*

Predmoliteljica: *O divno Srce moga Isusa, ti si moj život. Promijeni moje srce i ispuni ga svojom svetom ljubavlju.* Majka Krucifiksa

Predmoliteljica: Gospodine Isuse, ti si se utjelovio, živio na zemlji, bio mučen i razapet, umro si i uskrsnuo samo zato da bi se po tebi objavila ljubav Oca za nas ljude i da bi mi ljudi naučili istinski ljubiti. Ljudsko se srce bez tvoje milosti ne može mijenjati, stoga te molimo za milost istinske promjene – obraćenja da nas ispuniš ljubavlju svojega Srca kako bismo poput tebe ljubili Oca i bližnje.

Svi: *Gospodine Bože, ti si odabrao Majku Mariju Krucifiksu Kozulić da širi ljubav tvoga božanskog Srca među malenima i najpotrebnijima. Proslavi svoju odabranicu čašću oltara da nam bude primjer i zagovornica na našem životnom putu i radu za rast tvoga kraljevstva na zemlji. Ponizno te molimo da nam po njezinu zagovoru udijeliš milost za koju te sada posebno molimo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.*

Oče naš, Zdravo Marijo, Slava Ocu.

2. DAN

Pjesma: *Gospodine, pomози nam... (kao prvi dan).*

Predmoliteljica: *Stati na Kalvariji pod križem raspetog Isusa i ondje suosjećati s njegovim mukama koje trpi za cijelo čovječanstvo, prikazujući mu se kao žrtva.* Majka Krucifiksa

Predmoliteljica: Gospodine Isuse, ti si zbog ljubavi kojom si ljubio Oca i ljude podnio razna poniženja i na koncu bio raspet. Tvoju ljubav mi možemo spoznavati na razne načine, ali nigdje tako kao kad se odazovemo tvome pozivu da sudjelujemo u djelu otkupljenja. Molimo te, neka nas tvoja milost potakne da osobne i zajedničke odluke donosimo u sjeni tvoga križa i iz suosjećanja za ljude u kojima i danas trpiš i želiš biti ljubljen.

Svi: *Gospodine Bože, ... (kao prvi dan)*





3. DAN

Pjesma: *Gospodine, pomози nam...* (kao prvi dan).

Predmoliteljica: *Biti raspoloženi, podnijeti trpljenje od svih i ne nanositi trpljenje drugome.* Majka Krucifiksa

Predmoliteljica: Gospodine Isuse, za vrijeme svojega života na zemlji, pozivao si ljude da te slijede i da to čine uzimajući svoj križ ne suprotstavljajući tvojoj volji ni vlastiti život. Nama ljudima teško je izabirati križ i nositi ga, a da istovremeno ne stvaramo patnju bližnjima oko sebe, stoga te molimo za milost prihvaćanja i podnošenja patnje iz ljubavi i s vjerom da onima koji te ljube sve okrećeš na dobro (usp. Rim 8, 28).

Svi: *Gospodine Bože, ...* (kao prvi dan).

4. DAN

Pjesma: *Gospodine, pomози nam...* (kao prvi dan).

Predmoliteljica: *Premda su sve kreposti nužne za vlastito spasenje i postignuće savršenosti, ljubav je upravo neophodna.* Majka Krucifiksa

Predmoliteljica: Gospodine Bože, Duše Sveti koji nas obdaruješ svojim darovima i potičeš da donosimo plodove života po Kristu, molimo te udijeli nam najizvrsniju krepost i najuzvišeniji dar - ljubav. Dok te molimo za tu milost, molimo te i da nam ojačaš volju i rasvijetliš razum da u svakodnevici razlučujemo što je važno, a što nevažno, što dobro, a što zlo; da se prepustimo ljubavi i da nam ona postane temeljeni zakon života i djelovanja.

Svi: *Gospodine Bože, ...* (kao prvi dan).

5. DAN

Pjesma: *Gospodine, pomози nam...* (kao prvi dan).

Predmoliteljica: *Tebi samo želim ugoditi, o moj Isuse, pomози mi.* Majka Krucifiksa

Predmoliteljica: Gospodine Isuse, tijekom djelovanja na zemlji tvoja je jedina želja bila ugoditi Ocu i spasiti ljude. Tom poslanju podredio si sve ostalo, naviještanje Kraljevstva Ljubavi, ozdravljanja, prijateljevanja; jednostavno sve svoje misli, osjećaje, riječi i djela podredio si zakonu ljubavi, a ne zakonu ugađanja ljudima i prilikama. Mi te želimo u tome nasljedovati po uzoru na Majku Krucifiksu, iako znamo da nas kao ni tebe taj izbor neće poštediti neshvaćanja, odbačenosti i drugih oblika trpljenja, stoga te molimo da nas obdariš svojom snagom i odlučnošću, a u trenucima patnje da nam se smiluješ.

Svi: *Gospodine Bože, ...* (kao prvi dan).

6. DAN

Pjesma: *Gospodine, pomози nam...* (kao prvi dan).

Predmoliteljica: *Nakon popričesne zahvale ne treba misliti da je s time gotovo, nego upravo tada moramo stvarno započeti život sav posvećen Bogu koji je sišao da zaposjedne naše srce. Trebamo biti raspoloživi i spremni napustiti Boga zbog Boga, kako bi mu mogli*



služiti koristeći bližnjemu. Ne bojmo se da ćemo time izgubiti bilo što od svojega duhovnog napretka, jer ako stvarno budemo vođeni Božjim duhom, uvijek ćemo znati naći Boga ne samo u molitvi nego i u djelima ljubavi. Majka Krucifiksa

Predmoliteljica: Gospodine Bože, ti nas svakodnevno obasiplješ nebrojenim dobročinstvima i krijepiš nas plodovima Isusove žrtve kako bi se tvoja snaga očitovala po nama. Udijeli nam milost otvorenosti za poticaje tvog Duha i spremnost da ih prihvatimo *poslušnom vjerom* kako bismo u svemu i u svima nalazili tebe, Bože, koji sve obuhvaćaš svojom svemoćnom riječju.

Svi: *Gospodine Bože, ...* (kao prvi dan).

7. DAN

Pjesma: *Gospodine, pomози nam...* (kao prvi dan).

Predmoliteljica: *Moja ljubav je ograničena, ali tvoja dobrota Bože nije.* Majka Krucifiksa

Predmoliteljica: Gospodine Bože, ti si se objavio kao svemoćan u djelu stvaranja i otkupljenja. Mi smo stvoreni da te ljubimo i spoznajemo i da u tome neprestano napredujemo kao stvorenja svjesna svojih darova i ograničenja. Daj nam u tvome Duhu ljubiti i spoznavati tebe, sebe, bližnje i sve stvoreno. Udijeli nam milost da tvojoj svemoći ne pretpostavimo našu ograničenost, nego da je budemo svjesni i da nas ona potiče na opuštajuću misao o tvojoj svemoćnoj dobroti koja nam se u Isusu objavila kao milosrđe.

Svi: *Gospodine Bože, ...* (kao prvi dan).

8. DAN

Pjesma: *Gospodine, pomози nam...* (kao prvi dan).

Predmoliteljica: *Naše srce mora biti slično Srcu Isusovu. O, ljubavi istinita školo, uzmi moje, a daj mi svoje srce.* Majka Krucifiksa

Predmoliteljica: Gospodine Isuse, naš Spasitelju, ti nas pozivaš na savršenu ljubav prema Bogu i bližnjima. Najizvrsniji Učitelju ljubavi i obnovitelju života, pozvao si nas da učimo stvarati istinske veze ljubavi u narušenim odnosima između Boga i ljudi, između ljudi međusobno i između ljudi u odnosu na sve stvoreno. Ti si sve te odnose obnovio svojom žrtvom i ne prestaješ ih obnavljati snagom Duha ljubavi. Molimo te, uvedi nas u školu tvoje ljubavi i učini naša srca po svome blagom i poniznom Srcu.

Svi: *Gospodine Bože, ...* (kao prvi dan).

9. DAN

Pjesma: *Gospodine, pomози nam...* (kao prvi dan).

Predmoliteljica: *Molimo Gospodina da nam daje snagu i hrabrost ustrajati u započetom djelu.* Majka Krucifiksa

Predmoliteljica: Gospodine Isuse, ponavljao si učenicima da će se spasiti oni koji ustraju do kraja, da budu hrabri jer si ti pobijedio svijet, i ničega se ne boje jer si s njima do svršetka svijeta. Molimo te, udijeli nam snagu i darove Duha Svetoga



da kao pojedinci i zajednica u domišljatoj ljubavi razvijamo i živimo karizmu Majke Utemeljiteljice te tako pronosimo ljubav tvoga Srca i odgajamo za ljubav kako bi ti bio sve u svima – Srce puno ljubavi i svake hvale predostojno.

Svi: *Gospodine Bože, ... (kao prvi dan).*

Proslava 160. obljetnice krštenja Marije Kozulić

U župnoj crkvi Uznesenja Marijina u Rijeci kod *Kosog tornja*, gdje je Marija Kozulić krštena 26. rujna 1852. g. upriličeno je svečano euharistijsko slavlje i otkrivanje spomen-ploče u znak tog događaja. U Marijino vrijeme ta je crkva bila *Duomo*, u odnosu na njezine mjere bila je uvijek *Vela crkva*, a zbog sjedišta arhiđakona i zbornog kaptola sve do 19. st. i *Zborna crkva*. Ove godine bila je mjesto trodnevne duhovne pripreme koja se redovito upriličuje uoči dana preminuća Majke Krucifikse. Na početku slavlja sve prisutne pozdravila je vrhovna glavarica s. Nives Stubičar.



U ovom svetom hramu okupili smo se večeras kako bismo zahvalili Bogu za dar sakramenta sv. krštenja koji je na današnji dan 1852. primila Marija Nikolina Kozulić. Tada je postala dijete Božje, Bog ju je odabrao da ovim gradom svojim životom i radom pronese Radosnu vijest o velikoj ljubavi kojom nas ljubi naš nebeski Otac. I ostale sakramente kršćanske inicijacije primila je u ovoj crkvi. Posijana klica vjere na krštenju u njezinu životu rasla je, dozrijevala i donosila plodove koji su i danas vidljivi po djelovanju njezinih duhovnih kćeri – sestara Presvetog Srca Isusova. Karizmu koju je ona živjela i mi danas želimo nastaviti u našim prilikama. Vjerujemo da nas svojim zagovorom prati u svim nastojanjima kako bismo živjeli onako kako je ona u zadnjim danima svojega ovozemaljskog života ponavljala: 'Dragovoljno napuštam ovu zemlju, jer sam izvršila svoje poslanje.'

Euharistijsko slavlje prvog dana trodnevnice predvodio je riječki nadbiskup mons. dr. Ivan Devčić čiju homiliju donosimo u cijelosti:



Draga braćo i sestre!

Zajedno sa sestrama Družbe Presvetog Srca Isusova u Rijeci slavimo ovih dana tri velika datuma iz života njihove utemeljiteljice Majke Marije Krucifikse Kozulić za koju bi doskora trebao, ako Bog da, početi biskupijski proces za proglašenje blaženom. (...) Danas je, dakle, naša pozornost usredotočena na krštenje Majke Marije Krucifikse Kozulić koje se zbilo ovdje 26. rujna 1852. godine. Krstitelj je bio župni kapelan Matija Srdoč. Roditelji su joj dali ime Marija Nikolina, no za suvremenike bila je samo Marija, kako se i sama uvijek potpisivala. A nama je ovaj spomen njezina krštenja povod da u svjetlu Božje riječi dublje proniknemo u to otajstvo naše svete vjere, u koje smo i sami u nekom trenutku svojega života bili uronjeni. Zato smo pozvani da se, slaveći dan i obljetnicu krštenja ove velike Riječanke, i sami sa zahvalnošću sjetimo dana svojega krštenja. Možda ćemo, pokušavajući se toga prisjetiti, morati konstatirati da ne znamo dan kad smo kršteni, ni tko nas je krstio, pa možda ni tko su bili kumovi. Događa se čak da neki ne znaju ni gdje su, u kojoj crkvi ili mjestu, bili kršteni. Sve to govori kako, nažalost, mnogi primaju krštenje nepripremljeni, zbog čega ne mogu biti ni svjesni njegova pravog značenja. Nerijetko se krštenje traži i prima iz običaja ili čak iz praznovjerja. Zbog toga bismo, ako smo sami svjesni značenja tog velikog otajstva kršćanske vjere, trebali apostolski djelovati na druge, i na one koji kane krstiti svoju djecu da to čine doista iz duboke i iskrene vjere, i na one koji su kršteni kao djeca ili kao odrasli, pozivajući ih, budući da ne žive kao kršćani, da se obrate i počnu živjeti u skladu s onim što su krštenjem postali. Sjetimo se da se među sedam duhovnih djela milosrđa ubrajaju i neuka poučiti i grješnika pokarati.

Čitanja iz Svetog pisma koja smo čuli, donijela su nam pouke o krštenju dvojice najvećih učitelja naše svete vjere: Isusa Krista, njezina utemeljitelja, i apostola sv. Pavla, njezina najvećeg širitelja i tumača. Sv. Ivan nam u evanđelju koje smo čuli donosi Isusovu krsnu katehezu koju je on održao židovskom učitelju Nikodemu. Ivan je zapisao i vrijeme kad je kateheza održana. Bilo je to obnoć, jer se Nikodem vjerojatno bojao danju doći k Isusu, budući da su židovski vjerski vođe poprijeko gledali na Učitelja iz Nazareta. Podsjeća nas to na vrijeme komunističke vladavine kad su i kod nas mnogi dolazili k svećenicima noću da ih pouče u vjeri i krste njih ili njihovu djecu.

Što je, dakle, po Isusu krštenje? Odgovor je kratak: Krštenje je novo rođenje. To Nikodem nije mogao shvatiti, jer je mislio da Isus govori o novom rođenju iz majčine utrobe. Zato mu Isus pojašnjava da se ne radi o tome, jer pored rođenja od puti (iz majčine utrobe) postoji i rođenje od Duha. Krštenje je, dakle, rođenje od Duha Svetoga. Mogli bismo reći da se tu događa slično čudo kao kod Isusova rođenja od Djevice Marije: On je u njoj začet i rođen kao čovjek po Duhu Svetom, a mi se u krsnom zdencu ili u krsnoj vodi začinjemo i iz nje rađamo po istom Duhu Svetom na božanski život te postajemo djeca Božja i subaštinci kraljevstva Božjega. Tu vidimo kako je krštenje veliko otajstvo, ništa manje od Isusova začeca u Mariji po Duhu Svetom koje svojim umom ne možemo shvatiti, nego ga samo vjerom primiti i živjeti. Zato je prije primanja krštenja važno ne samo znati što je krštenje i što po njemu postajemo nego i pobuditi živu vjeru u Krista koji nas po tom otajstvu snagom Duha Svetoga rađa na božanski život, za Boga i njegovo kraljevstvo.



Sv. Pavao nas, pak, poučava da je krštenje 'oblačenje u Krista' ili 'zaodijevanje Kristom'. Tu sliku sv. Pavao preuzima iz ondašnjeg obreda krštenja, kada se krštenik uranjao u vodu, da bi zatim pri izranjanju bio obučen u bijelu haljinu koja je bila znak novog života na koji je iz krsne vode izronio. Krsni je zdenac u tom smislu bio simbol groba iz kojeg se uskrsava na novi, preobraženi život. Zato će na drugom mjestu sv. Pavao reći da krštenjem dobivamo udjela na Isusovoj smrti i uskrsnuću, tj. u krsnom zdencu umiremo starom grješnom načinu života i ujedno se rađamo kao novi ljudi, ljudi s novim bićem i pojavnosti, takvom pojavnosti da se u njoj zrcali sam Krist. Dakle, u krštenju se čovjek do te mjere sjedinjuje s Kristom da tko vidi njega vidi samog Krista. Ali, pritom sv. Pavao ne prestaje naglašavati intimnu povezanost vjere i krštenja. Stoga ističe: 'Svi ste sinovi Božji, po vjeri, u Kristu Isusu' (Gal 3, 26).

Staro pravilo glasi da svako biće djeluje u skladu s onim što jest. To znači da i onaj koji je krštenjem postao novi čovjek treba živjeti i djelovati u skladu s tom svojom novom stvarnošću. Dosljedno tome Isus u svojoj krsnoj katehezi govori Nikodemu kako čovjek koji je rođen od Duha Svetoga treba živjeti i djelovati po istom Duhu. A Duh je, prema Isusu, poput vjetra: 'puše gdje hoće, čuješ mu šum, a ne znaš odakle dolazi i kamo ide' (Iv 3, 8). Biti kršten, znači, prema Isusu, dati se voditi nadahnućem Duha Svetoga kojeg ne možemo kontrolirati, kao ni vjetar, nego ga samo slušati i slijediti dopuštajući da nas vodi kamo on hoće. Kršteni čovjek ima, dakle, u sebi, pored naravnog i novi, nadnaravni životni princip koji u njemu djeluje i donosi plodove. Taj novi životni princip je Duh Sveti. Sv. Pavao pak shvaća kršćanski život kao borbu. U tom smislu haljina kojom se krštenik zaodijeva kod krštenja može značiti i ratničku opremu, ne u svjetovnom smislu, nego u duhovnom, jer reći će Pavao: 'Tako živimo u tijelu, ne vojujemo po tijelu. Ta oružje našeg vojevanja nije tjelesno, nego božanski snažno za rušenje utvrda' (2 Kor 10, 3-4). A u poslanici Efežanima nabrojat će svu ratnu opremu koju kršćanin mora uzeti i obući za duhovni boj: opasati bedra istinom, obući oklop pravednosti, potpasati noge spremnošću za evanđelje, uzeti štit vjere, kacigu spasenja i mač Duha, tj. riječ Božju (Ef 6, 10-17). Kršćanski život u svijetu nije, dakle, neko mirno posjedovanje, nego stalna duhovna borba za koju je vjernik krštenjem osposobljen. Pavao će u tom smislu neprestano ohrabrivati kršćane da se bore, ne za prolazni vijenac, nego za vijenac pravednosti kojim će Gospodin u onaj Dan uzvratiti svima onima koji s ljubavlju čekaju njegov pojavak. Takav vijenac očekivao je Pavao i za sebe, budući da je, kako kaže, 'dobar boj bio, trku završio i vjeru sačuvao' (1 Tim 4, 7).

Dok nas, prema Isusu, krštenje rađa na novi život u Duhu Svetom, a prema Pavlu nas zaodijeva u Krista i oboružava za duhovnu borbu, prema papi Benediktu XVI. ono nas stavlja na put na koji se zakoračuje kroz 'vrata vjere'. Papa kaže da taj put 'započinje krštenjem (usp. Rim 6, 4), po kojem možemo Boga nazivati Ocem, a završava prijelazom iz smrti u vječni život, plod uskrsnuća Gospodina Isusa koji je, darom Duha Svetoga, htio učiniti dionicima svoje slave sve koji vjeruju u njega (usp. Iv 17, 22)' (Porta fidei, br. 1). Na taj je put, prošavši kroz vrata ove crkve koja simboliziraju vrata vjere koja nas uvode u zajedništvo Presvetog Trojstva, na današnji dan prije sto i šezdeset godina, po svetom krštenju, zakoračila i Marija Nikolina Kozulić. Taj događaj je neizbrisivo obilježio čitav njezin život, koji je postao doista život vođen Duhom Svetim i trajno usmjeren na sve savršenije poistovjećivanje s Isusom Kristom, zbog čega je bio ispunjen neprestanim duhovnim borbama koje je



ona vodila i izvojevala onim oruđima koje je na krštenju, zajedno s bijelom haljinom, na sebe obukla. Zato vjerujemo da na nju možemo danas primijeniti one riječi koje je sv. Pavao rekao o sebi i koje smo upravo čuli: 'Dobar je boj bila, trku završila i vjeru sačuvala!' Stoga, nadamo se da će nam Gospodin pokazati kako ju je okrunio vijencem svoje neprolazne slave, dajući nam je time i kao primjer za

nasljedovanje i kao zagovornicu pred njegovim nebeskim prijestoljem. Molimo da nam u tom pogledu očituje svoju svetu volju u trenutku i na način koji se njemu sviđi. Amen.

Euharistijsko slavlje svojim pjevanjem uzveličao je župni zbor pod ravnanjem mo. Roberta Hallera. Tijekom trodnevnice u crkvi je bila postavljena izložba *Povijest Družbe u riječi i slici*. Nakon misnog slavlja, sestrarski zbor otpjevao je pjesmu u čast Majci Krucifiksi, a Nadbiskup i Vrhovna glavarica Družbe otkrili su spomen-ploču koja se nalazi na stupu s desne strane lađe, između tabernakula i oltara Presvetog Srca Isusova. Ovo euharistijsko slavlje bila je zahvala za život Majke Krucifikse i molitva za sve krštene koji u njoj mogu naći primjer i zagovornicu.

Nastavak trodnevnice

Drugog dana trodnevnice, sve-tu misu predvodio je župni vikar dr. Nikola Vranješ, profesor na Teologiji u Rijeci, a trećega dana vlč. Sanjin Francetić, rektor Bogoslovnog sjemeništa u Rijeci. Propovjednici su osvijetlili lik Marije Krucifikse, aktualizirajući poruku Božje riječi i povezujući je s temeljnim naglascima iz života i djelovanja Majke Krucifikse. Prigodne duhovne sadržaje u svrhu pripreme za euharistijsko slavlje i molitvu sv. krunice, predvodile su sestre.



Predvoditelj misnog slavlja, dr. Vranješ osvrnuo se na pastoralno i katehetsko djelovanje Marije Kozulić u Rijeci. *U svojem djelovanju bila je navjestiteljica Radosne*



vijesti i u službi posredovanja susreta s Isusom. Njezino djelovanje nije bilo samo humanitarno, nego duboko kršćansko i redovničko, istaknuo je propovjednik.

Tog dana prisutnima se obratio i gosp. Marin Miletić, vjeroučitelj i osnivač skauta u Riječkoj nadbiskupiji. On je u nekoliko točaka iznio ono najupečatljivije iz Majkina života što je prepoznao i danas aktualnim:

1. Odnos prema bogatstvu i blagostanju naspram temeljnog opredjeljenja za Boga.
2. Djelovanje iz vjere: *Ona je djelovala već kao laikinja. Dakle, nije čekala da se najprije župnici i drugi ljudi angažiraju. Činila je dobro zajedno s prijateljicama s kojima je svakodnevno živjela ljubav prema Gospodinu. Bilo joj je bitno što može učiniti u svome gradu. Gdje bi nama bio kraj kada bismo se ugledali na Mariju Kozulić koja nije stajala prekriženih ruku i čekala da je tko uputi, nego je tu ljubav koju je osjećala prema Gospodinu, prema Majci Mariji i Presvetom Sakramentu pretočila u konkretno djelo.*
3. Duhovno majčinstvo: *Marija je snagu crpila od raspetog Krista o čemu nam svjedoči i samo njezino redovničko ime Krucifiksa. I mi smo, poput nje, pozvani život dati za svojega bližnjega izgarajući u ljubavi. Tu ljubav koju je u vas utkala vaša Utemeljiteljica, vi s vjerom živite i dalje. Nije lako, to je istina, ali tko je rekao da će biti lako? Gospodin sigurno nije govorio o lakoći.*
4. Odnos prema osobnom poslanju i prolaznosti života: *Mi moramo u svakom trenutku, poput Utemeljiteljice, biti spremni otići s ovog svijeta. Ovo može reći samo svet čovjek. Svet čovjek može reći: 'Dragovoljno napuštam ovu zemlju, jer sam izvršila svoje poslanje.' Dao dragi Bog svima nama u ovom gradu koji smo vjernici katolici da i mi, kad nas Gospodin pozove, iskrena srca možemo reći: 'Hvala ti Bože, rado ostavljam svoj život, izvršio sam ono što sam trebao, ono radi čega sam živio, i ono radi čega sam bio ovdje gdje jesam.'*

Osobiti duhovni ton drugom danu trodnevnice dale su sestre iz sestrinske zajednice Kćeri Presvetog Srca Isusova iz Rijeke (Figlie del Sacro Cuore di Fiume) iz Terontole, Italija, vrhovna glavarica s. Elena Agosto, FSC i s. Gabriella Corva, FSC koje su nam se pridružile drugog dana trodnevnice, da zajedno proslavimo jubileje Majke Krucifikse. Vrlo dirljivim i poticajnim riječima s. Elena je na kraju euharistijskog slavlja izrazila zahvalnost sestrama u Rijeci za dobrodošlicu jer, *kad smo zajedno, puno više se razumije duh naše Majke!* Cilj njihova dolaska nije bio samo slaviti dane Majke Utemeljiteljice, nego i utjeloviti u životu još više njezinu duhovnost. *Ova crkva i svi koji ste se okupili na euharistijsko slavlje u čast Majke Krucifikse, možete biti počašćeni, jer nas ona vodi sigurnim putem k Srcu Isusovu,* zaključila je s. Elena. Radost je odsijevala i s lica s. Gabrielle koja je više puta tog dana ponovila: *U ovoj sam crkvi i ja krštena!*

U petak 28. rujna sv. misu je predvodio vlč. Sanjin Francetić. U prigodnoj homiliji osvrnuo se na liturgijska čitanja dana pojašnjavajući: *Želi se jasno reći: u ovom svijetu sve je točno određeno, postoji jedan ritam koji čovjek može malo poremetiti osobno i*



na osobnoj razini, ali na planu svijeta, društva, vremena u kojem živimo to je vrlo nebitno. Ne možemo izmijeniti tijek dana i noći. U kontekstu tog razmišljanja, nastavio je: *Blagopokojna Majka Krucifiksa Kozulić nastojala je u svoj život unijeti red. U tome su joj pomagale i neke navike koje je stekla u svojoj obitelji. Marija je uvijek nastojala živjeti dobrim vjerskim životom.*

Nastojala je sagraditi kuće u kojima će odgajati djevojke bez obitelji pa i one koje su se bavile stvarima koje su nespojive s kršćanskom vjerom. Što li bi Marija Krucifiksa Kozulić učinila da živi u sadašnjem vremenu? Bi li se ponašala kao mi? - Na prvom mjestu bilo bi joj učiniti nešto lijepo za Isusa jer Isusovo Srce probodeno trpi i danas. Na svome Sinu Bog je pokazao koliko nas voli i s tim križem mi trebamo ići ovim svijetom i drugima pokazivati koliko ih Bog voli. Sve ovo što se piše ovih dana, zapravo je svjedočanstvo života. Ono što je Božje ne može propasti. Gdje se rodio Božji čovjek to neće nestati. Ono što je dobro učinio to se zaboraviti neće. I vaša nastojanja da sve to Božje djelovanje iznesete na svjetlo dana, zapravo nije ništa drugo nego stati na stranu Boga, pokazati da se svet može biti i da svece današnji svijet treba. Možda, među vama sestrama i vama očevima i majkama, postoji netko tko se jako sviđa Bogu: tko svoje žrtve, molitve, djela prikazuje za dobro ovoga svijeta, bez reklame, novina, bez divljenja drugih – u skrovitosti svojega srca. Isusovo Srce nam je uzor. Ono je trpjelo zbog nas i mi, ako se u njega ugledamo, proći ćemo istim putem, ali na kraju tog puta je slava uskrsnuća. Nadamo se i zato svi molimo da ćemo uskoro Majku Krucifiksu Kozulić gledati i na oltaru kao blaženicu koja će nas pred Bogom zagovarati. Amen.

Po završetku trodnevnice vrhovna glavarica, s. Nives uputila je nazočnima ove riječi:

Psalmist kliče: Velika nam djela učini Gospodin! (usp. Ps 126, 3)

Taj isti poklik i uzdiže se i danas iz naših duša, jer kroz ovu deveticu, a posebno kroz trodnevnicu kojom smo se izbliza pripremali za dan blaženog preminuća Majke Marije Krucifikse Kozulić, prepoznavali smo djela koja je Bog činio u životu te velike žene čija je duša bila sva u Gospodinu, stoga, večeras od srca zahvaljujem glavnim organizatorima i svima koji su sudjelovali u ostvarenju ovih lijepih dana i događanja.

Ponajprije zahvaljujem dragom Bogu na daru Majke Marije Krucifikse Kozulić u vremenu u kojem je živjela, ali i danas nama koje smo njezine duhovne kćeri za uzor u mnogim krepostima, a ponajviše za primjer nadahnutog djelovanja prožetog nadasve ljubavlju za potrebne. Hvala s. Dobrosravi za sve ideje i uloženi trud oko postavljanja spomen-obilježja



u našem gradu; 20. rujna na dan rođenja na kući u kojoj se Utemeljiteljica rodila i živjela; 26. rujna za postavljanje spomen-ploče u ovoj crkvi u kojoj je krštena i započela svoj hod u vjeri. Ta će obilježja, kako je već više puta rečeno ovih dana, pomoći da se šira javnost upozna s osobom koja je sav svoj život istrošila za najpotrebnije i u tu svrhu osnovala redovničku zajednicu Presv. Srca Isusova koja ima istu zadaću: donositi, prenositi, svjedočiti Božju ljubav onima koji su danas potrebni naše ljubavi, dobrote, pozornosti, molitve. Sestre Presv. Srca pozvane su danas u ovo vrijeme biti osobe molitve, Isusova suosjećanja, otvorene Božjim nadahnućima. Vjerujemo da nas na tom putu prati moćni zagovor naše Utemeljiteljice.



Zahvaljujem gradskim vlastima na osjetljivosti i prepoznavanju naših inicijativa i na pomoći u njihovim ostvarenjima. Zahvaljujem vlč. župniku Mariju Geriću za sav uloženi trud i dobrotu u ovoj trodnevnicu. Zahvaljujem vlč. Sanjinu Francetiću, rektoru Bogoslovnog sjemeništa u Rijeci na predvođenju misnog slavlja i nadahnutoj propovijedi te poticajnim mislima na temelju života Majke Krucifikse Kozulić. Zahvaljujem svim sestrama, novakinjama, mladima na animiranju molitvene trodnevnicu, župnom zboru, sestrarskom zboru, vjernicima ove župe, svim prijateljima i dobročiniteljima Družbe. Posebno pozdravljam sestre iz Italije i zahvaljujem im što su svojim dolaskom uzveličale ove obljetnice - 160. rođenja i 90. smrti naše zajedničke Utemeljiteljice. Neka Duh Sveti koji je nadahnjivao i vodio Majku Mariju Krucifiksu Kozulić i nas zajedno poveže u istoj ljubavi i brizi za najpotrebnije. U Ps 138 molimo: 'Gospodine, što ja počeh, ti dovrši! Gospodine, vječna je ljubav tvoja: djelo ruku svojih ne zapusti' (r. 8).

Slijedilo je klanjanje euharistijskom Isusu. Bio je to svojevrstan odgovor na davni i još uvijek aktualni poziv Majke Krucifikse: *Dođimo pred tabernakul, divimo se Isusu, zbog njegove velike ljubavi što je ustanovio presvetu Euharistiju i tu slušajmo što će nam Isus u srcu govoriti po svojoj neizmjerljivoj dobroti i blagonaklonosti. Iz njezinih usta zasigurno su uvjerljivo zvučale te riječi, a snaga njezina primjera privlačila je i druge, ne samo da štiju Isusa u tabernakulu nego da mu i poslužuju u najpotrebnijima s kojima se on poistovjećuje izgovarajući: Žedan sam! (Iv 19, 28). Taj krik postao je i njezinim, posebno u posljednjim danima života kad je na jedinstven način bila pozvana suočiti se Raspetom u patnji, samoći, napuštenosti, bolesti i smrti – u ljubavi.*



Spomen-slavlje o danu preminuća Majke Krucifikse

Iz objavljenih podataka znamo da je Majka Krucifiksa najveći dio posljednjih godina života provela u Risiki na otoku Krku. *U to vrijeme ravnatelj Zavoda Presvetog Srca Isusova u Rijeci bio je svećenik don Luigi Torcoletti, poznat po svojoj protalijanskoj orijentaciji u gradu. On je 16. srpnja 1916. premjestio Utemeljiteljicu u Risiku, imenovavši je i nadalje generalnom glavaričom, a njezinu sestru s. Terezu postavio poglavaričom Zavoda i samostana u Rijeci. Majka Krucifiksa je tom prigodom samo rekla: 'Fiat Amor mio, Fiat' – 'Neka bude, Ljubavi moja, neka bude!' Majka je prihvatila premještaj s predanjem i poslušnošću volji Božjoj. Risika je tada bila malo pusto i siromašno selo, a bilo je i vrijeme Prvog svjetskog rata te se posvuda raširila nestašica i glad. U Risiki je Majka sve vrijeme bila u službi siromašne djece i za njihovo je uzdržavanje obrađivala po prvi put zemlju i odlazila u prošnjju. Snagu je crpila iz molitve i sjedinjenja sa svojom raspetom Ljubavi i na toj životnoj postaji još je više uronila i razvila duboku kontemplaciju, a svojim je duhovnim kćerima ostala uzor u kreposti poslušnosti. U Risiki je Majka Utemeljiteljica ostala do prosinca 1919. Vratila se bolesna u Rijeku.*¹



Malo znamo o njezinim posljednjim danima, ali mnogo o njezinu temeljnom raspoloženju, budući da je tada ponavljala: *Dragovoljno napuštam ovu zemlju, jer sam izvršila svoje poslanje.* Njezin konačni prijelaz u vječnost dogodio se 29. rujna u noći, oko dva sata. Još za života bila je u gradu cijenjena i priznata, ali kako to obično biva, još više poslije smrti.

É morta una santa! (Preminula je jedna svetica!), čulo se na talijanskom jeziku, a na dan njezina sprovoda smjenjivale su se procesije njezinih poštovatelja. Trideseti dan nakon njezine smrti građani grada Rijeke podigli su joj spomen-ploču u tadašnjem Zavodu Presvetog Srca Isusova. Bila je to, zapravo, prva spomen-ploča podignuta u čast Majke Marije Krucifikse!

U samostanu *Presvetog Srca Isusova* u Rijeci, u ulici Pomerio 17, gdje se ploča i danas nalazi u originalnom izdanju na talijanskom jeziku, održana je 29. rujna, glavna svečanost u spomen na blaženo preminuće Majke Krucifikse. Sestarska zajednica bila je od jutra zauzeta pripremom slavlja, a duhovni program prije početka sv. mise predvodile su u kapeli samostana sestre novakinje Martina, Ana, Verica i Anamarija. Tog dana je u samostanskom dvorištu, euharistijsko slavlje predvodio vicerektor

1 D. MLAKIĆ, MAJKA MARIJA KRUCIFIKSA KOZULIĆ, <http://www.sestre-scj.hr/showItem/utemelj-zivotopis> (2.12.2012.)



Bogoslovnog sjemeništa p. Marko Stipetić, MSC. *Danas smo ispred oltara stavili sliku Marije Krucifikse da u nama oživi sjećanje na nju. Doživljaji i sjećanja čine čovjeka, izgrađuju osobu. Odlučimo danas, na ovom misnom slavlju, biti marljiviji, savjesniji, tolerantniji, pomagati bližnjima i uvijek nastojati izvući ono najbolje iz drugoga. Ljubav možemo objasniti samo putem čovjeka i nema drugog puta Bogu, osim po čovjeku. To je znala i Marija Krucifiksa i tako je i živjela, po uzoru na Krista, istaknuo je p. Marko.*



Nakon sv. pričesti dječica iz Dječjeg vrtića i jaslca *Mima* uputili su Majci Krucifiksi svoje molitve stavljajući ispred njezine slike prigodne svijeće i pjevajući pjesmu njoj u čast. Potom smo se svi zajedno preporučili zagovoru Majke Krucifikse, a vrhovna glavarica s. Nives je po završetku slavlja zahvalila svima i zaželjela *neka nam sva slavlja u ovoj devetnici pomognu još više uzljubiti Boga i živjeti ono na što nas Bog poziva i za što nas je odabrao. Sv. Pavao u Poslanici Efežanima kaže da nas 'Bog sebi izabra prije postanka svijeta da budemo sveti i bez mane pred njim, u ljubavi nas predodredi za posinstvo za sebe, po Isusu Kristu' (Ef 1, 4-5). Na tom putu svetosti Majka Krucifiksa istaknula se svojim životom. To je poziv i poticaj svima nama da budemo otvoreni za nadahnuća Duha Svetoga. A on koji je Duh ljubavi uvijek će nas voditi putovima ljubavi, mira i zajedništva, završila je Vrhovna glavarica, zaključujući Godinu Majke Krucifikse.*





Zajedništvo Kćeri i Sestara Presvetog Srca Isusova

Ove godine Dane Majke Krucifikse proslavile smo u zajedništvu sa sestrinskom zajednicom Kćeri Presvetog Srca Isusova, s njihovom vrhovnom glavaricom s. Elenom Agosto, FSC i s. Gabriellom Corva, FSC. Njihov dolazak veoma nas je razveselio. Susret je bio obostrano obogaćujući, unatoč preprekama u jezičnoj komunikaciji. U pratnji s. Dobroslave i s. Felicite, sestre Elena i Gabriella posjetile su nadbiskupa mons. dr. Ivana Devčića, zajednicu sestara u samostanu *Presvetog Srca Isusova* u gradu, kao i neka druga važna mjesta na kojima je boravila naša Utemeljiteljica.



Na sam dan preminuća Majke Krucifikse u kapeli Kuće matice, sv. misu slavio je o. Vatroslav Halambek, DI. Nakon euharistijskog slavlja slijedilo je prijedopnevno trostruko slavlje: svetih arkandela, prelaska Majke u vječnost i imendana sestara Mihaele Djaković i Gabrielle Corva. Tog dana s. Elena je izručila pozdrave cijele zajednice Kćeri iz Terontole, te nam poklonila originalno pismo Majke Krucifikse iz 1889. godine na talijanskom jeziku. Pismo je na jednom listu s četiri stranice, uokvireno s obje strane u staklo s drvenim postoljem. Radi se o pismu upravljenom Amaliji Doležal, ravnateljici Požarne udruge u Trstu u kojem Marija Kozulić izvještava o počecima mjesečnih konferencija članica riječkog ogranka Udruge.



Bili su to dani zajedništva u duhu Majke Utemeljiteljice, dani slavljenja i dubljeg upoznavanja, dani u kojima je tiho odjeknula posve jasna poruka naših sestara: *Affidiamo al S. Cuore e alla M. Crocifissa le nostre comunità per un fraterno cammino verso dove Lui desidera condurci.* (Povjeravamo Presvetom Srcu i našoj M. Krucifiksi naše zajednice za jedan sestrinski put k onome čemu nas On želi voditi).

Priredile: s. Marijana Mohorić i s. Tajana Hrvatinić



Neki dojmovi o slavljima

Dana 20. rujna 2012. g. obilježavala se 160. obljetnica rođenja Majke Marije Krućifikse Kozulić, utemeljiteljice našeg Doma. Sv. Misa održana je njoj u čast u kapeli župe Svete Obitelji na Pećinama, a predvoditelj misnog slavlja bio je vlč. Vjekoslav Kovač. Za vrijeme propovijedi svojim je riječima slikovito opisivao njezinu dobrotu, nježnost, empatiju, ljubav prema životu, bližnjima i ostalima potrebnima njezine pomoći i utjehe. Te njegove riječi su me toliko dirnule u srce da sam i ja odlučila širiti njezinu ljubav prema bližnjima. Sve učenice, zapravo, imaju veliku čast biti u njezinu Domu!

Melany P., 1. r.

Bilo je lijepo slušati sestru Dobroslavu kako govori o ženi koja je svoj život posvetila Bogu i nezbrinutoj djeci, osobito djevojkama. Ponosna sam što stanujem u kući koju je ona izgradila radi pomaganja nezbrinutima! Naše učenice Mia i Matea su za vrijeme pričesti svirale lijepu skladbu na violini, čiji su me zvuci dirnuli u srce. Nakon sv. mise krenule smo, zajedno s odgojiteljicom, u rodnu kuću naše Majke, gdje nas je dočekalo otkrivanje spomen-ploče njoj u čast. Tom je događaju nazočilo mnogo ljudi. Poslije smo se zaslale finim kolačima i sendvičima, a nakon nekog vremena lijepog druženja krenule smo s odgojiteljicom u Dom. To iskustvo neću nikad zaboraviti!



Marija M., 2. r.

Uspomene s Drenove

Prigodom jubileja vaše Utemeljiteljice imao sam sreću dijelom biti nazočan i sudjelovati barem koncelebracijama u slavljima koje ste tako zdušno vodile i dale da u njima sudjeluje nemali broj vjernika. Napokon, i tu se pokazuje da ste na tragu svoje Utemeljiteljice, jer je i ona vidjela *nevolju naroda* i htjela toj nevolji priskočiti ne bi li je barem malo olakšala. Ono što je karakteristično za žene, upravo se na Utemeljiteljici ostvarilo, ali vidio sam i na vama. Žene, naime, pristupaju neposrednije



problemima, nego muškarci. Muškarci onda teoretiziraju, prave planove, a žene odmah zasuču rukave i svojom osobnošću rješavaju ono što se ima riješiti. Očito je, pretpostavka za to, Bogom ispunjeno srce i upravo na tom vrelu ne samo da Bog daje prepoznati probleme nego daje i potrebno svjetlo i snage da se to ostvari.

Dani rođenja i krštenja, a potom i smrti svete Utemeljiteljice doista su poziv svima da promisle o svojem mjestu u ovom svijetu, o Božjoj ljubavi

koja po nama želi progovoriti i u našem živom zauzimanju za proslavu Božju, ali i u našem umiranju kojim Bog kruni svako naše nastojanje i onda prepoznamo kako je sve dar. Napokon, niste li se sve vi prepoznale kao darovane i obdarene. S tim ste kao sestre išle u susret potrebama potrebnih. Pred očima su mi i vaše staričice koje s toliko pozornosti pratite, a one prate vas i vaše nakane i nastojanja. Ne ćemo reći da u svemu posve uspijevamo, ali Onaj koji nas je pozvao i kojemu smo se predali nadoknađuje sve i najbolje.

Hvala vam, drage sestre, što sam tjedan dana mogao biti u vašem društvu i u molitvi, i u euharistiji, i u klanjanju i za stolom. Vidio sam na koje sve nakane dižete ruke i srce Bogu dijeleći upravo s njim brigu za ovaj svijet. To i je naše poslanje. Nekad, zapravo ponajčešće, toga nisu svjesni ni oni za koje molite. Ali nijedna molitva nije izgubljena, sve su one u posudama s tamjanom pred prijestoljem Božjim. Posebna pak zauzetost i radinost sestara na različitim službama u kojima izgaraju za proslavu Boga uz sve poteškoće i umor, jedva je dokučiva običnom ljudskom pogledu. I taj skriveni žar daje vam upravo onu radost koja je potvrda Božje ljubavi i navještaj punine zajedništva s Bogom. I nazočnost s. Elene Agosto i s. Gabrielle Corva, Kćeri Presvetog Srca Isusova, bile su znakovite. Ista vas karizma krasi, ista ljubav potiče, isti Duh vodi. Pozornost kojom ste ih pratile morala ih je zadiviti.

Ništa manje nije me obradovala i mogućnost da vam poslužim ispovijeđu, ali i obnovom upravo kako to i dolikuje u skladu sa željom Svetoga Oca o pedesetoj obljetnici Drugoga vatikanskog koncila. Napokon i Katekizam Katoličke Crkve svojevrsni je sažetak ne samo Koncila nego svekolikog crkvenog nauka. U tom se utvrđivati dok još hodimo ovom zemljom u vjeri, svakodnevni je naš posao da bi i druga zaduženja upravo u vjeri prihvaćali i u vjeri ispunjavali, zapravo u onom povjerenju prema Bogu koji vodi svu povijest svijeta i svakoga od nas. Kad u svemu tome vidimo ljubav i kad na sve to odgovorimo ljubavlju, obistinjujemo i doživljavamo ono što je i sv. Ignacije Lojolski rekao: *Što se velikodušnji pokažemo prema Bogu, to ćemo iz dana u dan iskusiti sve veću darežljivost Božju.*

Prisjećam se i svojega prvog susreta s Drenovom još daleke 1978. godine. I drugi kasniji susreti uglavnom u vezi s duhovnim vježbama uvijek su mi donosili novu



radost i ushit u službi Božjoj. Tako i ovaj nedavni sedmodnevni susret s vama na Drenovi još u meni podržava elan za svagdašnje djelovanje. Stoga u toj vezi s Vama od srca Vam želim sretan i blagoslovljen Božić te sretnu Novu godinu.

o. Vatroslav Halambek, DI

Moji dani u samostanu

Nakon dužeg vremena virtualnog komuniciranja sa s. Marijanom, moja prijateljica i ja odlučile smo prvi puta doći u samostan. Bilo je to 25. rujna. Na taj put smo se dugo pripremale, a tijekom puta mučila su nas pitanja: Kako ćemo se tamo snaći? Kakav ćemo dojam na njih sve ostaviti? Kako će nas sestre prihvatiti? I još mnoštvo stvari prolazilo nam je glavom upravo stoga, što smo znale da ih posjećujemo uoči Dana njihove Utemeljiteljice.

Naš put je potrajao jako dugo i stigle smo u kasnim večernjim satima u Rijeku gdje su nas dočekale sestra Marijana i još jedna slatka časnica, s. Kristina. Kad smo došle do samostana, imale smo veliku tremu. Kad bi nas koja sestra nešto upitala, jedna od nas bi kratko odgovorila - i to bi bilo to - ili bismo se slatko nasmijale sestrama nakon čega bi se i one same smješkale i prihvatile to što smo im odgovorile. Do-



čekale su nas vrlo srdačno, a mi smo, jednom riječju, jedva dočekale krevet jer nam je bilo jako naporno putovati. Kad su nam pokazale našu sobu pozdravile smo se za laku noć s njima i pošle leći. Onda smo ja i prijateljica razmišljale u sobi i polako se spremale za spavanje i pripremale se za sutrašnji dan. Ujutro je po nas došla s. Marijana i uputile smo se na doručak, ali prije je trebalo pozdraviti sve sestre i upoznati se s Vrhovnom glavaricom. Za nas je tamo bilo mnoštvo časnih i nama je skoro srce iskočilo, ali kad smo izašle onda nam je napokon laknulo. Nakon doručka družile smo se sa sestrama. One su nam sve pokazale i uputile nas u ritam zajednice i rad Dječjeg vrtića Nazaret. Bile smo svime oduševljene, jer nikad nismo boravile u samostanu dugo vremena. Ovo nam je bio prvi put, ali mogu reći da su nam to bili najljepši susreti i dani. Jednostavno, nekad sam se zapitala da sam birala i tražila kamo prvo poći, u kojem samostanu steći iskustvo, nikad ne bih mogla bolje izabra-



ti. Bog mi je sam dao znak da moram otići u posjet baš tim sestrama i biti s njima. Od jutra do mraka dan nam je bio ispunjen radom, molitvom, pjesmom i nikad nam nije ništa bilo teško, sve smo radosno od srca radile. Od jutra smo svoje vrijeme započeli liturgijskom molitvom, pa doručkom, onda nekim poslom, malo sa sestrama pa opet molitva i rad i tako do mraka, ali nam je srce uvijek bilo ispunjeno radošću i nekim žarom, i uvijek smo zračile velikim osmijehom. Vrijeme koje smo tamo provele proletjelo je vrlo brzo. Sudjelovale smo i u trodnevnicu o spomendanu Majke Krucifikse, u slavljinama, druženjima i liturgijskom pjevanju. Poseban je bio 29. rujna, slavili smo svi zajedno od jutra u Kući matici do večernje sv. mise u samostanu u kojem je živjela Majka Krucifiksa. Moj prvi boravak u samostanu bio je kao neko ispunjenje snova. Imala sam osjećaj kako sanjam, ali ne, bila je to stvarnost!

Moj život u svijetu je lijep, ali taj osjećaj sreće je u samostanu bio trajan i u meni i oko mene. Smijeh se orio kućom od jutra do mraka, sve te sestre kad god bismo ih srele na hodnicima zračile su srećom i osmijehom i pokazale bi kako im je drago što smo došle. Svaka je sestra na poseban način ostavila na nas dojam, jer su pristupačne i komunikativne. Doživjeti radost jednog samostana kao ovoga velika je sreća. Svaka zajednica djeluje na svoj način, ali ova kao da djeluje na jedan poseban. Nama je bilo jako lijepo i mi smo sretni, jer smo bolje shvatile neke vrijednosti. Naša srca su se napunila velikom snagom i veseljem da možemo hrabro kročiti dalje na našem putu i životu te dobro obavljati svoje studentske dužnosti i obveze. Ali *sve što je lijepo kratko traje*, kako kaže i jedna naša pjesma. Mi ćemo zauvijek ove lijepe trenutke i dane provedene u samostanu pamtiti i nositi ćemo sve sestre u našim srcima. Znamo da ovo nije ni prvi ni posljednji susret i da će ih još biti. Ta toplina koju smo mi osjetile jako puno znači, posebno danas za mlade i za djevojke koje žele upoznati neke samostane kao ja i moja prijateljica ili, možda osjećaju poziv, a teško im se otvoriti i reći Kristu: *Da, evo me Kriste, želim te slijediti na tvom putu!* Svima koji to osjećaju poručujem neka se ne boje, neka odu i vide kako je lijepo boraviti sa sestrama i tako služiti Bogu i potrebnima.

Moji dani provedeni sa sestrama Presv. Srca Isusova, ne mogu se jednostavno opisati riječima. Zato na kraju svega želim zahvaliti svim sestrama, a posebno vrhovnoj glavarici s. Nives, jer sestre pune ljubavi su nešto dragocjeno od Boga u životu svih nas. Nije lako slijediti Krista, ali ne odustajmo ga slijediti bez obzira na sve naše patnje, padove i poteškoće. Ne može se uvijek biti u zanosu, ali vjerujemo Kristu. On je taj koji će sve izvesti na dobro. Ja sam to shvatila uz pomoć i svjedočanstvo života ovih divnih sestara. Uvijek ćete biti u mojim mislima i molitvama. Bez obzira koji put izabrala, znam da nas mlade prihvaćate i volite i da za nas nemate gotova rješenja, nego želite pomoći da s Bogom nađemo svoj put i tako odgovorimo na njegovu ljubav prema nama.

Katarina Ljubas



Generalni kapitul naše Družbe



U Kući matici Sestara Presvetog Srca Isusova na Drenovi u Rijeci, od 25. do 28. lipnja 2012. održan je XVIII. redovni generalni kapitul. Za taj milosni događaj za cijelu Družbu po kojem Duh Sveti nadahnjuje i poziva sve sestre da se obnove u vjernosti, radosnijem i savršenijem nasljedovanju Isusa Krista u ljubavi (usp. *Konstitucije*, br. 157), sestre su se pripremale na osobnoj i zajedničkoj razini. Tema generalnog kapitula bila je: *Naš redovnički identitet!*

Bliža duhovna priprava za sestre izaslanice započela je 25. lipnja, a predvodila ju je s. Silvana Fužinato. Program se sastojao od dva dijela. U prijepodnevnom dijelu s. Silvana je ukratko predstavila narav i svrhu generalnog kapitula prema općem crkvenom i posebnom pravu naše zajednice, povezujući ih s biblijskim izvještajem Iv 20, 1-2; 11-18, te ukazujući na glavnu poruku biblijskog teksta. U popodnevnom dijelu priprave, pokušala je orisati lik sestre Presvetog Srca Isusova prema nekim od temeljnih dimenzija redovničkog identiteta uopće i s obzirom na karizmu zajednice koja je bila nadahnuta Majci Mariji Krucifiksi Kozulić. S obzirom na samu svrhu generalnog kapitula, taj je oris pokušala dovesti u vezu s nekim izazovima našeg vremena koji na posredan ili neposredan način traže od redovništva trajnu obnovu i posadašnjenje. Sestre su sudjelovale i u dijalogu koji je slijedio nakon ovih izlaganja, što je onda pomoglo kvalitetnijem usmjerenju pojedinačnih razmišljanja k zajedničkom razmišljanju o idealu našeg posvećenja i djelovanja. U utorak 26. lipnja 2012. svečanim euharistijskim slavljem koje je predvodio riječki nadbiskup mons. dr. Ivan Devčić službeno je započeo s radom XVIII. redovni generalni kapitul Družbe. U prigodnoj homiliji Nadbiskup je rekao:

Poštovane i drage sestre!

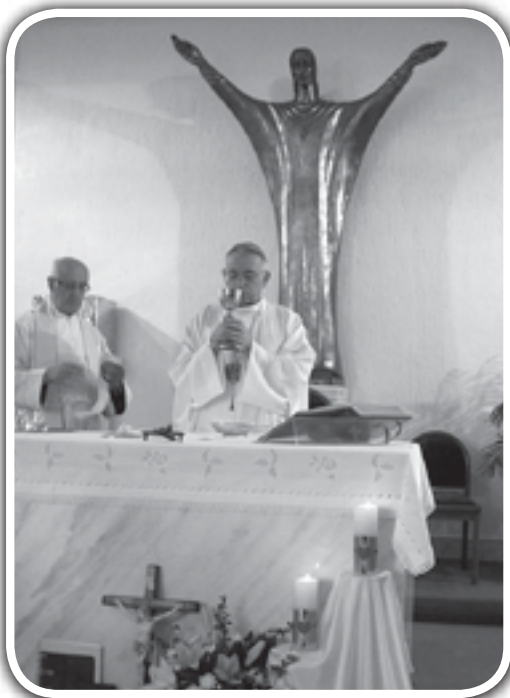
Sabrale ste se da euharistijskim slavljem i zazivom Duha Svetoga započnete Generalni kapitul vaše Družbe, svjesne da Vam je za njegovo uspješno odvijanje i sretan završetak po-



trebna Božja pomoć, na što nas upozorava i drevni psalmist kad kaže: 'Ako Gospodin kuće ne gradi, uzalud se muče graditelji' (Ps 127, 1). Želite, dakle, moliti da Gospodin s vama i u vama razmišlja, raspravlja, da bude uključen kod prevladavanja razmirica i usuglašavanja stavova, a sve kako biste mogle otkriti što je njegova volja sa svakom od vas i s cijelom vašom Družbom u ovom povijesnom trenutku. Doista, otkriti i prihvatiti Božju volju najvažnije je od svega, zapravo jedino važno. Drukčije i ne može biti kod onih koji žele slijediti Učitelja koji nije došao vršiti svoju volju, nego Očevu. Prema tome, normalno je da svaka od vas, drage sestre, ulazi u ovaj kapitul sa svojim razmišljanjima i stavovima, koje ste možda oblikovale i uz pomoć drugih sestara, posebno onih koje su vas izabrale za izaslanice ili su vam bliske po svojim razmišljanjima i shvaćanjima. Ali ne bi bilo normalno ako u vama već od samog početka ne bi postojala spremnost promijeniti svoje stavove, pokaže li se tijekom Kapitula da na ovaj ili onaj način ne odražavaju Božju volju.

Dakako, postavlja se pitanje kako tražiti i prihvatiti Božju volju. Svakako je za to neophodno međusobno savjetovanje, radi čega upravo održavate Kapitul. Savjetovanje, međutim, nije moguće onima koji su unaprijed uvjereni da su pronašli istinu odnosno da je ono što oni misle jedino pravo rješenje. Savjetovanje pretpostavlja sposobnost relativiziranja sebe i svojih stavova pa i odustajanja od njih, ako se pokaže da su neispravni ili da postoje bolja rješenja. A za to su sposobne samo one osobe koje su ponizne i svjesne svoje ograničenosti, zbog čega žele slušati druge i učiti od njih. U tom smislu želim vam i molim, drage sestre, puno istinske poniznosti i spremnosti za slušanje i međusobno učenje na ovom Kapitolu. Kad bi Gospodin otkrivao svoju volju služeći se samo pojedincima, kapitul ne bi bio uopće potreban. Ali on je izabrao drugi put, put zajednice i zajedničkog traženja i otkrivanja istine. Zbog toga onu konačnu istinu, kao i Božju volju, otkrivamo, kako bi naša pravoslavna braća rekla, 'sabornim umom', tj. otkrivaju je ljudi sabrani i prosvijetljeni Duhom Svetim. Zajednica takvih ljudi zove se Crkva.

Prvi su Isusovi učenici bili toga veoma svjesni, kako nam svjedoči i čitanje iz Djela apostolskih koje smo upravo čuli. Ni Pavao, ni Barnaba, ni Petar nisu smatrali da su sami sposobni naći rješenje problema koji se pojavio u antiohijskoj crkvenoj zajednici. Zato su se sastali zajedno razmotriti problem i zajedno tragati za rješenjem. Inicijator svega bila je sama antiohijska zajednica u kojoj se problem pojavio. Ni ona nije smatrala da ga sama, bez uključivanja jeruzalemske crkvene zajednice i apostola koji su se u njoj nalazili, može riješiti. Zato se obraća toj zajednici i šalje k njoj delegaciju s pitanjem za koje sama nema





odgovora. Apostoli i jeruzalemska zajednica, zajedno s delegacijom koja je došla iz Antiohije, osjećaju da u traženje odgovora moraju uključiti još nekog trećega, tj. Duha Svetog, čvrsto vjerujući da im on može i hoće pružiti rasvjetljenje i pomoć. Koliko su bili uvjereni da im je Duh Sveti doista pomogao, svjedoči njihovo pismo u kojem šalju odgovor Crkvi u Antiohiji, a počinju ga riječima: 'Zaključismo Duh Sveti i mi...'

Taj prvi crkveni koncil u Jeruzalemu primjer je i uzor za svaki crkveni sastanak ili kapitul pa tako i za ovaj vaš. Probleme treba rješavati zajedno, ali ne samo u smislu zajedništva partikularne zajednice, kakva je u ovom slučaju vaša Družba, nego i šire crkvene zajednice, kakve su mjesna i sveopća Crkva. Svako rješenje koje donosimo kao pojedinci ili manje zajednice mora biti prihvatljivo i za cjelinu Crkve, a to znači i korisno za njezino poslanje u svijetu. Zato vam želim i pozivam vas da u kapitularnim raspravama i u konačnim zaključcima ne upadnete u štetni partikularizam, nego se uvijek držite otvorenima za širinu mjesne i sveopće Crkve. Ta Gospodin je vašu Družbu ustanovio i vas svaku u nju pozvao ne da biste služile sebi, nego onom poslanju koje je povjerio cijeloj Crkvi. I drugo što vam želim jest da i vi na kraju vašeg zajedanja možete reći poput sudionika prvog sabora u Jeruzalemu: 'Zaključismo Duh Sveti i mi...' Kako bi to bilo moguće, nije dosta samo na početku zazvati pomoć Duha Svetoga, nego mu se tijekom cijelog zasjedanja obraćati i s njime surađivati, a posebno kad dođete u situaciju da ne znate kako dalje. U takvim slučajevima najbolje je raspravu prekinuti i molitvom se uteći Duhu Svetom za pomoć. Duh Sveti će vas iznutra povezati i tako omogućiti da budete ne samo jedno srce i jedna duša nego da u vama bude i jedan um, onaj pravi crkveni um, koji je sve drugo osim jednoulje.

Ono što Gospodin očekuje od ovog Kapitula jest novi iskorak vaše Družbe i svake od vas. Nema sumnje da i svaka od vas to želi i očekuje. Poziv da izveze na pučinu u novi ribolov, što ga je Isus u današnjem evanđelju uputio Petru, upućen je i vama na početku ovog Kapitula. Sjećamo se kako je blaženi Ivan Pavao II. upravo tim Isusovim riječima pozvao cijelu Crkvu da se hrabro zaputi u treće tisućljeće, stavljajući svoje pouzdanje u Krista koji je isti jučer, danas i uvijek (usp. Heb 13, 8). Čuli smo kakva je bila prva Petrova reakcija na Učiteljev poziv. Prvo što mu je palo na pamet bilo je da to nema smisla. Besmisleno je ići usred dana u ribolov, pogotovo ako ni u noći, kad je vrijeme za ribolov, nije ništa ulovljeno. Zato Petar odgovara: 'Učitelju, svu noć smo se trudili i ništa ne ulovismo...' Drage sestre, uvjeren sam da slično osjećate i vi pa možda u sebi govorite: 'Kakav novi iskorak? Kakva budućnost? To nije moguće. Treba se pomiriti da je Družba stara, da su snage potrošene, a novih nema.' Možda ste poput Petra okrenute prošlosti u kojoj ne nalazite uporišta za budućnost, za nove iskorake i pothvate pa zajedno s njim obeshrabrene ponavljate: 'Kakav novi ribolov, Gospodine! Ta zar ne vidiš koliko smo se trudile tolike godine, a mreže su danas praznije nego na početku!' No, ako smo slični Petru u malodušnosti, budimo mu slični i u pouzdanju u Učitelja, te mu, poput njega, odgovorimo: 'Na tvoju riječ bacit ćemo mrežu!' Neka to bude misao koja će od početka do kraja prožimati vaše zasjedanje. Na Gospodinovu riječ učiniti novi iskorak, isploviti na pučinu ovog svijeta, makar nam iskustvo i naš razum govore da to nema smisla. Vjera, koja je dar Duha Svetoga, često govori protiv razuma i iskustva, i opovrgava njihovu sumnjičavost i malodušnost. Isus je ljude koji su dolazili k njemu da ih ozdravi redovno najprije pitao vjeruju li da on to može, a na kraju bi im, kad bi postigli radi čega su mu se obratili, rekao: 'Vjera te je tvoja spasila!'



Drage sestre, vaša vjera može spasiti i vašu Družbu. Vjera u Krista može spasiti našu nadbiskupiju i cijelu Crkvu i svijet koji bezglavo srlja u propast. Samo vjera u Gospodina može spasiti i svaku od vas i sve nas zajedno. Ako imamo vjere koliko je zrno gorušice, brda ćemo premještati, obećao nam je Gospodin (usp. Mt 17, 20). Zato, molimo i sve činimo da ovaj Kapitul bude prije svega početak obnove vjere u vašoj zajednici, vjere u Boga i pouzdanja u njegovu riječ. Na to nas poziva i Sveti Otac uoči Godine vjere koju će otvoriti 11. listopada ove godine. Amen.



Nakon službenog otvorenja rada Kapitula na koje se, uz Vrhovno vijeće okupilo devetnaest sestara izaslanica, slijedio je radni dio. Nakon što je učinjeno sve potrebno kako bi Kapitul mogao nesmetano započeti s radom vrhovna glavarica s. Felicita Špehar je pročitala svoje izvješće za proteklo šestogodište, nakon kojega su isto učinile vrhovna ekonomica s. Celestina Beljo, postulatorica

s. Dobroslava Mlakić i ravnateljica vrtića Dječjeg vrtića *Nazaret* s. Bernardina Maslač. Izaslanice su bile također izvještene o radu Ženskog učeničkog doma Marije Krucifikse Kozulić te o pastoralu mladih. Navedena izvješća uvela su sestre u dublju analizu rada u proteklom šestogodišju kao i o trenutnom stanju Družbe. Vrednovanje učinjenog i sagledavanje potreba s obzirom na pojedina područja života i djelovanja sestara te na vodstvo Družbe uvelike je doprinijelo daljnjem radu Kapitula. U tu svrhu za izaslanice je bio pripremljen i odgovarajući radni materijal u obliku sinteze glavnih naglasaka crkvenog učiteljstva kako bi mogle što više doprinijeti određivanju smjernica za sljedeće šestogodište.

Sutradan, 27. lipnja 2012., slijedio je izbor nove vrhovne uprave, a prethodilo je izglasavanje *Pravilnika* o tom postupku. Nakon izbora službi u postupku izbora, pristupilo se glasovanju. U prijedpodnevnom dijelu rada za vrhovnu glavaricu izabrana je s. Nives Stubičar, a tijekom popodneva izabrana je zamjenica vrhovne glavarice i prva savjetnica s. Dobroslava Mlakić, druga savjetnica s. Felicita Špehar, treća savjetnica i tajnica s. Marijana Mohorić, četvrta savjetnica





s. Kristina Tunić te vrhovna ekonomica s. Bernardina Maslač. Uslijedilo je pojedinačno čestitanje izaslanica novoj Vrhovnoj upravi, a nakon zahvale i proglašenja izbora završenim, svi nazočni pozvani su na molitvu u kapelu gdje je Nadbiskup podijelio svečani euharistijski blagoslov novoj Vrhovnoj upravi i svim nazočnim sestrama, a kao simboličan znak preuzimanja uprave predao je novoj Vrhovnoj glavarici ključeve i pečat Družbe.

Treći radni dan Kapitula, 28. lipnja 2012., bio je u potpunosti posvećen dijalogu u kojem su sestre izaslanice na temelju analize stanja i ankete upućene svim sestrama razgovarale o nekim prioritetima. Kapitulski odbor za pregled, središnje i obradu ankete iznio je nazočnima rezultate rada i predložio ih za raspravu nakon koje su done-



sene neke opće smjernice za obnovu života i djelovanja. Donesene smjernice imaju značaj općeg usmjerenja obnove, a dodiruju područja: *zajedništva, vođenja i uređenja zajednica, pastorala mladih, brige oko starijih i bolesnih sestara, revizije Konstitucija, izrade formativnog plana, običajnog prava Družbe i publiciranja*. U tijeku rasprava istaknut je poziv na obnovljenu zauzetost oko svetosti koja se ostvaruje u stvaralačkoj vjernosti karizmi, tj. u obnovljenom i jedinstvenom odnosu prema Bogu Ocu, Sinu i Duhu Svetom. Ta vjernost zahtijeva obnovljeno pozivanje na Pravilo kako bi se odgovorilo na znakove vremena, a temeljna motivacija trebala bi biti traženje punijeg suobličenja Gospodinu kao jamstvo obnove koja kani ostati vjerna izvornomu nadahnuću i posebnom stilu posvećenja (usp. *Posvećeni život*, br. 35-40). Ukratko, ponovno krenuti od Krista, a to znači prepoznati njegov glas i lice u izvorima kršćanskog života, u bližnjima i u znakovima vremena, te Njemu poslužiti u mnoštvu izraza koje može imati jedna karizma, a da svi ti izrazi (djelatnosti) odražavaju Njegovo lice. Ta karizmatička revnost, da se i na zemlji počne uspostavljati Božje kraljevstvo i da se radi na spasenju bližnjih, predstavlja najbolji pokazatelj istinskog predanja posvećenih osoba. Eto zašto se svaki pokušaj obnove pretvara u novi zamah za evangelizacijsko poslanje (usp. *Ponovno krenuti od Krista*, br. 9).

Naglasci su sasvim jasni i u tom smislu ne zahtijevaju mnogo osim odluke da im se volja prikloni s ljubavlju, a naše djelovanje usmjeri. Ostvarenje konkretnih odluka zahtijeva ipak više promišljanja i na različitim razinama, u vidu traženja rješenja koja bi bila ne samo, moralno gledajući, nužni i dobri odgovori na vrlo općenito definirane zadatke, nego i znak proročkog iskoraka na pučinu našeg života i kreativnog razvoja karizme po našem djelovanju, i u Crkvi i u svijetu. U svrhu toga neophodno je imati na umu temeljni model za nas: život, karizma i duhovnost Majke Krucifikse i jedan temeljni način: dijalog. *Teško da pojedinci imaju odlučujući odgovor: on naprotiv može proizaći iz sučeljavanja i dijaloga. (...) Iskustvo ovih godina obilno potvrđuje da je 'dijalog novo ime ljubavi', napose one crkvene, on pomaže da se problemi*



sagledaju u njihovim stvarnim dimenzijama i omogućava da se s njima uhvati ukoštac s boljim nadama u uspjeh (*Posvećeni život*, br. 73). U tom hvalevrijednom naporu nužno je ne zaboraviti da svi izbori i traženja da se ponovno krene od Krista i da prvenstvo duhovnom životu, trebaju biti primjereni sadašnjem trenutku i ispravni su samo ako vode k življenoj *duhovnosti zajedništva*, a ona se izražava i izvan same zajednice u dijalogu u Crkvi i društvu (usp. *Ponovno krenuti od Krista*, br. 28)

Usvajanjem tih pretpostavki i otvorenosti i za obnovu i za promjene na koje nas je pozvao ovaj Generalni kapitul, neće nam biti teško surađivati i prihvatiti dobrohotno i stručno, ali prije svega ljudsko posredovanje kao doprinos našem hodu prema savršenoj Ljubavi. Neka nam u tom nastojanju da budemo i djelujemo, pojedinačno i zajednički, u skladu s onim što jesmo i što smo pozvane biti, prije svega kao žene, kršćanke i redovnice, pomogne Gospodin i zagovor Majke Marije Krucifikse!

s. Marijana Mohorić

Posjet sestara i vjernika iz Italije

U subotu 30. lipnja na putu za Međugorje, posjetile su nas četiri sestre Kongregacije Kćeri Presvetog Srca Isusova iz Italije: vrhovna glavarica s. Elena Agosto, s. Benedetta Stemberger, s. Grazia Copparoni i s. Silvestra Vuleta, iz župe Sv. Ivana apostola i Sv. Kristine iz Terontole iz Italije, gdje žive i djeluju. S njima je bio i njihov župnik don Alessandro Nelli s 29 vjernika. Gradić Terontola nalazi se na udaljenosti od četrdesetak kilometara između Perugie i Asiza. Susretu sa sestrama iz talijanske zajednice u samostanu *Presvetog Srca Isusova* u ulici Pomerio u Rijeci nazočila je novoizabrana vrhovna glavarica naše Družbe s. Nives Stubičar i sve članice Vrhovnog vijeća, sestre: Dobroslava, Felicita, Marijana i Kristina. Svetu misu za sestre i hodočasnike u samostanskoj kapelici Presvetog Srca Isusova slavio je don Alessandro, a liturgijsko pjevanje bilo je dvojezično, na talijanskom i hrvatskom jeziku.





Na kraju misnog slavlja s. Dobroslava, postulatorica kauze Majke Marije Krucifikse Kozulić (1852.–1922.), utemeljiteljice talijanske i hrvatske grane Družbe u Rijeci (1899.), izrazila je srdačnu dobrodošlicu svim hodočasnicima, a posebno je pozdravila sestre u ime cijele Družbe, rekavši im da se nalaze u svojoj Kući utemeljenja te im zaželejvši da se tako i osjećaju. Potom je s. Dobroslava ukratko predstavila život i djelo Majke Marije Krucifikse te istaknula temeljne dimenzije njezine karizme i duhovnosti. Majka Marija Krucifiksa je doista velika žena u povijesti grada Rijeke po svojim djelima, jer je bila velika pastoralna djelatnica i začetnica karitativno-socijalnog djelovanja u ovom gradu, ali i uzor svetosti, ne samo svojim duhovnim kćerima nego i svim vjernicima. Ona je brojnoj djeci i mladeži, osobito siromašnoj i marginaliziranoj, omogućila kršćanski i moralni odgoj te obrazovanje, a snagu i ljubav za svoje djelovanje crpila je iz susreta s Isusom u Euharistiji, koja je bila u središtu njezine duhovnosti. Euharistiju je doživljavala darom neizmjerne Božje ljubavi koja izvire iz Božanskog Srca Isusova, koje je probodeno za spas svih ljudi. Karizma Majke Marije Krucifikse i danas je aktualna, jer potreba odgoja djece i mladeži ostaje važna za sva vremena. Osim toga, i danas ima različitih vrsta siromaštva i trebamo biti zauzete *koliko u odgoju uma još više oko odgoja srca djevojaka*, riječi su Majke Krucifikse. Majka Marija Krucifiksa umrla je 29. rujna 1922. u Rijeci, na glasu svetosti, a njezine su posljednje riječi bile: *Dragovoljno napuštam ovu zemlju, jer sam izvršila svoje poslanje*. Ovako mogu govoriti samo sveci te se stoga i nadamo da će Majka Crkva prepoznati njezino djelo i njezinu svetost te da će jednoga dana biti uzdignuta na čast oltara. Sestre su na kraju svete mise zajednički molile *Zagovornu molitvu* za proglašenje blaženom i svetom svoje Majke Utemeljiteljice, a mnogi su vjernici i sestre upisali svoje molitve i preporuke u raznim potrebama u *Spomenknjigu Majke Krucifikse*. Osobito je ganutljivo bilo kada je s. Benedetta, koja je kao postulantica u dobi od 18 godina napustila Rijeku 1948. godine, zaplakala govoreći: *Ovo je moj zadnji posjet Rijeci, i tebi Majko Krucifiksa, ali ne ostavi nas i moli za nas!*

Nakon svete mise hodočasnici i sestre su nastavili zajedničko druženje u blagovaonici Ženskog učeničkog doma Marije Krucifikse Kozulić. Potom su vrhovne glavarice hrvatske i talijanske zajednice izmijenile prigodne darove. Posjet je završio molitvom, pjesmom i fotografiranjem pred zavjetnom špiljom Gospe Lurdske u parku samostana i Doma.

Ovdje u prijevodu donosim i pismo s. Elene koje sam na talijanskom primila poslije njezina posjeta Rijeci.



Draga s. Dobroslava!

Sinoć smo se vratili iz Međugorja, sve je dobro prošlo, zahvaljujemo Gospodinu i Pre-svetoj Djevici za ovaj dar hodočašća.

Nastojala sam Te nazvati iz Međugorja, ali nisam uspjela sa svojim mobitelom. Čim smo se vratiti u Italiju pročitala sam Tvoju poruku.



Prije svega, želim zahvaliti Tebi i cijeloj zajednici za topli doček koji ste nam priredili, nismo mnogo očekivali, bile ste prave sestre. Hvala od srca! Svi hodočasnici, osobito don Alessandro Nelli bio je vrlo dirnut vašom raspoloživošću. Od srca hvala za sve! Hvala za zajednički izmoljenu molitvu. Naša Majka Krucifiksa nas gleda i ujedinjuje nas u svom srcu i u svom duhu.

Osobito čestitamo novoj Vrhovnoj upravi Družbe. Danas ću ispričati svim sestrama o našem susretu.

(Nekim gospođama iz grupe vrlo su se svidjele kiflice, kolačići kojim ste nas počastili, pitaju, ako je moguće, recept jer ih žele pokušati pripremiti. Hvala!). Čujemo se uskoro. Do tada, sestrinski zagrljaj. Ostanimo u zajedništvu molitve i istim nastojanjima. Pozdrav od svih nas.



Terontola, 4. srpnja 2012.

s. Elena



Priredila: s. Dobroslava Mlakić

Proslava utemeljenja i papinskog priznanja Družbe

Posljednjih godina redovito se spominjemo 6. srpnja kad je davne 1899. Marija Kozulić, još kao laikinja, ishodila od senjsko-modruškog biskupa dr. Antuna Maurovića crkveno-pravno priznanje *Konstitucija* za novu redovničku zajednicu Kćeri Presvetog Srca Isusova. To priznanje bilo je jedan od bisera plodonosnog rada i razvoja riječkog ogranka Pobožne udruge Kćeri Presvetog Srca Isusova. Spomenuti događaj donio je neopisivu radost samoj utemeljiteljici Mariji Kozulić, ali i svim članicama Pobožne udruge, iz koje se, dakle, razvila jedna nova redovnička zajednica, *sui generis*.

Tijekom povijesti djelo i karizmu Riječke Majke nasljeđivale su i razvijale njezine duhovne kćeri, u konkretnim prilikama vremena i prostora. Slijedom ne baš olakotnih okolnosti, ali i osobnih opredijeljenosti i stavova sestara, koje mi možemo samo relativno procjenjivati, još za Utemeljiteljčina života došlo je do podjele zajednice. Unatoč kasnijim naporima oko ponovnog sjedinjenja, tijekom vremena razvile su se dvije redovničke zajednice s vlastitom upravom, a tako djeluju i danas, tj. kao dvije samostalne pravne osobe. Jedna od njih, Družba sestara Presvetog Srca



Isusova, razvijala se postupno i u socio-političkim okvirima koji su bili višestruko složeni. Unatoč tome, u pitanjima *Pravila*, sestre su ostale u svezi s karizmatiskim temeljem života i djelovanja kojem je identitet dala sama Majka Marija Krucifiksa, iako su kao Družba biskupskog prava priznate tek 1934. godine.

Kulminacija postkoncilskog razvoja, u crkveno-pravnom smislu, u tada već osamostaljenoj Republici Hrvatskoj, bilo je svakako *papinsko priznanje* Družbe koje nam je 9. srpnja 1992. godine udijelio blagopokojni papa Ivan Pavao II. (usp. CIV-CSVA, *Decreto*, Prot. n. R. 147-1/91). U svjetlu tako čitane povijesti Družbe, koja je bez daljnega imala svoje padove i uspone, kontinuitete i diskontinuitete, svjetla i sjene, one poznate i nama nepoznate, o ovogodišnjoj proslavi Dana Družbe.

Tom prigodom upriličen je prigodni program kojeg je otvorila vrhovna glavarica s. Nives Stubičar, potičući prisutne sestre da se *zahvalnim pogledom osvrnu na prošlost Družbe, a ispunjene nadom usmjere budućnosti te smjelo odgovore potrebama vremena, tražeći lica onih najpotrebnijih*. Prvi dio programa bio je molitvenog karaktera, a slijedilo je zajedničko euharistijsko klanjanje koje je animirala s. Felicita Špehar, dok je formativni dio programa pripremila s. Silvana Fužinato. Vrhunac programa bilo je euharistijsko slavlje koje je predvodio mons. Nikica Uravić, rektor Bogoslovnog sjemeništa i povjerenik za redovnice u Riječkoj nadbiskupiji. U prigodnoj homiliji, slavitelj je pozvao sestre na sebedarnu ljubav kojoj je najviši iskaz milosrđe, upravo onu ljubav koju je živjela i svjedočila Majka Krucifiksa. Kako bismo u tome bile što autentičnije, mons. Uravić istaknuo je sljedeće: *Važno je prisjetiti se vlastitih početaka, i to u svim nijansama. Jedino je tako moguće crpiti snagu s izvora i ne sustati biti znak i svjetlo u ovo naše vrijeme u kojemu najveće teškoće nisu one materijalne, nego duhovne naravi*. Pored sestara, na sv. misi sudjelovala su i dječica Dječjeg vrtića Nazaret, sa svojim



odgojiteljicama. Tom prigodom liturgijsko pjevanje animirao je Zbor sestara Presvetog Srca Isusova, pod ravnanjem s. Valentine Marinović. Nakon prijedopodnevnog duhovno-formativnog dijela programa, slijedio je objed, a potom rekreativni program s prigodnim igrokazom. U ranim popodnevnim satima sestre juniorke, novakinje, postulante i njihove odgojiteljice razveselile su sestre prigodnim programom nakon kojeg je slijedila rekreacija u samostanskom dvorištu.

Neka nas u svakodnevici koja je povlašteno vrijeme svjedočenja vjere, nade i ljubavi i dalje prati zagovor Majke Krucifikse. Ona nas je prethodila u rođenju, u nasljedovanju Krista i u služenju potrebitima, neka nam bude uzor i zagovornica na našem osobnom i zajedničkom putu vjere kojim nam je kročiti zahvalna srca za sve prošlo i otvorena srca za ono što Duh od nas želi danas.

s. Marijana Mohorić

Posjet gradonačelnika Neussa

U popodnevnim satima, u petak 20. srpnja, prvi put je posjetio Kuću maticu gosp. Herbert Napp, gradonačelnik grada Neussa iz Njemačke, zajedno sa svojom suprugom gđom dr. Christiane Hoerdmann Napp i gđom Tajanom Mavrinac, prevoditeljicom iz Službe protokola Grada Rijeke. Goste su srdačno dočekale s. Nives Stubičar, vrhovna glavarica naše Družbe i s. Zvonimira Marojević, koja je dugi niz godina radila u gradu Neussu.



Prisjetimo se da su grad Rijeka i njemački grad Neuss uspostavili prijateljske odnose 1990. godine upravo zaslugom sestara Presvetog Srca Isusova koje su 42 godine radile u socijalnom gradskom *Domu Srca Isusova* u Neussu. Gosti su obišli i razgledali Kuću maticu *Nazaret* i istoimeni dječji vrtić. Gradonačelnik se zanimao za život i djelovanje sestara te za daljnje planove Družbe.

Posjet je završio zajedničkim fotografiranjem, a gradonačelnik gosp. Napp je napisao u *Knjigu posjeta* da je oduševljen srdačnim dočekom te da će se prijateljski odnosi između grada Neussa i sestara Presvetog Srca Isusova nastaviti, bez obzira na to što sestre više nisu prisutne u gradu Neussu.

s. Zvonimira Marojević



Zajedništvo i slavlje u krugu ljubavi

Uoči spomendana Gospe Snježne, 4. kolovoza, u Kući matici na Drenovi proslavile smo imendan vrhovne glavarice s. Nives Stubičar. Kako bi cijeli dan protekao u znaku slavlja pobrinule smo se već od jutra. Slavlju su se pridružile i brojne sestre iz obližnjih zajednica, mons. Gabrijel Bratina, vlč. Marijan Benković i vlč. Josip Blažotić.

Prigodni program se sastojao od tri dijela. U prvom dijelu naslovljenom: *Ideali s izvora* prikazan je isječak iz života Majke Marije Krucifikse Kozulić *Jedan susret neprolazne vrijednosti, Trst 1889.*, u kojem je ulogu Majke Krucifikse igrala postulantica Ana Brajković, a ulogu o. Arkandela iz Camerina, Dino Jovanović. Majci Krucifiksi u čast, naš prijatelj Stipe Bilić, odsvirao je *Fantaziju u C-molu*, W. A. Mozarta, K.V.396. U drugom dijelu s naslovom: *S poviješću k sadašnjosti*, prikazan je kratki povijesni pregled vrhovnih glavarica Družbe do danas, nakon čega je Stipe sve prisutne ponovno zadivio izvedbom kompozicije Frederica Chopina, *Scherzo* iz opusa 31 br. 2. Slijedila je čestitka koju je u ime Družbe Vrhovnoj glavarici izrekla postulantica, Verica Lukić, dok je prigodan poklon uručila s. Leonija Rođak.



U posljednjem dijelu programa naslovljenom: *S radošću k budućnosti*, željele smo sve prisutne uključiti u *Krug ljubavi*. Dok smo se za njega pripremali mladi iz župe BDM Karmelske otpjevali su prigodnu pjesmu. Kako bi ostali u tom krugu, pod zaštitom Gospe Snježne i Majke Krucifikse, s. Tereza Gojani pripremila je za sve nazočne poticajne misli Majke Krucifikse u obliku snježnih pahuljica.

s. Martina Vlahović



Diplomski uspjeh

Dana 26. rujna, naša sestra novakinja Anamarija Brajković završila je preddiplomski studij ekonomije i turizma, smjer turizam, na Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, obranivši završni rad na temu: *Pravo Hrvatske turističke zajednice*. Temu je razradila u pet dijelova u kojima opisuje nastajanje Hrvatske turističke zajednice i njezinih tijela, njezin identitet, zakonske okvire, pravilnike poslovanja turističkih zajednica unutar sustava Republike Hrvatske, a u posljednjem poglavlju prikazan je doprinos Hrvatske turističke zajednice promociji hrvatskog turizma. Turizam je jedna od glavnih gospodarskih djelatnosti i od iznimne je važnosti za Republiku Hrvatsku, jer pridonosi nacionalnom dohotku i gospodarskom razvitku. Hrvatska turistička zajednica je nacionalna turistička organizacija koja se osniva radi promicanja i unapređenja hrvatskog turizma, planiranja i provedbe nacionalne strategije i njegove promocije u zemlji i inozemstvu te koordinacije i nadzora sustava turističkih zajednica. Ona je pravna osoba s pravima, obvezama i odgovornostima koje su utvrđene Zakonom i Statutom. Temu je odabrala zbog zanimljivosti sadržaja koji obuhvaća i s kojim se susretala tijekom studija te iz ljubavi prema svojoj domovini Hrvatskoj, zemlji bogatoj prirodnim ljepotama i vrijednom kulturnom baštinom. Čestitamo s. Anamariji na postignutom uspjehu i želimo joj obilje Božjega blagoslova u služenju Bogu i ljudima!



s. Ana Kapular

Dan dvostruke zahvalnosti

Blagdan Gospe Snježne, 5. kolovoza, sestrama Presvetog Srca Isusova, dan je dvostruke zahvalnosti. Osim Dana domovinske zahvalnosti i pobjede, na taj je dan 1911. godine, u vrtu samostana *Presvetog Srca Isusova* u Rijeci, blagoslovljena špilja Gospe Lurdske u znak zahvalnosti za ozdravljenje Majke Marije Krucifikse, utemeljiteljice Družbe.

Dvostruka zahvalnost, za ozdravljenje i za oslobođenje Domovine, slavljena je u trećoj zahvali, euharistiji, jer etimološki gledano, značenje grčke riječi *euharistija*, znači zahvaljivanje, istaknuo je predvoditelj misnog slavlja dr. fra Ivica Petanjak, OFMCap, župnik župe Gospe Lurdske u Rijeci. U koncelebraciji su bili mons. Nikola Imbrišak, kancelar Riječke nadbiskupije i o. Stjepan Kušan, isusovac iz Zagreba. Na misnom slavlju okupili su se brojni vjernici, među kojima i roditelji s djecom koja pohađaju Dječji vrtić i jaslice *Mima*, a četrdesetak sestara koje su dan ranije započele svoje godišnje duhovne vježbe u Kući matici u Rijeci na Drenovi, pjevanjem



su uzveličale ovo slavlje pod vodstvom s. Valentine Marinović. Iščitavajući poruku liturgijskih čitanja dana te govoreći o nezahvalnosti izabranog naroda kojeg je Bog na čudesan način izbavio iz ropstva, fra Ivica je podsjetio, sjećajući se izraelskog izlaska iz Egipta, kako se čini da je danas lakše biti rob uz lonce, nego živjeti slobodno i odgovorno, jer rob ne mora misliti svojom glavom i donositi odluke u životu. Kako je bilo nekada, tako je i danas. Što ćemo sa svojom slobodom? U Domovinskom ratu očitovala se spremnost umiranja za ideale, za čast, za slobodu, a živjeti pak danas u slobodi muka je i križ. Smrt je trenutak, a život u slobodi izgleda dug kao vječnost. Jedni su postavili temelje našoj domovini, drugi je trebaju nastaviti izgrađivati. Nemojmo zaboraviti naše drage koji su položili svoje živote ugradivši ih u našu slobodu. Oni nas obvezuju da budemo nesebični graditelji.

I špilja Gospi Lurdskej izgrađena je kao zahvala za ozdravljenje Majke Marije Krucifikse, ali i kao djelo koje je ovdje stvarano, a to je Zavod za siromašnu djecu i djevojke. Povijest kaže kad bi gradnja zastajala radi financijskih problema, čini se da



su uvijek bili u nekoj recesiji, Majka Krucifiksa bi organizirala molitvu svete krunice i procesiju s Gospinim kipom po gradilištu i pomoć je s neba čudesno stizala. Kako je stizala? Iz vjere one koja je ovo djelo gradila. Gradilo se iz vjere u teško vrijeme i bez sredstava. Kao da nema razlike između 1911. i 2012. godine, naglasio je propovjednik. Razmišljajući o evanđeoskim riječima, fra Ivica je nastavio: Budite gladni Boga. Samo on vas može nasititi, jer čovjek se rađa gladan i umire gladan. Nikad neće biti sit. Od trenutka kad se rodi dok ne umre gladan je majčina mlijeka, skrbi, ljubavi, kruha praštanja, (...) Samo nam Bog može pomoći. To treba imati na pameti i danas kad želimo ući u EU. Ne smijemo se osloniti niti šlepati uz bogate, jer ćemo mrvice primati. Nešto smo morali i za vrijeme rata naučiti. Svijet govori o ljudskim pravima, ali gotovo nitko i ništa da ta prava zaštititi. Zašto mi nismo pobijedili 1992., nego 1995.? Tek kad smo se osvojili na vlastite noge i pokazali da se možemo brinuti o sebi, da možemo i državu stvoriti, tek smo tada dobili zeleno svjetlo. Moramo znati u slobodi biti odgovorni. Isus Krist se nudi kao kruh živi, koji jedini može utažiti ljudsku glad i koji jedini može dati smisao svemu što jesmo i što činimo, zaključio je fra Ivica.

Misno slavlje je završilo procesijom vjernika i sestara sa svijećama, uz pjevanje litanija Majke Božje kroz vrt samostana do špilje Gospe Lurdske, pred kojom se zajednički izmolila molitva Bezgrešnoj Djevici Majke Marije Krucifikse.

s. Dobroslava Mlakić, postulatorica



Ulazak u novicijat

Osvanulo je toplo ljetno jutro 14. kolovoza 2012. godine. Njegova toplina osjećala se u duši cijeloga dana koji je za nas bio doista poseban, jer je dan našega ulaska u novicijat. Za tu smo se prigodu pripremale u kandidaturi i postulaturi uz pomoć s. Kristine Tunić.

Nakon jutarnje molitve časoslova u nazočnosti vrhovne glavarice s. Nives Stubičar i ostalih sestara,

ušle smo u novicijat. Sam obred uvođenja u novicijat bio je sastavljen od tri dijela. Prvi dio započeo je procesijom u kojoj smo bile mi postulante u pratnji učiteljice postulantica i učiteljice novakinja kojoj smo uskoro trebale biti povjerene. Nakon pjesme i kratkog pozdravnog govora, vrhovna glavarica s. Nives, predstavila tijekom obreda, a potom nas pitala što tražimo od ove redovničke zajednice. Odgovorile smo da smo potaknute Božjim milosrđem došle upoznati redovnički način života, slijediti raspetoga Krista, živjeti u čistoći, siromaštvu i poslušnosti te molitvom, radom i pokorom služiti Bogu, Crkvi i ljudima, zatim živjeti Evanđelje, *Konstitucije* i ispunjavati zakon sestrinske ljubavi. Vrhovna glavarica je odgovorila neka nam u tome pomogne milosrdni Bog svojom milošću i svjetlom, a potom je za nas dvije uputila prigodnu molitvu Bogu.

Drugi dio obreda sastojao se od Službe Riječi. U tom dijelu s. Kristina, učiteljica postulantica, pročitala je ulomak iz Poslanice Rimljanima (usp. Rim 12, 1-13). Iza čitanja sestre su otpjevale Ps 100, a ulomak iz Ivanova evanđelja (usp. Iv 15, 1-8) pročitala je s. Felicita Špehar, učiteljica novakinja. Vrhovna glavarica s. Nives potom je održala prigodni nagovor o naravi redovničkog života i vlastitosti posvećenja u Družbi sestara Presvetog Srca Isusova. Poslije nagovora primile smo *Konstitucije*, *Direktorij* i križ s Raspetim. Treći, završni dio obreda, sastojao se od molitve vjernika koja je bila upućena Gospodinu za nas novakinje, učiteljicu i sve sestre te nova duhovna zvanja. Vrhovna glavarica s. Nives je zaključila obred moleći Boga za nas kako bismo mogle upoznati volju Božju te kako bi nas On učvrstio u svojoj službi. Nakon završne pjesme, posvećene Majci Mariji Krucifiksi Kozulić, sve nazočne sestre su nam uputile čestitke. Tako je s Božjom pomoću započeo naš novicijat. Hvala svima koji nas prate molitvom!



s. Verica Lukić i s. Anamarija Brajković



Moj Da Gospodinu

Kad čovjek pogleda unatrag i osvrne se istinski na prijeđeni put kojim je koracao sve do sadašnjeg trenutka, postane mu jasno da je vrijeme prekratko, a svaki trenutak dragocjen. Je li moguće da je toliki put prevaljen, a s kolikom vjerom, kakvom ljubavlju, pouzdanjem? I tada shvati koliko je slab po svojoj naravi, ali dragocjen u Božjim očima. Jer što je čovjek bez milosti Božje? Ta sve je Božji dar. Da, poziv na posvećeni život Božji je dar. Da Bog nije vjeran svojim obećanjima, bi li čovjek mogao opstati? Njegova vjernost odraz je njegove ljubavi, a bez ljubavi, ništa smo. *Bog je ljubav* (1 Iv 4, 7-8). Dakle, ako nas je stvorio iz ljubavi, nije li posvećeni život rast u toj istoj ljubavi, u ljubavi koja se daruje, koja ne poznaje granica? Ima li za redovnicu išta



savršenije od ljubiti Onoga koji je nju prvi uzljubio? Sve su ovo samo neka od pitanja o kojima sam intenzivno razmišljala tijekom osmodnevnih duhovnih vježbi koje su bile prava prilika da preispitam svoje srce te odmorim dušu i tijelo u prisutnosti Boga živoga. U tom iščekivanju svanuo je napokon i taj dan 13. kolovoza, kad sam u kapeli Navještenja Kuće matice, za vrijeme euharistijskog slavlja, pred prisutnim sestrama još jednom potvrdila svoj *Da Gospodinu*. Po posljednji put obnovila sam i položila zavjete na godinu dana, u ruke novoizabrane vrhovne glavarice s. Nives Stubičar i time ušla u posljednju i pripremnu godinu prije polaganje doživotnih zavjeta.

Zahvalna Gospodinu za dar poziva kroz ovu ću ga godinu još intenzivnije moliti da On bude moja jedina radost, jedina utjeha i snaga za nesebično darivanje i služenje u čistoći, siromaštvu i poslušnosti. Ovim putem, molim i sve vas, drage sestre, da me podržite svojim molitvama. Neka vam sam Gospodin bude nagrada, a njegovo Presveto Srce neiscrpni izvor potrebnih milosti.

s. Tajana Hrvatinić

Redovničko zavjetovanje i slavlje jubileja

Uoči svetkovine Uznesenja Blažene Djevice Marije, 14. kolovoza 2012., tijekom svečanog misnog slavlja koje je u župnoj crkvi BDM Karmelske na Drenovi u Rijeci predvodio riječki nadbiskup mons. dr. Ivan Devčić, svečane zavjete čistoće, siromaštva i poslušnosti, položila je s. Tereza Gojani. Toga dana zlatni redovnički jubilej slavile su: s. Brigitte Lukac, s. Kristine Popić i s. Vjekoslave Radman, dok je s.



Konsolata Kovačević slavila 60. obljetnicu redovničkog zavjetovanja. Na misi su koncelebrirala petorica svećenika i jedan trajni đakon, a sudjelovalo je šezdesetak sestara, najbliža rodbina sestara slavljenica i ostali vjernici. U prigodnoj homiliji nadbiskup je između ostalog rekao:

Ozračje Marijine svetkovine potiče nas, drage sestre, da u ovom svetom trenutku i vaš redovnički



poziv promotrimo pogledom uprtim u Mariju. Na to nas pozivaju i liturgijska čitanja koja smo čuli, a od kojih je ono iz poslanice Efežanima uzeto iz liturgije svetkovine Bezgrešnog začeca Blažene Djevice Marije, a evanđelje iz liturgije svetkovine njezina Uznesenja na nebo. (...) Drage sestre, u Marijinu pozivu možete prepoznati i svoj poziv. Kao što je nju izabrao i pozvao jer je tako htio, a ne jer bi ona bila to nečim zaslužila, tako je milostivo i na svaku od vas bacio svoj pogled i rekao, pođi i služi mi živěći evanđeoske zavjete čistoće, poslušnosti i siromaštva. Možda je oko vas bilo boljih i svetijih djevojaka, ali Gospodin nije svoj pogled svrnio na njih, nego baš na vas. Zašto? Zato jer je tako htio. Drugog objašnjenja nema. On je potpuno suveren u svojim izborima i odlukama. Polaganje doživotnih zavjeta, kao i slavljenje zlatnih i dijamantnih, izvrsna je prigoda da se u duhu i pamćenju ožive počeci vlastitog poziva, trenutci kad ste prvi put osjetile Božje izabranje. Sigurno je i svaka od vas tada govorila, poput Marije: 'Kako će to biti? Hoću li moći? Hoću li ustrajati?' I, zacijelo, čule ste sličan odgovor kao ona: Bogu je sve moguće. Nama ne, ali Bogu jest. (...) Bog vas je izabrao i pozvao radi istog razloga kao i Mariju: da kao ona u svom srcu po Duhu Svetom začnete i svijetu podarite Spasitelja Isusa Krista. Djelo koje je Bog započeo po Mariji, nastavlja se u povijesti po svakom koji mu vjeruje, ali posebno po onima koje on, kao nju i sve od njezina roda, izabire i poziva. Bogu su bili potrebni proroci kako bi pripremio ljude za dolazak Spasitelja, ali mu je posebno bila potrebna žena Marija, da bi Spasitelj mogao ući u našu povijest kao Bog u ljudskom obličju. U tom i danas možemo vidjeti posebno poslanje žene, a napose redovnice u Crkvi. Biti u Crkvi, biti u svijetu ono što je Marija bila na počecima našeg spasenja. Kao ona, po Duhu Svetom, vjerom rađati i darivati svijetu Spasitelja, a, pritom, kao ona željeti biti i ostati samo 'Gospodnja službenica'.

Nakon homilije uslijedio je nastavak obreda redovničkog zavjetovanja. U kratkom obrednom dijalogu nadbiskup je s. Terezi uputio tri pitanja o pripravnosti za doživotno zavjetovanje Bogu, na koja je ona spremno odgovorila obećavši posvetiti se posve Gospodinu, živjeti zavjete po uzoru na Krista i Blaženu Djevicu Mariju te težiti za savršenom ljubavlju prema Evanđelju i *Konstitucijama* Družbe. Kako bi to uistinu mogla, preporučili smo je zagovoru svih svetih. Pristupivši predsjedatelju slavlja i vrhovnoj glavarici s. Nives Stubičar, zavjetovanica je potom izrekla obrazac doživotnog zavjetovanja te svojim potpisom potvrdila izrečeno, a misnik ju je potom svečano blagoslovio moleći: *Stoga te, Oče, molimo: pošalji na ovu svoju kćer oganj Tje-*



šitelja Duha da raspiruje plamen odluke što joj ga je u srcu raspalio. Odsijevala, Gospodine, u njoj krsna čistoća i nedužnost života. Prianjala uza te žarkom ljubavlju, jačana redovničkim zavjetima. Vjerno čuvala svoje zajedništvo s jedinim Zaručnikom Kristom; predano ljubila Majku Crkvu; sve ljude kršćanskom ljubavlju sretala i sjećala ih na blaženu nadu u nebeska dobra. Gospodine, Oče sveti, milosrdno upravljaj korake njezine i dobrostivo ih brani na putu; a kad se jednom nađe pred sudištem svevišnjega Kralja, nek' Sučeva je ne ustravi riječ, već Zaručnikov nek' začuje glas što je milo zove na nebesku svadbu.

Potom je s. Tereza primila znak doživotnog posvećenja, zlatni prsten s Raspetim. Nakon svečanog čina doživotnog zavjetovanja, sestre jubilarke

s. Brigita, s. Kristina, s. Vjekoslava i s. Konsolata, obnovile su svoje redovničke zavjete, a nakon liturgijskog slavlja uslijedilo je okupljanje za blagdanskim stolom u zajednici sestara.

s. Marijana Mohorić

O Kriste, srećo jedina!

Zahvalna sam Bogu na daru poziva koji mogu ostvariti upravo u Družbi njegova Srca. Zahvaljujem također Gospodinu na svojim roditeljima, i njima koji su mi darovali život, podržavali me na putu kojim sam krenula, kao i bratu Leonardu te sestrama Julijani Dashi, Leonori Matijević, Mirjani Blažević i Anamariji koji su me u ovih devet godina moga života u samostanu svojom molitvom, žrtvom, primjerom i razumijevanjem vodili k Bogu. Osobito želim izreći riječi zahvale svim vrhovnim gla-





varicama Družbe, s. Robertini Medven koja mi je ukazala povjerenje primivši me u samostan, s. Feliciti Špehar u čije sam ruke položila svoje prve redovničke zavjete i koja je zdušno i majčinski brinula za moje duhovno i intelektualno napredovanje. Ujedno sam zahvalna i sestrama odgojiteljicama u dosadašnjoj mojoj redovničkoj formaciji, s. Ancili Jendričko koja me je vodila u kandidaturi i postulaturi te s. Nikodemi Stojak koja me je dvije godina vodila u noviciatu, a osobito učiteljici juniorki s. Nives Stubičar, a sada vrhovnoj glavarici Družbe u čije sam ruke položila doživotne zavjete. Zahvaljujem svim sestrama naše Družbe, za sve njih molim Presveto Srce Isusovo da ih nagradi za sve dobro koje su mi činile kako bih spoznala što je Božja volja i što je Bogu milo za moj redovnički život, a osobito za primjer njihova života koji me uvijek iznova oduševljavao slijediti Krista u Družbi njegova Srca.



Što je bilo daleko, došlo je blizu, kaže stara narodna poslovice, tako se približio i dan mojih doživotnih zavjeta, u utorak 14. kolovoz 2012. uz Božju pomoć i njegovu prisutnost u 10,30 sati svečana procesija krenula je iz samostana prema župnoj crkvi Blažene Djevice Marije Karmelske na Drenovi u Rijeci. Euharistijsko slavlje predvodio je riječki nadbiskup mons. dr. Ivan Devčić, koncelebriralo je pet svećenika mons. Gabrijel Bratina, mons. Nikica Uravič, župnik vlč. Marijan Benković, vlč. Rikardo Lekaj, župnik iz Slatine vlč. Vladimir Škrinjarić i gospodin Tomislav Sikavica trajni đakon. Za vrijeme sv. mise pjevao je Zbor sestara Presvetog Srca Isusova pod vodstvom naše s. Valentine Marinović.

Prema *Konstitucijama i Direktoriju Družbe Sestara Presvetog Srca Isusova* u ruke vrhovne glavarice s. Nives Stubičar, položila sam doživotne zavjete čistoće, siromaštva i poslušnosti. Posebno me oduševio primjer sestara koje su proslavile 50. i 60. godišnjicu redovničkog zavjetovanja. Na misi su sudjelovale sestre naše Družbe, moja uža rodbina i rodbina sestara slavljenica, djeca iz Dječjeg vrtića Nazaret iz moje odgojne skupine *Anđeli*, dragi prijatelji i vjernici župe. Zavjetovala sam se sa željom da moj život bude zahvala Bogu na daru i milosti svetoga zvanja, a također bih željela i dalje služiti Bogu u izricanju svakodnevnog Da njegovu pozivu na ljubav prema svima, kako bih što više, poput njega, vidjela u svakoj osobi brata i sestru koju mi upravo On šalje na moj životni put, sjećajući se njegovih riječi, a ujedno i gesla mojih prvih redovničkih zavjeta: *Što god učiniste jednome od ove moje najmanje braće, meni učiniste!* (Mt 25, 40). Molitva, sv. misa, Božja riječ i sakramenti, jedini su mi izvori iz kojih cr-



pim snagu kako bih svaki dan malo više i malo bolje služila Bogu i svojim bližnjima. Odazvavši se na Kristov zov prije mnogo godina i ostajući u njegovoj prisutnosti, shvatila sam da je Isus Krist jedini put kojim želim ići i jedini smisao moga života i moga srca, radost i sreća, zato i rado molim riječi onog himna: *O Kriste, srećo jedina!* (Himan) koji sam uzela za životno geslo.

Nakon svete mise nastavili smo slavlje u našoj samostanskoj blagovaonici gdje su se sve sestre, počevši od kuharica, potrudile spremi stolove i odličan objed. Zatim je slijedilo veliko iznenađenje i oduševljenje, ne samo za nas slavljenice nego za sve, prigodan program koji je pripremila s. Marijana Mohorić, a animirale sestre novakinje s. Martina Vlahović, s. Ana Kapular, s. Verica Lukić i s. Anamarija Brajković, juniorka s. Tajana Hrvatinić te s. Silvana Fužinato i s. Lidija Turić, kao i moja kolegica s fakulteta pjevačica duhovne glazbe Maja Tadić i mladi pijanist Stipe Bilić. Od srca vam na svemu zahvaljujem i molim sve vas, molite se i dalje za mene kako bi se, iako sam krhka glinena posuda, Bog proslavio u meni i po meni za spas duša, njemu na hvalu i slavu, po svetim zavjetima čistoće, siromaštva i poslušnosti, a ja ću sve vas pratiti svojim molitvama.

s. Tereza Gojani

Hodočašće u svetište hrvatskih mučenika

U subotu 25. kolovoza proslavljen je na Udbini Dan hrvatskih mučenika koji će se od ove godine slaviti posljednje subote u kolovozu. Ovoj proslavi pridružile su se sestre iz Rijeke, Crikvenice, Otočca, Ogulina i Gospića. Sestre koje djeluju na području Gospićko-senjske biskupije bile su uključene i u užu pripremu slavlja.





Euharistijsko slavlje predvodio je gradišćanski Hrvat mons. Egidije Živković, željezanski biskup. Uz domaćega gospičko-senjskog biskupa Milu Bogovića, u koncelecijaciji su bili nadbiskupi riječki Ivan Devčić i zadarski Želimir Puljić, biskupi šibenski Ante Ivas, varaždinski Josip Mrzljak, sisački Vlado Košić, bjelovarsko-križevački Vjekoslav Huzjak, porečko-pulski Dražen Kutleša, zagrebački pomoćni Ivan Šaško, celjski Stanislav Lipovšek te izaslanik vrhbosanskoga nadbiskupa kardinala Vinka Puljića mons. Luka Kesedžić. Budući da je simbol *duhovne i nacionalne povezanosti domovinske i iseljene Hrvatske*.

Predvoditelj misnog slavlja, biskup Živković u homiliji je naglasio: *S Kravskog polja bacamo pogled na cjelokupnu našu povijest - pogled koji grli svaki, pa i najmanji zakutak ove drage zemlje Hrvatske. Ovdje su sva naša stradanja i stratišta na jednome mjestu. Ovo je mjesto na kojem čuvamo tragove mučeništva i zaboravu otimamo uzore samoodričanja. Častimo one koji su se u okruženju mržnje odlučili za ljubav. Prisjećamo se žrtava daleke i nedavne prošlosti čvrsto vjerujući da autentično mučeništvo nije ni slučaj ni sklop okolnosti iz kojih nije bilo drugog izlaza. Mučeništvo je kruna i vrhunac posve svjesnog opredjeljenja za vjernost. Spominjući neke od hrvatskih mučenika, onih znanih i neznanih, mons. Živković je rekao kako su oni razlog da je Udbina ne samo mjesto stradanja nego i mjesto nade. Uzvisina je to s koje puca pogled daleko, daleko - sve do vječnosti. Vizija proroka Izaije potaknula ga je da se danas i ovdje zamisli nad sudbinom hrvatskog naroda. Nakon stoljeća stradanja, pretrpani raznoraznim jarmovima, udarani i šibani sa svih strana, pa i s onih s kojih to nismo očekivali, sanjali smo i umirali za slobodu. Danas ovaj narod ponižen i prignut poput prosjaka puže i kuca pred vratima umorne starice Europe, spreman žrtvovati ne samo svoje sinove nego i mnoge vrijednosti i bogatstva za mrvice koje preostaju na stolovima njezina bogatstva i moći. Izgleda da smo prebrzo zaboravili krv kojom je sloboda plaćena. Ne mogu prešutjeti činjenicu da mnogi Hrvatsku danas doživljavaju kao zemlju bez nade, prepunu ljudi svladanih letargijom i beznađem. Od razočaranih branitelja do mladih koji svuda izuzev u njoj vide svoju budućnost, rekao je željezanski biskup i osvrnuo se, pritom, na zadaću Crkve u ovom povijesnom trenutku.*

Crkva, ako želi ostati vjerna svome poslanju, ne smije šutjeti, ne smije popustiti pred napastima interesa i kompromisa, mora poput proroka stati na stranu istine bez obzira na cijenu koju će za to morati platiti. (...) I dok se s ljubavlju i ponosom prisjećamo svih naših mučenika, imajmo na umu životni stav jednoga od najvećih, blaženog kardinala Stepinca: 'Ja sam za svoje uvjerenje sposoban podnijeti ne samo ismijavanje, prezir i poniženje, nego, jer mi je savjest čista, pripravan sam svaki čas i umrijeti', istaknuo je biskup Živković te zaključio da bi hrvatski mučenici s ovog mjesta svakom od nas poručili da budemo Crkva glasna, iskrena, nepokolebljiva i nepotkupljiva, i narod ponosan na svoju povijest i svoje kršćanske vrijednosti za koje su toliki žrtve podnosili i umirali; da čuvamo domovinu i ne zaboravimo patnje i krv kojom je naša sloboda plaćena. Nakon misnog slavlja uslijedilo je druženje u prostorijama Pastoralnog centra uz prigodni kulturno-zabavni program.

s. Martina Vlahović



Posjet apostolskog nuncija

Prigodom pastoralnog posjeta Rijeci, na blagdan Gospe Žalosne suzaštitnice riječke katedrale, u subotu 15. rujna, apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj nadbiskup mons. Alessandro D'Errico posjetio je samostan *Pre-svetog Srca Isusova* u Rijeci te se susreo sa sestrama i učenicama Ženskog učeničkog doma Marije Krucifikse Kozulić. U pratnji Nuncija bio je riječki nadbiskup mons. dr. Ivan Devčić, isusovac o. Ivica Hadraš i vlč. Velimir Martinović, nadbiskupov tajnik.

Sestre su ovog uvaženog gosta upoznale s apostolskim djelatnostima svoje ustanove. Odgojno-obrazovni rad u područnom Dječjem vrtiću i jaslicama *Mima*, koji pohađaju djeca jasličke i predškolske dobi, predstavila je voditeljica s. Mirjana Nikolić, a s. Anita Crnković goste je provela kroz spomenuti učenički dom za srednjoškolke. Postulatorica kauze i predstojnica samostana s. Dobroslava Mlakić, nekoliko je riječi progovorila o Utemeljiteljici i o povijesti Družbi. Nuncij je na kraju svojega kratkog posjeta, pojedinačno podijelio apostolski blagoslov sestrama i djevojkama, a u *Knjizi utisaka* očitovao je svoju radost zbog posjeta zapisavši kako je upoznao stil nesebičnog služenja sestara u duhu svoje Utemeljiteljice i zaželio neka taj duh uvijek *prožima služenje svih njezinih duhovnih kćeri, za dobro riječke i cijele Crkve*. Poslijepodne je nadbiskup D'Errico predvodio svečano euharistijsko slavlje uz mnogobrojno svećenstvo u katedrali Sv. Vida, koju su ispunili Riječani.



s. Dobroslava Mlakić

Velika nam djela učini Gospodin

Doista 28. rujna 2012. godine bio je dan koji će ostati duboko utisnut u sjećanju ne samo naše s. Lidije Turić nego i u sjećanju njezine obitelji, prijatelja, nas sestara... koji smo zajedno s njom dijelili radost zahvaljujući Bogu na njegovoj neizmornoj ljubavi koja se uvijek iznova proslavlja u malenima, u onima koji ga ljube i u njega polažu svoje pouzdanje. Naime, naša s. Lidija, 28. rujna ove godine na Fakultetu povijesti i kulturnih dobara Crkve pri prestižnom Papinskom sveučilištu Gregoriana u Rimu, postigla je magisterij iz crkvene povijesti napisavši magistarski rad na temu: *Sveta Stolica i Jugoslavija, od prekida diplomatskih odnosa do ponovne uspostave (1952. – 1971.)*, pod vodstvom dr. sc. Jana Mikruta.



Na temelju dostupne literature i objavljene arhivske građe, s. Lidija u svojem istraživanju ponajprije rekonstruira i analizira pojedine događaje koji su obilježili odnose Svete Stolice i Jugoslavije od 1952. do 1971. godine, a utjecali su izravno ili neizravno na odnose dviju država ili su pak bili kamen spoticanja u pregovorima prije potpisivanja *Protokola*. Predstavljajući djelatnost Svete Stolice i njezin odnos prema komunizmu, s posebnim naglaskom na *Ostpolitik*, autorica opisuje pokušaje i mogućnosti dijaloga s

komunističkim zemljama tijekom pontifikata pape Ivana XXIII. i Pavla VI. Poslije prikaza društveno-političke i vjerske stvarnosti u Jugoslaviji s posebnim osvrtom na svećenička udruženja, lik i djelo zatočenog kardinala Stepinca, jugoslavensko zakonodavstvo u teoriji i praksi u odnosu na vjerske zajednice osobito Katoličku crkvu, s. Lidija pojašnjava pojedine povijesne činjenice koje su dovele do prekida diplomatskih odnosa. Na temelju rukopisne ostavštine mons. Agostina Casarolija, autorica nastavlja s iscrpnim prikazom njegove neizostavne uloge u nastojanjima oko ponovne uspostave diplomatskih odnosa. Mons. Casaroli je s izvanrednom sposobnošću pregovaranja uspio otvoriti nove putove u pregovorima s komunističkim zemljama nastojeći ostvariti *modus vivendi* te minimalni prostor osobne i vjerske slobode katolika. Rezultat pregovora vatikanske diplomacije i jugoslavenske vlade bio je *Protokol* potpisan 25. lipnja 1966. između predstavnika Jugoslavije i Svete Stolice kojim je, među ostalim, dogovoreno obnavljanje diplomatskih odnosa što je ostvareno iste godine razmjenom diplomatskih predstavnika. Četiri godine kasnije uspostavljeni su i puni diplomatski odnosi na razini ambasadora i pro-nuncija. Znak normalizacije odnosa bio je i susret predsjednika Tita i pape Pavla VI. u ožujku 1971. godine.

Iščitavajući povijest odnosa Svete Stolice i Jugoslavije, događaja i ličnosti, ostaju otvorena brojna pitanja na koja će se moći odgovoriti tek poslije dostupne arhivske građe osobito iz Vatikanskoga tajnog arhiva te pomnog ponovnog čitanja brojnih stranica na kojima su utkane niti života i djelovanja osoba koje su stvarale povijest i sadašnjost u kojoj mi danas živimo, zaključila je s. Lidija.

Vjerujemo da je doprinos s. Lidije boljem poznavanju i rasvjetljavanju napose ovog dijela nacionalne i crkvene povijesti označio početak njezina plodnog te zauzetog redovničkog i znanstvenog djelovanja u Družbi i u Crkvi, unutar i izvan Domovine. Na tom putu *povijest* nam svima bila *učiteljica života*, a s. Lidiji čestitamo na postignutom magisteriju!

s. Silvana Fužinato



Uzvišenje sv. Križa za uzdignuće pogleda vjere

U našoj zajednici u Zagrebu, 14. rujna svečano smo proslavili blagdan Uzvišenja sv. Križa. Taj blagdan ima povijesne korijene još od vremena cara Konstantin. Carica Jelena otkupila je 320. godine dio izvornog Isusova križa te ga povjerila na čuvanje u spomenutoj bazilici. Kršćani Jeruzalema, nakon godišnjice posvete bazilike, tj. 14. rujna, izlagali su svetu relikviju te joj se klanjali. Perzijska je vojska otela relikviju 614. godine, ali ju je car Heraklije uspio vratiti donijevši je svečano u Jeruzalem 3. svibnja 628. godine. Pritom je na putu prema Kalvariji bio zaustavljen od jedne više sile. Nije nikako mogao proći kroz vrata koja su vodila na Golgotu. Na savjet jeruzalemskoga biskupa car je odložio sjajno odijelo i onda ponizno u pokorničkoj odjeći prenio relikviju na mjesto gdje je Isus umro na križu. Blagdan se vremenom proširio među kršćanima Zapada. Uz pojedine povijesne motive za svetkovanje blagdana ima i drugih, sve do onih koji izravno označuju duhovnost naše utemeljiteljice Marije Krucifikse Kozulić, no najdublji je od njih proslava križa, znaka našeg spasenja.



U samostanu sestara na Laščinskoj cesti u Zagrebu, kapelica je posvećena upravo tom blagdanu. Sestre koje tamo žive i djeluju za tu su se proslavu pripremale više dana i u suradnji s laicima organizirale proslavu. Vrhunac slavlja bilo je sudjelovanje u svečanom euharistijskom slavlju koje je predvodio o. Sebastian Šujević, DI, a koncelebrirao je o. Blaženko Nikolić, DI, župnik s Jordanovca. Na misnom slavlju koje su svojim pjevanjem uzveličali članovi župnog zbora s Jordanovca uz pratnju orguljaša Hrvoja Žagmeštra, sudjelovali su brojni vjernici, župljani, suradnici i prijatelji sestara. U prigodnoj propovijedi o. Šujević je ukazao na moguće načine promišljanja o sv. Križu, ali se dužim osvrtom i tumačenjem zaustavio na biblijskoj poruci blagdana, od koje je napose naglasio dva temeljna zahtjeva vjere: upirati pogled u uzdignuti sv. Križ kao znak ljubavi i predanja, te Božje snage i dokaz najveće ljubavi. *Bog je tako ljubio svijet te je dao svoga Sina jednorodenca da nijedan koji u njega vjeruje ne propadne, nego da ima život vječni (Iv 3, 16).* Neka nam svima ovo slavlje bude na dobro i blagoslov u svakodnevnom svjedočenju vjere u Ljubav koja nas je otkupila i koja nas neprestance obdaruje plodovima otkupljenja.

s. Jeronima Vuglovečki



Dan novicijata



Koncem 17. stoljeća Gospodin je odabrao redovnicu Margaretu Mariju Alacoque kojoj se više puta ukazao te ju je učio kako treba štovati njegovo Presveto Srce. Dao joj je upute i zapovijed kako proširiti tu pobožnost. U jednoj ukazanju Isus je rekao: *Moje Božansko Srce je tako puno ljubavi prema ljudima da nije više u stanju zadržati taj plamen. Pomozi mi da plamen moga Srca obasja sve ljude i dadne im potrebne milosti.* Ljubav

prema Presvetom Srcu Isusovu i u našem srcu potiče želju i nastojanje oko usklađivanja našeg srca s njegovim Srcem. Budući da je naša utemeljiteljica Majka Marija Krucifiksa Kozulić nadahnuće za svoju duhovnost našla u duhovnosti sv. Margarete Marije Alacoque, Dan novicijata u našoj Družbi se slavi na njezin spomendan, 16. listopada. Ove smo godine taj dan obilježile na poseban način u Kući novicijata u Zagrebu. Čitav je dan bio u znaku molitve i zajedništva. Nakon Jutarnje molitve okupile smo se oko stola gdje nas je naša učiteljica novakinja s. Felicita Špehar, iznenadila simboličnim poklonima, a s. Josipa Andreata svečanim doručkom. U prijedopodnevni satima imale smo klanjanje koje smo pjesmom i meditacijom animirale mi sestre novakinje. Kao vrhunac dana u 18,30 sati slavili smo sv. misu koju je predvodio o. Marko Matić, DI. Euharistijskom su se slavlju pridružile i naše sestre iz samostana na Lašćini. U prigodnoj propovjedi o. Matić istakunuo je:

Srce je sveobuhvatni pojam za čitavu osobu. Biblijski čovjek pod različitim vidicima gleda na čovjeka kao na jednu cjelinu. Želi li izraziti krhkost čovjeka, njegovu slabost, prolaznost, smrtnost, onda mu kaže da je 'basar – tijelo'. Želi li izraziti oskudnost, otvorenost, nezasićenost čovjeka, onda upotrebljava izraz nefeš – duša. Prvotno značenje riječi nefeš je ždrijelo, a ždrijelo je otvor bez dna. To je ono što je pjesnik rekao: 'Ljudskom srcu uvijek nešto treba, zadovoljno posve nikad nije; čim željenog cilja se dovreba, opet iz njega sto mu želja klije'. U čovjeku biblijski čovjek otkriva nešto božansko i za taj vidik čovjeka upotrebljava teološko-antropološki pojam 'ruah – duh'. Najvažnija i najučestalija riječ starozavjetne antropologije jest 'leb – srce' i susrećemo je 858 puta. Srce nije samo mišić koji krv tjera našim žilama i dok ono kuca, dotle živimo. Srce je sveobuhvatni pojam za jedinstvo čovjeka, za njegov duševno-duhovni život. Srce je izvorište naših čuvstvenih, spoznajnih, voljnih i religioznih doživljaja. Biblijski čovjek srcem gleda, sluša, razmišlja, snuje, odlučuje, pamti, vjeruje, ljubi. U srcu se odigrava povijest spasenja svakog čovjeka; u srcu je čovjek dobar ili zao, u srcu se čovjek otvara ili zatvara Bogu i ljudima. Srce može biti u nama smetište ili svetište. Srce kao smetište opisao je sam Isus: 'Ta iznutra, iz srca čovječjega, izlaze zle



namisli, bludništva, krađe, ubojstva, preljubi, lakomstva, opakosti, prijevara, razuzdanost, zlo oko, psovka, uznositost, bezumlje. Sva ta zla iznutra izlaze i onečišćuju čovjeka' (Mk 7, 21-23). Te litanije svatko može nastaviti zavirujući u vlastito srce. Srce postaje svetištem u čovjeku kad se otvori vjeri i ljubavi. 'Po vjeri Krist stanuje u srcima vašim', piše Pavao Efežanima (Ef 3, 17), a Ivan u poslanici koju smo čuli veli: 'Ako ljubimo jedni druge, Bog ostaje u nama' (1Iv 4, 12). Pavao je upozoravao Rimljane i Galaćane da je Božja ljubav izlivena u našim srcima po Duhu Svetom i da iz našeg srca kliče 'Abba! Oče!' (Rim 5, 5; Gal 4, 6). Srce u nama je riznica za Božju riječ. O tome nam sv. Luka svjedoči na više mjesta. Za Mariju veli na dva mjesta da je brižno čuvala u svom srcu sve događaje i uspomene (Lk 2, 19.51), a onoj dvojici učenika na putu u Emaus 'srce je gorjelo' dok im je uskrsnuli Isus, 'stranac' putom govorio i otkrivao Pisma? (Lk 24, 32). Za Lidiju, preko koje je kršćanstvo ušlo u Europu, Luka piše: 'Gospodin joj otvori srce te ona prihvati što je Pavao govorio' (Dj 16, 14). Sv. Augustin iz svog iskustva reče: 'Svojom riječju dodirnuo si srce moje i ja te uzljubih'. Čistu srcu je obećano da će Boga gledati: 'Blaženi koji su čista srca! Oni će Boga gledati' (Mt 5, 8). I stoga biblijski pravednik moli: 'Čisto srce stvori mi Bože', a Augustin reče: 'Zadatak je našega života da čistimo oko srca kojim ćemo Boga gledati'. I na drugom mjestu: 'Nec dicatis vos animos habere pudicos, si habetis oculos impudicos, quia impudicus oculus impudici cordis est nuntius - Ne recite da imate čisto srce, ako imate nečiste oči, jer nečisto je oko glasnik nečista srca.'

Kako bismo euharistijsko slavlje živjeli i u zajednici, druženje smo nastavili i za stolom. Našim smo *gostima* u znak zahvalnosti za ovaj lijepi događaj u našoj malojoj zajednici podijelile prigodne poklone, citate sv. Margarete Marije Alacoque pod čiju se zaštitu i zagovor utječemo. Ponekad nismo ni svjesni koje i kolike milosti nam je Bog dao i daje. Dar redovničkog poziva kojeg smo nezasluzeno primile od Gospodina potrebno je uvijek iznova izgrađivati i čuvati, a kako bi to bilo moguće potrebno je uroniti u tišinu i sabranost. Samo tako čut ćemo Božju riječ koja u našem srcu predstavlja neizmjernu snagu koja nas pokreće u životu.

s. Martina Vlahović

Crkva i redovništvo pred izazovima sekularizacije

Duhovno-obrazovni centar *Marijin dvor* u Lužnici, 22. i 23. studenoga bio je domaćin održavanja 44. plenarne skupštine Hrvatske konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica. Na početku susreta prisutne je pozdravio predsjednik HKVRPP o. Vinko Mamić, karmelićanin istaknuvši kako je želja plenuma posvijestiti, učvrstiti i usavršiti redovničko jedinstvo u življenju nauka Isusa Krista u svom bogatstvu različitosti karizmi i kršćanskog djelovanja. Na nedavno završenoj XIII. općoj redovnoj Biskupskoj sinodi koja je održana od 7. do 28. listopada 2012. o. Vinko sudjelovao je kao slušač, te je iznio kako se i na Sinodi, među ostalim, govorilo i o sekularizaciji kao o stvarnosti koja se nalazi unutar same Crkve, a ne kao o nečemu



što dolazi izvana i prijeti Crkvi. Dubrovački biskup mons. Mate Uzinić, predsjednik Vijeća HBK-a za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života, održao je predavanje na temu: *Crkva i redovništvo pred izazovom sekularizacije*.

U svom predavanju biskup Uzinić je na nov način, oslanjajući se na promišljanje sociologa religije Željka Mardešića, o sekularizaciji govorio kao o izazovu za pojedinca koji treba odgovoriti na pitanje je li vjernik u svojoj nutrini. Ako se sekularizacija ispravno shvati ona nije protivna kršćanstvu nego kršćanstvo čisti od nekršćanskih sadržaja i od nekršćana koji su samo hinili kršćanstvo, pomaže da se iz kršćanstva ukloni ono što mu je strano i protivno, omogućuje da vjera prestane biti motivirana krivim razlozima ili prisila, a postane duhovan i slobodan čin uvjerenja. Sekularizacija kao proces postajanja svijeta svjetovnim ima dobre posljedice, pomaže svijetu da bude oslobođen utjecaja Crkve, ali pomaže i Crkvi da napusti podređenost svijetu. Sekularizacijom je svijet pomogao Crkvi, neizravno ju je prisilo da napravi ono što je propustila sama učiniti unutarnjom duhovnom obnovom i upozoravanjem na nedosljednost. Poziv je to svima nama da živimo autentičan život i budemo ono na što smo pozvani i što su u svom svetom životu ostvarili naši utemeljitelji. Biskup Uzinić poručio je svim redovnicima i redovnicama da se mogu oduprijeti sekularizaciji živeći u ovo vrijeme karizme utemeljitelja. Jedini ispravan put je iščitavati znakove vremena u duhu karizmi vlastite redovničke zajednice i u duhu tih istih karizmi, koje su nadahnute na evanđelju Isusa Krista i potrebi savršenijeg života, osobito kroz življenje evanđeoskih savjeta, pokušati zrelo, u slobodi i odgovornosti, odgovoriti izazovima ovoga vremena pokazujući svima koje susrećemo da se to doista isplati, da to doista vrijedi. Nakon predavanja razvila se rasprava u kojoj su aktivno sudjelovali sudionici svojim pitanjima i iskustvima.

Prijepodnevi rad završili smo euharistijskim slavljem koje je s prisutnim redovnicima predslavio biskup Uzinić. U prigodnoj propovijedi nadahnjujući se evanđeoskim tekstom pozvao je redovnike i redovnice da *pogled s Jeruzalema premjestite na nas same, pogled na ovo naše vrijeme i situaciju prividnog neuspjeha s kojim se suočavamo, a što označavaju sve one negativne posljedice sekularizacije i osobito sekularizma kojeg uočavamo i zbog kojeg bismo ljudima našeg vremena htjeli doviknuti, a i dovikujemo, što je ono što je najbolje za njihov mir. Moramo se, međutim, često suočiti s činjenicom da oni, poput Jeruzalema Isusova vremena, svejedno čine drugačije izbore, stvaraju kompromise koji će ih, a s njima i sve nas, prije ili kasnije dovesti do uništenja, što nam kao i Isusu, tjera suze na oči. Tu, međutim, ne smijemo zaustaviti svoj pogled nego ga trebamo spustiti na nas i na naše zajednice, ali i na Crkvu našeg vremena. U Godini vjere imamo zadaću prije svega sami ponovo susresti Isusa Krista, da bi ga nakon toga mogla navijestiti i posvjedočiti svima drugima*. Nakon misnog slavlja povjerenstva HRVRPP-a su podnijela izvješća o radu kroz poteklo razdoblje.

Drugi dan Plenarne skupštine započeo je molitvom Srednjeg čas. Predsjednik HKVRPP-a o. Vinko Mamić podnio je iscrpno izvješće o godišnjem radu HKVRPP-a. U važnim događajima koji su obilježili proteklu godinu navedena je 160. obljetnica rođenja naše Majke Marije Krucifikse Kozulić. Tijekom drugog dana redovničke poglavare i poglavarice posjetio je apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj, nad-



biskup Alessandro D'Errico koji je izrazio radost što se nalazi među redovničkim poglavarima i poglavaricama. Izloživši redovnicima i redovnicama cijelu povijest i pozadinu Dajle i aktualnog pitanja ispovjedne tajne, Nuncij je pozvao redovnike i redovnice da *zasuču rukave u obavljanju zadataka Crkve, dok imaju vremena i pouzdanje vjernika*. U 15 sati apostolski nuncij je u zajedništvu redovnika i redovnica predslavio svetu misu u kapeli dvorca Lužnica. Na kraju sv. mise nuncij je iznio neke misli pape Benedika XVI. o redovništvu općenito, a koje su važne i za nas koji živimo na ovim prostorima. Naglasio je kako Sveti Otac s posebnim pogledom prati redovništvo. Crkva od redovnika i redovnica očekuje nešto više, jer su sav svoj život posvetili Bogu. Od redovnika se očekuje eshatološko svjedočanstvo.

Sudjelovanje na ovom skupu pojasnilo mi je neke stvarnosti koje se događaju u Crkvi, ali i u našim zajednicama i potvrdilo iskustvo da naše zajednice mogu biti svjedočke samo ako svatko od nas, napose sada u Godini vjere, krene na put vjere *koji traje cio život (Porta fidei, br. 1)*.

s. Nives Stubičar, vrhovna glavarica



Marijina je poslušnost ta koja Bogu otvara urata. Božja riječ, njegov Duh, stvara u njoj Dijete. On ga stvara kroz urata njezine poslušnosti.

Benedikt XVI.



Pedagoški projekt Vjera - povjerenje

U svakom čovjeku usađena je čežnja za izgubljenim rajem kamo se nada doći. Svima koji iskreno vole Isusa jasno je da je vjera neophodna za rast u ljubavi i nadi kroz ovaj život. Zato vjera nužno rađa povjerenjem i zajedništvom: povjerenjem u ljude koje volimo i s kojima se susrećemo s ciljem otkrivanja samoga Boga u srcu drugog čovjeka. Tko spontanije gradi zajedništvo, istinski se priklanja uz onoga koga voli, duboko vjeruje onome od koga se osjeća prihvaćenim, otvoreno sluša i k srcu uzima svaku riječ, ako ne dijete? Zato smo u ovoj Godini vjere koju je papa Benedikt XVI. proglasio za cijelu Crkvu, u našem Dječjem vrtiću *Nazaret* odlučili provesti projekt pod nazivom *Vjera - povjerenje*. Želja nam je i nada, u ovom današnjem vremenu punom međusobnog nepovjerenja i razjedinjenja što u čovjeku otvara duboki jaz, a može ga samo Bog ispuniti, u djece koja su nam povjerena jačati svijest i vjeru, tj. istinsko povjerenje u Boga Stvoritelja i Spasitelja koji nas ljubi još prije postanka svijeta i koji ostaje s nama sve do svršetka svijeta.

Nije li sam Isus rekao da neće ući u Kraljevstvo nebesko svi oni koji govore: *Gospodine, Gospodine!*, nego nas je pozvao da budemo maleni kao djeca?! Maleni u smislu jednostavnosti, iskrenosti i povjerenja. Djeci je potrebna sigurnost. Tu sigurnost u najranijim godinama života stječu po nama. Ali u životu će proći kroz mnoga iskušenja i nesigurnosti, zato smo mi kao odgojitelji odgovorni projektanti njihove vjere u Boga koji ih nikada neće iznevjeriti, a koji je glavni graditelj rasta njihove vjere. Projekt će trajati cijelu pedagošku godinu 2012./2013. te ćemo ga nastojati provoditi kroz sva odgojna područja kako bismo zahvatili cjelokupnu osobnost svakog pojedinog djeteta i pobudili u njemu čežnju za traganjem i otkrivanjem Boga koji će, potom, zahvaćati u njihov život. A u realizaciji projekta pratit ćemo također i liturgijsku godinu i obilježavati sve prigodne blagdane vezane uz projekt.

Neke aktivnosti nastojali smo provesti već u prvom tromjesečju našeg rada. Projekt se pokazao izvrsnim već u samim počecima. Djeca stječu povjerenje, međusobno se upoznaju i izgrađuju prijateljstva i zajedništvo što je rezultiralo i bržom prilagodbom djece. Zatim smo ih upoznali s Biblijom, kakva je to knjiga i krenuli od stvaranja svijeta. Djeca su se mogla upoznavanjem raznih svetaca izraziti molitveno, likovno, glazbeno, ... te su s divljenjem upijala i pamtila što je sve Bog stvorio i koliko je neizmjerina njegova ljubav prema nama. Upoznavanje lika Blažene Djevice Marije i njezina skrovita života pomoglo im je naučiti kako mogu uvijek biti uz Isusa i ljubiti ga, poput njegove Majke. Uz dane kruha i Misijsku nedjelju zahvaljivali smo Bogu za sve darovano i molili za one koji nemaju krova nad glavom, hrane, vode i ljubavi, koji se osjećaju nesigurnima, osamljenima i nezaštićenima. Vezano uz ovu temu obradili smo i prisposodbe: o kvascu i gorušičinom zrnu, a onda su se djeca izjasnila zašto vjeruju, što to vjera zapravo jest, kome vjeruju. Evo nekoliko dječjih izjava.

Leona: *Vjera je ono što u životu radimo.*

Lili: *Vjera je kao sjeme. Vjerovati znači šutjeti, a povjerenje znači slušati.*



Marin: *Ja vjerujem u srce, u srce Božje. Vjerujem u Boga jer me On voli.*

Paola: *Ja vjerujem u anđele.*

Petra: *Vjera je ljubavnost. Ja volim Isusa i ljubim Ga u svom srcu.*

Reda: *Vjerujem onome koga najviše volim.*

Tereza: *Vjerovati znači da svih volimo.*

Viktor: *Ja vjerujem u Boga.*

Ema: *Vjera je nešto što ne znaš.*

Fran: *Ja vjerujem svom prijatelju i Isusu jer je on dobar.*

Ivan K.: *Vjera raste kao stablo.*

Ivan M.: *Vjerujem u Boga kad pada snijeg. Bog nam daje da snijeg pada.*

Josip S.: *Ja vjerujem mami, tati, baki i didi.*

Josip Š.: *Vjera je da imaš sreću u sebi. Bog nam je daje. Ja vjerujem da Bog čuva djecu - to je povjerenje. Bog je dobar. Djeca vole Boga i Bog voli djecu i kad su zločesti jer zna da će ponovo biti dobri.*

Jurica: *Vjera je Bog.*

Karla: *Mi vjerujemo u Boga da budemo zdravi.*

Karlo: *Ja vjerujem da je Isus dobar jer je milostiv. Milostiv znači biti dobar.*

Katja: *Trebaš vjerovat i u sebe i u Boga. U sebe vjerujemo kad volimo svog Boga. U Boga vjerujem zato jer On jako voli svoju Majku i ja volim njegovu Majku.*

Krešo: *Vjera je Bog jer je Isus svet. Svet je samo Bog.*

Rad na projektu nastavili smo obilježivši svetkovinu Svih svetih i Dušni dan. Naučili smo prigodne pjesmice o nebu, o srcu i Božjoj ljubavi koja je predivna, izradili svijećnjake, posjetili groblje i molili Isusa da i nas jednom uvede u svoje Kraljevstvo, ali da nas nauči to Kraljevstvo ponajprije živjeti na zemlji u ljubavi prema svim ljudima. Dotaknuli smo i prigodne biblijske teme poput: Abrahamove vjere, Noe i potopa, Jone u kitovoj utrobi i pogledali prigodne crtiće koji izvrsno prikazuju vjeru pojedinih biblijskih likova. Ovdje prilažem i nekoliko dječjih radova na temu: *Noa i potop*. Uz svetkovinu



Krista Kralja i prigodni igrokaz o Kraljici Dugi i razgovor o Isusu kao jedinom Kralju naših srdaca, svako dijete ukrasilo je krunu za Isusa koju je potom s ponosom moglo no-

siti i ponijeti svojoj kući. Prvo tromjesečje zaključili smo uvođenjem djece u novo liturgijsko vrijeme, vrijeme Došašća u kojem smo nastojali djelima ljubavi i milosrđa jednih prema drugima svoja srca što bolje pripremiti za Isusov dolazak, kako bi mu boravak u našim srcima bio mekan i udoban. U ovom razdoblju pred nama su bile i brojne aktivnosti i događaji poput: dolaska svetog Nikole u naš vrtić te naših dragih dugogodišnjih prijatelja iz Udruge *Za bolji svijet* koji su djeci prikazali pri-



godnu predstavu. Izrađivali smo božićne čestitke i ukrase te intenzivno uvježbavali prigodne pjesme, igrokaze i recitacije za Božićnu priredbu. Ovo je samo trećina projekta koji je pred nama. Tko zna do kojih će dubina Bog zahvatiti u srca ove malene dječice i koje li će bogatstvo u njima izrastati. Naš je žarki vapaj i molitva Bogu da ih sačuva u svojoj vjeri, nadi i ljubavi, da bi i oni, poput gorušičinog zrna, mogli izrasti u ljude koji će drugima svojim životom svjedočiti o Bogu i njegovoj ljubavi.

s. Tajana Hrvatini

Crtice iz života Ženskog učeničkog doma Marije Krucifikse Kozulić

Dana 30. kolovoza 2012. godine posjetila sam prvi put ovaj Dom. Nisam znala što očekivati jer nikad prije nisam bila ni u jednom Domu sličnom ovom. Sjećam se da se mojoj mami odmah svidio i da joj se jedino on, za razliku od drugih u kojima smo bile, činio ispunjen toplinom i sigurnošću. Poslušala sam njezin savjet



i odlučila boraviti u domu Marije Krucifikse Kozulić. I nisam se razočarala! Nisam imala problema s privikavanjem na red i pravila, dapače, to mi se jako svidjelo. U početku nisam znala na koji način uspostaviti kontakt s časnim sestrama, no poslije sam shvatila da one ovaj Dom čine još toplijim i posebnijim. Također, imamo i vedru odgojiteljicu koju uvijek zanima kako smo, kako je bilo u školi, a i pomaže nam oko spremanja i čišćenja. Najljepše je ipak to što sam u ova dva mjeseca upoznala i stekla prave prijateljice koje me uvijek znaju nasmijati, a drage su mi baš takve kakve jesu. Moram pohvaliti urednost i čistoću Doma, kao i hranu, a nadasve onaj sveti mir koji može imati samo mjesto posvećeno Bogu.

Martina B., 2. r.

Naizgled, svi su domovi isti, ali mislim da je moj poseban. U njemu se nalaze dobre i iskrene djevojke, uvijek spremne pomoći, kao i časne sestre koje marljivo rade da bi nama bilo što ljepše i ugodnije. Svaki dan završavamo molitvom kako bismo što ljepše zaspale i radosnije zakoračile u novo jutro.

Karla Š., 1. r.



Moj dom odsada se zove Dom Marije Krucifikse Kozulić. Posebniji je i drukčiji od drugih domova. Lijepo je živjeti zajedno s još 30 djevojaka, jer uvijek imaš uza se nekog tko ti može pomoći ili dati savjet. Živjeti u zajedništvu, dobroti i ljubavi upravo je ono što svakoj od nas treba. U slobodno vrijeme družimo se i krasno nam je zajedno.

Mia M., 3. r.

Moje ime je Katarina. Već sam drugu godinu u domu Marije Krucifikse Kozulić, a došla sam slučajno, na nagovor prijateljice. Zahvalna sam Bogu što se nalazim baš ovdje, jer se ništa ne događa slučajno, za sve postoji razlog, jer kao što piše u Bibliji, On je imao plan za nas i prije našeg rođenja. Zahvalna sam svima u Domu.

Isuse, Ti si sreća, Ti si radost koja biva u nama, kada si Ti s nama!

Katarina K., 4. r.

Drago mi je i zahvalna sam što mogu biti dio ovog Doma. Uživamo u svim mogućnostima koje nam je Bog dao i spoznajemo život u pravom smislu te riječi, vođeni sigurnim rukama naših časnih sestara i odgojiteljice.

Antonija P., 3. r.

Neki bi rekli da je to običan Dom u kome malo tko za tebe mari, ali to nije tako. U njemu u svakom trenutku možeš pronaći osobu koja će te utješiti, s kojom možeš podijeliti svoju sreću, bez imalo zavisti s njezine strane. Nad nama bdiju časne sestre koje nam uvijek upute neku toplu riječ koja nam daje snage za cijeli dan. Navečer, prije spavanja, dobijemo blagoslov koji nas priprema na miran san, da radosni započnemo novi dan.

Nikolina Ž., 4. r.

Županijska smotra povodom Dana kruha i zahvalnosti za plodove zemlje

Sve je započelo našim zajedničkim druženjem u blagovaonici, gdje smo oblikovale male krušne specijalitete povodom Dana kruha. Nakon toga smo ispekle kruščiće, a sutradan, 28. rujna otišle smo na Korzo gdje smo predstavile naš Dom na smotri. Tamo nas je dočekao štand kojeg smo uredile kako smo najbolje znale. Neke od nas su imale i određene scenske uloge: Katarina K. predstavljala je nebo, Kristina Ž. sunce, a Adrijana M. zemlju. Bilo je zanimljivo vidjeti učenice odjevene u ruho prikladno onom što predstavljaju. Nakon obilaska žirija, njihova ocjenjivanja i davanja izjave za RiTv, otišle smo na blagoslov izloženih plodova zemlje u obližnju crkvu, a tamo je bilo i proglašenje pobjednika. Ispunio nas je osjećaj ponosa dok smo predstavljale svoj Dom.

Andrijana M., 1. r. i Lara J., 2. r.



Proslava Dana Doma – blagdana svetih Anđela Čuvara

Prigodom Dana Doma tj. blagdana svetih Anđela Čuvara, u našem smo Domu imali malu proslavu. Sve učenice okupile su se u dvorani iščekujući što će dalje biti. Ravnateljica, s. Anita Crnković nam je podijelila papi-riće u kojima je bilo nešto skriveno, a naš zadatak je bio otkriti što je to. Naravno, postojale su i posebne nagrade za najbrže u davanju točnog odgovora. U svima se probudio mali natjecateljski duh, a bilo je tu i puno smijeha i odličnog raspoloženja. S vremenom nam je Ravnateljica malo pomogla rekavši da je unutra skriveno nešto što svi posjedujemo, uključujući i anđele. Najednom se sa svih strana začuo odgovor, a ako već niste sami naslutili, u papi-rićima se skrivalo maleno zlatno srce. Brzim i ostrim umovima

dodijeljene su nagrade, a i moja malenkost je bila jedna od njih. Unatoč ovoj zanimljivoj igri od sveg je bilo najljepše buđenje svijesti na samu tematiku o anđelima. Podsjetile smo se da su oni uvijek s nama te da im svakodnevno možemo prinositi svoje najiskrenije molitve, budući da su oni naši najbolji prijatelji, poslani od samog Boga. Nadalje, shvatile smo da se i mi moramo truditi biti što sličnije njima nastojeći, pritom, da i naše srce bude čisto i zlatno; poslani smo biti anđeli svome bližnjem na putu koji vodi ravno u Božje ruke.

Ivana Ž., 3. r.



Proslava Dana zahvalnosti i otvaranje Godine vjere u Domu

Kao i svake godine u ovo vrijeme, tako smo i ove, točnije 16. listopada 2012. godine, obilježili važan datum. Druženje učenica započelo je u poslijepodnevним satima zajedničkim maštovitim pravljenjem i oblikovanjem krušnih specijaliteta;



svaka od njih ugradila je dio sebe u Tijelo Kristovo. Biti jedno, zajednički pridonositi zajedništvu, to je posebna energija koja ispunjava svako zajedničko stvaranje u našem Domu, svaku molitvu. Tako je bilo i te večeri kada je uslijedila duhovna obnova i blagoslov krušnih proizvoda. Učenice su se okupile u kapelici očekujući početak misnog slavlja u duhovnom razmišljanju te aktivno sudjelujući u svemu. Naravno, sve to ne bi bilo moguće bez velečasnog Ivana Šarića koji je imao nadahnutu propovijed. Nakon završnog blagoslova i slikanja s velečasnim, počastili smo se u blagovaonici Doma; bio je lijep osjećaj blagovati blagoslovljene kruščiće proizašle iz vrijednih ruku naših učenica. *Iako mnogi, jedno smo tijelo, zajedno blagujemo samo jedan kruh* sada i svagda.

Katarina Š., odgojiteljica

Da sam ja misionarka ...

Da sam ja misionarka, otišla bih pomagati siromašnoj djeci u Africi, a uzor mi je utemeljiteljica našeg Doma, Majka Marija Krucifiksa Kozulić. Nadam se da će tako i biti jednog dana!

Kristina Ž., 1. r.

Misionar - to je čovjek, obično svećenik ili redovnik (-ica), koji pomaže siromašnima, prezrenima, izgladnelima. Najviše misionara ima u Africi - velikom kontinentu gladi. Jednog dana i ja bih željela biti misionarka i pomoći svim tim ljudima. Često molim za njih; da mogu, sve bih dala da ne postoji glad u svijetu! Takve ljude treba podržavati, moliti se za njih te pomagati im u svakom pogledu. Jednom ću im i ja pomoći na neki svoj način, to mi je najveća želja u životu!

Monika M., 1. r.

Sa svih strana slušamo kako postoje zemlje, ljudi, djeca koja su sama, napuštena, gladna i nemaju nikoga tko bi se o njima brinuo. Često sam znala razmišljati o tome kako bi bilo otići negdje i pomoći pa makar samo jednom djetetu - pružiti sigurnost, toplu riječ, osmijeh i sve ono što sam ja primila od svojih bližnjih. Teško je slušati koliko ljudi pati na ovom svijetu, dok se mi, koji imamo sve, stalno žalimo na nešto. Bože, pomози svima koji sada gladuju, koji su sami, goli, bos, pruži im što im je potrebno te im daruj malo mira i sigurnosti u životu.

Dora K., 2. r.

Kad bih dobila taj dar od Boga, širila bih njegovu riječ djeci, jer su njihova srca najnevinija i najotvorenija i zbog toga što od malena trebaju slijediti njegov put. Pokušala bih im dočarati koliko je On poseban i dobar te kako im pruža milosrđe u sve dane njihova života, dajući im najsvetiji dar - Isusa Krista, njegova Sina. Mislim da je današnjoj djeci itekako potreban Isus, možda više nego ikad prije. Bože, približi se



svoj djeci, a posebno onoj koja te ne poznaje. Daj im otvoreno i ponizno srce, daj im mudrost da s vjerom kroče kroz život i tu vjeru nikad ne izgube! Draga Marijo, budi im Majka te ih uvijek drži pored svog srca; štiti ih i moli za njih. Amen.

Ivana Ž., 4. r.

Mislim da bi bilo zanimljivo biti misionarka - udaljiti se od sve te buke, zla i spletki modernog svijeta, otići u neku novu, drukčiju zemlju, s potpuno drukčijim ljudima i običajima, upoznati ih, sprijateljiti se s njima, pomagati im da upoznaju Sveto pismo, otvoriti njihova srca dragom Bogu... Neki od njih ne bi odmah prihvatili našu vjeru, što je posve razumljivo. No, ja bih bila strpljiva i polako bih im otkrivala značenje vjere za ljudski život. Možda bi neki s vremenom postali zainteresirani te bi se krstili. Ako bih pridobila makar samo jednu dušu, bila bih sretna i zadovoljna. Najveća nagrada bi mi bio jedan osmijeh.

Katarina B., 1. r.

Da sam ja misionarka, otišla bih u Afriku pomagati potrebitim ljudima, a osobito djeci. Tamo postoje mnoge ustanove koje vode ljudi dobra srca i kojima je dobrodošla pomoć u svakom pogledu. Nadam se da ću jednom, kada završim Medicinski fakultet koji planiram upisati nakon srednje škole, otići tamo i biti liječnica koja će brinuti za siromašnu djecu. Pored toga, voljela bih otići i u države pogođene elementarnim nepogodama tipa uragana, pomažući im u spasilačkim misijama. Jedna od najvećih želja mi je i skrb za ranjene vojnike koji žrtvuju svoje živote u obrani domovine.

Katarina P., 1. r.

Da sam ja misionar, pošla bih u Afriku pomagati našim svećenicima i časnim sestrama, osobito u mjesto Lusaka u Zambiji gdje je naš misionar don Boris Dabo. Prije nekoliko godina sam svakodnevno primala novine koje su pisale o njegovu misionarskom radu: gradnji cesta, crkava, bolnica, sirotišta... Sretna sam što imam dovoljno zaštite i ljubavi u ovom Domu i, naravno, na Susku, a voljela bih jednog pomoći tim ljudima kako god Bog bude tražio od mene. Kada u medijima vidim ili pročitam koliko na svijetu ima gladnih ili bolesnih ljudi, pomislim kako mi koji imamo sve, zahvaljujući dragom Bogu, koji nas je toga poštudio, često ne znamo dovoljno cijeniti taj dar. Moja želja je otići jednog dana u Afriku i dobrovoljno pomagati u svakom pogledu, a možda čak i posvojiti napuštenu djecu, poput naše Majke Marije Krucifikse Kozulić. Do tada, preostaje molitva da Bog svima nama podari milost vjere u bolje sutra.

Marija M., 2. r

Priredila: s. Anita Crnković, ravnateljica



Slala je poruku ljubavi



Nakon mog dolaska iz Otočca u Slatinu na mjesto s. Dionizije Petric koja je vršila službu vjeroučiteljice u OŠ Eugena Kumičića, sudjelovala sam na sjednici Učiteljskog vijeća 23. kolovoza ove godine. Taj dan kolektiv škole svečano je ispratio četvero djelatnika u zasluženu mirovinu, a jedna od njih bila je i naša s. Dionizija.

Prigodnim riječima i poklonima darovala ju je ravnateljica Božica

Majhen u ime škole te Sanja Bujanović kao predstavnik Sindikata hrvatskih učitelja. Posebno mi je bilo drago čuti kad je ravnateljica govorila pohvalno o svojim djelatnicima, na poseban način o našoj s. Dioniziji: *Naša s. Dionizija zasnovala je radni odnos u našoj školi 2006. godine, zahvalni smo joj što je donijela posebnu blagost koja zrači ovom školom kroz ovo vrijeme koje je provela među nama i našim učenicima. Svakoga je uvijek dočekala s osmijehom, bilo da se radilo o djetetu ili odrasloj osobi, slala je nenametljivo poruku ljubavi koja se čvrsto ukorjenjuje u srce – što je više ljubavi davala, sve joj je više ostajalo za dijeliti. Izuzetna nam je čast što smo je imali ovih godina i što smo imali milost da uz nju, iako odrasli, i dalje rastemo. Dok sam slušala ove pohvalne riječi o našoj s. Dioniziji, bila sam uistinu ponosna što pripadamo istoj redovničkoj zajednici, a mislim da drukčije ne možemo ni biti jer smo sestre Srca Isusova s dubokim korijenima apostolata u Slatini. Nadam se da ću i ja, uz Božju pomoć, nastaviti živjeti i svjedočiti Radosnu vijest u školi i u župnom pastoralu.*

s. Krešimira Vuleta

Andeli iz Otočca

Članica sam crkvenog zbora *Andeli* iz župe Presvetog Trojstva u Otočcu. Svojim pjevanjem slavimo Gospodina već od 1997. godine. Tada nas je okupila i s nama počela vježbati s. Velimira Marinović. Odlaskom s. Velimire u Gospić, nastavila nas je voditi s. Krešimira Vuleta sve do polovice ove godine kad je k nama došla s. Ljubomira Lešić. I ona nas vodi s ljubavlju kao i sve sestre do sada, a sviranjem orgulja pomaže joj gospođa Gabrijela Degoricija. Ipak, za sav naš dječji angažman treba posebno zahvaliti našim roditeljima koji nas često, uz velike žrtve, dovode na probe, ohrabruju i potiču za prave angažmane.

Svake subote prijepodne rado se okupljamo od 10,00 do 11,00 sati, vježbamo i družimo se (iako ima nas koji smo dosta udaljeni od mjesta pa nas roditelji dovezu



i dođu po nas). Svi rado dolazimo na probe i pripremamo se aktivno za liturgiju na kojoj sudjelujemo pjevanjem i čitanjem. Nedjeljom pjevamo na sv. misi u 9,00 sati. Redovito obilježavamo svojim nastupima važnija misna slavlja kao što su: početak školske godine, Dani kruha, sveti Nikola, Božićni koncert, Prva sv. pričešt,

Majčin dan i Zahvalnica za školsku godinu, Presveto Trojstvo (patron župe), blagdan sv. Fabijana i Sebastijana – suzaštitnike župe i Gacke doline te Dan grada Otočca. Nastupali smo i izvan naše župe u drugim crkvama Otočkog dekanata. Brojimo između 30 i 40 članova od predškolske i školske dobi do osmog razreda. Volimo učiti nove pjesme, družiti se i igrati te skupljati darove za misije, za nastradale i siromašne. Radujemo se životu i rastemo zajedno s pjesmom na slavu Bogu. Ovo je nešto o nama, bit će nam drago da drage časne i svi koji čitate ovaj Vjesnik navratite u našu crkvu Presv. Trojstva na sv. misu kad mi pjevamo. Lijep pozdrav svima od našeg dječjeg zbora, a posebno od mene.

Lucija Bižanović

Zahvalni za kruh i plodove zemlje

I ove godine je 12. listopada, u OŠ Eugena Kumičića, proveden projekt Dani kruha. U tom projektu sudjelovale su i vjeroučiteljice Nataša Pohiba i s. Krešimira Vuleta. Škola svake godine organizira prodajnu izložbu kruha, krušnih proizvoda i plodove jeseni na Trgu sv. Josipa.

Zahvalu za kruh i plodove zemlje započeli smo u crkvi Sv. Josipa, sa Službom Riječi koju je predvodio vlč. Nikola Jušić, župnik župe Bl. Ivana Merza u Slatini. Kroz prigodnu propovijed, pjesme i molitvu vjernika razmišljali smo o Božjoj veličini i njegovim čudesnim djelima, zahvaljujući za sjeme, zemlju, voće i povrće, za vrijedne čovjekove ruke i trud. Vjeroučenici su molili Gospodina da blagoslovi sve što iz zemlje





niče na dobro svih nas te da u obiteljima i školama znamo cijeniti kruh kojim se svakodnevno hranimo i da ga znamo podariti onima koji su najpotrebniji. Svi razredni odjeli su na svojim štandovima izložili krušne proizvode te ih prodavali po simboličnim cijenama u humanitarne svrhe. Evo nekoliko dječjih poruka o kruhu:

Marija, 4. r.: *Kruh je nešto što nam treba svaki dan, ako još fino miriše, onda je i dan ljepši.*

Barbara, 4. r.: *Kruh ima snažno simboličko značenje, on je simbol života, obitelji, sklada, dobrote, ljubavi.*

Marinela, 6. r.: *Kad pomislimo na kruh, bude se sva naša osjetila. Prisjećamo se naših baka koje su vrijedno mijesile kruh, pekle ga u krušnim pećima, lomile ga i toploga nudile svojim ukućanima. Čitava je kuća mirisala, a okus svježeg pečenog kruha bio je ukusniji od najfinijeg kolača.*

Priredila: s. Krešimira Vuleta

Misijska nedjelja u Gospiću

Župljani Gospića i ove su se godine pripremali za misijsku nedjelju koju smo proslavili 21. listopada. Sestre Velimira i Vinka potaknule su majke i djecu na posebnu akciju prikupljanja sredstava za misije organizirajući misijsku prodaju. Uključili su se, uz mame i djecu, gospićki slastičari, bake i dakako, časne sestre ne samo iz župe nego i iz biskupije. Pristiglo je puno kolača, a s. Velimira je vodila izradu cvjetnih aranžmana



također za prodaju, jer su blizu Svi Sveti pa su ih župljani rado pokupovali. Ovi naši krajevi bili su u ratnoj izolaciji, stoga nije teško potaknuti osjećaje darežljivosti prema onima koji u svemu oskudijevaju. Zato su svi paketići s misijskog stola razgrabljeni, a neki su dali svoj prilog a da nisu uzeli ni kolače ni cvijeće. Od ove prodaje i dobrovoljnih priloga skupilo se 4.086,05 kn za misije.

Pored materijalne pomoći svi su se rado uključili u molitvu za misionarke i misionare kao i za sve vjernike i ljude u misijskim krajevima. Teško nam je ostati par dana bez vode ili higijenskih potrepština, a kako je misionarima živjeti u teškim uvjetima svakog dana?! Oni su zaista puni Božje ljubavi i osnaženi Duhom Svetim. Krist nam svima povjerava odgovornu zadaću: *Podžite dakle i učinite mojim učenicima*



sve narode krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga (Mt 28, 19). Isus je još za svog života slao svoje apostole među narode kao ovce među vukove (usp. Mt 10, 16). Mi trebamo vršiti to isto poslanje ne samo za misijsku nedjelju nego svakog dana na razne načine.

Ove misijske nedjelje na večernjoj misi doživjeli smo susret s Josaphatom Ngimonyi Mosha, svećenikom iz Tanzanije koji djeluje i živi kao redovnik Družbe Duha Svetoga već četiri godine u župi Sv. Antuna Padovanskog u Podvinju. On je predvodio sv. misu na hrvatskom jeziku i oduševio vjernike koji su do posljednjeg mjesta popunili katedralu. On nije svjedočio samo riječima, nego cijela njegova pojava zrači posebnom radošću. Župnik i dekan gospički mons. Mile Čančar srdačno ga je pozdravio i zaželio mu dobrodošlicu naglasivši, *da su iz naše domovine misionari odlazili u zemlje Afrike, također u Tanzaniju i širom svijeta, a za uzvrat dobili smo o. Jozafata. On će predvoditi ovu svetu misu na kojoj ćemo zajednički moliti da se misijsko djelo Crkve proširi po svem svijetu i dopre do srca svih ljudi, da svi čuju za njega, i uzvjeruju, a da oni koje je Isus posebno odabrao postanu svećenici, redovnici i redovnice.*

Ovih dana vodi se u Gospiću još jedna akcija prikupljanja sredstava za misije. Pokrenuta je radionica u kojoj se izrađuju adventski vjenčići za obitelji, a prodavat će se 1. nedjelje došašća. Molimo rado za misije, bilo svima blagoslovljeno vrijeme radosnog iščekivanja Isusova dolaska.

s. Velimira Marinović

U službi liturgijskog pjevanja

Crkveni pjevački zbor župe Uznesenja B. D. Marije u Omišlju djeluje od davnine i svojim pjevanjem oplemenjuje sve crkvene svečanosti. Tijekom stoljetnog postojanja imao je u djelovanju svojih uspona i padova. Možemo slobodno reći disao je i živio sa svojom župom te dijelio s njom i dobro i zlo. U vrijeme kad je Omišalj brojio samo 700 stanovnika i zbor je bio osakaćen, no vremena su se promijenila. Omišalj se počeo razvijati pa se s njim razvija i raste i naš zbor. Trenutno broji 40-tak članova, a ponosimo se napose našim mladim snagama od kojih su neki školovani pjevači.

Osobiti napredak i procvat doživio je zbor dolaskom u Omišalj časnih sestara Družbe Presv. Srca Isusova, posebno dolaskom časne sestre Valentine Marinović. Svojim neposrednim i osebujnim pristupom privukla je u zbor i one koji su mislili da nikada neće pjevati, a posebno ne u crkvenom zboru. Pored stručnog rada sa zborom s. Valentina nastoji među pjevačima razviti prijateljstvo i druženje. Zahvaljujući njezinu trudu postali smo grupa prijatelja i entuzijasta koji nastoje svojim trudom i zalaganjem oplemeniti rad zbora na svim poljima, a ne samo u liturgijskom pjevanju. Družimo se kad god je to moguće. Organiziramo zajednička hodočašća. U organizaciji zbora u posljednjih deset godina hodočastili smo u Rim, gdje smo održali misu i koncert u Hrvatskom papinskom zavodu sv. Jeronima. Hodočastili smo u Padovu, Loreto i druga svetišta. Ove smo godine organizirali hodočašće u svetišta



Majke Božje u Lurd i Fatimu. Naravno da nam je primarni zadatak svojim pjevanjem uljepšati i oplemeniti sve liturgijske obrede. Većina članova zbora redovito sudjeluje na svim liturgijskim slavljinama tijekom godine. Neki ne propuštaju ni dnevne mise, a posebno se trudimo prisustvovati i sudjelovati na svetim krunicama tijekom mjeseca svibnja, lipnja i listopada te na pobožnostima Križnog puta u korizmi. Na velike blagdane, a prema starim običajima, pjevamo svečane Večernje na staroslavenskom jeziku i arijama specifičnim za našu župu. Uvijek smo spremni pjevati i na vjenčanjima i pogrebima. Često primamo pohvale za naše pjevanje na pogrebima (napose od ljudi koji nisu iz našeg mjesta), jer obiluju starim arhaičnim napjevima koji se u Omišlju pjevaju od davnina. Pored klasičnih skladbi i korala nastojimo održati i glagoljaško pjevanje po kojem je naša župa oduvijek bila poznata. Snimili smo i CD s najznačajnijim napjevima te vrste da bi se i na nosaču zvuka sačuvao taj stari arhaični način



pjevanja. Za te naše stare napjeve ne postoje notni zapisi, nego se pjevanje prenosi slušanjem. Zato voditeljica zbora s. Valentina trenutno radi na pretakanju tih napjeva u notne zapise, što je veoma mukotrpan posao. S obzirom na činjenicu da s. Valentina ne potječe iz našeg kraja, a stari napjevi su, uglavnom, u istarskoj ljestvici koja je (kako kažu znalci muzikolozi) veoma zahtjevnja, za svaku je pohvalu što je tako zdušno prihvatila to pjevanje i nastoji ga zajedno s nama otrgnuti zaboravu.

Uz redovito pjevanje u crkvi na bogoslužju, posljednjih godina održavamo koncerte u sklopu kulturnog ljeta naše općine. Poglavitno su dobro prihvaćeni, i od domaćeg stanovništva i od turista, koncerti glagoljaške baštine. Često nas pozivaju kao goste na nastupe vezane uz očuvanje kulturne baštine našeg kraja. Povremeno gostujemo i u drugim župama, a posebna nam je čast i zadovoljstvo kad nas prigodom posebnih svečanosti u krčkoj katedrali, pozovu kao pomoć katedralnom zboru. Prigodom svakog dosadašnjeg hodočašća u Hrvatskoj i izvan nje imali smo organizirane nastupe te tako promovirali našu zemlju. Ponosni smo što je naš trud i zalaganje prepoznala i naša općina te nam u skladu sa svojim mogućnostima pruža pomoć pri organizaciji nastupa i hodočašća. Kao znak priznanja i zahvale za uloženi trud, našoj voditeljici s. Valentini prije pet godina dodijeljena je Godišnja nagrada općine Omišalj. Cilj nam je svojim radom i zalaganjem u zbor privući što više mladih te tako osigurati stoljetni kontinuitet pjevanja i slavljenja Boga u našoj župi.

Pjevači crkvenog zbora iz Omišlja



O hospiciju Marija K. Kozulić

U bivšem prostoru Teologije u Rijeci na Belvederu, Riječka nadbiskupija rekonstruirala je i uredila prostor za prvi hrvatski hospicij, ustanovu koja će zbrinjavati neizlječive bolesnike u posljednjim danima njihova života. U organizaciji sudjeluju Klinički bolnički centar Rijeka, Medicinski fakultet Rijeka, Dom zdravlja PGŽ Rijeka, Nastavni zavod za javno zdravstvo PGŽ, Medicinska škola u Rijeci, a po-

krovitelji su Primorsko-goranska županija i Grad Rijeka. Riječki hospicij ustanova je za palijativnu skrb, a nosi ime *Marija K. Kozulić*. Tijekom 2012. godine prostor je opremljen i od početka sljedeće godine hospicij bi trebao početi s radom. Najzaslužniji za ovaj projekt su: Riječka nadbiskupija-osnivač, Grad Rijeka, PGŽ te osoba koja je bitno utjecala na kvalitetu medicinske dokumentacije kao i volonterske izrade elaborata o hospicijskoj djelatnosti, prof. dr. sc. Karmen Lončarek. Uključeni su tu i mnogi drugi stručni suradnici kao i studenti medicinskog fakulteta koji su u našem hospiciju imali nekoliko radionica.



Misao vodilja samog uključenja u projekt bila mi je ona naše majke Krucifikse: *Naše zvanje je spasenje duša!* Razmišljajući o počecima suradnje u projektu otvaranja hospicija u Rijeci, mogu reći da sam početkom ljeta 2010. godine, počela intenzivnije razmišljati o izgledu i funkciji hospicija. U svrhu toga upoznala sam se s iskustvima ustanova za palijativnu skrb u okolnim europskim zemljama kako bi prikupila što više znanja i podataka za izgradnju jedne takve ustanove kod nas. Zahvaljujući Snježani Salopek, u kolovozu te iste godine posjetile smo hospicij u Ljubljani koji je tada bio u posljednjim pripremama za otvaranje i početak rada. Tamo nas je srdačno primila direktorica Tatjana Fink koja nas je povela kroz prostorije novosagrađenog i kvalitetno opremljenog hospicija i koja nam je, unatoč završenom radnom vremenu, ljubazno i s razumijevanjem prenijela svoje bogato znanje i iskustvo stjecano godinu dana u Americi i u Engleskoj. Od samog početka preuređenja stare zgrade sjemeništa pa do danas, od velike su nam pomoći Tatjana i njezin suprug Marko koji nakon svog radnog vremena nastavlja volontirati u hospiciju kao kućni majstor i voditelj volontera. Oni su nam uvelike pomogli i u projektiranju, dokumentaciji, organizaciji poslovanja. Tatjana me također pozvala 10. listopada na obilježavanje svjetskog *Dana hospicija* u kongresnoj dvorani Franca Prešerna u Ljubljani. U listopadu 2011. godine sudjelovala sam i u edukaciji vezanoj za razgovor s obiteljima korisnika, za rad s korisnicima te o daljnjoj obradi.



Svjetska zdravstvena organizacija definirala je palijativnu medicinu kao sveobuhvatnu skrb o bolesnicima čija bolest više ne reagira na postupke liječenja a ima za cilj poboljšanje kvalitete života i promicanje prilagodbe na uznapredovalu ili terminalnu bolest, sukladno bolesnikovim potrebama, zahtjevima i željama. U pružanje hospicijske skrbi uključena je i duhovna skrb kao jedna od vodećih potreba svakog korisnika vjernika, tako duhovnik obvezno jednom tjedno ili češće, po potrebi, dolazi u hospicij na slavljenje sakramenta pomirenja i euharistije za korisnike, djelatnike i volontere. Kako se ta skrb konkretno provodi osvjedočila sam se u Berlinu. Taj put i edukaciju omogućila mi je Ines Vrdoljak koja je organizirala putovanje, smještaj, boravak i edukaciju u katoličkom, a razgledavanje evangeličkog, najstarijeg hospicija koji radi po istom principu kao i katolički. U katoličkom hospiciju upoznala sam Branku, medicinsku sestru iz Karlovca, Korneliju Krenc, socijalnu radnicu i s. Margaretu koja vodi duhovnu skrb. One su odvojile svoje vrijeme upoznavajući me s vođenjem i organizacijom rada te su mi poklonile svoju dokumentaciju koja nam je uvelike koristila u izradbi našeg elaborata. Sredinom 2012. godine na poziv Katarine Trinajstić, predsjednice udruge *Nada*, otišla sam na jednodnevni izlet u posjet hospiciju u Avianu i St. Vitu. Hospicij u Avianu jedini je u Italiji koji se financira isključivo donacijama, vodi ga jedan bračni par, a u njemu rade časne sestre i drugo medicinsko osoblje. Hospicij u St. Vitu nije zasebna zgrada nego je preuređen kat bolnice. Prisustvovala sam obilježavanju Hrvatskog tjedna palijativne skrbi 13. listopada u Rovinju na simpoziju u organizaciji CEPAMET-a na temu: *Procesi, kriteriji i norme u palijativnoj skrbi*. Sva ta iskustva i edukacije pomogle su nam u svekolikoj organizaciji poslovanja, u uređenje prostora. Mislili smo i na uređenje okoliša, posebno parka s dvorišne strane zgrade. Zamolila sam Tatjanu Rakovac, direktoricu urbanističkog studija Rijeka, da nam pomogne u projektu uređenja parka. Direktor Kamen-Pazina, Karmelo Krebel poklonio nam je 24 tone kamenih ploča, fontanu i portal. Projektantica se pobrinula za besplatan prijevoz kamena i za njegovu ugradnju koja bi se trebala ostvariti u skoroj budućnosti. Klupe za park i rukohvate za hospicij i svećenički dom izradio je i darovao nam je Josip Salopek.

U svrhu informiranja javnosti i promocije hospicija uređena je brošura u kojoj je ukratko predstavljena i naša majka Krucifiksa, po kojoj je hospicij nazvan, tako su njezino ime, a time i naša Družba predstavljeni javnosti. Neposredno prije otvaranja koje očekujemo u siječnju nadolazeće godine, upriličit ćemo *Dan otvorenih vrata* kad bi bila postavljena i izložba o našoj Utemeljiteljici i Družbi. Posebno sam zahvalna mojim sestrama u Bogoslovnom sjemeništu koje su mi pomoć i podrška svojom ljubavlju, razumijevanjem i molitvama. U svemu što poduzimamo uzdamo se u Božju providnost, jer smo čvrsto uvjereni da je Bogu drago i milo to što činimo, da se onim najpotrebnijima i u posljednjim danima života na zemlji osigura konkretna i adekvatna skrb, a njihovim najbližima podrška, jer kako je zapisao bl. Ivan Pavao II: *Čovjek 'bližnji' ne može ravnodušno proći pokraj patnje drugog čovjeka, ne može to u ime osnovne ljudske solidarnosti, još manje u ime ljubavi prema bližnjemu.*

s. Danijela Orbančić



Župni pjevači proslavili svoju zaštitnicu

Na spomendan sv. Cecilije, u četvrtak 22. studenoga u gospićkoj katedrali župni zbor sv. Cecilije svečanim pjevanjem na večernjoj sv. misi proslavio je svoju nebesku zaštitnicu. Na misi su sudjelovali i naši *Angelusi*. Sv. misu predvodio je župnik i dekan gospićki mons. Mile Čančar. Predstavio je životopis sv. Cecilije, čestitao pjevačima i voditeljici zbora s. Velimiri, zahvalio im na doprinosu kojim pjevajući veličaju Boga i pridonose svečanom i pobožnom ugođaju liturgije.

Pjevanje je dvostruka molitva, ali i za svakog člana koji ima obitelj dodatna obveza. Bez pjevača nezamislivo je svečano euharistijsko slavlje i ostale pobožnosti u crkvenoj godini. Sjetili smo se u molitvama i preminulih pjevača. Nastavljeno je druženje i nakon sv. mise u župnoj dvorani gdje je Župnik sve počastio večerom i još jednom zahvalio svima.



s. Velimira Marinović



Vjera nije tek melem
životnih jada, utjeha u
razočaranjima - ona je
poziv na odgovoran
život, na 'kruve'
odluke. Nikada vjera
nije bez posljedica.
Ona mijenja ljudski
život. Ona sebe
teško izriče, ali ona
se potvrđuje kad se
ostvaruje u ljudskim
životima!

Josip Turčinović



Duhovne vježbe u Kući matici

U subotu 4. kolovoza 2012. na spomendan Sv. Ivana Marije Vianneya započele su duhovne vježbe za sestre Presvetog Srca Isusova u Kući matici na Drenovi, a trajale su do nedjelje 12. kolovoza. Voditelj duhovnih vježbi bio je o. Stjepan Kušan, DI. Cilj vježbi bio je naučiti i postati sposobni tražiti i nalaziti Boga u svim stvarima i osobama. Voditelj je temu predstavio u tri faze kroz koje svatko od pozvanih prolazi. To su romantička faza, faza razočaranja i faza radosti. U svjetlu naputaka za medita-

ciju posebno je isticano kako biti znak dinamičke Božje ljubavi, a to je moguće ostvariti ako umiremo sami sebi, stavimo Boga na prvo mjesto, potom blišnjega te izgrađujemo zajednicu. Potrebno je radovati se karizmama koje imaju bližnji i mi, uzajamno se nadopunjavati te tako postići sličnost s Bogom



i realizirati sve ono što je sv. Pavao rekao u 1 Kor 13. Kako bi se sve ovo moglo ostvariti potrebno je da svatko osobno iziđe iz svog Egipta na slobodu. Samo slobodan čovjek sposoban je za akciju. Zadnjeg dana duhovnih vježbi o. Kušan je govorio o uskrsnuću kao temeljnom događaju naše vjere. Tumačenjem ulomka iz Lukina evanđelja o putu u Emaus ukazao nam je na kriterije u prepoznavanju Kristove nazočnosti.

s. Verica Lukić

Približavanje vratima vjere

U Kući matici je 1. listopada održana duhovna obnova, prva nakon ljetne stanke i godišnjih odmora. Okupljenim sestrama, na početku obnove, obratila se vrhovna glavarica s. Nives Stubičar rekavši kako je protekli mjesec bio pun lijepih i važnih događanja za našu Družbu te ga s pravom možemo zvati mjesecom Majke Krucifikse. Pred nama je još jedan velik i važan događaj, otvorenje Godine vjere, a ova duhovna obnova je upravo ulazak u *predvorje* i približavanje *vratima vjere* na koje nas poziva Sveti Otac.

O. Vatroslav Halambek, DI, započeo je duhovnu obnovu naglasivši kako ono što nam želi reći treba shvatiti tek kao uvod u sve ono što će se u ovoj godini događati. Naime, u Crkvi se ove godine obilježava pedeseta godišnjica II. vatikanskog koncila,



održava se i XIII. opća redovna Biskupska sinoda, a započinje i najavljujvana Godina vjere. Na početku nas je o. Halambek pozvao da se ukratko prisjetimo povijesti spasenja u kojoj se ističe činjenica velikoga Božjeg zahvata ljubavi u životu svakog ljudskog bića koje je pak dio velike stvarnosti čovječanstva u kojem se odvija neprestani Božji milosni zahvat u ljudskoj povijesti. Cijela crkvena povijest i njezina baština temelj su s kojeg se polazi u razmišljanju i pronicanju u probleme koje suvremeno društvo nosi sa sobom. U toj zamršenoj stvarnosti Crkva, ponajprije sebi, ali

i svijetu, želi pomoći svjetlom Božje riječi u lakšem snalaženju usred izazova koji se pred nju postavljaju kako bi upravo u tom svijetu ispunila svoje poslanje, odnosno nastavila uspješnije, razumljivije te predanije ostvarivati Božje spasenje. Predavač nas je potaknuo na razmišljanje svojim pitanjem: *Kako redovnici i redovnice u produ-*



bljivanju kršćanskoga života po vjeri mogu pridonijeti dubljem vjerskom življenju Božjega puka? Potom nas je podsjetio na Dokumente Koncila koji o tome progovaraju na više mjesta. Ponajprije, riječ je o ostvarivanju temeljnog poziva na svetost unutar redovničke zajednice. Koncil u tom vidu daje smjernice naglašavajući kako treba vazda produbljivati i osvježavati vlastitu karizmu zajednice. Posvetivši se Bogu po zavjetima, predali smo se upravo ostvarivanju te karizme, tako da naše sposobnosti i talenti pripadaju upravo toj zajednici kao što i talenti muža i žene pripadaju obitelji i široj društvenoj zajednici. I mi pripadamo Crkvi kao široj zajednici jednako kao i društvenoj zajednici u ovome svijetu, jer smo kao i Krist i njegova Crkva upravo ovdje da se svijet spasi. Tako se svijet spašava i po našim većim ili manjim pothvatima koje prepoznamo kao znakove vremena ne bismo li što učinkovitije ispunili svoje poslanje u ovom konkretnom okružju. Duhovnu obnovu završili smo molitvom iz mise za redovnička zvanja koja izriče bit redovništva: *Oče sveti, premda sve vjernike zoveš na savršenu ljubav, ipak ne prestaješ mnoge od njih poticati da odlučnije idu stopama tvoga Sina. Daj da tvoji izabranici budu znak tvoga kraljevstva Crkvi i svijetu. Oče sveti, primi naše darove za sve koji radosno odlučuju slijediti tvoga Sina uskim i strmim putem Evanđelja: obdari ih bratskim zajedništvom i slobodom Duha. Gospodine, utvrdi svoje slugе duhovnim jelom i pilom. Uvijek vjerni evanđeoskom pozivu, nek' budu živa slika tvoga Sina Isusa Krista. (...) Radi kraljevstva nebeskoga tvoji se izabrani Kristu posvetiš; u njima slavimo tvoju odluku kojom čovjeka zoveš na prvotnu svetost i daješ mu predokus budućega svijeta.*

s. Kristina Tunić



Neka prestanu riječi, a djela neka progovore

U Kući matici na Drenovi u Rijeci 5. studenoga 2012. održana je duhovna obnova. Poslije riječi molitve: *Svevišnji, dični Bože, prosvijetli tmine moga srca. Daj mi pravu vjeru, čvrstu nadu, savršenu ljubav; osjet i spoznaju, Gospodine, da izvršim tvoju svetu i istinsku zapovijed!* (sv. Franjo Asiški), predavač fra Ivan Miklenić uveo nas je u duhovnu obnovu s temom: *Godina vjere i vjera.*

Temeljni pojam u Bibliji doista je *vjera*, spominje se 252 puta, a riječ vjerovati 198 puta i u Bibliji se pod tim pojmom izriče odnos čovjek prema Bogu. Vjerovati znači okrenuti se Bogu, a uz pojam vjere dolaze i druge riječi: osloniti se na Boga, poslušnost Bogu i prihvaćanje kraljevstva Božjega, tj. prihvaćanje Božje riječi. Vjeru baštinimo jer nam je ona prenesena po tradiciji,



kaže sv. Ivan evanđelist: *Jer riječi, koje si dao meni, dadoh njima. Oni ih primiše i spoznaše istinito, da od tebe iziđoh, i vjerovaše, da si me ti poslao* (17, 8), i sv. Pavao: *Doista ja od Gospodina primih ono što vama predadoh ...* (1 Kor 11, 23).

Vjera je i osobna stvar. Ponekad je to i u negativnom smislu, gledamo li malo dublje vjera je doista osobna stvar pojedinca. Poslije ozdravljenja slijepca, kad je Isus čuo govoriti o tome, pronađe onog slijepca i upitao ga je, vjeruje li on u Sina čovječjega, čovjek mu odgovora, a tko je on Gospodine, da u njega vjerujem. Nato mu Isus reče: vidio si ga već, to je onaj koji s tobom govori. Čovjek reče, da Gospodine, vjerujem i padne ničice preda nj (usp. Iv 9, 1-41). Možemo zaključiti ako osoba nema iskustvo duboke osobne vjere sve je uzalud. Vjera je milost. Čitamo u Svetom pismu da smo spašeni milošću po vjeri, Božji je to dar i nije naša zasluga (usp. Ef 2, 8-10). To da nas je Bog volio i spasio nismo mi zaslužili nego je doista Božji dar. Bog nas besplatno voli i Bog nas spašava besplatno, ne moramo mu ničim platiti i tu se mi razlikujemo od religioznosti. Jer u religioznosti čovjek želi Boga umilostiviti, Boga udobrovoljiti, a kod vjere događa se obrnuto Bog sam dolazi k nama, Bog se sam nama objavljuje. Samo je potrebno taj dar u slobodi prihvatiti i raspakirati ga, ne spremati dar u *ladicu*. Što to vjera nije? Vjera nije običaj, nije tradicija, vjera nije ni samo znanje onoga što piše u Bibliji, samo znanje još nije dovoljno. Moramo se čuvati da ne postanemo samo religiozni ljudi, i farizeji su bili, trudili su se, ali su bili previše religiozni. Od religije do vjere je još dalek put. Što je onda vjera?



U poslanici Hebrejima (11, 1) čitamo: *Vjera je već neko imanje onoga čemu se nadamo, osvjedočenje zbiljnosti koje još ne vidimo.* Ta zbiljnost tek će biti vidljiva u Kraljevstvu nebeskom. Neće nas tamo čekati lista naših dobrih djela, nego druge vrijednosti. Primjerice, bit ćemo pitani jesmo li spremno prihvatili Boga, njegovu riječ i dopustili joj da nas usmjeruje i vodi, da nas Božja riječ oblikuje. O tome svjedoči i sv. Franjo kad kaže da čovjek koji je ishranjen Božjom riječju, može Božjim načinom živjeti. Zato je dobro moliti pred križem ovim riječima: *daj mi čvrstu vjeru, nadu, ljubav, osjet i spoznaju da izvršim tvoju zapovijed.* Možemo imati sve i biti nezadovoljni, vidimo upravo kako današnji ljudi imaju sve pa su opet nezadovoljni. Vjera je, zapravo, prihvaćanje Božje riječi što se i vidi kod Abrahama kad mu je Bog rekao idi u zemlju svoju koju ću ti ja pokazati. Iako Abraham nije znao kamo ide, išao je u vjeri i povjerenju kamo ga je Bog vodio. Blažena Djevica Marija nam je svjedok vjere kada kaže: *Evo službenice Božje* (Lk 1, 38). Prepoznati sebe i svoj život u službi Bogu. Kad povjerujem onda dolazi aktivnost. Svatko bez obzira na kojoj se službi nalazi, bez obzira koja zaduženja ima, ako ih čini s vjerom, one primaju pravi smisao, ako ne onda smo robovi zakona. Isus nas želi osloboditi, Isus želi da budemo slobodni, a ne robovi. Pojam *vjere* možemo izvrsno shvatiti iz pojma *amen*, što znači biti čvrst u nečem drugom, a taj drugi je Bog. Vjera je ići za Bogom korak po korak, kao kad dijete prohoda tada više ne staje, to je ta želja koračati, kročiti, ići. Mi u svojoj naravi možemo vjerovati i ne moramo vjerovati i u svakoj naravi postoji ona unutarnja borba vjera - nevjera, smisao – besmisao, dobrota – grijeh. Zato u poslanici Rimljanima kaže: *Zaključujem dakle da vrijedi pravilo: kad želim činiti dobro, nameće mi se zlo. Svim svojim nutarnjim bićem uživam u poslušnosti Božjemu zakonu Ali još jedan zakon, koji se bori protiv mogega uma, djeluje u mojim udovima i zarobljuje me grijehom koji je još u njima. Bijedna li mene! Tko će me osloboditi od ovoga smrtonosnog tijela, od života u vlasti grijeha? Hvala Bogu! To čini Isus Krist, naš Gospodin. Umom dakle želim služiti Božjemu zakonu, ali zbog grešne naravi svojega tijela robujem grijehu* (Rim 7, 21-25).

Možemo u svom životu očistiti besmisao do krajnjih granica i unutarnjih očajavanja. Ništa nas automatski ne čini, mi se moramo krvavo potruditi i vjerovati Bogu. Zato, ako mislim da mi Bog, jer vjerujem, daje blagodati i bezbrižan život, onda je to krivo. Unatoč svega možemo osjećati grijeh, možemo osjetiti da smo daleko od svega što smo Bogu obećali, možemo osjećati da se borimo nekad više nekad manje. No, unatoč svih svojih slabosti, pogriješaka, mana, propusta pa i grijeha, trebamo Bogu ostati vjerni. Problem uvijek postoji, a na nama je da otkrijemo i prihvatimo Boga i nije sve na intelektualnoj razini da sve znam, da sve naučim to bi značilo ako Boga ne spoznam onda mogu biti ateist. Problem je, zapravo, što izbacujemo Boga iz svog života i to bi značilo želim živjeti po svojoj riječi, a ne po njegovoj riječi. Sumnja može biti izraz krizne vjere. Sumnja je normalna pojava, znači da ja promišljam. Recimo Bogu da hoćemo biti njegovi, a on će dati da možemo. Stavimo se na raspolaganje kao što se stavila Blažena Djevica Marija. Kriza može biti i dobra, kriza vjere je znak i potreba rasta. Kad je čovjek u krizi i shvati da je u krizi tad je dobro. Najgore je kad tone u krizi i svi vide da je u krizi, a on ne vidi. Tražiti i prosuđivati jesmo li na pravome putu. Kriza vjere može biti i kad je sve u redu i zato je



važan trajan rast u vjeri. Vjera nastaje isključivo iz prihvatanja riječi Božje, a ne iz našeg razmišljanja o Bogu. O Bogu možemo ispravno misliti i govoriti samo ono što nam sam Bog govori o sebi. Živjeti po Božjoj riječi, u tomu je sva mudrost. O Bogu možemo ispravno govoriti i misliti jedino ono što nam Bog govori. Zato kaže Isus: *Filipe, toliko sam vremena s vama i još me ne poznas?* (Iv 14, 9). *Neka prestanu riječi, a neka progovore djela* (sv. Antun Padovanski). Kad ljudi vide naša dobra djela, onda će slaviti Oca koji je na nebesima. Vjera je naš ljudski odgovor na govor Božje riječi. *Objavio sam ime tvoje ljudima koje si mi dao od svijeta. Tvoji bijahu, a ti ih meni dade i riječ su tvoju sačuvali. Sad upознаš da je od tebe sve što si mi dao jer riječi koje si mi dao njima predadoh i oni ih primiše i uistinu spoznaše da sam od tebe izišao te povjerovaše da si me ti poslao* (Iv 17, 6-8). Zato papa Benedikt XVI. želi da se u Godini vjere malo više družimo s Božjom riječju.

Poslije predavanja slijedila je sv. ispovijed i euharistijsko klanjanje. Iskoristimo ovo milosno vrijeme od Boga dano i neka napokon prestanu isprazne riječi, a neka naša djela progovore jezikom ljubavi.

s. Tereza Gojani

Duhovne obnove u samostanu u Crikvenici

U našem samostanu *Presvetog Srca Isusova* u Crikvenici svakog drugog ponedjeljka u mjesecu okupljaju se sestre na mjesečnu duhovnu obnovu, a dolaze i naše sestre iz Grižana i Dobrinja te sestre Kćeri Božje Ljubavi koje djeluju u Selcu. Zna nas biti i do šesnaest. To je za nas dan molitve i sabranosti u kojem se posebno susrećemo s Gospodinom i jedne s drugima. Od rujna, obnove predvodi o. Marijan Bešlić, DI, župnik župe Presv. Srca Isusova na Zametu, Rijeka. Naša obnova redovito započinje u 14,00 sati zajedničkom molitvom u samostanskoj kapeli u kojoj je većina od nas i pristupila redovničkom životu.

U rujnu tema naše obnove bila je Poziv. Prije više godine svaka od nas se odazvala Božjem pozivu *Dodi i slijedi me!* To je bio trenutak velikog oduševljenja koje bi trebalo i danas podržavati u našim srcima. Moguće je, međutim, da je to oduševljenje izbljedjelo tijekom vremena i zbog svakodnevnih križeva. Zato je dobro obnavljati sjećanje na prvotni žar poziva, podsjetio je voditelj. Listopadska duhovna obnova bila je posvećena Godini vjere. Voditelj obnove tada je napomenuo važnost molitve za dar vjere, kako bi onda mogle i druge oduševljivati za vjeru u Gospodina. U tom nastojanju Isusova majka Marija nam je učiteljica vjere i svijetli primjer koji trebamo nasljedovati. U skladu s tom temom i ciljem Godine vjere, obnova u studenom imala je za temu primjere vjere: sv. Jozafata, sv. Stanislava Kotsku i mučenika sv. Nikolu Tavelića. Svi su oni nasljedovali Isusa do darivanja vlastitog života. Hrabro su nadvladavali muke i mogu nam biti uzor i pomoć u našim svakodnevnim nastojanjima da vjeru živimo i svjedočimo, posebice u vremenima trpljenja. Upravo stoga, potrebno je da se svi ugledamo u te velikane vjere kako bi nas oni poučili traženju sreće jedino u Bogu.



Nakon kratkog nagovora zajednički redovito slavimo sakrament pomirenja, a potom, pomirene s Gospodinom, slavimo euharistiju koju misnik služi na naše nakane. Tada možemo na posebni način slaviti Gospodina i pjevati mu obnovljena srca. Svoje zajedništvo nastavljamo i u sestarskoj blagovaonici, gdje u radosnom ozračju podijelimo iskustva i mišljenja o događanjima u Crkvi i svijetu. Obično zaključimo Dan obnove oko 17,00 sati kada sestre odlaze u svoje zajednice, a mi na vlastite dužnosti.

s. Ancila Jendričko

Duhovne obnove sestara u Gospiću

Mi sestre u Gospiću obavljamo duhovnu obnovu u tjednu uoči prvog petka u mjesecu, prema tome kad smo sve slobodne. Dolaze sestre iz Otočca i mi iz Gospića. Nekada smo se okupljali u župnoj dvorani i katedrali, a u zadnje vrijeme u dvorani i kapeli Biskupskog doma. Voditelji su već niz godina kapucini iz Karlobaga. Nekada je to bio fra Ante Logara, sadašnji provincijal, do jeseni 2011. fra Stjepan Bergovec i sada fra Zlatko Šafarić. Teme su aktualne prema liturgijskoj godini i našem redovničkom životu. Pretprošli put razmišljali smo o najtežem grijehu protiv koga se teško boriti, a to je oholost – uz prisposobu Lk 18, 9-14. Pater nas je pozvao triježno prosuđivati svoju nutrinu razmišljajući o Isusovoj poniznosti kako bismo uočili što mi stvarno jesmo. Mučno je susresti redovnicu koja je puna sebe.

Prošli put obrađivali smo temu: *Godina vjere u srcu redovnice*. Počeli smo s osvrtom na 50. obljetnicu Drugoga vatikanskog koncila. Podsjetili smo se dokumenata i zaustavili na našoj osobnoj vjeri. Papa Benedikt XVI. je u svojoj propovjedi na misi otvorenja Godine vjere naglasio kako se svijetom širi duhovna pustinja. Bog je danas nestao s ljudskog obzora. *Praznina se proširila posvuda. Ali upravo polazeći od iskustva te pustinje, od te praznine, možemo iznova otkriti radost vjerovanja*. Mogu li današnji kršćani, u vama, u meni prepoznati Isusa? Pokazujemo li Isusa svojim životom, svojim postupcima, po svojoj vjernosti Bogu i po ljubavi prema bližnjemu?

Sv. Tomu su apostoli uvjerali da su vidjeli živog uskrslog Isusa, ali uzalud. Tvrdio je ustrajno: *Ako ne vidim na njegovim rukama biljeg čavala i ne stavim svoj prst u mjesto čavala, ako ne stavim svoju ruku u njegov bok, neću vjerovati*. Je li se meni ukazao Isus? Je li se ukazao vama? Je li se svim milijunima kršćana po svijetu ukazao? Tomu su apostoli uvjerali, vidjeli smo Gospodina, ali im nije vjerovao. Mnogi su odgajani u vjeri, toliki su prošli vjeronauk, a danas nisu vjernici. Koliko imamo u župama prvopričesnika i krizmanika, ali se udaljuju od vjere čim završi obvezan vjeronauk za sakramente. Kakvi su to sakramenti i vjera? Neka se nađe. I sakramenti su postali kao neki folklorni običaji. Premda je redoviti vjeronauk u školama, nedjeljom većina djece i mladih ne slave sv. misu. Zašto ne vjeruju svi, kad su poučeni, kad je danas slobodno ići u crkvu?

Mi kršćani imamo sedam svetih znakova, sedam svetih sakramenata koji naznačuju nevidljivu stvarnost koja se događa u našoj duši. Pitajmo se: Ako tome ne



odgovara naš život, onda je to suvišan znak ili frustracija sakramenata, kako se to kaže teološkim rječnikom. Ili što vrijedi sakramentalna ispovijed, ako nema popravka života? Gdje je danas savjest, ako se ljudi ne kaju zbog zla koje čine, nego ga prikazuju kao dobro te u zlo vjeruju da je dobro i istinito, smiju se i rugaju dobru, a opravdavaju zlo. Prenose se kojekakve neprovjerene i neistinite informacije o osobama i ide se normalno na pričest. Kako je s mojim vjerskim životom? Što znači molitva, pa naizgled i revnost, ako naš život nije usklađen s Isusovom ljubavlju? On je rekao: Ljubi i vjeruj! *U nadi protiv svake nade, povjerova Abraham da postane ocem naroda mnogih...* (Rim 4, 18).

Ne može se biti vjerodostojan kršćanin, a da nemamo stalno pred očima Kristovu prisutnost. On je tu kao Sin Božji ili nije. Vjera je ovdje milosni dar povezan s našim unutrašnjim činom pristanka, prije svega samog srca, našeg bića, da ga nasljeđujemo, da mu vjerujemo na riječ i slijedimo ga. Vjera je ulivena u srce čovjeka. Riječ Božja se utjelovila, sama bît se utjelovila. Doživljavam li tako sebe? Donosim li svakodnevno plodove obraćenja: mijenjam li se osobno na bolje i pridonosim li da se i ljudi oko mene mijenjaju na bolje? Pokazalo se toliko puta da svijet mogu mijenjati obični mali ljudi, kad su posve vjerni Bogu, kada im se u dubini duše otkrije Bog osobno, pa su pali pred njega i priznali sa sv. Tomom: *Gospodin moj i Bog moj!* (Iv 20, 28) Zato ozbiljno prosudi nisam li i ja jedan od nevjernih suvremenih Toma? Možda mi se osobno Isus (još) nije ukazao pa je moj kršćanski život neuvjerljiv? Isus se pokazao onima, koji su ga ljubili. Ljubili i onda, kada je već bio mrtav. Isus će ti se ukazati kad ga prihvatiš srcem, kad ti bude važniji od svega, kad ćeš mu moći iz posvemašnje ljubavi ponavljati sa psalmistom: *O Bože, ti si Bog moj, gorljivo tebe tražim* (Ps 63, 2).

Nakon razmatranja i rasprave na temu, slijedi ispit savjesti i sakramentalna ispovijed, a onda zajedničko druženje i okrjepa.

*Ako si mrtav
za svaku radost,
za svaku ljubav,
za svaku sreću,
ako više ne možeš vjerovati
u sama sebe i u ljude:
tada pokušaj odložiti
sve to tmurno, mrsko, otrovno, mračno
i pročistiti sama sebe.
Ustani iz noći
te svoje obeshrabrenosti
i umornosti nasmr
u jedno novo jutro puno sunca,
puno ptica i cvijeća.
Probudi se iz zimskoga sna
toga svoga nevesela bivanja
u novo proljeće.
Ustani!
Bog je upisao uskrснуće
u svaki list svakoga stabla.
Dakle sasvim sigurno
i u tvoje siromašno ljudsko srce.
Obrati se Bogu
koji može probuditi na život
mrtvo srce,
rastopiti led
s tvoga smrznuta srca
i učiniti ga sličnim svomu srcu,
koje je Ljubav.*

Phil Bosmans

s. Robertina Medven



Duhovne obnove sestara u Slatini

Redovito, dugi niz godina, sestrama u Slatini duhovnu obnovu vode franjevci iz virovitičkog samostana. U našem samostanu imamo kapelu posvećenu Gospi Lurdskoj pa u okviru duhovne obnove voditelj slavi i sv. misu. U zadnje vrijeme dolazi nam fra Marko Malović, gvardijan. Najprije imamo duhovni nagovor, zatim slavimo sakrament pomirenja, a vrhunac je euharistijsko slavlje.

Tema duhovne obnove na spomendan Gospe Žalosne, 15. rujna, bila je o Blaženoj Djevici Mariji. Kao što je Marija riječ Božju pohranjivala u svom srcu i mi je u tome trebamo slijediti. Pratili smo Marijin život od Isusova začeća, rođenja, bijega u Egipat, do njezina križnog puta na kome slijedi Sina na Kalvariju, u smrt. Zaustavili smo se na trenutku kad je Isus svoju Majku Mariju dao Ivanu za majku, a Ivana Mariji za sina. Marija je do kraja ostala na putu vjere i kao takva primjer nam je, ali i pomoćnica, jer u tom predanju Majke Ivanu, Isus je, zapravo, Mariju dao svima nama za majku. Ona nam je Majka, primjer i pomoćnica!

Tema duhovne obnove u listopadu bila je Godina vjere koju je papa Benedikt XVI. proglasio za cijelu Katoličku crkvu. Voditelj nas je pozvao da se vratimo na svoje izvore, jer su naši utemeljitelji znak žive vjere i živo Evanđelje i zato se trebamo založiti u zajednici i osobno za porast vjere. Istaknuo je uzore vjere: *Marija je prva vjernica, a onda naši hrvatski blaženici i sveci*. Zaustavili smo se na nedjeljnom evanđelju koje donosi susret Isusa sa slijepim Bartimejem. Bartimej je s dubokom vjerom i molitvom zavapio: *Isuse, Sine Davidov smiluj mi se!* (Lk 18, 35) Isus se zaustavlja jer je ganut vjerom i molitvom slijepca i kaže mu: *Progledaj! Vjera te tvoja spasila* (Lk 18, 42). Radost i zahvalnost Bartimeja nastavlja se. Pridružimo se i mi uzorima naše vjere i molimo s cijelom Crkvom i s našim narodom. – *Umnoži nam vjeru!*

s. Dionizija Petric

Redovnički dani u Zagrebu

Pišem ukratko za sve one koji nisu mogli sudjelovati na XXVIII. redovničkim danima koji su održani u Zagrebu od 14. do 15. rujna. Priznajem da sam na tako korisnim danima bila prvi put, ne zato što me nije zanimalo, nego zato što sam uvijek, na neki način bila spriječena. Ove godine mogla sam sudjelovati zajedno s vrhovnom glavaricom s. Nives, s. Felicitom, s. Ignacijom, s. Rozalijom, s. Marijom, s. Marijanom i sestrama novakinjama u cijelom programu. Bili su to moji prvi redovnički dani! Oni su ustanovljeni u svrhu trajne formacija Bogu posvećenih osoba koja omogućuje bolje i potpunije ostvarenje poslanja zajednice u uvijek novim okolnostima. Zadnjih godina se puno govori o cjeloživotnoj naobrazbi i dobro je tako. U svrhu istoga, u organizaciji Povjerenstva za trajnu formaciju redovnika i redovnica pri Hrvatskoj konferenciji viših redovničkih poglavara i poglavarica, u franjevač-



kom samostanu u Dubravi u Zagrebu održani su XXVIII. redovnički dani na temu: *Važnost i uloga žene u prenošenju vjere*. Tih dana bio je priređen vrlo bogat program.

Prvo predavanje na temu: *Žene u traženju svojih vlastitih korijena u biblijskoj tradiciji* održao je dr. sc. Stipe Jurič, OP, profesor Svetog pisma na Papinskom sveučilištu Sv. Tome Akvinskog u Rimu i ravnatelj Instituta Mater Ecclesiae. U nastavku rada XXVIII. redovničkih dana u petak 14. rujna predavanje *Redovničke karizme u službi navješćaja vjere* održala je doc. dr. sc. s. Nela Veronika Gašpar, FDC, profesorica na Katedri dogmatske teologije na Teologiji u Rijeci. Drugog dana u subotu 15. rujna predavanje *Žene i javno svjedočenje vjere u Crkvi i hrvatskom društvu*, održala je dr. sc. Tanja Baran, novinarka i predsjednica Udruge za promicanje znamenitih Križevčana dr. Stjepan Kranjčić. Posljednja točka radnog dijela redovničkih dana bio je okrugli stol *Uloga i važnost žene u prenošenju vjere* na kojem su, uz biskupa Uzi- nića, sudjelovale dr. sc. s. Nela Gašpar, prof. Ljilja Vokić i mr. oec. Ksenija Abramović. Redovničke dane prigodnom riječju i zahvalom zaključila je dopredsjednica HKVRPP-a s. Jasna Lučić, OSU, riječima pape Benedikta XVI.: *Marijo, govori nam o Isusu, kako bi svježina naše vjere, blistala u našim očima, i ogrijala srce onih koji će nas sresti, onako kako je to bilo kada si ti pohodila Elizabetu*.

Pred okupljenim redovnicama i redovnicima istaknute su riječi Sv. Oca: *Povijest kršćanstva bi se razvijala sasvim drukčije da mu svoj doprinos nisu dale žene*. Otac Vinko Mamić, predsjednik HKVRPP-a i provincijal Hrvatske karmelske provincije Sv. Josipa, podsjetio je da su žene bile prve koje



su povjerovale u uskrsnuće, a i da smo svi, zapravo, prve riječi o vjeri čuli od žena. Između ostalog, naglašavano je da su žene ravnopravne s muškarcima, jer je Bog stvorio jednu ljudsku vrstu u dva spola. Nije Bog stvorio samo muškarce na svoju sliku, nego i žene. Savršena iskonska slika zadržala se do pojave istočnog grijeha, a tada se odnosi pogoršavaju razočaranjem i nastupa gospodarenje jačega. Dugo je to bilo tako. Dugo se smatralo da žena i nije ljudsko biće, odnosno nju se vrjednovalo kao neki predmet. Posebno se stanje žena pogoršalo uvođenjem poligamije. Žena se u izvjesnom smislu snizila u podljudsko biće. U Izraelu je javni život bio posao muškarca. Prije tridesetak godina pojavio se u Njemačkoj jedan protest protiv ovakvog shvaćanja gdje su žene protestirale da su one samo za tzv. 3K, tj. *Kinder, Küche, Kirche* (djeca, kuhinja, crkva). Ovo nisam mogla shvatiti, jer sam bila zadovoljna svojim statusom žene redovnice. U tom smislu trebalo je čekati Novi zavjet da žena



dobije svoje mjesto koje joj pripada prema Božjem promislu. U prvim stoljećima kršćanstva stvar se pokrenula s mrtve točke. Isus je imao učenice (usp. Lk 8, 2-3), žene su bile svjedokinje brojnih čudesa i navijestile njegovo uskrsnuće. Ivan donosi Isusov razgovor sa Samarijankom. Žene su imale veliko značenje u zajednicama koje je osnovao sv. Pavao, naglašavao je o. Jurič. Bilo je riječi i o karizmama kao posebnim darovima kojima Duh Sveti izgrađuje ne samo Crkvu nego i svijet. Prema tome, karizme se trebaju shvaćati univerzalno, a ne samo eklezijalno, jer Crkva kao sakrament jedinstva ljudskog roda, usmjerena je univerzalno te se tako i ostvaruje njezino univerzalno poslanje, isticala je s. Nela Gašpar. Davno je tome kad sam se čudila tvrdnji da ima mistika i izvan Crkve. O ženama i njihovu javnom svjedočenju u Crkvi i hrvatskom društvu, govorila je novinarka Tanja Baran. Prikazala je na slikama prezentacije nekolicinu angažiranih žena, o kojima je već pisala u Glasu Koncila. Zaključila je da su žene u svjetovnoj i crkvenoj javnosti manje prisutne od muškaraca, slijedom toga imaju i manje mogućnosti javnog svjedočenja vjere u društvu i Crkvi. Dakle, na ženama je da u prvom redu djelatno svjedoče svoju vjeru. *Što god učiniste jednomu od ove moje najmanje braće, meni učiniste!* (Mt 25, 40)

Unatoč stručnim predavanjima, čini se da je tema bila parcijalna. To je osobito naglasila i s. Nela Veronika Gašpar, za što je dobila gromoglasni pljesak. Profesorica je, vjerojatno, mislila na one muškarce, očeve koji dovedu svoje dijete pred vrata crkve i pitaju po mogućnosti nekoga: Kada to završava? Na svetim misama koje su predvodili biskupi, mons. Valentin Pozaić, pomoćni zagrebački biskup kojemu je povjerena skrb za osobe posvećenog života i družbe apostolskog života u Zagrebačkoj nadbiskupiji i mons. Mate Uzinić, dubrovački biskup i predsjednik Vijeća HBK-a za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života. Prvoga je dana naglašeno dostojanstvo žene i majke koje, pored toga ima i jedinstveno poslanje i doprinos u svijetu vjere i pravde. *Nezamjenjiva je uloga onoga što se naziva misterij vjere ili ženski genij. Ništa neobično da se danas ističe žena kao učiteljica u vjeri. Ona od malih nogu otvara vrata vjere koja vode u život zajedništva s Bogom u njegovoj Crkvi. Nije bez sile i zloga smišljena podvala protiv žene, supruge i majke, protiv njezine osobne časti, dostojanstva, veličine i poziva svakojakih zala i poniženja, iskorištavanja i trgovine, reklame i diskriminacije,* naglasio je biskup Pozaić. Pomislila sam na neke najnovije tvrdnje o emocionalnoj inteligenciji koja se sve više vrjednuje. Žene suosjećaju jer imaju osjetljivije srce, slično Očevu zbog kojeg nije odbacio čovječanstvo čak ni onda kad je ono odbacilo njega, nego je poslao svoga Sina da ga spasi. Da žena u Crkvi nije zapostavljena, premda se to na prvi pogled i čini, mons. Uzinić je nazočnima poručio da je to naučio od jedne iznimne žene, svetice i naučiteljice Crkve, sv. Male Terezije koja je otkrila da se u ljubavi i jedino u ljubavi može ostvariti njezin san. Evo smjernica za sve one žene koje nisu zadovoljne svojim statusom žene, vjernice, učiteljice, odgojiteljice, redovnice, majke, suradnice, pomagačice, ... Neka nam u tome pomogne najsvetija žena i majka, najizvrsnija suradnica Isusa Krista, Marija Djevica i Bogorodica.

s. Bernardina Maslač



Konferencije za redovnice

Uvidjevši potrebu i korist trajne formacije sestara svih redova Riječke nadbiskupije, već godinama se u dvorani Nadbiskupskog ordinarijata organiziraju predavanja u tu svrhu. S obzirom na to da je na razini cijele Crkve papa Benedikt XVI. otvorio Godinu vjere i na sastanku predstavnica redovničkih zajednica Riječke nadbiskupije dogovoreno je da će sva predavanja biti prožeta temom vjere.

Prvo takvo predavanje na temu: *Vjera- dar Božji, čin vjere, sadržaj vjere, rast u vjeri*, održao je 14. listopada 2012. mr. sc. Ivan Stošić. Uputio nas je na pisane dokumente koji govore o vjeri poput: dogmatskih konstitucija Drugoga vatikanskog koncila, crkvenog učiteljstva i biskupskih poslanica, ali je istaknuo kako svi oni svoj izvor imaju u Bibliji te kako vjera prije svega ima crkvenu dimenziju, dakle, živi se u zajedništvu s drugima. *U Bibliji je izvor učenja teologije i Crkve, rekao je predavač te je, stoga, i temelj učenja Crkve. Sve što mi kršćani ispovijedamo kao svoju osobnu vjeru, sve što možemo iskusiti u našem osobnom dodiru s Bogom...* sadržano je u Bibliji. Vjera je osobna zbilja i prije svega Božji dar. Mnogi ljudi našeg vremena smatraju da je Bog tiranin kojega je moguće odvratiti od srdžbe samo prolivenom krvlju njegova vlastitog Sina. Ne shvaćaju da se Bog u potpunoj slobodi predao kako bi se ljudi oslobodili grijeha, dakle, Isus nije krivac za svoju smrt. On se iz ljubavi poistovjetio s grješnicima da bi ih učinio novim ljudima. Stoga su Isusova smrt i uskrsnuće neodjeljivi. Tako ga npr. Toma prepoznaje po ranama. Isus je ljubavlju pobijedio smrt. Objašnjavajući vjerske istine jednog naroda i pojedinca kao pripadnika tog naroda predavač je istaknuo da je samo Bog odlučujući subjekt povijesti. Bog je taj koji čuje vapaje naroda i uslišava ih ako dopusti da ga On vodi. Konkretno postaje povijesti naroda su mjesto Božje prisutnosti i Božjeg djelovanja. Čovjek to treba priznati i biti zahvalan. Svaki pojedinac trebao bi Boga tražiti ponajprije u svom životu.

Predavanje na temu: *Redovničke karizme u službi navještaja vjere*, održala je 11. studenoga 2012. dr. sc. s. Nela Gašpar. U svom predavanju se osobito oslanjala na zaključke XIII. opće redovne Biskupske sinode o *novoj evangelizaciji za prenošenje kršćanske vjere*. Posebno je istaknula primjer Samarijanke, žene čiji je moralni život bio vrlo upitan i primjer siromaha kojem smo pozvani navijestiti Evanđelje te nas je pozvala na razmatranje otajstava sadržanih u Bibliji kako bismo pronašli nove putove evangelizacije u sadašnjem vremenu sukladne našoj karizmi. Ne smijemo se prepustiti osjećaju nemoći nego trebamo dopustiti da Bog bude u središtu našeg života. U susretu s Isusom Samarijanka zaboravlja na svoju prošlost i postaje navjestiteljica Mesije te privodi druge Kristu da povjeruju, a vjerovati možemo samo nekome koga poznamo. Vjera je duboko iskustvo u kojem Bog poštuje moju slobodu. Ona nas potiče na djelovanje prema siromasima što je sadržano u našoj karizmi, samo je pitanje koji vidik iskazivanja milosrđa i ljubavi će pojedina redovnička zajednica naglasiti. O karizmama se govori u Dogmatskoj konstituciji o Crkvi, drugim riječima, karizme su bitne za Crkvu i one uvijek podrazumijevaju zajednicu. Što danas znači biti pravedan, dobar, milosrdan kada su se vremena tako drastično promijenila? U



konkretnom vremenu to znači djelovati spasonosno, ali to ne možemo bez dubokog molitvenog života, jer samo iz ljubavi prema Bogu možemo iskazivati ljubav prema čovjeku. Zato se ono i naziva novom evangelizacijom jer *vjera se mjeri životom*, a ne papirom pripadnosti.

s. Tajana Hrvatinić

Susret animatora za duhovna zvanja

U organizaciji Vijeća za sjemeništa i duhovna zvanja HBK već se godinama organiziraju formativni susreti animatora za duhovna zvanja radi njihove osobne izgradnje, ali i izgradnje i rasta u vjeri, nadi i ljubavi onih osoba koje su im povjerene kao odgajanci te mladih s kojima na bilo koji način dolaze u kontakt. Ovogodišnji susret održan je od 18. do 20. rujna u pastoralnom naselju Mukinje na Plitvicama. Tema susreta na kojem je sudjelovalo pedesetak animatora za zvanja bila je *Praćenje: duhovno vodstvo*. Susretu je predsjedao splitsko-makarski nadbiskup i metropolit mons. dr. Marin Barišić koji nam je na samome početku uputio prigodnu riječ. Naglasio je kako je milost Božja uvijek prisutna u Crkvi te da bez dimenzije duhovnog praćenja nema ni jedne ljudske aktivnosti. Cijeli se život izgrađujemo živeći vjeru, a za to je potrebno slušati i znati prepoznati Božju volju.

Prvoga dana slušali smo predavanje *Biblijski korijeni duhovne pratnje* don Eduarda Punde, duhovnika bogoslova u Splitu. Već je na početku svog predavanja istaknuo pomoć Duha Svetoga bez kojeg duhovnik ne može biti duhovan ni stvarati duhovan odnos i ozračje. Duhovno vodstvo definirao je kao pomoć koju jedan čovjek daje drugome da bi se ostvario u vjeri, jer samo življenom vjerom čovjek može ostvariti svoj poziv. Zato je cilj duhovnog vodstva dovesti učenika do zrele vjere. Svaki čovjek izabran je još prije postanka svijeta i za svakoga Bog ima plan iz ljubavi. Bog je još od postanka svijeta s čovjekom sklopio Savez koji podrazumijeva zajedništvo. To zajedništvo skriveno je u otajstvu Presvetoga Trojstva koje se objavljuje u Isusu Kristu. Zato otkrivanje Božje volje nije nikada gotova stvar, stoga i sam duhovni vođa treba biti učenik. Upoznavanje Božje ljubavi i njegove volje ide paralelno, u suprotnom, učenik neće moći Bogu odgovoriti poslušnom vjerom. Predavač je neprestano ukazivao na Isusov primjer koji je autoritet zadobivao svojom blagošću, a nikada nikoga nije navezivao na sebe. Duhovno vodstvo ne može se živjeti po metodama svijeta, na što nas opominje i sveti Pavao u Poslanici Rimljanima kad kaže: *Ne suobličujte se ovomu svijetu*. (Rim 12, 2) Svaki čovjek je izabran od Boga i kao takav dio je povijesti spasenja te u sebi živi i nosi sve njezine etape. *Poziv je život*, zato duhovni vođa mora biti svima sve. Bog uvijek zove, a duhovni vođa je taj koji treba pomoći učeniku slušati Božji glas baš kao što je svećenik Eli pomogao mladom Samuelu. I baš zato što je poziv život, duhovna pratnja nije i ne može biti samo pratnja na putu duhovnog poziva. Nakon predavanja, sudionici su se podijelili u četiri skupine i u zajedničkoj raspravi odgovarali na tri pitanja:



- Što znači promišljati o zvanju u svjetlu objave sadržane u Svetom pismu?
- Na koji način oduševiti za Božju riječ?
- Kako govoriti o grijehu, jednom od temeljnih pitanja objave o čovjeku?

Nakon rada u skupinama, na zajedničkom plenumu, predstavnik svake grupe je pred svima iznio zaključke zajedničkog promišljanja. Navečer su se sudionici okupili u kapeli pastoralnog centra na marijansku pobožnost, euharistijsko slavlje i klanjanje Presvetom Oltarskom Sakramentu. Ovom dijelu programa pridružili su se i mladi iz mjesta i okolice.

Drugog dana u jutarnjim satima, nakon molitve i tjelesne okrijepe, predavala je s. Valentina Baričević, KMP, na temu *Pastoral zvanja i duhovna pratnja*. Temu ovog predavanja definirala je kao mnogoliki rad crkvene zajednice za ostvarenje Božjeg plana spasenja, jer poziv na život ima svoj smisao koji se u Bogu ostvaruje, a zvanje svakoga čovjeka prvenstveno je poziv na svetost. Pastoral zvanja bi, dakle, trebao biti pomoć drugome za rast u svetosti. Duhovni voditelj, tj. pratitelj je onaj koji ide neko vrijeme uz nekoga i upućuje osobu na izbor puta svetosti. Kako bi pratitelj to mogao, potrebni su mu razum, vjera i iskrenost, odnosno ljubaznost. Bez samo jednog od ta tri člana odgoj doživljava neuspjeh u ostvarenju cilja – poziva na svetost. Pratitelj mora biti stalno svjestan svog autentičnog svjedočenja s ljubavlju, poštovanjem i divljenjem, jer tek kada se praćenik, kako se s. Valentina radije izražavala, osjeti shvaćenim i prihvaćenim, može biti slobodan u izražavanju i odlučivanju. Pratitelj treba pomoći mladoj osobi oslušivati vlastito srce te ponirati u svoju dubinu u razumijevanju Božje riječi. Nakon zajedničke rasprave o ovoj temi, osobnim automobilima uputili smo se na izlet u Korenicu, gdje nas je u župnoj crkvi Sv. Jurja srdačno dočekaio župnik vlč. Stipe Zeba i cijeli jedan razred srednjoškolaca. Vlč. Zeba zaželio je dobrodošlicu i u kratkim crtama ispričao povijest župe. Zatim se okupljenim srednjoškolcima obratio i nadbiskup Marin Barišić, a onda su uslijedila svjedočanstva nekoliko animatora za zvanja. Nakon zajedničke molitve Srednjeg časa s mladima, svi smo se zajedno uputili u dvoranu župnoga stana na druženje. U popodnevrim satima istoga dana, nakon tjelesne okrijepe, ispred pastoralnog centra dočekaio nas je autobus i prevezao do Nacionalnog parka *Plitvička jezera*, gdje smo nekoliko sati uživali u razgledavanju prirodnih ljepota. Po povratku smo, ovaj predivan dan, zaključili euharistijskim slavljem,





na koje su se ponovno odazvali i mladi iz župe te nakon mise nastavili zajedništvo i razgovor.

Posljednje predavanje, trećeg dana seminara, održao je vlč. Bože Radoš, duhovnik bogoslova u Đakovu, na temu *Identitet duhovnog vođe – iskustvo duhovne pratnje*. Naglasio je jasno da je Isus prvi i temeljni duhovni vođa i odgojitelj, a kriterij po kojem poziva je tajna. Poziv je uvijek dar, besplatan i nezaslužen, a Isus je onaj koji poziva i prihvaća. Govoreći o odgovornom putu i metodama, predavač je isticao Isusove konkretne čine:

1. Bio je fizički blizu svojim učenicima kako bi prihvatili njegovu riječ i zadržali je u dobru i plemenitu srcu.
2. Govorio im je otvoreno i nazivao ih prijateljima i time pokazao kako je jedino On veza prijateljstva i zajedništva. Upravo na to je pozvan duhovni vođa, da kao Božji prijatelj bude i prijatelj ljudi.
3. Isus je osoba puna Duha Svetoga. On gleda u nutrinu čovjekova srca i poziva na malenost.
4. Isus se ne boji ukoriti kad je to nužno, nikoga ne zadržava kod sebe jeftinim odgovorima i ne narušava slobodu drugoga.
5. Najintimnija čovjekova čežnja je – Božja volja i nju treba otkriti, jer Isus želi da svaki čovjek pronade svoj mir i svoju radost. No, Isus nikad nije vršio invaziju na nutarnje područje drugih ljudi. U tome je najbolji primjer Samaritanka. Isus želi da svaki čovjek ostvari osobni dijalog s njim.
6. On velikodušno oprašta, tješi i bodri, nikoga ne osuđuje. Isus je čovjek milosrđa. Ključ za razumijevanje i prihvaćanje drugih je svijest o vlastitoj grješnosti, jer posrćući hodamo prema Kraljevstvu nebeskom.
7. Isus svoju zajednicu odgaja i uvodi u molitvu i jača u ustrajnosti. I duhovni voditelj treba biti čovjek molitve. Kroz nju ga Bog pročišćava i odgaja.
8. Isus želi učenike dublje priljubiti uz ljude u poteškoćama. Vodi ih prema najvećoj ljudskoj bijedi na koju samo On ima odgovor i spasonosnu riječ za svakoga.
9. Isus čovjeka dovodi do prihvaćanja njegove logike. To je put kušnje i obraćanja na kojem darivanje postaje primanje, gubitak dobitak, a smrt život. Samo Isus može čovjeka voditi kroz težinu poziva.

Nakon predavanja bio je rad u skupinama te izlaganje zajedničkih promišljanja i zaključaka, koje je kreativno osmislila s. Slavica Tubak, Marijina sestra, članica Povjerenstva za pastoral zvanja pri HKVRPP-a. Duhovno okrijepljeni i osnaženi za nove izazove, druženje smo zaključili euharistijskim slavljem u kapeli Pastoralnog centra i svečanim objedom, na kraju kojeg se svima srdačno zahvalio splitsko-makarski nadbiskup i metropolit Marin Barišić, predsjednik Vijeća HBK-a za sjemeništa i duhovna zvanja.

s. Tajana Hrvatinić



Seminar za medicinske sestre redovnice

U Marijinu dvoru u Lužnici od petka 5. listopada do nedjelje 7. listopada ove godine, održan je seminar za medicinske sestre redovnice na temu: *Tko smije prebivati u šatoru tvome* (Ps 15, 1). Sudjelovalo je pedesetak sestara iz Hrvatske, BiH i Njemačke. U ime naše Družbe sudjelovale smo s. Marijeta Gavrić i ja. Cilj je bio okupiti medicinske sestre, redovnice koje rade u zdravstvenim ustanovama te im omogućiti razmjenu iskustava i duhovno obogaćenje. Budući da je seminar organiziralo Povjerenstvo za medicinske sestre članice redovničkih ustanova pri Hrvatskoj konferenciji viših redovničkih poglavara i poglavarica, sve nazočne pozdravila je, u ime Konferencije, s. Jasna Lučić, OSU, te je, između ostalog, napomenula: *Seminar je dar i Isusov poziv biti s njim, Učiteljem i Gospodinom, Liječnikom i lijekom, Zaručnikom i milosrdnom Ljubavi koja nas prihvaća, ljubi, ispunjava naše praznine, čisti, odgaja i oblikuje u prave i netaknute zaručnice. Seminar je prilika: biti nasamo s Isusom, napajati se prisutnošću Spasitelja i blizinom njegova Srca, napuniti naše svjetiljke i dokupiti ulja za trenutke dugog čekanja i iščekivanja Zaručnika te se susresti kao redovnice i medicinske sestre, ohrabriti se i okrijepiti u Duhu Svetom vjerno ispunjavajući volju Očevu.*



Voditelj seminara bio je vlč. Krešimir Pačalat, svećenik Zagrebačke nadbiskupije. Na samom početku naglasio je dvije točke: 1. Moj susret s Bogom; 2. Susret sa sobom. Osvrćući se na prvu točku naglasio je važnim pogledati se Božjim očima, onako kako nas Gospodin vidi i pritom si postavljati neka važna pitanja: *Tko sam ja za Boga? Tko sam ja pred Bogom? Tko je to u mom životu na prvom mjestu?* - Sve počinje s Bogom, On nije samo polazište našeg života, on je njegov Izvor iz kojeg naš život i dalje crpi snagu, rekao je vlč. Pačalat, te postavio da na pitanje, *Hoćemo li se potrošiti?*, odgovor treba biti jasan: *Ne mogu se potrošiti, jer je moj Izvor nepresušni izvor.*

Razmišljajući o drugoj točki, mogle smo se pitati: *Što to ja nudim? Što ja imam ponuditi? Što je to u mom srcu? Kakvim srcem idem u svijet? Po čemu će danas mirisati moja duša? Koji sam miris duše danas*

Gospodine,
tko smije prebivati u
šatoru tvome,
tko stanovati na svetoj
gori tvojoj?
Onaj samo tko živi čestito,
koji čini pravicu,
i istinu iz srca zbori,
i ne kleveće jezikom;
koji bližnjem zla ne nanosi,
i ne sramoti susjeda svoga;
koji zlikovca prezire,
a poštuje one što se
Gospodina boje;
koji se zaklinje prijatelju,
a ne krši prisege,
i ne daje novca na lihvu,
i ne prima mita protiv nedužna.
Tko tako čini, pokolebat' se neće
dovijeka. (Ps 15)



izabrala prema Bogu i prema bližnjemu? Ako povremeno ne iziđemo iz svojih obveza, postajemo kruti u svojim pogledima i pokretima, duševnim i tjelesnim, doživljavamo veliko razočaranje, stoga je potrebno naći trenutak tišine, pronaći svoju pustinju u kojoj ćemo čuti Gospodina koji će nam reći i ono što nije na mjestu u našem životu. Vrijeme obnove je brzo prošlo. Pozdravile smo se s voditeljem, sestrama, lijepim dvorcem iz 18. st. i još ljepše uređenim parkom u kojem se nalazi prekrasan kip Bezgrešne Djevice.

s. Zvonimira Marojević

Katehetska jesenska škola za odgojitelje u vjeri

Vjera i likovnost predškolskog djeteta tema je Katehetske jesenske škole za odgojitelje u vjeri u predškolskim ustanovama, koja je održana 9. i 10. studenoga ove godine u Nadbiskupijskom pastoralnom institutu u Zagrebu u organizaciji Nacionalnoga katehetskog ureda Hrvatske biskupske konferencije, a u suradnji s Agencijom za odgoj i obrazovanje te Ministarstvom znanosti, obrazovanja i sporta RH. Na stručnom skupu okupila su se oko 320 odgojitelja u vjeri djece predškolske dobi gotovo iz cijele Hrvatske. Skup je započeo veselim i lijepim plesom djece DV *Blažena Hozana* koja su, uz pomoć odgojiteljica iz zagrebačkih katoličkih vrtića, scenskim prikazom *Ribica duginih boja* poručila kako je istinska sreća u nesebičnosti i darivanju, ljubavi i prijateljstvu.

Na početku radnoga dijela škole pozdravne riječi uputili su predstavnici organizatora. Predstojnik NKU-a prof. dr. Ivica Pažin istaknuo je kako *ova dva dana katehetske škole žele kročiti putem otkrivanja tajni djetetova života, djetetova osjećaja i ljubavi za lijepo*. U ime zagrebačkoga nadbiskupa kardinala Josipa Bozanića skup je pozdravio dr. Denis Barić, naglasivši da je *ovogodišnja škola sljubljena s događajem na razini sveopće Crkve - Godinom vjere* kojoj svoj svojevrsni doprinos mogu dati i djeca na način da svoju vjeru iskažu i kroz likovno izražavanje. Pomoćnica ravnateljica AZOO-a Marijana Toljan naglasila je važnost stručnoga usavršavanja odgojitelja kako bi mogli što kvalitetnije promicati program vjerskoga odgoja. Načelnica Odjela za predškolski odgoj pri MZOS-u Marija Ivanković istaknula je, pak, kako je dobro odgojiti dijete nešto najljepše što se može dogoditi, a odgojitelji – koje je nazvala *draguljima na ovome svijetu* – u to ulažu svoj život. Pred okupljenim odgojiteljima održana su sljedeća predavanja:

1. *Duhovna dimenzija slike - kakve slike komuniciramo djeci predškolske dobi*, don Anton Šuljić, prof;
2. *Estetski odgoj u interakciji s likovnošću*, razgovor s akademskom slikaricom Almom Orlić;
3. *Dijete i likovno stvaralaštvo*, doc. dr. sc. Antonija Balić Šimrak;
4. *Literarni i likovni jezik slikovnica vjerskog sadržaja*, prof. dr. sc. Vladimira Štan-ger-Velički.



Prof. don Anton Šuljić je u prvome dijelu predavanja govorio o teologiji slike te je iznio polazišta za razumijevanje i življenje duhovnosti, da bi se zatim zadržao na duhovnosti djece te načinima na koji slike utječu na djecu. Kazavši kako se djeca i sama rado izražavaju slikama, istaknuo je da su njihovi crteži često izraz njihova unutarnjeg svijeta te je stoga važno promatrati i proučavati što simboliziraju elementi u dječjim likovnim radovima. Iz razgovora koji se odvijao između gospođe Brankice Blažević voditeljice povjerenstva Katehetske škole pri NKU-u i akademske slikarice Alme Orlić saznali smo da se ljepota u umjetnosti, nalazi u istini i skladu te da se do nje dolazi ondje gdje umjetnik vjeruje u ono što stvara. Docentica s Učiteljskog fakulteta Antonija Balić Šimrak, među ostalim, rekla je kako jedan od pojmova koji se često povezuje s umjetnošću jest pojam duše koja je sastavni dio čovjekova bića te da je ona povezana s onim unutrašnjim individualnim i izvornim. Vjerovanje nam donosi mir, samopouzdanje i nadu. Zbog toga je umjetnost usko povezana s vjerovanjem što je tijekom povijesti dokazano i razvojem ukupne kulture te se umjetnost uvijek vezivala uz *višu svrhu* i uz ono što se razumom ne može spoznati. Predavačica je citirajući A. Augustina koji je rekao: *Duša se hrani onim što je veseli*, istaknula kako se danas u pedagogiji razmatra utjecaj likovnog stvaralaštva na razvoj djeteta i na razvoj emocionalne inteligencije kroz otkrivačko-stvaralačko-spoznajne procese. U svom predavanju *Literarni i slikovni jezik slikovnica vjerskog sadržaja*, docentica Štanger-Velički je ukazala na važnost slikovnice u životu predškolskog djeteta te bi se pri njihovu izboru trebalo paziti na sljedeće kriterije: 1. estetski, tj. književni/jezični i likovni; 2. pedagoško/metodički, odnosno primjerenost dobi; 3. etički, edukativan u našem slušaju, kriterij teološke ispravnosti.

Dr. Štanger-Velički je naglasila kako ima lijepih slikovnica vjerskog sadržaja te je, nažalost, mnogo slikovnica koje danas nalazimo na tržištu, a nazivaju se vjerskim, no ne zadovoljavaju upravo kriterij teološke ispravnosti. Prekrivene su velom dopadljivosti i slatkorječivosti, a poruka koju prenose višestruko je upitna. Postavlja se pitanje, trebamo li i smijemo li djeci davati iskrivljene pojmove pa ih poslije ispravljati? Svemu tomu pridaje se premalo pozornosti, a poznata je činjenica da upravo ono što se doživljava i uči u prvih sedam godina života obilježava čovjeka čitavog života. Prilikom odabira slikovnica za najraniju dob moramo biti vrlo oprezni. Svaku slikovnicu trebamo sami pročitati prije nego što je dajemo djeci i sami razmisliti zadovoljava li prije navedene kriterije. Nadalje, izuzetno je bitno da se ne





mijenja značenje simbola, odnosno ilustracije i simboli također trebaju zadovoljavati kriterij teološke ispravnosti kako se ne bi unosila pomutnja. Primjera takvih pomutnji u simbolima ima mnogo, jedan od njih je ilustracija zmaja, koji u kršćanskoj umjetnosti simbolizira zlo, a u slikovnicama se prikazuje kao neko simpatično i pozitivno biće koje nam ponekad može biti prijatelj i suputnik. Na kraju je zaključila kako bi pisci morali posredovati ono što barem djelomično osobno i egzistencijalno dijele te na taj način zadovoljiti posljednji i vrlo bitan kriterij: kriterij autentičnosti. Samo autentična književnost imat će prije navedenu pedagošku, ali i moralnu/etičku, a također i pastoralnu funkciju. Dobra savjest pisca (proživljenost iskustva o kojem piše), njegovo poznavanje jezika i teološko znanje, poznavanje egzigeze, uz nadahnuće, stvorit će kvalitetno književno djelo.

Kao i svake godine i na ovoj katehetskoj školi nakon predavanja slijedile su radionice koje tematski prate predavanja. Bilo je ponuđeno devet radionica koje su pripremili odgojitelji iz raznih vrtića, a odgojitelji su imali mogućnost sudjelovati na onima koje su sami izabrali.

s. Kristina Tunić

Stručni skup ravnatelja učeničkih domova

Stručni skup ravnatelja učeničkih domova u Republici Hrvatskoj održan je u Svetom Martinu na Muri od 13. do 15. studenoga o. g. na temu: *Upravljanje promjenama, vremenom i ciljevima*. Voditelj programa dr. sc. Oleg Đaković pozdravio je nazočne te predao riječ voditeljici skupa prof. Suzani Hitrec koja je na početku rekla da živimo u svijetu punom paradoksa. Umnožili smo stvari, znanje i vještine koje posjedujemo, ali smo svemu smanjili vrijednosti. Stoga, potrebna je promjena! Često se čuje: *Ja sam za promjenu, samo nemoj mene tjerati da se mijenjam!*



Kako bismo upravljali promjenama, moramo osigurati pozitivne ljudske reakcije na njih u smislu njihove primjene, u skladu s postavljenim ciljevima. Dakle, ključno je stvaranje želje za promjenom, uklanjanje strahova i otpora, dobra informiranost, kvalitetna komunikacija, uspješna motivacija i dobro vođenje. Otpor je beskoristan! Ono što gotovo nikad ne uočavamo je činjenica da smo i sami dio promjene, a to ne vidimo zbog privrženosti vlastitom egu, tj. slici koju smo stvorili o sebi. To je, čini se, jedino što se ne mijenja na našem planetu. Naravno, tu onda nastaje problem, jer ne hvatamo korak s neizbježnom prirodom života - promjenom. Stoga, postavljaju se pitanja od životne važnosti: Kako sebe i svoj život dovesti u



suglasnost s promjenom? Bavim li se bitnim? Znam li komunicirati? Imam li strasti - žara? Jesam li emotivno inteligentan? Kako koristim vrijeme? Imam li povjerenja? Znam li motivirati? Kako donosim odluke? Dakle, najčešći put promjene su: vizija, misija, strategija, planovi i programi, projekti, akcije, stručna usavršavanja i odluke. *Budite spremni predati ono što jeste i ono što možete postati, naglasila je voditeljica skupa. Ti možeš biti promjena koju želiš vidjeti u svijetu (Gandhi).* Ravnatelj treba biti promjena koju želi vidjeti u svom učeničkom domu.

Drugi dio našeg rada bio je više praktičnog karaktera. Rješavali smo test metoda-teorije o teorijama promjene u pet boja. Zatim je slijedilo postavljanje dijagnoze koja se koristi za pokušaj pronalaženja odgovora na dva glavna pitanja: Što se događa? Zašto su stvari takve kakve jesu? Raspravljali smo i o NPROK metodi:

N - načiniti pregled nad zadacima

P - procijeniti trajanje posla

R - rezervirati vrijeme za nepredviđene poslove

O - odlučiti o prioritetima, skraćenjima i delegiranju

K - kontrolirati obavljenost.

Zaključili smo: potrebno je svaki dan razmišljati o ciljevima i postavljati si pitanje: Hoće li me ili kako će me to što sada radim približiti postavljenom cilju, odnosno, kako se rješavati *kradljivaca vremena*? U radnom ozračju vrijeme koje smo zajedno proveli bilo je zaista ispunjeno kvalitetnim i korisnim sadržajem, razmjenom iskustava i zajedničkim druženjem. Tako obogaćeni novim spoznajama vratili smo se s više žara i optimizma na svoja radna mjesta - u svoje domove.

s. Anita Crnković

Prebacimo se u betlehemsku štalicu i klanjamo se tamo Isusu koji se utjelovio za nas i molimo ga za jedan milosrdan pogled.

Doista, Isus, da bi mogao trpjeti i umrijeti za nas, morao je najprije za nas postati čovjekom i malim djetetom! Uistinu su: Jaslice, križ i euharistija, tri čuda ljubavi.

Marija Krucifiksa Kozulić





Mijene

*Svaki cvjetić žudi plodu,
Svako jutro postat' več'.*
*Ništa vječno ovdje nema,
Osim bali u vremenu koje teče.*

*O najljepše ljeto jednom će i jesen postat',
O oblake osjetiti, pa u njemu će i ostat'.*
*Žuti liste, strpljiv budi, prepusti se vjetra dahu,
Dok te trga da se vratiš, te postaneš sličan prahu.*

*Poigraj se s vjetrom tiha,
Prepusti se igri svojoj.*
*O daj vjetru dok te trga,
Da te nosi kući svojoj.*

Hermann Hesse

*Prepjevala
s. Bernardina Maslač*





SIDRO NADE

Želim ti i molim čvrstu vjeru u Boga
u kojoj ćeš pronaći pravi smisao života.

Jer vjera je struja Božje ljubavi
koja te nosi naprijed morem života;
snaga koja daje dobar vjetar –
vjetar nade jedrima tvoga srca;
kompas savjesti u tišini i olujama života
koji usmjeruje put tvoga kretanja
k cilju vječne sreće.

Vjera je kormilo pouzdanja
povjereno u tvoje ruke
da u suradnji s milošću Božjom –
u suton ovozemnog putovanja
pristaneš u luku vječnog gledanja oči u oči.
Vjera je sidro nade u moru Božje ljubavi.

s. Tajana Hrvatin

SKRIVENI BOG

Ti si svjetlo srea mog,
Ljubav što u meni diše...
Moja snaga i moj Put.

Ti si Život
što u meni radost budi...
Moja ljubav, moj Bog.

Ti si lahor mog života,
Mir koji žudim,
Prisutnost u tišini:
U kruhu skriveni Bog.

s. Tajana Hrvatin





IDI ISUSOVIM STOPAMA

Idi, samo idi!
Ne boj se slijedit' Isusa.
Kreni stopama pravim,
u vječnu sreću srca svojega.

Idi, samo idi!
I reci mu koliko voliš Ga
Kreni, ne boj se! Kreni!
Reci njemu srca svoga *Da!*

Vjeruj nećeš biti sam
Jer Bog je s tobom
I nosit će te na svojim knilima.

Idi, samo idi!
On od tebe neće puno tražiti.
Kreni, odvaži se kreni!
U poziv kojim Isus zove te.

Idi, samo idi,
On ti samo ljubav može pružiti.
Kreni, zagali Boga,
I ljubi Ga srcem prepunim.

Jer tu je radost i sreća
Ljubav iskrena.
Kad Bog zove te.
Idi, samo idi, idi Isusovim stopama!

s. Anamarija Brajković

Molitva Anđelu Čuvaru

*Anđele Čuvaru moj,
pokaži mi put,
uz mene stoj.*

*Pokaži mi sreću,
da se smijem
i poučit ću druge
što umijem.*

*Nauči me što je to ljubav,
i ja ću je dati,
pomoći ću drugome
da shvati.*

*Pokaži mi,
i ja ću znati.*

*Daj mi,
i ja ću dati.*

*Vodi me k svjetlu,
i ja ću sjati.*

Katarina Janisa K.



KLANJAJ SE

Oči moje gledajte u Gospodina!
Oči moje gledajte!
Ljubav! Živog Isusa!

Dušo moja klanjaj se Gospodinu!
O srce moje kucaj vječno za Njega!
Tijelo, pokloni se Kralju našem
Koji dao je svoj život baš za nas.

Usne moje hvalite Gospodina!
Nek' je hvala vječito
na mojim usnama!

Dušo moja klanjaj se Gospodinu!
O srce moje kucaj vječno za Njega!
Tijelo, pokloni se Kralju našem
Koji dao je svoj život baš za nas.

Uši moje slušajte,
šapat Gospoda!
U tišini Isus naš progovara.

Sretan Božić

Sretan Božić svima
Koliko vas ima,
I Krist nek vas prati
U dom nek vam svrati.

Pogledaj te ljudi
Kako je on proš'o,
Kad je na zemlju
Zbog nas svižu doš'o.

Neprihvaćen bio
Od onih ljudi,
A Bog je bio
U štali završio.

Tako ga i danas
Ljudi ne trebaju,
A ne znaju
Što sve propuštaju.

Boga slavit trebaš
I u svojoj duši,
I u domu svome
Pjevaj Kristu tome.

Slava nije samo
U zemaljskom veselju,
Krista ljubi srcem
Ispuni mu želju.

s. Anamarija Brajković

Ruža Kazalicki



U štalici na slamici

U štalici na slamici
Eno leži Bog,
Anđeli mu tiho poje
Štuju Krista svog.

Stvoritelj ga posla nama
Veselje pripravi,
Od rođenja pa do smrti
Da se On proslavi.

Eto ljudi gdje ste sada
Gdje je ljubav Kristu?
Izadite i pjevajte
S anđelima pjesmu istu.

Pastir stiže prvi
Pokloni se Kristu,
Donese mu dare
Ljubav svoju čistu.

Od kraljeva stiže
Što mu i pripada,
Jer on Kralj je pravi
Vječno će da vlada.

Ruža Kazalicki

Rođeno sunce

Rodila Marija Sina
Sa zemlje nesta tmina,
Sunce se novo rodilo
Od tame zemlju oslobodilo.

Kad je zora zarudila
Zemlju iz tame probudila,
Jer nova svjetlost sija
Što ga na svijet donese Marija.

Sad Sunce novo sija
I zemlju svu ognija,
Sretni su mnogi ljudi
Jer novo ih Sunce budi.

Toplinom sve nas grije
I nad nama stalno bdi je,
O hvala ti Majko Krista
Jer rođeno Sunce, za vječnost blista.

Josip Kazalicki





U LJUBAVI MOJOJ ŽIVI

Izvor u meni teče,
izvor svih sokova
za radost življenja.

Ostani u meni
jer žudim te ja,
zaručnice ljubljena.

Ja sam trs, a ti loza.
Tvoj život sam ja.
Bez mene nećeš donijet ploda.

Slušaj moje riječi
kojim čistim te.
U tebi proslavit ću se.

U ljubavi mojoj živi
da ne otpadneš
i zauvijek ne propadneš.

Ja sam trs, a ti loza.
Ako ostaneš u meni
imati ćeš radost u sebi.

O radosti moja, moj Isuse!
Trse života, moje si sve.
Ti sama si ljubav,
Izvor svih milosti.
Jedina sreća je živjeti u Tebi.

Očisti me, da Tvoju slavu pronosim,
Da rod donosim u Tvojoj ljubavi.
Tvoja sam, Tebi pripadam
Srca nepodijeljena, zauvijek.

s. Tajana Hrvatin



Dan Majke Krucifikse



Prigodnim duhovno-formativnim sadržajem svakog **29. u mjesecu** obilježavamo Dan Utemeljiteljice.

MOLITVA

Gospodine Bože, Ti si odabrao Majku Mariju Krucifiksu Kozulić da širi ljubav Tvoga božanskog Srca među malenima i najpotrebnijima. Proslavi svoju odabranicu čašću oltara da nam bude primjer i zagovornica na našem životnom putu i radu za rast Tvoga kraljevstva na zemlji. Ponizno Te molim da mi po njezinu zagovoru udijeliš milost za koju Te sada posebno molim ...

Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Oče naš, Zdravo Marijo, Slava Ocu ...

Milosti primljene zagovorom Majke Krucifikse
možete javiti na sljedeći kontakt:

POSTULATURA MAJKE MARIJE KRUCIFIKSE KOZULIĆ

s. Dobroslava Mlakić, postulatorica

Pomerio 17, 51 000 Rijeka

e-adresa: sestrescj@ri.t-com.hr

Tel./Fax.: 051 325-936



Molitva za duhovna zvanja



Naše zvanje je spasenje duša.

Majka Krucifiksa

Svakog **19. u mjesecu** naša Družba se pridružuje molitvi za duhovna zvanja prema dogovoru s Povjerenstvom za promicanje redovničkih zvanja pri HKVRPP. Toga dana neka se u našim zajednicama animira euharistijsko klanjanje na tu nakanu.



Pastoral mladih i animacija zvanja



Za sve informacije o susretima i duhovnim obnovama za mlade možete se obratiti na sljedeću adresu:

s. Tajana Hrvatin

Cvetkov trg 5, 51 000 Rijeka

Mob. 099 40 33 092

Tel. 051 254 266

e-adresa: tajana.scj@gmail.com



Duhovne vježbe za sestre



Sjemenišno dobro	od 1. do 7. travnja 2013.	Lovran
Kuća matica <i>Nazaret</i>	od 9. do 15. lipnja 2013.	Rijeka
Samostan <i>Presv. Srca Isusova</i>	od 29. lipnja - 5. srpnja 2013.	Rijeka
Samostan <i>Presv. Srca Isusova</i>	od 5. do 12. kolovoza 2013.	Rijeka

Sestre neka u dogovoru s predstojnicama izaberu neki od ponuđenih termina, a one neka dostave zajedničku prijavu najkasnije **do 1. ožujka 2013. godine.**

Tajništvo Družbe

Tel. 051 652 197

e-adresa: tajnistvo.scj@gmail.com



Duhovno-formativni susreti za sestre



29. prosinca 2012.	Za sestre do 30 godina zavjeta
9. veljače 2013.	Za sestre do 50 godina zavjeta
9. ožujka 2013.	Za sestre od 50 godina zavjeta

Susreti počinju u 9,00 sati u Kući matici.



Katehetska zimska škola



Katehetska zimska škola održava se od **9. do 11. siječnja** u Zagrebu. Sestre koje planiraju sudjelovati neka se na vrijeme prijave u tajništvo Družbe.



Molitva za jedinstvo kršćana



Dani od **18. do 25. siječnja** posvećeni su molitvi za jedinstvo kršćana. Sestre neka se uključe u molitvenu osminu na planu (nad)biskupije i u našim zajednicama.



Dan posvećenog života



Na Svijećnicu, **2. veljače** proslavit ćemo u našim zajednicama i na planu(nad)biskupije Dan posvećenog života.



Blagdan Navještenja Gospodinova



Ove godine Blagovijest se slavi **8. travnja**.

Svečano euharistijsko slavlje i prigodni program održat će se u Kući matici.



Nova imenovanja



Početkom pedagoške godine 2012./2013. za ravnateljicu Ženskog učeničkog doma Marije Krucifikse Kozulić imenovana je **s. Anita Crnković**, a za ravnateljicu Dječjeg vrtića *Nazaret* imenovana je **s. Kristina Tunić**. Zahvaljujemo s. Nikodemi Stojak, dosadašnjoj ravnateljici Doma i s. Bernardini Maslač, dosadašnjoj ravnateljici Dječjeg vrtića na zauzetom radu u odgojnim ustanovama naše Družbe, a novim ravnateljicama želimo obilje Božjeg blagoslova.



Obavijest



Novakinja **s. Verica Lukić** napustila je našu zajednicu 25. studenoga 2012. u prvoj godini novicijata. Želimo joj Božji blagoslov na novom životnom putu.



*Tvojim se vjernima, Gospodine,
život mijenja, a ne oduzima;
i pošto se raspadne dom ovozemnog boravka,
stječe se vječno prebivalište na nebesima.*

Rimski misal, Predslovlje pokojničko, I

s. Benjamina Balentić



U petak 10. kolovoza u ranim jutarnjim satima preminula je u Rijeci na Drenovi u 81. godini života i 53. godini redovništva Manda s. Benjamina Balentić. Rođena je 16. ožujka 1932. godine u Harkanovcima u katoličkoj obitelji Stjepana i Janje r. Franjić. Krštena je već 17. ožujka iste godine u župi Sv. Marije Snježne gdje je primila ostale sakramente kršćanske inicijacije. Odgojena u kršćanskim vrijednostima i otvorena Božjem Duhu prepoznala je Božji poziv u ranoj mladosti i spremno se odazvala. U Družbu sestara Presvetog Srca Isusova stupila je 10. svibnja 1957. godine. Prve redovničke zavjete položila je 3. listopada 1959. godine u Crikvenici, a doživotne 3. listopada 1965. godine.

Djelovala je u raznim mjestima Riječke nadbiskupije: u Kraljevici, u Rijeci na Pećinama, u Trošmariji te u Omišlju u Krčkoj biskupiji. Budući da se odlikovala uzornim redovničkim životom i predanim služenjem bile su joj povjeravane i službe u vođenju zajednice, a djelovala je i u Bogoslovnom sjemeništu, u Nadbiskupskom domu u Rijeci te u samostanu *Presvetog Srca Isusova* u Rijeci. Svojim radom po župama i u samostanu, njegovanjem starijih osoba i čuvanjem djece naviještala je Radostnu vijest i pridonijela razvoju zajednice i mogućnosti stručnog formiranja mlađih sestara ponajviše u vrijeme komunizma. Bez obzira na nesklona ondašnja vremena, s. Benjamina je u djelovanju i susretima bila srdačna, uslužna, otvorena, korektna i uvijek nasmijana. I onda kad više nije mogla aktivno sudjelovati u apostolatu zajednice, sudjelovala je duhovnim prinosom svog života šireći među sestrama i onima koji su je posjećivali oslobađajuću ljubav Kristova Srca. Zbog ozbiljnih poteškoća sa zdravljem premještena je iz samostana *Presvetog Srca Isusova* u Rijeci u Kuću maticu na Drenovu. Tu je provodila svoje dane ponajviše moleći i trpeći. Često je boravila u kapelici samostana u društvu najvjernijeg Prijatelja kojem je prikazivala svoju bolest. Odana Božjim planovima ušla je u duhovne vježbe 4. kolovoza tijekom kojih je preminula. Dan prije svoje smrti sudjelovala je sa sestrama u pokorničkom slavlju i slavila sakrament pomirenja. Gospodin ju je pozvao u vječnost iznenada, ali vje-



rujemo da ga je ona spremno dočekala. Neka joj Gospodnja ljubav i milina njegova Srca bude nagradom za svjedočanstvo života po kojem smo mogli vidjeti među nama Gospodina na djelu.

Sprovodne obrede u subotu 11. kolovoza na starom groblju na Donjoj Drenovi vodio je mons. Nikola Uravić, nadbiskupijski povjerenik za redovnice, uz asistenciju mons. Grabrijela Bratine i o. Stjepana Kušana, DI. Rodbina, sestre i svećenici te brojni vjernici oprostili su se od s. Benjamine sudjelujući u obredima i sv. misi zadušnici u župnoj crkvi Gospe Karmelske na Drenovi.

s. Marijana Mohorić

Terezija Lukac

U ponedjeljak 6. kolovoza 2012. u 17,00 sati na gosićkom groblju Sv. Marije Magdalene pokopana je Terezija Lukac, majka s. Brigitte koja radi u župi Slunj. Sv. misu zadušnicu i pogreb predvodio je župnik i dekan gosićki mons. Mile Čančar, a pridružili su se svećenici mons. Mile Pečić, župnik i dekan slunjski, vlč. Nikola Turkalj, biskupijski ekonom, vlč. Stanko Smiljanić, župnik u Sincu, vlč. Jure Tutek i vlč. Leopold Barić te časne sestre: vrhovna glavarica s. Nives Stubičar, s. Felicita, s. Celestina, s. Zvonimira, s. Amalija, s. Velimira, s. Ljubomira i s. Judita. Na pogreb su stigli i vjernici iz Slunja.



Terezija je rođena 1922. godine. Poslije duge i teške bolesti, otišla je tiho Gospodinu. Sa suprugom Martinom podigla je osmero djece od kojih je šestero živih. Jedno od njih je časna sestra Brigita, članica Družbe sestara Srca Isusova, a kći Katica udana Radačić, vjeroučiteljica je u osnovnoj školi Bijači u Kaštel Novom. Jedna kći živi u Australiji, a jedan sin u Njemačkoj. Sve što ju je pratilo tijekom život podnosila je strpljivo, pa i ratna stradanja i strah, jer znala je da nijedna patnja neće kod Gospodina proći nezapaženo. Jedino on ima lijeka za sve naše patnje. Svoju djecu odgajala je i pratila savjetima na njihovim životnim putovima. Župnik mons. Čančar u propovijedi je zahvalio Bogu za uzor čestitosti, poštenja i vjere u Boga ove majke koja je pomagala svima dok je mogla, a u starosti i nemoći bila je primjer kršćanskog predanja u volju Božju. Izrazio je sućut s. Brigiti, ostaloj djeci, unučadi i svoj rodbini, susjedima i prijateljima.

I mi našoj s. Brigiti izražavamo svoju sestrarsku sućut, ujedinjeni u molitvi za mamu Tereziju od koje se opraštamo s nadom i vjerom u uskrsnuće. Pokoj vječni daruj joj, Gospodine!

s. Robertina Medven



Franz Josef Schmitt



U ponedjeljak 19. studenoga 2012. u ranim jutarnjim satima, preminuo je gosp. Franz Josef Smitt. Rođen je 3. ožujka 1932. godine u Neussu. U braku sa suprugom Lydiom imao je tri kćeri: Ursulu, Moniku i Barbaru.

Nije lako opisati jednog tako osebnog čovjeka u nekoliko riječi. Bio je vrlo markantna osoba koja zna što treba znati i što hoće. K tome, bio je visoko i svestrano školovan te je obnašao važne poslove ne samo kao dugogodišnji gradonačelnik Neussa nego i kasnije kao visoko pozicioniran političar i stručnjak u cijeloj regiji. K tome možemo svjedočiti da je bio uzoran suprug i otac tri kćeri, a kasnije i djed unučadi. K njemu se moglo doći, imao je vremena za svakoga i probleme

je rješavao odmah. Uz njegovu plemenitost i svestranost svakako treba naglasiti da je bio praktičan vjernik, jednostavan, karakteran, čovjek velikog životnog iskustva. Nama sestrama bio je pri ruci u svakoj potrebi, uvijek vedar, raspoložen. Ni državne granice, ni nacija, ni drugi jezik, nisu bili prepreka njegovoj dobroti i prihvaćanju svake sestre. On je u nama gledao istinske službenice Božje, stoga nas je poštivao i pomagao nam. Kaže Sveto pismo: *Vjoran prijatelj pouzdana je zaštita; i tko ga je stekao našao je blago* (Sir 6, 14).

Evo kako smo ga upoznale. Prije 40 godina, redovnice Augustinke preselile su se iz Neussa u svoju novu bolnicu u sjeverni dio grada Neussa. Nazvale su je po svojoj utemeljiteljici *Johanna Etienne*. U središtu grada ostala je stara bolnica Srca Isusova. Nju je preuzela gradska vlast i preimenovala je u Dom za starije i bolesne osobe. U ono doba bilo je teško naći njegovateljice u Njemačkoj. Stoga je grad Neuss tražio redovnice u inozemstvu kako bi novi Dom postavili na kršćanske temelje, a kao nastavak tradicije grada Neussa u kojem su uvijek bile odgovorne redovničke zajednice. Obitelj Aduatz iz Neussa pomogla je pri uspostavi kontakta s hrvatskim sestrama, ali i kasnije na razne načine. Marica Aduatz bila je Slovenka, a njezin suprug Nijemac. Došlo je do pregovora s našim sestrama u ondašnjoj kući matici u Crikvenici. Rad sestara u Neussu dogovarali su ondašnja vrhovna glavarica s. Franciska Ivković i biskup mons. Josip Pavlišić. Godine 1968. potpisan je ugovor između Družbe sestara Presvetog Srca Isusova i grada Neussa.

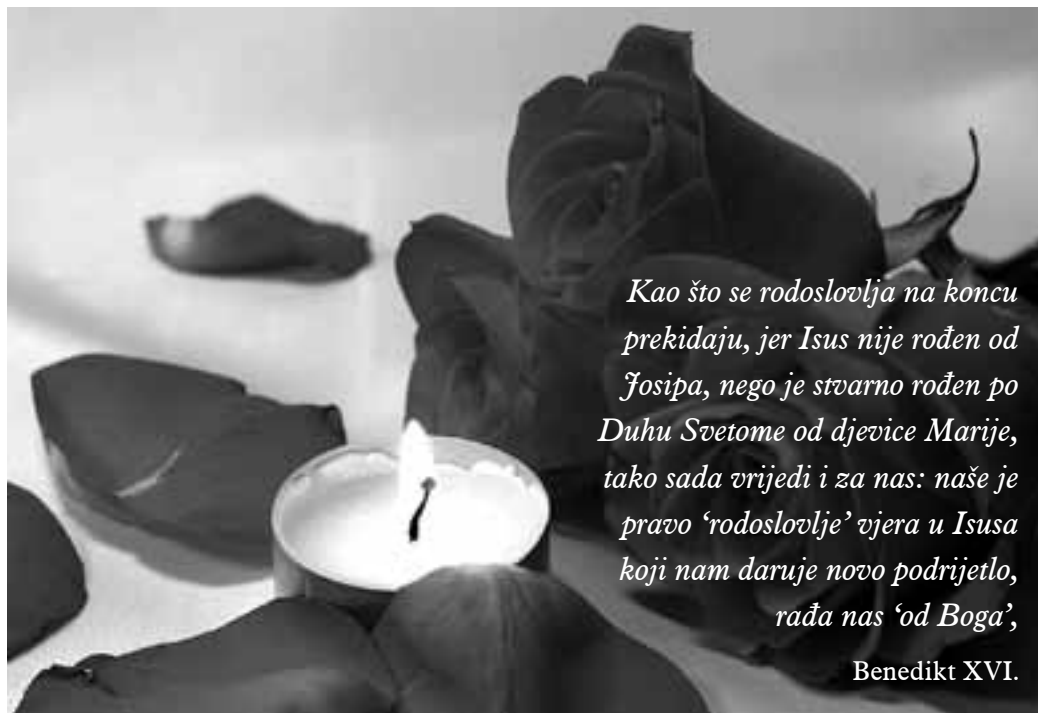
Dana 7. rujna 1968. g. vrhovna glavarica s. Franciska Ivković s još dvije sestre poslala je u grad Neuss i tako je počela suradnja s gradonačelnikom Franzom Josefom Schmittom. Prve sestre praksu su započele u *Etien*ni dobrotom poglavarice sestara Augustinki s. Sofie Wagner. Gospodin Schmitt pobrinuo se za učiteljicu koja je sestre dva put tjedno učila njemački jezik, naravno o gradskom trošku. Isto tako podupirao je sestre da čim prije završe srednju medicinsku školu što je većina i uspjela. U Kronici sestara u Neussu napisao je riječi koje u prijevodu na hrvatskom glase:



Osjeća se duh kršćanskog milosrđa. Neizbježne poteškoće koje su se pokazale na početku riješene su dobrom i povjerljivom suradnjom između sestara i grada Neussa. Zauzimanjem gosp. Schmitta, sestre su bile cijenjene ne samo od upravnih tijela grada nego i od građana, napose onih koji su imali nekog iz svoje obitelji u Domu. Dana 19. ožujka 1987. g. Dom se seli iz stare zgrade u novu, u ulicu Am Stadtarchiv 10a. Ondje su sestre ostale raditi sve do odlaska iz Neussa 31. prosinca 2010. Tako su protekle 42 godine našeg poznanstva i prijateljstva s gospodinom Schmittom i gradom Neussom u kojem je gospodin Schmitt kao Oberstadtdirektor bio 14 godina prvi čovjek grada. Sve su poglavarice svojom osobnošću i načinom obavljenog zadatka ostavile izvrstan dojam, zapisao je Schmitt u spomenutoj kronici.

Reći hvala malo je, ali uza sve to, naša Družba želi reći hvala za svaki savjet, pomoć duhovnu i materijalnu koju je pružao sa svojom obitelji. Gospodi Schmitt i obitelji molimo snagu u kršćanskom prihvaćanju smrti i izražavamo im sućut. Teško je naći prave riječi oproštaja kojima bismo izrekli svoju tugu zbog iznenadnog odlaska ovog velikog čovjeka i prijatelja. Stoga ćemo riječi tuge zamijeniti riječima zahvale Bogu što smo ga imali kao uzor čestitosti i poštenja, vjere u Boga i u čovjeka. Osjećamo da ste, gospodine Franz Josefe, dobrodošli u Božju blizinu i da za Vas nisu uzaludno izgovorene Isusove riječi: *Ja sam uskrsnuće i život: tko u mene vjeruje, ako i umre, živjet će* (Iv 11, 25). Počivajte u miru Božjem do susreta u vječnosti. Vaše zahvalne sestre!

s. Zvonimira Marojević



*Kao što se rodoslovlja na koncu
prekidaju, jer Isus nije rođen od
Josipa, nego je stvarno rođen po
Duhu Svetome od djevice Marije,
tako sada vrijedi i za nas: naše je
pravo 'rodoslovlje' vjera u Isusa
koji nam daruje novo podrijetlo,
rađa nas 'od Boga',*

Benedikt XVI.



Naš redovnički identitet

Uvod

Dan osnutka Družbe, prigoda je, da obnovimo svoje zajedništvo, ali i da se, barem na trenutak, vratimo na početke naše Družbe, kako bismo obnovile duh i karizmu koju nam je Majka Utemeljiteljica povjerila te u zajedničkom promišljanju o našem redovničkom identitetu postale svjesne svojega poziva i poslanja u vremenu i svijetu u kojemu živimo. Stoga će se naše promišljanje sastojati od dva dijela.



U prvome dijelu, tj. u Ivanovu izvještaju Isusova ukazanja Mariji Magdale- ni, razmatrat ćemo o svojem osobnom putu vjere, rasta i poslanja. Kako bismo slijedeći Magdalenin primjer u susretu s uskrslim Gospodinom, svjesne povijesti svojega i Družbina hoda, živjele istinu sadašnjeg trenutka s pogledom usmjerenim prema budućnosti, zadaćama i izazovima novoga poslanja. *Naš redovnički identitet* koji je bio tema izbornog i radnog nedavno održanog XVIII. redovnoga generalnog kapitula središnja je tema drugoga dijela u kojemu ćemo na temelju izvornih

Družbinih dokumenata pokušati ocrtati identitet sestre Presvetog Srca Isusova s posebnim naglaskom na izazove i utjecaje kojima je izravno ili neizravno izložen.

1. Put preobrazbe Magdalenina pogleda

Za razliku od sinoptika Ivan u svojem evanđelju veliku pozornost pridaje ženama¹, koje u susretu s Isusom započinju svoj put vjere i vjernog nasljedovanja Gospodina. Na taj način poput drugih individualnih osoba² u Ivanovu evanđelju postaju primjeri, modeli za svakoga vjernika koji je pozvan u njima prepoznati samoga sebe i zajedno s njima krenuti putem vjere i nasljedovanja. U ovom ćemo promišljanju, dakle, krenuti na put vjere i prijelaza iz tame u svjetlost slijedeći Mariju Magdalenu, ženu koja je i nama danas primjer, ne samo nasljedovanja uskrslog Krista i auten-

1 Marija, Majka Isusova (2, 1-12; 19, 25-27), Samarijanka (4, 1-42), Marta i Marija (11, 1-12,8), Marija Magdalena (19, 25-27; 20, 1-2. 11-18). Izvještaj o Preljubnici (8, 1-11) ne nalazi se u prvim prijevodima Ivanova evanđelja. Cijela perikopa 7, 53-8, 11 izostavljena je u najstarijim istočnim kodeksima kao i grčkim Ocima prvoga tisućljeća sve do Teofila. Nadalje, stil i rječnik nisu Ivanovi. Stoga se smatra da je tek u kasnijem razdoblju bila uvrštena u Evanđelje.

2 Nikodem (3, 1-21; 7, 50-51; 19, 38-42), kraljev službenik (4, 43-54), uzeti (5, 1-18), slijepac od rođenja (9, 1-41). Toma (11, 8-16; 14, 5-7; 20, 24-29; 21, 2), Petar (1, 40-42; 6, 60-71; 13, 6-11. 21-26. 36-38; 18, 10-11. 15-18. 25-27; 20, 2-10; 21, 1-19).



tičnog življenja našega redovničkog poslanja, nego nam može pokazati put kojim možemo usmjeriti naš osobni hod kao i hod naše Družbe. O kojem je putu riječ? Poslušajmo ponajprije izvještaj iz Ivanova evanđelja o ukazanju Uskrsloga Mariji Magdaleni.

Iv 20, 1-2. 11-18³

¹Prvog dana u tjednu rano ujutro, još za mraka, dođe Marija Magdalena na grob i opazi da je kamen s groba dignut. ²Otrči stoga i dođe k Šimunu Petru i drugom učeniku, kojega je Isus ljubio, pa im reče: 'Uzeše Gospodina iz groba i ne znamo gdje ga staviše.'

¹¹A Marija je stajala vani kod groba i plakala. ¹²Zaplakana zaviri u grob i ugleda dva anđela u bjelini kako sjede na mjestu gdje je ležalo tijelo Isusovo - jedan kod glave, drugi kod nogu. ¹³Kažu joj oni: 'Ženo, što plačeš?' Odgovori im: 'Uzeše Gospodina mojega i ne znam gdje ga staviše.' ¹⁴Rekavši to, obazre se i ugleda Isusa gdje stoji, ali nije znala da je to Isus. ¹⁵Kaže joj Isus: 'Ženo, što plačeš? Koga tražiš?' Misleći da je to vrtlar, reče mu ona: 'Gospodine, ako si ga ti odnio, reci mi gdje si ga stavio i ja ću ga uzeti.' ¹⁶Kaže joj Isus: 'Marijo!' Ona se okrene te će mu hebrejski: 'Rabbuni!' - što znači: 'Učitelju!' ¹⁷Kaže joj Isus: 'Ne zadržavaj se sa mnom jer još ne uziđoh Ocu, nego idi mojoj braći i javi im: Uzlazim Ocu svomu i Ocu vašemu, Bogu svomu i Bogu vašemu.' ¹⁸Ode dakle Marija Magdalena i navijesti učenicima: 'Vidjela sam Gospodina i on mi je to rekao.'

Ivan svoj izvještaj o Isusovu ukazanju Mariji Magdaleni započinje veoma detaljnim vremenskim opisom: *Prvog dana u tjednu*⁴ rano ujutro, još za mraka. Magdalena, dakle, dolazi na Isusov grob u nedjelju rano ujutro, prije izlaska sunca, dok je još bio mrak. Riječ je o detalju koji susrećemo samo u Ivanovu evanđelju i koji je imao itekako značajno simbolično značenje u kojemu autor poziva čitatelja na sudjelovanje u Magdaleninu prijelazu iz smrti u život, iz tame u svjetlost. Navedeni detalj ne nalazimo u sinoptičkim evanđeljima.⁵ Za razliku od sinoptika Ivan u svojem opisu upotrebljava imenicu *skotia* - mrak, koju je teško prevesti samo u literarnom smislu, jer je zapravo nevjerojatno da je Magdalena stigla na grob za vrijeme potpunog mraka. Kako bi, u tom slučaju, mogla vidjeti da je kamen s groba odvaljen? Bez

- 3 Izabrali smo dio Ivanova izvještaja koji govori o Isusovu susretu s Magdalenom, izostavljajući pritom dio izvještaja koji govori o dvojici učenika, Šimunu Petru i drugomu učeniku koji nakon Magdalenine vijesti o nestanku Isusova tijela trče k praznom grobu (rr. 3-10).
- 4 Grčki pojam *sabbatōn* u jednini kao i u množini imao je značenje i subote i tjedna, tj. prvog dana u tjednu (1 Kor 16, 2) koji se nazivao još i *Dan Gospodnji* (Otk 1, 10), dan Isusove pashalne pobjede. U isto vrijeme bio je i eshatološki dan kojeg su navijestili proroci i Isus (Iz 52, 6; Iv 14, 20; 8, 56; 16, 23.26).
- 5 Matej govori o dolasku *po suboti*, u *osvit prvoga dana u tjednu* (28, 1). Marko također piše o prvom danu u tjednu, ali *veoma rano*, o *izlasku sunčevu* (16, 2). Slično i Luka navodi *prvi dan u tjednu, veoma rano* (24, 1). Možemo, dakle, uočiti kako se prema izvještaju trojice evanđelista dolazak žena na grob dogodio rano ujutro u vrijeme sunčeva izlaska, tj. u zoru.



sumnje riječ je o detalju simboličnog značenja koji je više od izvanjskog vremenskog stanja izražavao nutarnje duhovno stanje Isusovih učenika i Marije Magdalene koji nakon Isusove smrti prolaze tamnu noć vjere, razočaranja, besmisla i očaja. Iako je poput ostalih Isusovih učenika živjela svoju tamnu noć Magdalena nije paralizirana strahom za svoje sutra, boli zbog gubitka voljene osobe, očajem nad samom sobom. Naime, Ivan opisuje Magdalenino djelovanje kao vrlo brzo i živahno: *dode Marija Magdalena na grob i opazi da je kamen s groba dignut.² Otrči stoga i dode k Šimunu Petru i drugom učeniku, kojega je Isus ljubio, pa im reče: 'Uzeše Gospodina iz groba i ne znamo gdje ga staviše.'*

Glagoli koji opisuju Magdaleninu akciju i reakciju glagoli su pokreta: *dode, opazi, otrči, dode i reče* koji ne opisuju samo pokret Marijina tijela nego i nutarnji pokret njezina duha. Magdalena dolazi na grob, vidi odvaljen kamen, ali ne razumije. Magdalena ne samo da ne nalazi Isusa živa, štoviše, ne nalazi ni njegovo mrtvo tijelo. Razlog njezine zbunjenosti nalazi se u činjenici da je za nju Isusovo mrtvo tijelo sam Isus Krist kojega uzaludno traži u grobu. Magdalena se nalazi tek na početku svojega puta vjere na kojemu još uvijek ne prepoznaje znakove Isusova uskrsnuća. Stoga odmah trči javiti Petru i drugom učeniku što se dogodilo. Na taj način navedeni glagoli prikazuju zahtjevan i mukotrpan put vjere koji polazi od traženja Isusa mrtva do susreta s Uskrsim. U mraku i odsutnosti vidljivih znakova Isusove prisutnosti Marija Magdalena ne ostaje pasivna. Njezina reakcija poruka je svakom čitatelju da u trenutcima i iskustvima potpune, bolne, iznenađujuće i šokantne odsutnosti voljene osobe, kao i u svakoj drugoj situaciji nutarnje tame i boli, ne smije ostati paraliziran i nepomičan, nego se, poput nje, pokrenuti, trčati i tražiti. Put Magdalenine vjere, započet iskustvom tamne noći i potpune Isusove odsutnosti, nastavlja se u susretu s Uskrsim u kojemu možemo otkriti tri etape njezina duhovnog puta, opisane trima glagolima:

- *plakala* - *klaiusa* (r. 11)
- *Ona se okrene* – *strapheisa* (r. 16)
- *Navijesti* - *aggellusa* (r. 18)

U prvoj etapi svojega puta (rr. 11-13), Marija Magdalena zahvaćena je svojom boli koja joj ne omogućava u izvanjskim znakovima Isusove odsutnosti prepoznati njegovo uskrsnuće. U drugoj etapi (rr. 14-16), okrenuvši se ne samo u fizičkom nego i u prenesenom značenju koje predstavlja duboku nutarnju preobrazbu, Magdalena postaje sposobna prepoznati svojega Gospodina. U posljednjoj etapi svojega hoda (rr. 17-18), postaje prva navjestiteljica uskrsne vijesti apostolima. Pogledajmo, dakle, izbliza značajke Magdalenina hoda, napose preobrazbe njezina pogleda.

¹¹A Marija je stajala vani kod groba i *plakala*. ¹²Zaplakana zaviri u grob i ugleda dva anđela u bjelini kako sjede na mjestu gdje je ležalo tijelo Isusovo - jedan kod glave, drugi kod nogu. ¹³Kažu joj oni: 'Ženo, što plačeš?' Odgovori im: 'Uzeše Gospodina mojega i ne znam gdje ga staviše.'



Marija Magdalena nalazi se iznova pred Isusovim grobom. Iako autor teksta ne daje nikakvu informaciju možemo pretpostaviti kako se Magdalena, nakon što je učenicima prenijela poruku o nestanku Isusova tijela, slijedeći ih ponovno vratila na grob. Za razliku od učenika koji se vratiše kući vidjevši prazan grob, pivoje koji leže i ubrus kojim bijaše omotana Isusova glava,⁶ Magdalena ostaje uz Isusov grob, očitujući tako svoju duboku povezanost s njim. U ovom trenutku autor nam predstavlja stanje njezine duše kratkim, ali izrazito snažnim opisom: stoji vani i plače. Shrvana bolju nije mogla drugo učiniti doli stajati vani i plakati, ni sama ne znajući što dalje činiti, kamo poći, koga pozvati kada su i Isusu najbliži učenici otišli. Ipak, u suzama, možda potaknuta svojevrsnom radoznalošću, Magdalena zaviruje u grob i vidi dva anđela obučena u bijelo. Prazan grob, bijela boja njihove odjeće, položaj njihova tijela (jedan kod glave, drugi kod nogu), znakovi su Isusova uskrsnuća koje žena još uvijek ne prepoznaje. U svojem odgovoru anđelima Magdalena ponavlja iste riječi kojima je, u drugom retku, obavijestila učenike o Isusovu nestanku. Međutim, uočavamo dvije značajne promjene koje osvjetljavaju Magdalenin put preobrazbe.

20, 2	20, 13
Uzeše	Uzeše
<u>Gospodina</u> iz groba	<u>Gospodina mojega</u>
<u>i (mi) ne znamo</u>	<u>i (ja) ne znam</u>
gdje ga staviše.	gdje ga staviše.

U drugom retku uočavamo glagol *uk oidamen - ne znamo* indikativ perfekta aktivnog 1. lice množine od gl. *oida - znati*, za razliku od trinaestog retka u kojem se nalazi u 1. licu jednine *uk oida - ne znam*. Kako, dakle, protumačiti različitu upotrebu glagola? Marija Magdalena u drugom retku je bila nositeljica poruke učenicima koja je u izrazu ne znamo izrazila iskustvo cijele grupe.⁷ Ali njezin odgovor anđelima sasvim je drugačiji. Magdalena više ne govori u množini ne znamo, nego u jednini ne znam i ne govori više o Gospodinu, nego o Gospodinu mojemu. Na taj način u trinaestom retku autor predstavlja Magdaleninu osobnu reakciju pred problemom i pitanjem praznog groba, kao i njezin intiman odnos s Gospodinom o kojemu dovoljno govore njezine suze.⁸ Magdalena ni najmanje ne sluti da je Isus uskrsnuo. Uvjerena je kako su uzeli njegovo mrtvo tijelo i položili ga na neko drugo mjesto. Stoga želi saznati gdje su ga položili kako bi mogla sama otići i uzeti barem tijelo koje će je podsjećati na Onoga koga je poznavala. Govori o svojem Gospodinu, kao da ne pripada niko-

6 Usp. Iv 20, 3-10

7 Neki egzegeti u glagolu *oidamen* prepoznaju sinoptički izvor koji je bio poznat autoru IV. evanđelja, a koji spominje prisutnost više žena. Marko i Matej uz Mariju Magdalenu spominju i druge žene koje zajedno s njom odlaze na Isusov grob (usp. Mk 16, 1; Mt 28, 1).

8 U svega nekoliko redaka (11-15) glagol *plakati* upotrijebljen je četiri puta.



mu drugomu, nego njoj samoj. Magdalena treba biti oslobođena svoje zarobljenosti prošlošću, svoje još uvijek previše osjećajne navezanosti na zemaljskog Isusa, kao i svoje grčevite volje za posjedovanjem.

¹⁴*Rekavši to, obazre se i ugleda Isusa gdje stoji, ali nije znala da je to Isus.* ¹⁵*Kaže joj Isus: 'Ženo, što plačeš? Koga tražiš?' Misleći da je to vrtlar, reče mu ona: 'Gospodine, ako si ga ti odnio, reci mi gdje si ga stavio i ja ću ga uzeti.'* ¹⁶*Kaže joj Isus: 'Marijo!' Ona se okrene te će mu hebrejski: 'Rabbuni!' - što znači: 'Učitelju!'*

U Magdaleninu susretu s Uskrslim, kojega još uvijek ne prepoznaje, uočavamo njezino dvostruko *okretanje*. Prvi put (r. 14), riječ je o okretanju u njegovu verbalno-fizičkom značenju. Međutim, u drugom slučaju (r. 16), Magdalenino okretanje imalo je simbolično i duhovno značenje. Gledajući u unutrašnjost groba okreće se i vidi Isusa, ali ga ne prepoznaje. U njoj se ispunjava Isusovo obećanje dano učenicima na posljednjoj večeri kako će ga oni koji ga ljube uskoro ponovno vidjeti (usp. 14, 19), ali ga ona ne prepoznaje. Nije znala da je to Isus, baš kao što dvojica učenika nisu poznavala značenje Pisma, da Isus treba ustati od mrtvih (usp. 20, 9). U nastavku dijaloga Isus preuzima inicijativu i postavlja joj isto pitanje koje su joj netom prije postavili anđeli: *Ženo, što plačeš?*, dodajući: *Koga tražiš? – tina zēteis*. U Isusovu pitanju ne možemo, a ne uočiti sličnost s prvim pitanjem kojim Isus započinje svoj dijalog s čovjekom u IV. evanđelju. *Što tražite? – ti zēteite* (1, 38), pitanje je upućeno prvim učenicima, koji nakon Ivanova svjedočanstva o Jaganjcu Božjem, koji oduzima grijeha svijeta, krenuše za njim. Zanimljivo je uočiti kako Isus započinje i završava svoje mesijansko poslanje pitanjem o svojem identitetu. Poput prvih učenika i Marija Magdalena je pozvana dati svoj osobni odgovor vjere o identitetu Onoga kojega toliko traži. Međutim, za razliku od prvih učenika koji su tražili *nešto*, Magdalena ne traži *nešto*, nego *nekoga*. Put je to traženja koji završava susretom ne s *nečim*, nego s *nekim*, s uskrsim Isusom.

Pitanjem *Koga tražiš?* Isus potiče Magdalenu na promjenu traženja. Sada je pozvana napustiti svoje dosadašnje tjeskobno traženje mjesta na kojemu misli kako može pronaći mrtvo tijelo svojega Gospodina te u vjeri potražiti mjesto boravka Uskrsloga. Magdalena je, poput učenika, pozvana pronaći odgovor na pitanje: *Gdje je Isus?* Postupan rast u vjeri pomoći se učenicima pronaći odgovor. U njihovu traženju nije više važno, kao što je to bilo za Magdalenu, mjesto na kojem su položili Isusovo tijelo, nego mjesto stvarne Isusove prisutnosti. Isus, kojega učenici trebaju tražiti, nije više zemaljski Isus kojega su upoznali, nego proslavljeni Isus koji se nalazi u Očevoj kući. Sam Isus dao im je odgovor na Posljednjoj večeri: *Tražit ćete me, ali kao što rekoh Židovima, kažem sada i vama: kamo ja odlazim, vi ne možete doći* (13, 33). U nastavku im pojašnjava kako je mjesto njegova odlaska Očev dom: *U domu Oca mojega ima mnogo stanova. Da nema, zar bih vam rekao: 'Idem pripravit vam mjesto'?* (14, 2). Magdalena se, dakle, ne treba više grčevito držati prošlosti, ni živjeti u sjećanjima na prošle događaje, tražeći mrtvo tijelo svojega Gospodina. Sljedeći



redci pokazat će smjer njezina novog traženja, traženja u vjeri onoga koji odlazi k svojem Ocu. Tek tada u svjetlosti vjere spoznat će mjesto Isusove prisutnosti i mjesto u kojem će se susresti s njim. Isus, Dobri pastir, koji poznaje svoje ovce i zove ih imenom, i koje poznaju njegov glas, u svojem drugom obraćanju Magdaleni zove je njezinim imenom: *Marijo!* Nakon dugog i detaljnog opisa Magdalenina traženja, autor usporava tijekom radnje i središnji trenutak cijelog izvještaja izriče u svega nekoliko ključnih riječi: *Ona se okrene te će mu hebrejski: 'Rabbuni!'*

Magdalena oslovljava Isusa hebrejskim ili aramejskim nazivom *rabbuni* što znači *učitelju*, kako su ga inače nazivali njegovi učenici. Riječ je o arhaičnom nazivu koji je u Magdaleninu i Isusovu dijalogu imao prisan osobni prizvuk. Radi se o trenutku prepoznavanja njezina Gospodina nakon dugog i mukotrpnog traženja. Marija, koju Isus zove imenom, prepoznaje onoga kojega je izvana tražila, a koji ju je cijelo to vrijeme iznutra vodio, kako bi se konačno susreli. Prvi put, pozivajući je općenitim imenom *ženo*, Magdalena ne prepoznaje Isusa. Tek u trenutku izgovaranja imena *Marija* prepoznaje onoga koji ju je prvi prepoznao!⁹ Međutim, još uvijek je riječ o prepoznavanju zemaljskoga Isusa, jer naziv *Rabbuni*, nije bio naziv Uskrslog, bio je to naziv kojim su učenici nazivali Isusa tijekom njegova javnog života i djelovanja.¹⁰ U njezinim očima i vjeri, koja još uvijek nije bila autentična vjera u uskrslog Krista, Isus se vratio, ali ne kao Uskrsli. Marija ostaje nezaustavljivo vezana za svoja prošla iskustva. Isus, kojega Marija vidi, Isus je prošlosti, onakav kakav je bio prije smrti. Sada, kada ga je napokon pronašla, ne želi se odvojiti od njega. Međutim, Isus je vodi dalje, k punini vjere i konačnom prijelazu iz tame u svjetlost, iz prošlosti u budućnost!

¹⁷*Kaže joj Isus: 'Ne zadržavaj se sa mnom jer još ne uzidoh Ocu, nego idi mojoj braći i javi im: Uzlazim Ocu svomu i Ocu vašemu, Bogu svomu i Bogu vašemu.'* ¹⁸*Ode dakle Marija Magdalena i navijesti učenicima: 'Vidjela sam Gospodina i on mi je to rekao.'*

Isusov susret s Magdalenom završava primanjem poslanja i njegovim ispunjenjem. Značenje Isusove molbe: *ne dodiruj me*, još uvijek je predmet egzegetskih rasprava. Budući da je riječ o imperativu prezenta *mē mu haptu - ne nastavlja me do-dirivati*, u smislu *ne drži/zadržavaj me više*, prijevod je koji više odgovara kontekstu. Razlog Isusove molbe nalazimo u objašnjenju: *jer još ne uzidoh Ocu*. Ne radi se, dakle, o zabrani, nego o molbi da ga ne zadržava na njegovu putu k Ocu. U ovom trenutku Magdalena zaista prepoznaje uskrslog Isusa, njezin put vjere dosegao je svoj vrhunac te je spremna primiti poslanje: *idi mojoj braći i javi im: Uzlazim Ocu svomu i Ocu*

9 Poznavati nečije ime u biblijskom smislu kao i u mentalitetu i kulturi semitskih naroda značilo je poznavati cijelu njegovu osobnost, identitet, poslanje, život. Poznavati i izgovoriti nekome ime značilo je imati udjela u njegovu životu. Zato Židovi nikada nisu izgovarali Božje ime, jer bi to značilo poznavati ga i ovladati njime.

10 Usp. Iv 1, 38; 3, 2; 11, 28.



vašemu, Bogu svomu i Bogu vašemu. Marija Magdalena postaje prva navjestiteljica uskrslog Krista učenicima, koje Isus, prvi i jedini put u Ivanovu evanđelju, naziva svojom braćom. Marija prihvaća Isusovo poslanje i odlazi k učenicima navijestiti im Isusovu radosnu vijest: *Vidjela sam Gospodina i on mi je to rekao.* Riječi Magdale-nina navještaja Isusova uskrsnuća iste su riječi kojima će apostoli kasnije svjedočiti uskrslog Krista: *Vidjeli smo Gospodina!*¹¹ Put Magdalenine vjere, put je preobrazbe njezina pogleda koji je, kao što smo vidjeli, središnja tema cijeloga odlomka. Drugim riječima, to je put koji će joj malo-pomalo omogućiti u Isusu prepoznati Gospodina. U ovom sporom prepoznavanju tko je uistinu Isus možemo prepoznati četiri etape preobrazbe njezina pogleda:

- U prvom dolasku na grob Magdalena jednostavno *opazi (blepei)*¹² da je ka-men s groba odvaljen (20, 1). Pogledavši u unutrašnjost groba, ona *ugleda (theōrei)*¹³ dva anđela u bjelini kako sjede na mjestu gdje je ležalo tijelo Isusovo – jedan kod glave, drugi kod nogu (20, 12). Nestalo tijelo koje traži, prisutnost anđela i bjelina njihovih haljina, trebali su je dovesti do spoznaje Isusova uskrsnuća. Međutim nisu bili dovoljni.
- U drugom trenutku Magdalena ugleda (*theōrei*) samoga Isusa (20, 14), ali ga još uvijek ne prepoznaje: misli da je vrtlar. Kao dvojici učenika na putu u Emaus Magdaleninim očima iznenada biva onemogućeno prepoznati Gospo-dina. Kako bi ga prepoznala nedostaje joj još samo pogled vjere.
- U trećem trenutku kada je Isus doziva imenom *Marija*, prepoznaje ga kao svojega i kliče: *Rabbuni* (20, 16). Moglo bi se reći da je to bio trenutak pre-poznavanja. Međutim, riječ je o prepoznavanju zemaljskog Isusa. Isus kojega vidi i prepoznaje Isus je prošlosti, onaj koji je bio prije smrti.
- Preobrazba Magdalenina pogleda dogodit će se u trenutku Isusova govora o odlasku Ocu i primanju novoga poslanja. U ovom trenutku Magdalena je pozvana podići svoj pogled iz prošlosti i pogledati prema budućnosti, onome što tek dolazi: uskrsnom Isusu koji se vraća Ocu svomu i Ocu našem, Bogu svomu i Bogu našem. Magdalena je napokon shvatila da je vrijeme direk-tnih odnosa s Isusom vrijeme prošlosti. Isus je uskrsnuo i zauvijek odlazi k Ocu, spoznaja je koju Magdalena ne može zadržati samo za sebe, jer prema Isusovu nalogu ona postaje njezino poslanje i način njezina jedinstva s Uskr-slim.

Magdalenin put preobrazbe pogleda i punine vjere put je svakoga čitatelja koji zajedno s njom započinje svoj put traženja i pronalaska svojega Gospodina. Put je to unutarnje preobrazbe i uvijek novog traženja potaknuta ljubavlju, mukotrpan, za-htjevan i dugačak put koji u konačnici završava susretom s Uskrslim. Možda ste se, drage sestre, na početku današnjeg promišljanja s pravom upitale zašto sam odabrala

11 Usp. Iv 20, 25 i 1 Kor 9, 1

12 Indikativ prezenta aktivni 3. lice jednine od glagola *blepō* - vidjeti, gledati.

13 Indikativ prezenta aktivni 3. lice jednine od glagola *theōreō* - gledati pažljivo, promatrati, motriti.



baš ovaj evanđeoski ulomak kao temu našeg današnjeg susreta i kakve veze ona ima s proslavom osnutka naše Družbe? Vjerujem da ste nakon putovanja s Marijom Magdalenom na njezinu putu traženja Uskrsloga, kao i na putu preobrazbe pogleda, u srcu čule pitanje upućeno i nama danas nakon 113 godina od osnutka naše Družbe: *Što/koga tražiš ženo?* Međutim, kako bismo mogle pronaći što potpuniji odgovor, čini mi se nužnim ukratko se osvrnuti na identitet sestre Presvetog Srca Isusova.

2. Identitet sestre Presvetog Srca Isusova

Što je čovjek bez vlastitog identiteta? Ili bolje rečeno: Što je čovjek koji je izgubio svoj identitet? Komu pripada? Čijeg je lica odraz? Samo su neka od pitanja s kojima se susreće čovjek današnjice koji je, u utrci s vremenom brzih promjena i razvoja, izgubio samoga sebe. U traženju svojih prava, ostvarenja, slobode i svjesnosti svojega *ja* izgubio je svoj identitet i svoje dostojanstvo. Redovnički identitet nije ostao pošteđen utjecaja svijeta u kojemu živi i nastoji ispuniti svoje apostolsko poslanje. Kada bi nas netko sasvim slučajno zaustavio i postavio nam pitanje: Što uopće znači pojam identitet?, ne ulazeći pritom u značenje redovničkog identiteta, vjerujem kako bi se svaka od nas susrela s većim ili manjim poteškoćama u njegovu definiranju. Stoga, prije samog izlaganja o identitetu sestre Presvetog Srca Isusova, želim skrenuti pozornost na temeljno značenje pojma identitet. Pojam *identitet* dolazi od latinske riječi *identitas* što znači *karakteristična jedinica*. Identitet, dakle, možemo definirati kao individualnu karakteristiku odnosno osobinu po kojoj je predmet ili osoba prepoznatljiva ili znana. Pitanje osobnog identiteta bavi se pitanjem uvjeta pod kojima je neka osoba u jednom vremenu, ista osoba u drugom vremenu. Koje su to karakteristike po kojima prepoznamo neku osobu od njezina rođenja pa sve do smrti, unatoč njezinim psiho-fizičkim promjenama? Po čemu je sestra Presvetog Srca Isusova prepoznatljiva danas? Koje su značajke njezina identiteta? Pitanja su na koja ćemo pokušati pronaći odgovor u nastavku promišljanja.

Redovnik (-ica) ili redovnička ustanova prepoznaje se u Crkvi i u svijetu po svom redovničkom identitetu koji se živi u zajedništvu, a svjedoči u poslanju. Vraćanje na izvore kršćanskog života, napose na izvorni duh, kako navodi *Perfectae caritatis* u broju dva, put je obnove redovničkog života, ali i put na kojem možemo prepoznati i vlastiti redovnički identitet. Identitet jedne redovničke ustanove, a samim time i redovnika (-ice), najlakše je prepoznatljiv u njezinim pravilima u kojima je definiran, dakako u duhu i karizmi utemeljitelja. Stoga poznavati i živjeti vlastiti identitet znači poznavati i oživotvoriti duh, karizmu i duhovnost utemeljitelja. *Dobro je za Crkvu da ustanove imaju svoju posebnu narav i vlastitu zadaću. Stoga neka sve one dobro upoznaju i vjerno slijede duh osnivača i njegove posebne nakane kao i zdrave tradicije, što sve sačinjava baštinu svake pojedine redovničke ustanove* (PC, br. 2). Stoga se u pokušaju određivanja identiteta sestre Presvetog Srca Isusova pozivam, prije svega, na *Pravila i Konstitucije* u kojima se najbolje iščitava duh, karizma i posebne značajke duhov-



nosti Utemeljiteljice.¹⁴ Ime sestre Presvetog Srca Isusova, ime je koje otkriva njezin duh i identitet, jer je pozvana *ljubavlju Kristova Srca ljubiti Boga i bližnjega* te svojim predanjem, molitvom i apostolatom pridonijeti rastu Božjega kraljevstva na zemlji i spasenju svih ljudi.¹⁵ U evanđeoskom nadahnuću radikalnog i nepodijeljenog nasljeđivanja čistog, siromašnog i poslušnog Krista te potpunom predanju Bogu u službi malenih i siromašnih, sadržana je bit karizme Majke Krucifikse, a samim time i karizma Družbe. Slijedeći Kristov primjer Utemeljiteljica je cijeli svoj život stavila u službu najmanjih i najpotrebnijih Božje i ljudske ljubavi te na taj način ostvarila Isusov program blaženstava.

Središte duhovnosti Utemeljiteljice jedinstvo je s Kristom i život za druge. Snagu za svoje predanje Bogu u službi malenih i siromašnih nalazila je u susretu s Isusom u euharistiji te u kontemplaciji otajstva neizrecive otkupiteljske ljubavi na križu probodena Kristova Srca. *Jaslice, križ i euharistija. To su tri čuda ljubavi*, koja govore o njezinoj nadasve kristocentričnoj duhovnosti, koja je plod spoznaje i dubokog osobnog iskustva Kristove ljubavi prema čovjeku. Navedena karizma i duhovnost Utemeljiteljice određuju, dakle, i identitet sestre Presvetog Srca Isusova, kojega možemo definirati njezinim riječima: Sestra Presvetog Srca Isusova, sestra je koja *ljubavlju Kristova Srca ljubi Boga i bližnjega!* Stoga je apostolski vid karizme ili identiteta sestre Presvetog Srca Isusova njezino opredjeljenje za siromašne svake vrste, napose kršćanski odgoj i obrazovanje djece i mladeži koji su i danas, kao i u vrijeme Utemeljiteljice, potrebni naše ljubavi, razumijevanja, podrške i svekolike pomoći. Identitet sestre Presvetog Srca Isusova, kao i redovnički identitet općenito, određen je, nadalje i trima evanđeoskim savjetima u kojima sestra *nasljeđuje čistog, siromašnog i poslušnog Krista kao ideal svoga života*.¹⁶ U raspoloživosti srca za gorljivu ljubav i težnji za sve intimnijim sjedinjenjem s Kristom, sestra Presvetog Srca Isusova pozvana je na velikodušno darivanje koje ne zadržava ništa za sebe, nego sve daje drugima,¹⁷ poput Kristova Srca na križu iz ljubavi prema čovjeku raspeta, kao i srca Utemeljiteljice koje je gorjelo ljubavlju za Boga i bližnjega. U sjedinjenju s Kristom, sestra sjedinjuje svoj život i s Crkvom, u kojoj i vjernicima i nevjernicima svjedoči Krista kako propovijeda, ozdravlja bolesne, tješi žalosne, blagoslivlja djecu i svima čini dobro.¹⁸ U svijesti sve većeg produbljivanja osobnog odnosa s Kristom kojega slijedi, sestra *će usvajati Kristov stil života u svakodnevnom odricanju i obraćanju srca. Snagu za ostvarivanje ovih zahtjeva crpst će u molitvi i potpunom predanju Božjoj volji*.¹⁹

Karizma, duhovnost i evanđeoski savjeti, bitne su, ali ne i jedine značajke našeg redovničkog identiteta. Naime u *Konstitucijama* iz 1904. nalazimo kreposti koje upotpunjuju identitet sestre Presvetog Srca Isusova. Riječ je o krepostima ljubavi,

14 Iako će biti uzete u obzir *Konstitucije* iz 1992. i *Direktorij* iz 1996., predavanje će biti temeljeno, prije svega, na *Konstitucijama Kćeri Presvetog Srca Isusova* iz 1904.

15 Usp. *Konstitucije*, 1992., br. 6.

16 *Isto*, br. 53.

17 Usp. *Isto*.

18 Usp. *Isto*, br. 54.

19 *Isto*, br. 56.



poniznosti i mrtvljenju (samozataji), koje je Utemeljiteljica usvajala uranjajući sve dublje u molitveni život i sjedinjenje s Kristom, blaga i ponizna Srca. Krepost ljubavi u kojoj je Utemeljiteljica rasla tijekom cijeloga svog života i koju je duboko živjela i svjedočila ljubeći svakoga čovjeka ljubavlju Kristova Srca, željela je usaditi i u srce svake svoje sestre.

Kćeri Presvetog Srca Isusova trebaju se svetim žarom truditi da steknu i da rastu u lijepoj kreposti ljubavi. Božanska ljubav dar je Duha Svetoga; to je ona svemoćna krepost koja pretvara i najsiromašniju kuću sestara u nebeski stan u mjesto nebeskih milosti. A bez ljubavi, koja je život kreposnog djelovanja, kaže sv. Augustin, ni samo mučeništvo ne opravdava, a redovničko se posvećenje pretvara u smrt.²⁰

Svjesna poteškoća zajedničkog života protivnih sestrinskoj ljubavi koju mogu dovesti u opasnost, Utemeljiteljica jasno upozorava i potiče:

Protivi se toj kreposti pristrana ljubav prema jednoj sestri, jer je to zemaljska i kriva ljubav, isto tako treba osuditi osobitu ljubav prema članovima jedne nacije na račun druge, budući da su sve jednake u Isusu Kristu bez razlike u rodu i narodnosti.

Protivno je ljubavi nadjenuti međusobno nadimke, upotrebljavati uvredljive riječi, koje se odnose na fizičke ili moralne slabosti drugoga. Umjesto toga ljubav nalaže da se uvijek upotrebljavaju nježne, suosjećajne riječi kako dolikuje dobro odgojenim osobama, riječi koje izražavaju međusobno poštovanje i kršćansku ljubav; boriti se protiv nerazumnih antipatija i simpatija koje nisu nadahnute Kristovom ljubavlju, koji nije davao nikakvih prednosti, osim krepostima.

Neka se očituje najveća ljubav prema bolesnima, razvedravajući ih ljubeznom brigom i suosjećanjem prema slabima i bolešljivima. Vježbajući se u sestrinskoj ljubavi brzo se stiže do razumijevanja nebeskih stvari. Stoga se sigurno varaju one redovnice koje se daju zavesti od pomisli da jesu ili će postati kontemplativne baveći se samo duhovnim čitanjem, dugim molitvama, itd., a ne brinu se za sestrinsku ljubav koja spašava, prosvjetljuje i zadobiva milosrđe i život.²¹

Krepost poniznosti i jednostavnosti obilježila je cijeli duhovni put i apostolsko djelovanje Majke Utemeljiteljice, koja je na put rasta u poniznosti pozivala i svoje kćeri:

Poniznost se sastoji u unutarnjem uvjerenju o vlastitoj slabosti i jadu. Ona je jednostavna i sažeta katedra najuzvišenije znanosti svetaca koja u kratko vrijeme vodi do savršenstva. Moramo naučiti ovu krepost od našeg božanskog uzora Isusa Krista, koji je uvijek nanovo preporučuje ovim riječima: 'Učite se od mene koji sam blaga i ponizna Srca i naći ćete mir dušama našim'.

20 Konstitucije Kćeri Presvetog Srca Isusova, 1904., str. 52.

21 Isto, str. 52.-54.



Vježbanje je u ovoj kreposti nužno, jer se bez nje ne može učiniti ni jedan korak na putu savršenstva. Ova krepost je na poseban način potrebna kćerima Presvetog Srca Isusova, budući da se one zavjetuju da će se brinuti za spas duša.²²

Svjesna krhkosti ljudske naravi koja sestre može odvući s puta poniznosti Majka ukazuje na ispravan smjer:

Kćeri Presvetog Srca, bez razlike, dužne su prihvatiti i obavljati i najniže poslove po kući već prema tome kako im naznači Majka poglavarica. Neka ne teže za službama i unapređenjima, jer takva želja uvijek je nadahnuta od duha oholosti. Radije neka žele da su zaboravljene i zanemarene i da se ne obaziru na njih, i neka nađu svu milinu u zadovoljavanju ove težnje.²³

Duhovni put Marije Kozulić bio je put pokore i odricanja na kojemu je odričući se svoje vlastite volje i vježbajući se u krepostima čistoće, siromaštva i poslušnosti radosno prihvaćala svoj vlastiti križ, svjesna da na taj način doprinosi Kristovim patnjama za spas svijeta. Stoga će krepost mrtvljenja i molitve preporučiti i svojim kćerima kao dva glavna sredstva napredovanja na putu savršenstva. Križ i samozataju koju je duboko upisala u svoje srce stavlja u srce i svojim kćerima:

Naše mrtvljenje treba da je trajno. Glavno sredstvo da se stekne istinski duh mrtvljenja jest pobjeda samoga sebe odrekavši se vlastite volje, imajući pred očima divne izreke: 'Slomljena volja, savršena volja'. Kćeri Presvetog Srca Isusova trebaju se uistinu često odreći vlastitih želja, jer će na taj način malo pomalo nadvladati narav, iskorijeniti mane i strasti i hraniti toliko nužnu krepost mrtvljenja.²⁴

Utemeljiteljica, nadalje upozorava koja su to područja mrtvljenja na koja Kćeri trebaju obratiti posebnu pozornost. Riječ je dakako o osjetljivim i ranjivim područjima osobnog i zajedničkog života: osjetilima i sestrinskim odnosima.

Kćeri Presvetog Srca Isusova će stoga nastojati mrtviti se u pogledima, u slušanju, u znatiželji, a na poseban način da ne omalovažavaju, rugaju se ili ismijavaju bilo koga, poglavito ne vlastite susestre, oponašanja njihova ponašanja ili držanja, zadirkivanjem ili ismijavanjem. Neka podnose s najvećom vedrinom iz ljubavi prema Bogu sve teškoće na koje će naići u svojim službama.²⁵

Na kraju ovog kratkog izlaganja možemo ustvrditi kako se redovnički identitet sestre Presvetog Srca Isusova, prije svega, očituje u nasljedovanju čistog, siromašnog

22 Isto, str. 55.

23 Isto, str. 56.

24 Isto, str. 57.

25 Isto.



i poslušnog Krista. Međutim, identitet sestre Presvetog Srca Isusova, poput identiteta Utemeljiteljice, duboko je označen ljubavlju prema Bogu i bližnjemu te krepostima poniznosti i samozataje koji su prepoznatljivi znakovi, u životu i apostolskom djelovanju sestara, na križu raspeta Kristova Srca. Međutim, poznavati i živjeti identitet sestre Presvetog Srca Isusova nemoguće je bez poznavanja identiteta Družbe, koji je određen u *Konstitucijama* i *Spisima* Utemeljiteljice. Stoga je dužnost svake pojedine sestre proučavati izvorne dokumente u kojima je sadržan duh, duhovnost i karizma Utemeljitelja, Družbe i dakako svake pojedine sestre. *Nepoznavanje pisma, znači nepoznavanje Krista*, riječi su sv. Jeronima koje možemo primijeniti i na naše nepoznavanje/poznavanje identiteta. Nepoznavanje pisma, znači nepoznavanje Utemeljitelja, a nepoznavanje Utemeljitelja znači nepoznavanje svoga redovničkog identiteta. I obrnuto.

Kako bismo lakše razumjele značenje identiteta Utemeljiteljice u našem životu i djelovanju poslužiti ću se iznova jednostavnom slikom iz svakodnevnog života. Identitet svakoga djeteta određuje se identitetom njegovih roditelja. Vjerujem kako je svaka od nas, u sredini u kojoj je rođena i u kojoj je živjela prije dolaska u samostan, bila prepoznatljiva kao kći onoga i one! Vjerujem kako je svaka od nas, barem jednom u životu, u susretu s nepoznatim ili pak znatiželjnim susjedom, čula pitanje: Čija si ti, mala? Tko ti je otac i majka? Dakako, nije bilo teško odgovoriti! No, pitam sebe i vas, drage sestre, danas: Čije smo mi? Tko nam je majka? Prepoznaju li nas kao njezine kćeri, ne samo po našem izgledu ili odijelu, nego štoviše, po našem načinu života i djelovanja? Kako nam se ne bi dogodilo, ako već nije, da na postavljeno pitanjem ne znamo odgovoriti, potrebno je već na samom početku formacije, napose u novicijatu, a onda dakako i na planu cijele Družbe, proučavati izvorno *Pravilo* i *Konstitucije* te Majkine spise kako bi njezin duh, karizma i identitet, postali i naši vlastiti, dio nas samih. Jednom riječju, nešto što ćemo živjeti i činiti sasvim spontano, kao što spontano dišemo ili jedemo.

2.1. Izazovi suvremenog društva i redovnički identitet

Identitet sestre Presvetog Srca Isusova poput redovničkog, kršćanskog i ljudskog identiteta općenito, prolazio je kroz svoja teška razdoblja sazrijevanja, promjena, kriza... I danas je, kao takav, izložen mnogim izvanjskim i nutarnjim utjecajima koji, i pozitivno i negativno, utječu na njegovo autentično življenje i svjedočenje. Stoga se ukratko želim osvrnuti na neke od negativnih utjecaja svijeta i vremena u kojemu živimo i jesmo, želeći pritom probuditi svijest osobne odgovornosti i zdravog razlučivanja svake sestre koja svojim osobnim ljudsko-kršćanskim identitetom oblikuje i identitet sestre Presvetog Srca Isusova, koji u svojem prilagođavanju promjenama te potrebama današnjeg vremena ne gubi svoju izvornost i autentičnost, po kojima je prepoznatljiv.

Apostolska pobudnica o posvećenom životu i njegovu poslanju u Crkvi i svijetu *Vita consacrata* (dalje *VC*) uočila je velike izazove posvećenoga života. Riječ je o iza-



zovima kojih Crkva u svojoj dugoj povijesti nikada nije bila pošteđena. Međutim, danas joj se predstavljaju u novim i možda radikalnijim oblicima suvremenog društva, naizgled bezazlenim, štoviše, korisnim i privlačnim. Izazovi su to kojima je izložen redovnički identitet, a tiču se izravno evanđeoskih savjeta čistoće, siromaštva i poslušnosti, potičući Crkvu i posebice posvećene osobe objelodaniti i svjedočiti svoj *duboki antropološki smisao* (usp. VC, br. 87).

- Izazov hedonističke kulture
- Izazov materijalizma pohlepnog za posjedovanjem
- Izazov poimanja slobode

Izazov hedonističke kulture koja oslobađa seksualnost od svake objektivne moralne norme, svodeći je često na igru i na potrošnju, i uz sudioništvo sredstava društvenog priopćavanja popuštajući nekoj vrsti idolopoklonstva instinkta (VC, 88), izazov je prije svega posvećene čistoće. Stoga je nužno da posvećeni život pokaže današnjem svijetu istinske primjere življene čistoće Bogu posvećenih muževa i žena koji na taj način svjedoče uravnoteženost, vladanje samim sobom, smionost, psihološku i afektivnu zrelost. Ideal je to i poziv na koji nas poziva papa Ivan Pavao II. u apostolskoj pobudnici *Vita consacrata*.

Izazov materijalizma pohlepnog za posjedovanjem izazov je zavjeta siromaštva koji od posvećenih osoba traži obnovljeno i snažno evanđeosko svjedočanstvo samoodricanja i uzdržljivosti, u stilu bratskog života nadahnuta kriterijima jednostavnosti i gostoljubivosti, i kao primjer onima koji ostaju ravnodušni pred potrebama bližnjega (usp. VC, br. 90).

Izazov poimanja slobode izazov je slobode u poslušnosti koji izvlači slobodu kao temeljnu ljudsku povlasticu iz njezina konstitutivnog odnosa s istinom i s moralnom normom. Redovnici i redovnice pozvani su na navedeni izazov odgovoriti autentičnim življenjem zavjeta poslušnosti kojim svjedoče kako nema proturječja između poslušnosti i slobode (usp. VC, br. 91).

Iz osobnog iskustva, kao i iz iskustva i života naših redovničkih zajednica, znamo kako je naš redovnički identitet pod jakim utjecajem hedonističke kulture današnjeg vremena, želje za materijalnim posjedovanjem, kao i želje za slobodom. I dok navedene izazove u nekim stvarima i slučajevima s oduševljenjem prihvaćamo, naglašavajući pozitivne i veoma korisne aspekte, napose na području apostolskog djelovanja, ne možemo, a ne uočiti i njihove negativne posljedice za naš zajednički život. Zavjet čistoće, jedno od prvih i temeljnih obilježja našega identiteta, ne odnosi se samo na savršenu uzdržljivost u bezbračnosti, nego i na savršenstvo sestrinske ljubavi. Iskrena sestrinska ljubav i miran život u zajednici jačaju i štite zavjet čistoće, pridonose ravnoteži osjećaja i procvatu čistoće u plodnu ljubav.²⁶ Međutim, individualizam, jedno od glavnih obilježja čovjeka današnjice na velika vrata ulazi i u naše redovničke zajednice, narušavajući pritom sestrinsku ljubav i međusobno zajedništvo, jer individualist u redovničkoj zajednici stvara svoj vlastiti red, u njego-

26 Usp. *Konstitucije*, 1992., br. 63.



vu privatnost je zabranjeno dirati ili ući, njegov stav je mjerodavan, cijeni samo ono što on čini i što on govori. S druge pak strane, uvijek trči nekamo izvan zajednice, nekoga čeka ili s nekim sudjeluje u projektima, a ne zna i nema vremena biti sa sestrom s kojom živi.

‘Virus’ individualizma prepoznatljiv je u osuđivanju svega i svakoga – utapa se; a da toga nije svjestan, u ‘istinitosti’ svojih prosudbi i poteza, u pravednosti i vjernosti redovničkoj karizmi. Usredotočena redovnička osoba stalno se poziva na Boga, na druge i na karizmu reda ili družbe. No, svojim reakcijama i životom pokazuje suprotno. Redovnička osoba u kojoj se nije dogodila zrelost ili ako tu zrelost stalno ne obnavlja i ne obogaćuje, živi u zajednici s osjećajem ugroženosti – osoba koja se osjeća ugroženom bježi od braće i sestara, a druge nastoji pridobiti za sebe, u njima traži zaštitu i često zadovoljava svoje bolesne potrebe ogovarajući ili čak klevetajući. Sve je nesretnija i svjesno ili nesvjesno, u prljavu igru želi uvući što više braće i sestara. Osoba, u sebi nesretna, svugdje vidi neprijatelje; svoju nesreću guta i sije na razne strane. Odbacuje ono što je bitno u rastu i unutarnjem skladu: molitva, rad i odmor.²⁷

Dakako, možemo s lakoćom ustvrditi kako je individualizam, koji živimo u većini slučajeva, posljedica negativnog i nezdravog ozračja koje stvaramo i živimo u našim zajednicama zbog manjka duhovnosti. Sjetimo se samo nekih od najčešćih tema naših susreta: vrijeme, politika, sport, kriza, bolesti, najnovije vijesti o osobama koje mislimo da poznajemo i o kojima olako donosimo svoj sud, razne afere unutar i izvan Crkve ... Kada bismo o Bogu, duhovnim zvanjima, pastoralu sestara, konkretnim problemima ili planovima za Družbino sutra, tako gorljivo i zdušno raspravljale, vjerujem da bi svaka od nas bila daleko sretnija i ispunjenija, a Družbina lađa u svojoj plovidbi već daleko odmakla od obale. S druge pak strane, ovisnost o alkoholu, novcu, mobitelu, internetu, ... nije samo problem svijeta vani, postao je ozbiljan problem i našeg unutarnjeg svijeta. Ozbiljan problem i među nama prisutan pred kojim često puta zatvaramo oči, izbjegavajući iskreno sučeljavanje s izvorom problema, odustajanje od zahtjevnog traženja najboljeg rješenja ili pak vještim izgovorima i savršeno dobrim opravdanjima prepuštamo to nekom drugom ili trećem. Kome?

I dok, koristeći se gotovo svim sredstvima društvenog priopćavanja (tv, internet, mobitel), savršeno komuniciramo sa svijetom vani, stvarajući virtualni svijet prijatelja i istomišljenika, sa sestrom u kući ne nalazimo zajednički jezik, ne znamo često puta o čemu razgovarati. I dok ćemo satima sjediti odgovarajući na e-poštu, sms poruke, ažurirajući Facebook profile, ili pak odgovarajući na pozive na Skypeu, mobitelu ili telefonu, za sestru pored sebe ne nalazimo vremena. Možemo li u tom slučaju govoriti o iskrenom sestrinskom dijalogu u našim zajednicama, u cijeloj Družbi? Ili je riječ o zajednicama u kojima svatko vodi neki svoj monolog?! Čovjek je biće

²⁷ Mirko BOBAŠ, *Kriza redovništva je signatura vremena*, u: *Brat Franjo*, 4/2011., str. 25.



dijaloga koje se ostvaruje u susretu s drugim. U susretu u kojem jedno *JA* i jedno *TI* postaje *MI*, u kojem čovjek ostvaruje samoga sebe, ne gubeći pritom ništa od svoje posebnosti, jedinstvenosti i drugotnosti. Jer samo onda kada dopustimo drugome da uđe u nas, možemo biti sigurni da smo izgradili mjesto potrebno za zajednički život.

Želja za ekonomskom i materijalnom neovisnošću te individualizam koji proizlazi iz želje za slobodom i autonomijom dovode ozbiljno u pitanje zavjet siromaštva i poslušnosti, unosi nesklad u zajednicu te negativno utječe na život same zajednice kao i na njezino apostolsko djelovanje. U ime slobode i ljudskog dostojanstva, zajednički sestrinski život postaje malo-pomalo život pojedinaca u kojemu svatko živi u nekom svom svijetu, radeći i ostvarujući svoje osobne ciljeve, pozivajući se na ime i dobrobit cijele Družbe. Na taj način jedinstvo je ranjeno, a zajednička, toliko potrebna snaga djelovanja i života raspršena te samim time gubi na svojoj učinkovitosti i plodnosti. U želji da odgovorimo potrebama vremena i svoj redovnički život prilagodimo svijetu i vremenu u kojem živimo, postoji opasnost da izgubimo same sebe i svoj redovnički identitet, upravo ono po čemu smo prepoznatljive i što nas čini različitim od drugih i od svijeta, a sličnima čistom, siromašnom i poslušnom Kristu, kojega nasljedujemo i kojemu, u bratu i sestri, želimo služiti. Navedeni izazovi i opasnosti kojima je izložen naš redovnički identitet mnogo su veći i brojniji od prethodno spomenutih. Stoga je svaka od nas pozvana, rasvijetljena Božjim duhom, pronalaziti nove putove očuvanja i življenja vlastitog identiteta u svojem i Družbini *dan*as i *sutra*, u kojima će biti prepoznata kao sestra Presvetog Srca Isusova koja njegovom ljubavlju ljubi Boga i bližnjega.

Stoga, drage sestre, danas na Dan utemeljenja naše Družbe, potrebno je, barem na trenutak, zaustaviti se i upitati se, po čemu smo mi danas prepoznatljive kao sestre Presvetog Srca Isusova? U čemu se, i na koji način, očituje duh i karizma naše Majke Utemeljiteljice? Poput Marije Magdalene i nas Isus pita: *Što/koga tražiš ženo?!* Vjerujem da u našim srcima odzvanja i pitanje Majke Utemeljiteljice: Kćeri moja, tko si? Što i kako činiš? Nastavljaš li s ljubavlju i u nesebičnom predanju hoditi putem kojim sam ja hodila? Je li tvoj život, život za druge ili drugo? Tražiš li slavu Božju ili slavu ljudsku? Gradiš li svoj život na Bogu ili na uspjehu, priznanju, dobitima? Razmišljanje o nama samima, našem posvećenom životu, poslanju koje vršimo, kao i razmišljanje o životu Družbe, trnovitim putem kojim je hodila u prošlosti, poteškoćama i izazovima s kojima se susreće u sadašnjosti, kao i novim i neizvjesnim putovima kojima joj je tek zakoračiti u budućnost, može nas, drage sestre, zatvoriti u same sebe, učiniti zarobljenicama prošlosti i naricaljkama sadašnjosti. Manjak redovničkih zvanja, sve manji broj sestara, poteškoće i izazovi svijeta u kojemu živimo i djelujemo, a koji sve više nagriza naš redovnički život, napose zajedništvo; djela apostolata koja više ne možemo nositi naprijed; osjećaj umora, manjak pouzdanja, razočaranja zbog neostvarenih ciljeva, gubitak ideala, ... Sve nas to može, drage sestre, poput Marije Magdalene nakon Isusove smrti, dovesti u stanje očaja, iskustva duboke nutarnje noći, gubitka nade i vjere koji nam priječe okrenuti pogled prema budućnosti i uložiti sve svoje snage kako bismo s uskrslim Gospodinom učinile još



jedan korak naprijed i krenule prema našoj Galileji. Upravo je proslava Dana utemeljenja naše Družbe prigoda da se, poput Magdalene pred praznim grobom, barem na trenutak zaustavimo i suočimo sa svojom stvarnošću onakvom kakva uistinu jest ne bojeći se pritom boli i suza, kako bismo čista pogleda mogle pogledati u svoje i Družbino sutra te krenuti novim putem, putem preobrazbe, novog stvaranja i novog poslanja. Magdalena u svojoj boli nije ostala pasivna ni paralizirana strahom za svoje sutra. Naprotiv, odlazi na grob, gleda, trči, vraća se, iznova traži, pita, moli, odlazi, naviješta, svjedoči, (...). Drage sestre, na nama je odluka što ćemo učiniti i kojim ćemo putem krenuti. Hoćemo li prihvatiti svoju i Družbinu stvarnost i sadašnjost takva kakva jest paralizirane strahom pred novim izazovima, umorne i obeshrabrene poteškoćama i sve većim zahtjevima govoreći kako ništa više ne možemo učiniti, kako nas sve nadilazi i kako nam je, prije ili kasnije, umrijeti, ili ćemo se usuditi krenuti naprijed, s pogledom usmjerenim prema budućnosti, vjerujući u snagu Uskrsloga, tražiti nove putove poslanja i življenja karizme i djela koje nam je po Majci Utemeljiteljici povjerio.

Ne bojmo se, drage sestre, danas otvoriti svoje srce Gospodinu, krenuti na svoj put traženja i susreta s Njim kako bismo se vlastitim umiranjem, možda u ovom trenutku i iskustvima patnje, boli, gubitka i očaja, susrele s njim u vrtu svojega srca, prepoznale u Njemu Uskrsloga te primile svoje novo poslanje. Odgovorno i svjesno živeći sadašnji trenutak, oslobodimo se pogleda zarobljena prošlošću i preobraženim pogledom vjere krenimo u budućnost ne bojeći se novih putova kojima nam je u ime Uskrsloga i po primjeru i nadahnuću Utemeljiteljice danas poći. Na tom putu i u toj odgovornosti, svima nama želim radost susreta s Uskrslim i u preobraženom pogledu vjere i ljubavi, novi početak na putu nasljedovanja Krista u duhu i karizmi Majke Utemeljiteljice. Ne bojmo se, drage sestre, zaploviti uzburkanim morem današnjice držeći čvrsto u jednoj ruci veslo Božje Riječi, a u drugoj veslo duhovnosti i karizme koje nam je Majka povjerila. Vjerujem da ćemo, vjerne Bogu i njoj, sretno prispjeti k sigurnoj luci spasenja te k njoj privesti i duše mnogih koji za njom čeznu, a koji ne mogu, ne žele ili se boje izvesti na pučinu. Završavam ovo kratko razmišljanje riječima blaženog pape Ivana Pavla II., kojima je u Vita consacrata pozvao redovnike i redovnice gledati u budućnost:

Vi nemate samo slavnu povijest koje se treba sjećati i koju treba pripovijedati, nego veliku povijest koju treba izgraditi! Gledajte u budućnost, u koju vas šalje Duh da s vama učini velike stvari (VC, br. 110).

s. Silvana Fužinato



**Unutrašnjost crkve
Uznesenja Blažene Djevice Marije, Rijeka**



Marcia Korulich

Fiume 24 Settembre 1889

S. D. S. C.

